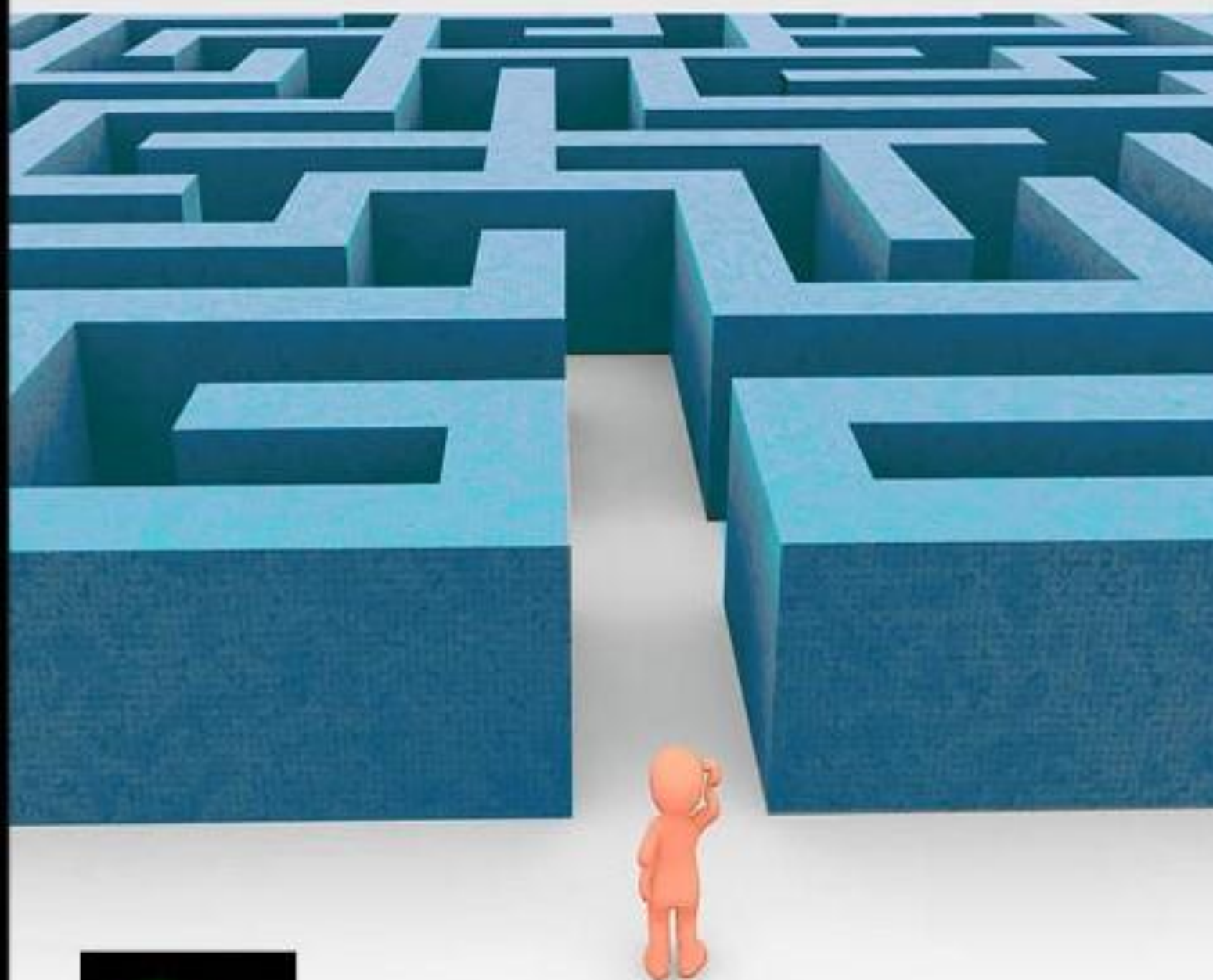

Situació del treball autònom a Catalunya 2020

Col·lecció Estudis i Informes. Número 61

SITUACIÓ DEL TREBALL AUTÒNOM A CATALUNYA 2020

INFORME

aprovat pel Ple del Consell de Treball, Econòmic i Social en la
sessió extraordinària del dia 18 d'octubre del 2021.

Ponent

Víctor Climent

Director

Joan Antoni Santana

Coordinadora

Roser Ferrer

Autors

Pere Castell
Roser Ferrer
Marta Olivella
Virginia Villar

Membres del grup de treball

José Manuel Jurado, Comissió Obrera Nacional de Catalunya (CCOO)
Sandra Zapatero, Unió General de Treballadors de Catalunya (UGT)
Maria Mora, Foment del Treball Nacional
Àngel Hermosilla, Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)
Guillem Perdrix, Confederació de Cooperatives de Catalunya (CCC)
Víctor Climent, Expert

Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya

Barcelona, 2021

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència Creative Commons del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor o autors i l'editor i no es faci un ús comercial de l'obra original ni se'n creïn obres derivades. Podeu consultar un resum dels termes de la llicència a: [Llicència Creative Commons](#)

© Generalitat de Catalunya

Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya

Diputació, 284

08009 Barcelona

Tel. 93 270 17 80

Adreça Internet: ctesc.gencat.cat

A/e: ctesc@gencat.cat

ISBN: 978-84-18986-29-1

Imatges: Lonely" / llicència de domini públic (CC0 1.0)

Barcelona, octubre 2021

Aquest document compleix les pautes d'accessibilitat WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) 2.1.

Índex

1. Resum executiu	7
2. Introducció	13
3. Evolució del treball autònom segons les estimacions de l'Enquesta de població activa	14
4. L'afiliació del treball autònom a la Seguretat Social	31
4.1. Importància del treball autònom i tipologies d'afiliació.....	31
4.2. L'afiliació al RETA.....	35
4.3. El col·lectiu de persones afiliades al RETA. Distribució i evolució.....	36
4.4. Les persones estrangeres afiliades al RETA.....	44
4.5. Les persones registrades com a treballadors autònoms econòmicament dependents.....	46
4.6. Cooperativistes i membres de societats col·lectives.....	49
4.6.1. Cooperativistes i les cooperatives.....	49
4.6.2. Distribució del col·lectiu de cooperativistes i membres de societats col·lectives a Catalunya.....	50
4.7. Treball autònom desenvolupat per persona física.....	53
5. El treball autònom a Catalunya respecte de la resta de comunitats autònomes	63
6. La protecció social del treball autònom	78
6.1. Introducció.....	79
6.2. Pensions i altres prestacions econòmiques de la Seguretat Social.....	80
6.2.1. Pensions contributives.....	81
6.2.2. Altres prestacions econòmiques de la Seguretat Social.....	87
6.3. Prestació per cessament d'activitat.....	91
6.4. Protecció social del treball autònom i COVID-19.....	93

7. Foment i consolidació del treball autònom.....	100
7.1. Definició i delimitació de l'àmbit d'anàlisi.....	101
7.2. Planificació de les mesures de resposta a la crisi de la COVID-19.....	102
7.3. Mesures de foment i consolidació dirigides a persones treballadores autònomes.....	104
7.3.1. La prestació d'atur com a recurs per iniciar una activitat per compte propi.....	104
7.3.2. El programa Consolida't, de suport a la consolidació, l'enfortiment i la reinvençió del treball autònom.....	109
7.3.3. La formació contínua per a persones treballadores autònomes.....	109
7.3.4. El programa de Garantia Juvenil i l'autoocupació	111
7.3.5. Les mesures de suport econòmic	112
7.4. Mesures de foment i consolidació dirigides a altres formes de treball autònom	116
7.4.1. La promoció de la cultura emprenedora.....	116
7.4.2. La reducció de costos administratius i de gestió	118
7.4.3. La formació professional	121
7.4.4. Els ajuts a l'ocupació.....	127
7.4.5. El suport econòmic.....	129
7.4.5.1. Mesures de suport econòmic consolidades	130
7.4.5.2. Mesures de suport econòmic excepcionals vinculades a la COVID-19	136
8. Novetats normatives	156
8.1. Àmbit estatal.....	156
8.2. Catalunya	160
9. Consideracions i recomanacions	163

1. Resum executiu

El CTESC elabora anualment, per mandat de la Llei 7/2005, una diagnosi de la situació del treball autònom a Catalunya.

Aquest informe està estretament vinculat al monogràfic *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*, aprovat el 2 de novembre de 2020 en el qual s'analitzen, amb dades a setembre de 2020, l'afiliació al RETA i l'ocupació estimada per l'EPA, així com les mesures de suport i consolidació dirigides al treball autònom.

L'informe d'enguany s'estructura en nou apartats, inclòs el resum executiu i un apartat introductori que descriu l'estructura de l'informe. El tercer apartat descriu l'evolució del treball autònom a Catalunya mitjançant l'anàlisi de l'Enquesta de població activa. Les primeres impressions d'aquest apartat mostren una dinàmica diferent a la dels anys precedents. El lleuger augment en el nombre de persones treballadores autònomes trenca amb la tendència al declivi que venia experimentant aquests darrers anys. Aquest lleuger augment del nombre de persones del col·lectiu es podria explicar en bona mesura per un millor comportament dels homes. I també es vincula a una millor evolució de les cohorts de més edat i a les categories d'educació secundària, especialment les de segona etapa. Aquests perfils haurien mostrat un millor comportament en el desenvolupament del treball per compte propi que no pas en el treball per compte d'altri. No obstant això, caldria analitzar amb més profunditat aquesta dinàmica, atès que el col·lectiu ha sofert també les restriccions derivades de la pandèmia, en un context advers.

L'apartat quart descriu l'evolució del treball autònom a Catalunya mitjançant l'anàlisi de la Seguretat Social. Es constata que, en termes globals, l'evolució interanual del nombre d'afiliacions per compte propi a 31 de desembre ha estat lleugerament negativa, del 0,2%. Es tracta d'una evolució que xoca amb la de les afiliacions per compte d'altri, que han caigut amb molta més intensitat, el -2,6%, en un any complicat com aquest darrer. Això ha fet pujar la ràtio de treball autònom sobre el total fins al 16,3%.

Sectorialment, la caiguda més intensa de les afiliacions l'ha experimentat el sector industrial (-3%). Territorialment, la intensitat de la contracció ha estat lleugerament més intensa a la província de Lleida, i especialment a la comarca de la Segarra, on les afiliacions han caigut el 9,7%. Aquesta forta davallada de les afiliacions és atribuïble a l'evolució de les afiliacions de membres de societats cooperatives i col·lectives, que a la Segarra han reulat el 36%. Aquesta forta disminució s'explica a la vegada pels processos de reestructuració laboral que ja fa uns anys que s'han vingut duent a terme per part d'Inspecció de treball. Tot i que fins ara havien afectat sobretot a les comarques de les províncies de Girona i Barcelona, enguany han prosseguit amb les de Lleida i, en especial, a la Segarra. Aquest procés s'ha centrat en el sector industrial, i en especial en aquelles activitats que es percebia que havien utilitzat de manera més profusa aquest tipus de contractació.

La contracció més accentuada dels membres de cooperatives i societats col·lectives ha pautat l'evolució global de les afiliacions per compte propi. Amb una caiguda del 2,6%, ha arrossegat lleugerament a la baixa el conjunt d'afiliacions, especialment si tenim en compte que els autònoms persones físiques, el grup més nombrós dins del RETA, ha perfilat una evolució lleugerament a l'alça, del 0,3%.

En termes generals, doncs, i en el conjunt de l'any, no sembla que l'evolució negativa sigui el reflex del context de pandèmia, sinó més aviat un aprofundiment en la tendència encesa ja fa uns anys ençà a partir de les regularitzacions al sector industrial. Això ens podria fer pensar que la crisi derivada de la COVID-19 no ha afectat el col·lectiu dels autònoms, una afirmació que tanmateix cal matisar, atès que hi ha aspectes que no s'han analitzat amb prou profunditat.

De fet, tant les dades sobre evolució de membres de cooperatives en el decurs del primer semestre, com les d'afiliacions segons antiguitat del negoci d'autònoms pròpiament dits mostren divergències significatives respecte de la pauta habitual o esperada. La primera dada mostra a 30 de juny una evolució interanual sectorialment molt transversal, assenyalant que el primer semestre del 2020 fou complicat per a la majoria d'activitats. En el cas dels APD, les dades també reflecteixen una disminució intensa del ritme de creació de negocis sobretot durant aquest semestre. D'aquesta manera, cal tenir present que, tot i que l'evolució de les dades d'afiliació mostren un comportament més resilient del col·lectiu en general, la crisi també els ha afectat, i les xifres d'ocupació no reflecteixen, en gran mesura, la contracció més intensa que hauria experimentat el volum d'activitat.

A l'apartat cinquè es fa una anàlisi comparativa de la situació del treball autònom a Catalunya i la resta de comunitats autònomes. A Catalunya el pes del treball autònom és en termes relatius baix. En comparació amb la resta de comunitats autònomes espanyoles només mostren un percentatge menor Múrcia, País Basc i la Comunitat de Madrid.

En termes d'evolució del treball autònom en el decurs d'aquests darrers dos anys, Catalunya s'ha situat a prop de la mitjana. Això ha estat així tant pel que fa al pes relatiu del col·lectiu com a la seva variació.

En general, el pes de les dones en el treball autònom ha augmentat en la majoria de comunitats autònomes. A Catalunya, tot i que aquest percentatge ha augmentat, ho ha fet de manera molt minsa, només en 0,1 punts percentuals. Es tracta d'un creixement molt per sota del de la mitjana de l'Estat, on ha passat del 33,7% al 34,5%.

El col·lectiu a Catalunya es mostra molt terciaritzat, i només les comunitats de Madrid, Canàries i les Illes Balears superen Catalunya en aquest àmbit. Pel que fa al pes del sector industrial, Catalunya mostra una contribució relativa de la indústria en el treball autònom lleugerament per sota de la mitjana espanyola. Aquest posicionament s'ha assolit en els darrers anys, possiblement per una evolució diferencial més modesta del col·lectiu Catalunya, molt determinat per les regularitzacions en matèria laboral. En el cas del sector de la construcció, les persones que hi treballen suposen l'11,3% del treball autònom, i el 29% de les persones que treballen en aquest sector ho fan per compte propi. Catalunya mostra un pes baix de l'activitat agrària en el col·lectiu analitzat, que suposa només el 3,8%. Tanmateix, el 43,3% de la gent que treballa en el sector primari ho fa per compte propi, un percentatge superior al del conjunt d'Espanya (36,7%).

Per edats, tot i que semblaria que l'estructura del col·lectiu és molt envellida, si es compara amb la de la resta de comunitats s'observa que no ho és, almenys en termes relatius. De fet, l'estructura per edats del col·lectiu a Catalunya no difereix gaire de la del conjunt de l'Estat, i aquí perfila a més una fesomia més rejuvenida.

Finalment, el perfil formatiu del col·lectiu a Catalunya es mostra lleugerament més qualificat que el de la mitjana del conjunt de l'Estat. Tant la categoria d'estudis superiors com la de estudis de secundària de segona etapa mostren una importància relativa superior.

En l'apartat sisè s'analitza la protecció social del treball autònom al llarg de l'any 2020 (i part del 2021).

Com a qüestió prèvia a l'anàlisi de les dades, es fa referència a una sèrie de novetats normatives. A continuació, s'analitzen les pensions contributives i altres prestacions econòmiques de la Seguretat Social, així com la prestació de cessament d'activitat. Finalment, es relacionen les mesures extraordinàries de protecció social del treball autònom posades en marxa amb motiu de la pandèmia.

L'any 2020, les pensions es revaloren el 0,9% i l'edat legal de jubilació se situa en els 65 anys i 10 mesos. La quantia de les bases mínima i màxima de cotització es manté igual que l'any 2019 (944,4 i 4.070,1 euros, respectivament) i el tipus de cotització augmenta el 0,3%, situant-se la quota mínima en els 286,1 euros mensuals. Així mateix, el permís del pare per naixement i cura de menor s'amplia fins a les 12 setmanes (i fins a les 16 setmanes el 2021).

Ja entrat l'any 2021, el febrer s'aprova el complement de pensions contributives per a la reducció de la bretxa de gènere. Així mateix, l'1 de juliol se signa l'Acord sobre pensions entre Govern i agents socials, el qual preveu la implantació gradual d'un sistema de cotització del treball autònom basat en els rendiments reals a partir del 2022 (amb efectes econòmics a partir del 2023).

Quant a les pensions contributives del RETA, l'any 2020 el nombre d'aquestes pensions a Catalunya és de 320.056, el 0,3% menys que l'any anterior. Cal destacar que el 2020 és el primer any en la sèrie de registres de la Seguretat Social (des del 2005) en el qual es produeix una baixada del nombre d'aquestes pensions, com a conseqüència de l'efecte de la pandèmia en les altes i sobretot en les baixes de pensions.

L'any 2020, la quantia mitjana de les pensions contributives del RETA és de 732,5 euros, el 2,3% més que l'any anterior. La pensió mitjana de les dones és de 615,3 euros i suposa el 70,1% de la dels homes (867,6 euros). Altrament, la pensió mitjana del RETA és el 37,4% més baixa que la de l'RG (1.170,6 euros). La causa principal de l'anterior es troba en què el 85,9% dels treballadors i treballadores autònoms persones físiques cotitzen per la base mínima (a 31.12.2020).

Altrament, entre el 2019 i el 2020 disminueixen els processos iniciats d'incapacitat temporal per contingències comunes en el RETA (i en la resta de règims de cotització). Les causes d'aquesta evolució es poden trobar (entre d'altres) en el confinament, les restriccions i l'augment del teletreball motivats per la pandèmia.

Pel que fa a la prestació per cessament d'activitat, cal posar de manifest que només es disposa de dades acumulades al segon trimestre del 2020, com a conseqüència de la posada en marxa de les prestacions extraordinàries motivades per la COVID-19.

Entre gener i juny del 2020 s'han presentat 863 sol·licituds, gairebé el doble que en tot l'any 2019 (486 sol·licituds), la qual cosa es pot relacionar amb els efectes de la pandèmia en l'activitat del treball autònom.

Si es tenen en compte els desistiments (33), resulten 830 sol·licituds, de les quals se n'han denegat 416 (el 50,1%), mentre que 234 s'han resolt favorablement. Val a dir que aquests resultats s'han de prendre amb prudència, atès l'elevat nombre de sol·licituds pendents de resoldre (180). Pel que fa a les causes de les denegacions, el 71,9% són per no haver acreditat correctament el cessament. Finalment, s'han reconegut 250 prestacions entre gener i juny del 2020 (que equival a la suma de les 234 sol·licituds resoltes favorablement i les 16 reclamacions estimades), la majoria (el 79,6%) per causes econòmiques, tècniques, productives o d'organització.

Quant a les mesures extraordinàries posades en marxa per fer front a la pandèmia, a Catalunya s'han concedit 243.958 prestacions extraordinàries de cessament d'activitat a 30.06.2020, la qual cosa suposa la protecció del 43% del col·lectiu. Aquesta prestació ha estat vigent del 14 de març al 30 de juny del 2020, tot i que s'ha pogut sol·licitar fins al 31 de juliol del 2020.

L'1 de juliol del 2020, entren en vigor la prestació per cessament d'activitat compatible amb l'activitat i la destinada a persones treballadores autònomes de temporada. Així mateix, l'1 d'octubre del 2020, entren en vigor la prestació extraordinària per suspensió de l'activitat per resolució administrativa, així com la motivada per baixos ingressos. Les quatre prestacions esmentades han estat prorrogades fins al 30 de setembre 2021.

A escala estatal, a 31.05.2021 s'han concedit 359.448 prestacions compatibles amb l'activitat, 829 al treball per compte propi de temporada, 3.696 per suspensió d'activitat i 78.373 per baixos ingressos. En l'àmbit de Catalunya, només es disposa de dades globals a 26.04.2021, data en la qual consten aprovades 74.682 prestacions.

L'apartat setè descriu les mesures destinades al foment i consolidació del treball autònom. Es constata que la pandèmia de la COVID-19 ha afectat de manera significativa la política de suport i consolidació del treball autònom de l'any 2020 i primers mesos del 2021.

Aquesta afectació es manifesta principalment en dos àmbits: d'una banda, en l'adopció de mesures excepcionals (de xoc, de rescat i de recuperació econòmica), que han coexistit amb les que tenen una trajectòria consolidada en el temps. De l'altra, l'efecte distorsionador de la pandèmia en la lectura de l'evolució dels indicadors de les mesures consolidades, atès que provoca canvis abruptes.

Des de la perspectiva de la planificació, les mesures excepcionals adoptades es poden classificar en tres tipus:

- Mesures de xoc, adoptades sense planificació prèvia degut a la irrupció inesperada de la pandèmia (de març a maig de 2020).
- Mesures de rescat, previstes en els primers plans aprovats de juny a agost de 2020.

- Mesures de reactivació, definides i estructurades en diversos plans de reactivació socioeconòmica, tant d'àmbit autonòmic com local (d'octubre de 2020 al primer semestre del 2021)

L'anàlisi concreta de les mesures adoptades en l'àmbit estatal, autonòmic i local (novetat d'aquesta edició) es fa diferenciant si van dirigides a persones treballadores autònomes o a altres formes de treball autònom. Pel que fa a les primeres, l'informe mostra que:

- La pandèmia ha provocat un descens significatiu (més del 30% en cada cas) del nombre de persones que utilitzen la prestació d'atur com a recurs per finançar l'inici d'una activitat per compte propi. L'any 2020 s'ha intensificat la davallada que ja es registrava en anys anteriors en les persones que capitalitzen, mentre que en el futur es podrà confirmar si el descens en la compatibilització i la suspensió es consolida. Les dades apunten a una preferència per les opcions que permeten mantenir en el temps la prestació, com a garantia d'ingressos en el moment d'emprendre.
- La gestió de les mesures de suport econòmic vinculades a la COVID-19 ha posat de manifest que de vegades els requisits exigits dificulten l'accés a les mesures a un nombre elevat de potencials persones destinatàries, fet que comporta que els ajuts no arribin a tothom que els necessita i que quedi pressupost pendent d'atorgar. En alguns casos els requisits es modifiquen i s'amplia el termini per sol·licitar l'ajut, mentre que en d'altres s'obre una nova convocatòria.
- També s'han detectat disfuncions en considerar com a únic criteri d'atorgament dels ajuts el moment de presentació de la sol·licitud. Aquesta dificultat s'ha intentat solucionar amb la creació d'un tràmit previ d'inscripció en un registre, de tal manera que la persona que s'hi inscriu esdevé automàticament sol·licitant de l'ajut un cop s'obre la convocatòria.

Pel que fa a les mesures de foment i consolidació dirigides a altres formes de treball autònom, cal destacar:

- Les mesures aplicades els darrers anys per digitalitzar l'Administració i implantar la tramitació electrònica han facilitat la continuïtat de la tramitació administrativa de molts procediments, tot i els efectes de la declaració de l'estat d'alarma del març del 2020 i la restricció de la presencialitat. És indubtable, però, que la pandèmia n'ha accelerat l'ús: el 97,5% dels expedients tramitats per la FUE el 2020 han estat electrònics.
- L'efectiva digitalització de l'Administració i de l'activitat econòmica en general queda condicionada per les competències digitals de la ciutadania, dels professionals autònoms i les empreses. La formació impartida al llarg del 2020 (majoritàriament en línia) ha prestat una atenció especial a la capacitació digital de les persones i professionals, així com a la transformació digital dels negocis.

Pel que fa a les mesures de suport econòmic, cal destacar que tant l'ICO com l'ICF han reduït esforç financer en les línies tradicionals, però han assumit la gestió de la majoria de línies de finançament vinculades a la COVID-19 que han impulsat el Govern central i el de la Generalitat.

- ACCIÓ ha mantingut, i en alguns casos intensificat, les línies de suport a les empreses innovadores, de fort component tecnològic, fet que és coherent amb l'aposta per la innovació com a eix de reactivació socioeconòmica.
- Les mesures per contenir la pandèmia han afectat en major mesura determinats sectors. Des del Govern central, autonòmic i local s'han obert diferents línies de rescat per compensar les pèrdues assumides i les despeses en què han pogut incórrer per adaptar-se a la normativa. Alguns ajuts dels ens locals van orientats també a la reactivació del sector. L'informe quantifica que en l'àmbit de la Generalitat s'han destinat 207.092.805 euros.

L'apartat vuitè actualitza la normativa aprovada amb posterioritat a l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*, que recull l'anàlisi detallada de les mesures acordades fins al setembre de 2020.

Pel que fa a les mesures per pal·liar les conseqüències i efectes negatius de la COVID-19 des del punt de vista socioeconòmic, en l'àmbit estatal destaca l'aprovació del Reial decret llei 35/2020, que regula un procediment per tal que arrendador i arrendatari puguin acordar la modulació del pagament del lloguer. Amb tot, cal tenir en compte que a Catalunya és d'aplicació la regulació establerta pel Decret llei 34/2020, tal com es va analitzar a l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*.

Els darrers mesos del 2020 el Govern estatal treballa en el Pla de recuperació, transformació i resiliència (PRTR), l'estratègia per canalitzar els fons destinats per Europa a reparar els danys provocats per la crisi de la COVID-19 i, a través de reformes i inversions, construir un futur més sostenible.

En l'àmbit català, a més de les mesures per fer front a les conseqüències de la COVID-19 aprovades a través dels decrets llei 39/2020, 47/2020 i 49/2020, cal destacar la Llei 18/2020, aprovada amb l'objectiu d'impulsar l'activitat econòmica establint els criteris i instruments per fer més àgil i eficient la relació entre les administracions catalanes i les empreses i els treballadors i treballadores autònoms.

El darrer apartat recull les consideracions i recomanacions consensuades a partir de l'anàlisi i el debat dels apartats precedents i que es dirigeixen al Govern de la Generalitat de Catalunya amb l'objectiu d'assessorar-lo en l'elaboració de polítiques relacionades amb el treball autònom.

2. Introducció

D'acord amb l'article 2.1.e) de la Llei 7/2005, de 8 de juny, del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya, correspon al CTESC elaborar i trametre al Govern un informe anual sobre la situació dels treballadors autònoms a Catalunya.

Aquest informe analitza la situació del treball autònom a Catalunya l'any 2020.

L'informe s'estructura en nou apartats, inclosos el resum executiu i aquest apartat introductori. Els apartats tercer i quart analitzen les característiques del treball autònom a partir de l'Enquesta de població activa i de la Seguretat Social, respectivament.

L'apartat cinquè fa una anàlisi comparativa de la situació del treball autònom a Catalunya i la resta de comunitats autònomes.

L'apartat sisè analitza les dades relatives a la protecció social del treball autònom i l'apartat setè les mesures destinades al seu foment i consolidació.

L'apartat vuitè fa una anàlisi de la normativa aprovada a partir de setembre de 2020, completant així l'anàlisi feta a l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*.

El darrer apartat recull les consideracions i recomanacions consensuades a partir de l'anàlisi i el debat dels apartats precedents.

3. Evolució del treball autònom segons les estimacions de l'Enquesta de població activa

L'anàlisi de l'evolució del treball autònom segons l'Enquesta de població activa permet arribar a les conclusions següents:

- Malgrat el context advers, el col·lectiu ha mostrat una lleugera tendència a l'alça. Desconeixem, a falta d'un estudi més profund, si aquesta situació es podria deure a un flux procedent del treball assalariat.
- El lleuger creixement es deu sobretot a l'augment d'homes en el col·lectiu.
- L'augment afecta especialment les cohorts de més edat i la categoria d'estudis assolits de secundària.

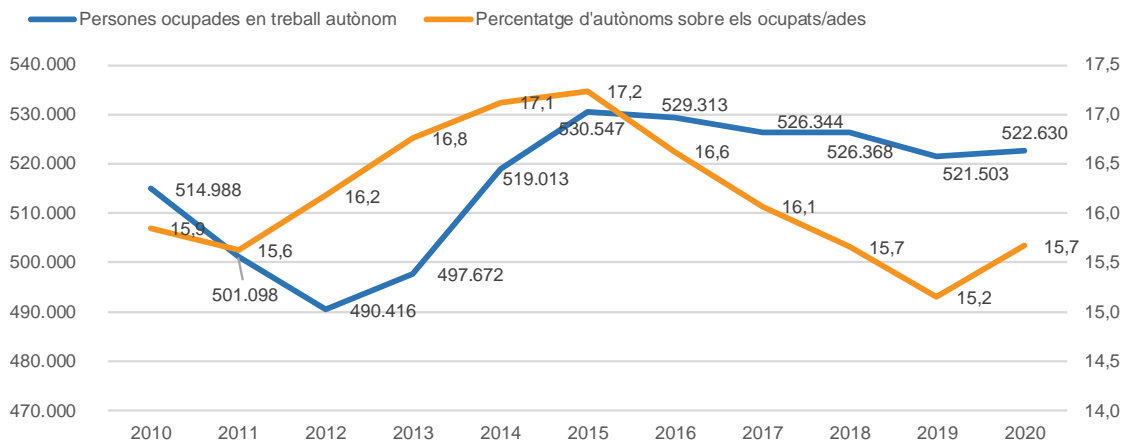
Segons l'Enquesta de població activa (EPA), el nombre de persones que treballen per compte propi serien al voltant de les 522.630. Aquesta xifra, que recull també aquelles que treballen en qualitat d'ajuda familiar, és lleugerament superior a la de l'any anterior, fet que trenca amb la dinàmica de decreixement que el col·lectiu experimenta des del 2015.

Aquesta evolució lleugerament positiva del nombre de persones que treballen per compte propi, del 0,2%, contrasta amb l'evolució que han experimentat les persones assalariades, que han disminuït el 3,6%. En termes quantitius, la reacció al context de crisi derivat de la pandèmia sembla que hauria estat diferent a partir del tipus de treball desenvolupat, i hauria afectat de manera diferent un i altre col·lectiu. D'aquesta manera, i tot i que la crisi ha afectat també l'activitat desenvolupada per compte propi, en termes quantitius el nombre de persones estimades no ha disminuït en aquest col·lectiu. Fruit d'això, ha augmentat el pes del treball autònom sobre el total, que s'ha situat en el 15,7%, una xifra que no augmentava tampoc des del 2015.¹

---

¹ Sabem que els ingressos van disminuir amb intensitat, especialment durant els mesos de primavera en què el confinament fou més intens. Els fluxos des del mercat laboral per compte propi a l'atur i la inactivitat perfilen intensitats lleugerament superiors a les del primer trimestre i a les de l'any anterior pel segon trimestre del 2020. Amb tot, en el darrer trimestre de l'any aquesta situació s'hauria normalitzat (vegeu OTMP (2020) Butlletí de fluxos del mercat de treball del segon i quart trimestre, p. 9). Tanmateix, caldria analitzar amb més profunditat quin ha estat el flux d'entrada procedent del mercat laboral assalariat, atès que la sortida de persones del col·lectiu es podria haver compensat per aquesta entrada.

GRÀFIC 1. Nombre de persones estimat que treballen per compte propi i pes sobre el total de persones ocupades. Catalunya, 2010-2020

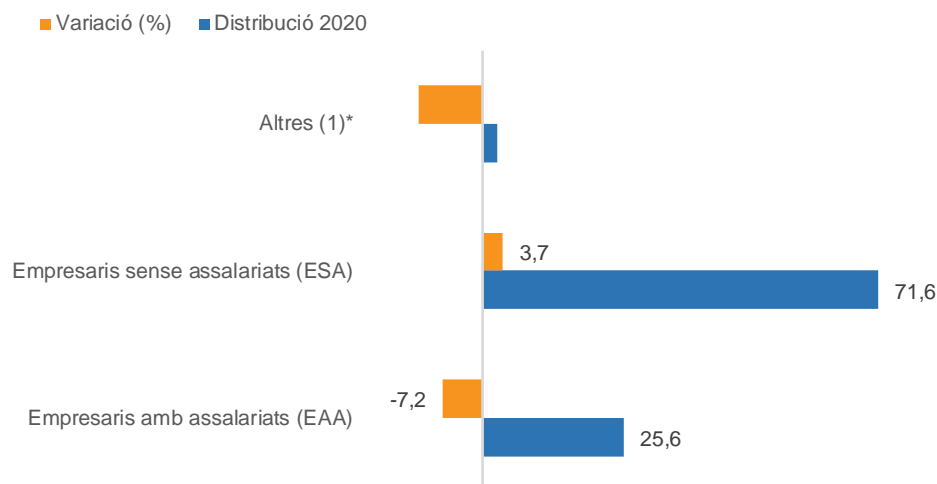
Unitats: persones i percentatges.
 Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

La majoria de les persones que treballaven en aquest col·lectiu ja ho feien sense assalariats al càrrec. I aquest perfil d'autònoms és precisament el que explica l'augment que s'ha experimentat, atès que la resta de tipologies de treball autònom ha retrocedit en el decurs del darrer any.

Fruit d'aquest augment del nombre de persones que operen sense assalariats al càrrec, que hauria augmentat en el 3,7%, el percentatge d'aquesta tipologia de treball autònom ha augmentat fins a suposar el 71,6%.

La resta de tipologies de treball autònom haurien disminuït. Tot i que el conjunt de persones englobades en les categories de treball cooperatiu o ajudes familiars no tenen mostra suficient per identificar-ne adequadament l'evolució, sembla que haurien disminuït intensament. Com també han disminuït intensament les persones englobades en la categoria de titulars d'empresa amb treballadors al càrrec, que hauria caigut el 7,2%. Aquesta categoria, fruit d'aquesta disminució, hauria passat a suposar el 25,6% de les persones del conjunt del col·lectiu.

GRÀFIC 2. Distribució i variació interanual de les persones ocupades per compte propi segons tipus de treball autònom que desenvolupen. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges.

(1) Inclou la resta de tipologies de treball autònom. Bàsicament cooperativistes i ajudes familiars.

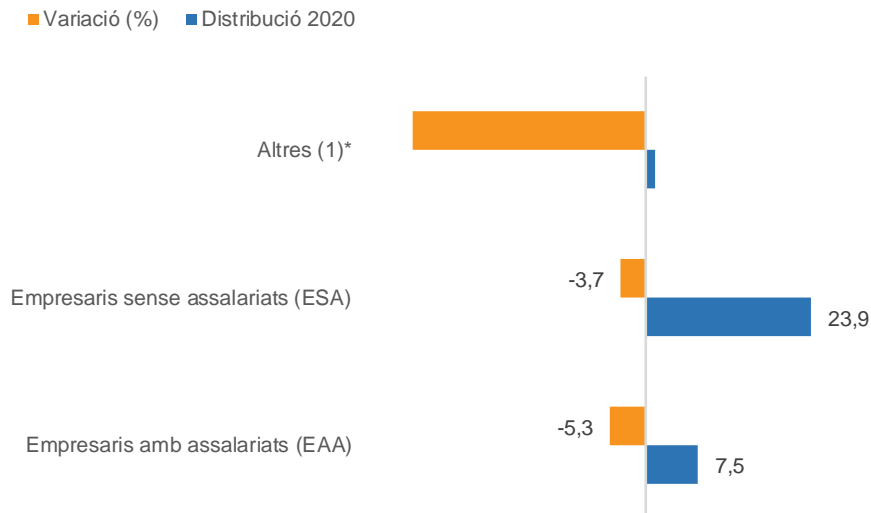
(*) La suma d'aquesta partida no té el recolzament estadístic suficient per ser considerada una estimació estadísticament significativa.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Aquest comportament més positiu de la categoria de treball autònom sense assalariats al càrrec ha estat, a més, una característica pròpia del col·lectiu d'homes que treballen per compte propi. De fet, si tenim en compte només les dones, aquestes haurien disminuït segons les estimacions en totes les categories de treball autònom, essent la reculada en la categoria de empresàries sense assalariats del 3,7%.

En canvi, en el cas dels homes, tot i que el col·lectiu d'empresaris amb assalariats hauria disminuït el 8%, el d'empresaris sense assalariats al càrrec hauria augmentat en el 7,9%, creixement que explicaria la millora d'aquesta categoria en el conjunt del col·lectiu de persones que treballen per compte propi.

GRÀFIC 3. Distribució i variació interanual de les dones ocupades per compte propi segons tipus de treball autònom que desenvolupen. Catalunya, 2020

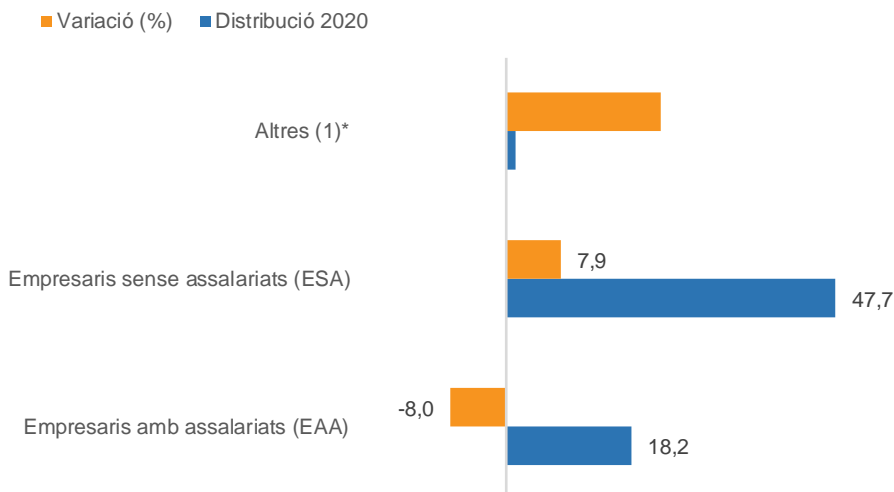
Unitats: percentatges.

(1) Inclou la resta de tipologies de treball autònom. Bàsicament cooperativistes i ajudes familiars.

(*) Aquesta partida no té el recolzament mostral suficient per ser considerada una estimació suficientment significativa.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

GRÀFIC 4. Distribució i variació interanual dels homes ocupats per compte propi segons tipus de treball autònom que desenvolupen. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges.

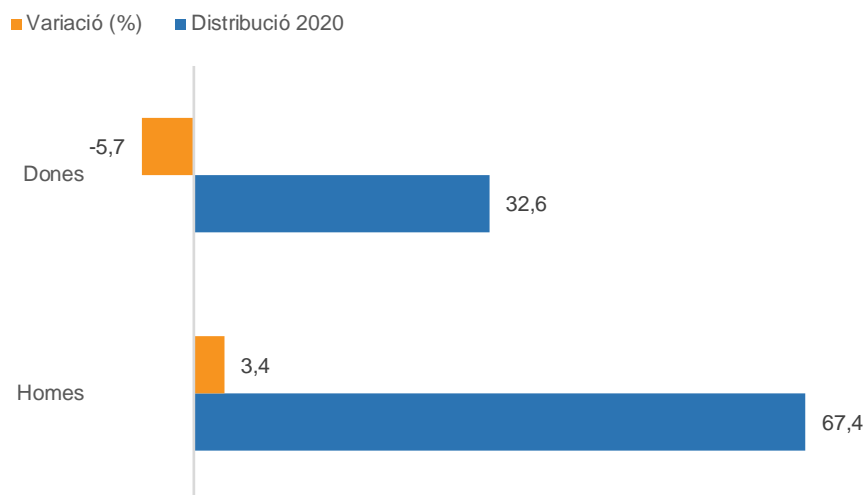
(1) Inclou la resta de tipologies de treball autònom. Bàsicament cooperativistes i ajudes familiars.

(*) Aquesta partida no té el recolzament mostral suficient per ser considerada una estimació suficientment significativa.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Per sexes, com s'ha pogut entreveure, el lleuger augment del col·lectiu s'explica només pel creixement dels homes, atès que les dones han disminuït el 5,7%. D'aquesta manera, el percentatge de dones en el col·lectiu ha disminuït fins al 32,6%, una ràtio molt més baixa que no pas la que trobem entre els assalariats, del 49,9%.

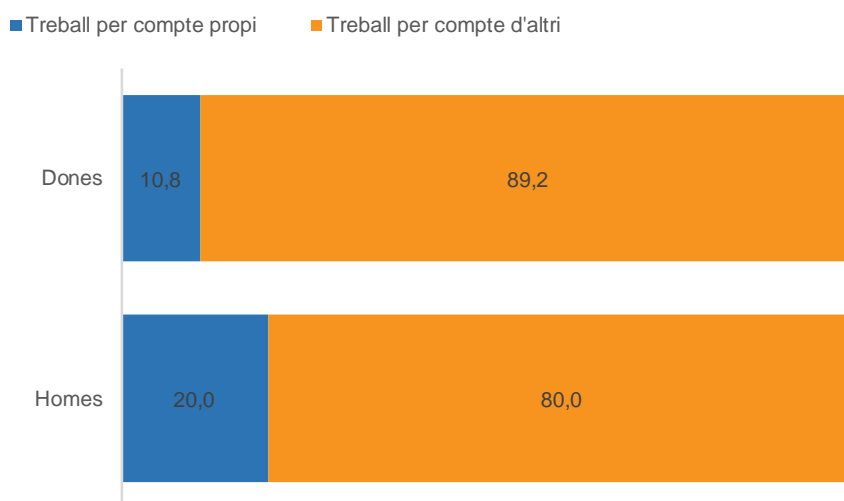
GRÀFIC 5. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons sexe. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

GRÀFIC 6. Importància relativa del treball autònom sobre el total segons sexe. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

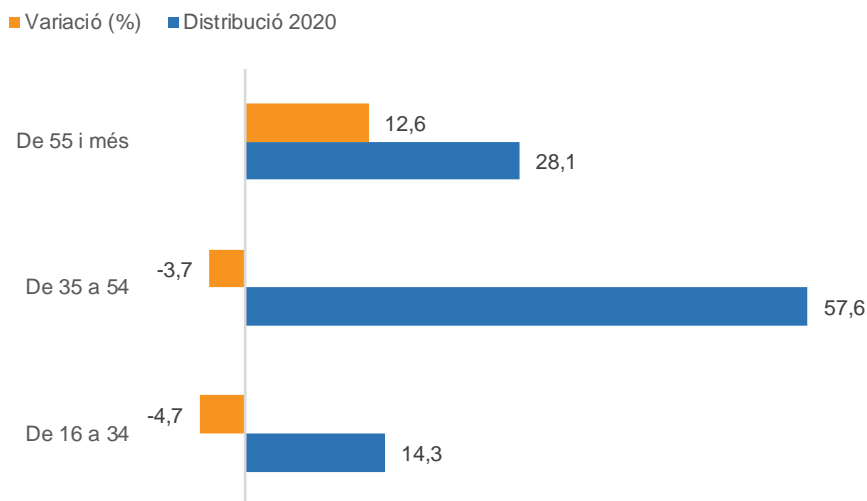
Aquesta divergència queda reflectida en la importància relativa que adquireix el treball autònom entre les dones. Amb només el 10,8% de les dones treballant per compte propi, aquesta ràtio difereix molt de la que mostren els homes, que se situa en el 20%, gairebé el doble. En aquest sentit, mentre que el biaix de gènere en el context del treball assalariat s'ha anat corregint progressivament en el decurs dels darrers anys, això no ha succeït en l'àmbit del treball autònom. Tot i que en alguns anys ha millorat, la tendència no ha resultat

prou consistent, i de moment el percentatge de dones en l'àmbit del treball per compte propi no s'ha acostat a la paritat que mostra en l'àmbit del treball per compte d'altri.

El perfil per edats permet clarificar una mica més la que ha estat l'evolució del col·lectiu en el decurs d'aquest darrer any. De la mateixa manera que sembla que només els homes han mostrat una evolució positiva en el col·lectiu, també resulta força clar que per edats, majoritàriament han estat els més grans els que han protagonitzat aquest augment.

Amb un creixement del 12,6% de la categoria d'edat de majors de 55 anys, l'evolució d'aquesta categoria és l'única que explica el lleuger increment del col·lectiu. La resta de categories han disminuït. Per aquesta raó, l'evolució recollida aquest 2020 sembla que podria respondre al canvi de context, i podria ser conseqüència en part a l'expulsió de treball assalariat.

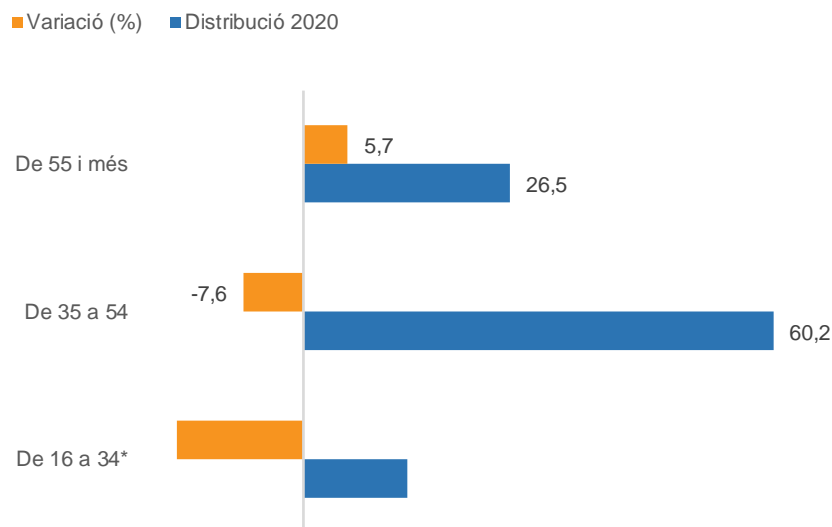
GRÀFIC 7. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons edat. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges.
 Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

El fet que tant homes com dones hagin experimentat aquest augment de les categories de més edat, reforçaria aquesta percepció. L'increment del nombre d'homes de més de 55 anys ha estat del 15,9% i el de les dones del 5,7%. En la resta de categories o bé simplement no ha augmentat, o l'augment no ha estat significatiu. Per tant, ha estat en general la gent més gran de 55 anys la que ha tendit a incrementar el nombre de persones del col·lectiu.

GRÀFIC 8. Distribució i variació de les dones ocupades per compte propi segons edat. Catalunya, 2020

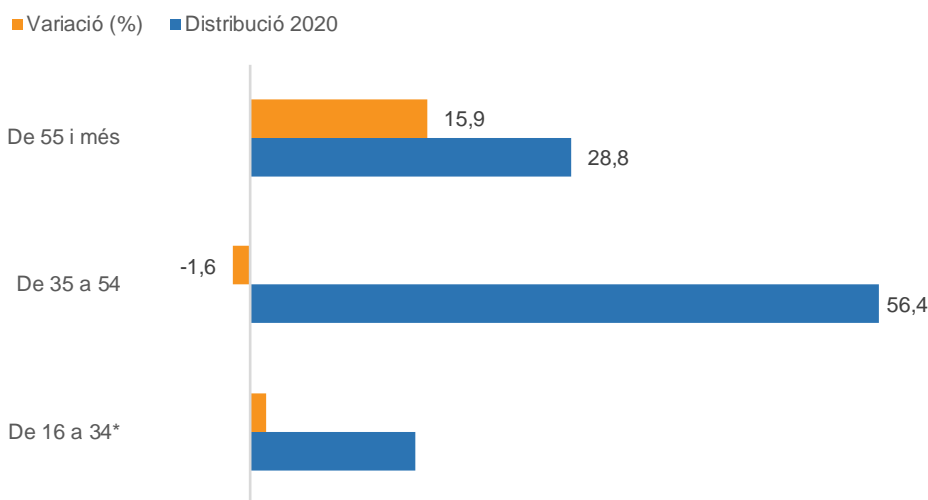

Unitats: percentatges.

(*) La suma d'aquesta partida no té el recolzament estadístic suficient per ser considerada una estimació estadísticament significativa.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

GRÀFIC 9. Distribució i variació dels homes ocupats per compte propi segons edat. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges.

(*) Aquesta partida no té el recolzament mostral suficient per ser considerada una estimació suficientment significativa.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

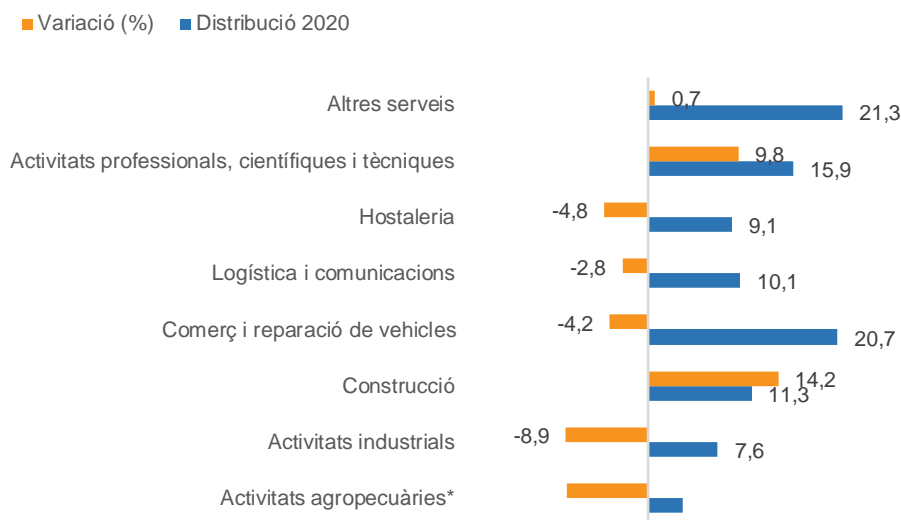
Les aportacions positives, a més, han estat molt localitzades sectorialment. De fet, només dos sectors han fet aportacions positives significatives. La resta, en la majoria dels casos han disminuït el nombre de persones.

Al sector de la construcció és on el nombre de persones ha augmentat més intensament. L'augment en aquest sector ha estat del 14,2%. L'altre sector on també han augmentat el

nombre de persones és en les activitats professionals, científiques i tècniques. En aquest sector l'augment ha estat del 9,8%. A la resta de branques d'activitat en la majoria dels casos han disminuït. Les que han experimentat la major davallada han estat les activitats industrials, que ho han fet en el -8,9%, i les activitats agropecuàries, que han disminuït en el -8,8%. També han reculat l'hostaleria, en el -4,8%, el comerç i reparació de vehicles, un -4,2% i el sector de la logística i comunicacions, on ha disminuït el -2,8%. El sector d'altres serveis, que engloba totes les categories restants, tot i augmentar, ho ha fet en molt poca intensitat (0,7%).

GRÀFIC 10. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons activitat desenvolupada. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges.

(*) Aquesta partida no té el recolzament mostral suficient per ser considerada una estimació suficientment significativa.

Activitats agropecuàries inclou les categories CNAE2009: A

Activitats industrials inclou les categories CNAE2009: B, C, D, E

Construcció inclou les categories CNAE2009: F

Comerç i reparació de vehicles inclou les categories CNAE2009: G

Logística i comunicacions inclou les categories CNAE2009: H, J

Hostaleria inclou les categories CNAE2009: I

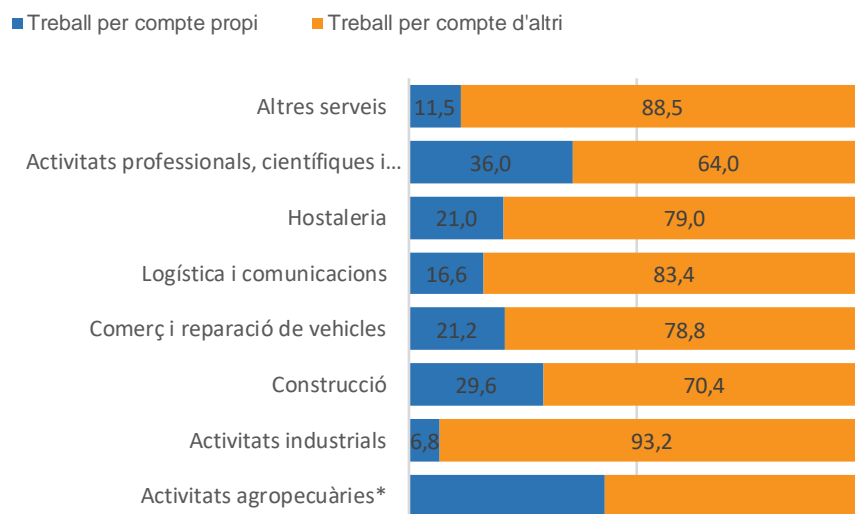
Act. científiques i tècniques inclou les categories CNAE2009: M

Altres serveis inclou les categories CNAE2009: K, L, N, P, Q, R, S

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Els dos sectors que han augmentat suposen el 27,2% del total de persones del col·lectiu, el 15,9% les activitats professionals, científiques i tècniques i l'11,3% la construcció. I tanmateix expliquen pràcticament la totalitat de l'augment. De la resta d'activitats, la categoria d'altres serveis, que actua com a calaix de sastre, ocupa al 21,3% del col·lectiu. La resta s'ocupa una petita part en els sectors de les activitats agropecuàries, i la resta a les activitats industrials (7,6%), l'hostaleria (9,1%), la logística i comunicacions (10,1%) i el comerç i reparació de vehicles (20,7%); tots ells són sectors on el nombre de persones ha disminuït.

GRÀFIC 11. Percentatge de treball autònom sobre el total d'ocupats per branques d'activitat. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges.

(*) Aquesta partida no té el recolzament mostral suficient per ser considerada una estimació suficientment significativa.

Activitats agropecuàries inclou les categories CNAE2009: A

Activitats industrials inclou les categories CNAE2009: B, C, D, E

Construcció inclou les categories CNAE2009: F

Comerç i reparació de vehicles inclou les categories CNAE2009: G

Logística i comunicacions inclou les categories CNAE2009: H, J

Hostaleria inclou les categories CNAE2009: I

Act. científiques i tècniques inclou les categories CNAE2009: M

Altres serveis inclou les categories CNAE2009: K, L, N, P, Q, R, S

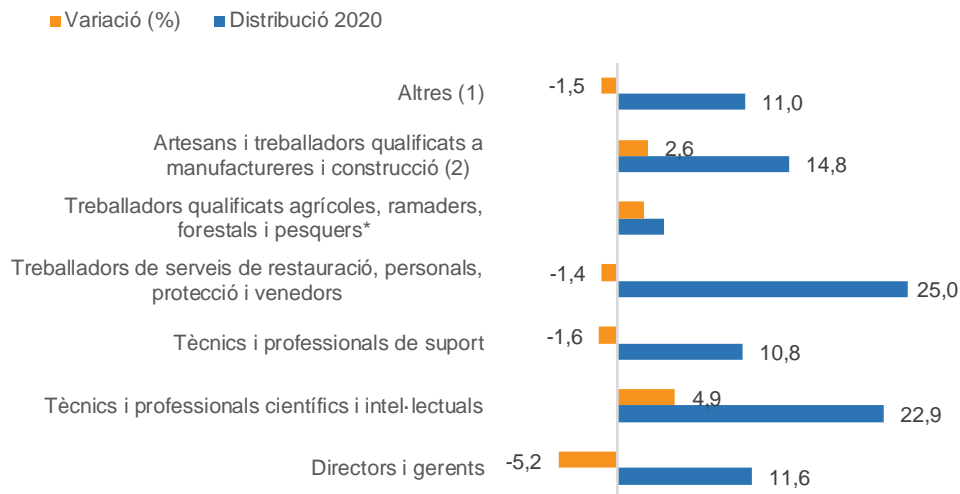
Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA) en base a CNAE 2009.

Per tant, l'augment s'ha concentrat als sectors de les activitats professionals, científiques i tècniques i de la construcció. Deixant a banda el sector agropecuari, on el treball autònom segurament suposa una part més important, aquests dos sectors són dels que mantenen un percentatge més alt de treball per compte propi. Concretament, parlem d'un 36% i 29,6% respectivament. Per tant, el treball autònom s'ha mantingut gràcies al creixement en dos sectors on la propensió a desenvolupar l'activitat per compte propi ja és de per si sí molt elevada, atès que doblen el 15,7% que s'assoleix en el conjunt de l'economia.

De fet, la majoria d'activitats, tret de les industrials i la categoria d'altres, amb només el 6,8% i 11% respectivament, superen aquest percentatge. En canvi, en els sectors del comerç i reparació de vehicles, suposa el 21,2%, en el de l'hostaleria, el 21%, i en el de la logística i comunicacions, el 16,6%.

Aquesta focalització del creixement en aquestes dues branques, construcció i activitats professionals, ha determinat també l'evolució de la tipologia d'ocupacions del col·lectiu. Les categories que més han augmentat han estat les dels tècnics i professionals científics i intel·lectuals, així com la dels artesans i treballadors qualificats a indústries manufactureres i construcció. No obstant això, també han augmentat els treballadors qualificats agrícoles, ramaders, forestals i pesquers, per l'augment de l'ocupació autònoma en el sector dels serveis auxiliars.

GRÀFIC 12. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons ocupació desenvolupada. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges.

1) Altres inclou tres categories: Ocupacions elementals, Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors i Empleats comptables, administratius i altres empleats d'oficina.

2) Excepte operadors d'instal·lacions i màquines.

(*) Aquesta partida no té el recolzament mostral suficient per ser considerada una estimació suficientment significativa.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

La resta d'ocupacions, en canvi, han experimentat una davallada. La que més ha retrocedit és la dels directores i gerents, amb una caiguda del 5,2%. Però també ha disminuït el nombre de persones autoocupades com a tècnics i professionals de suport, l'1,6%, o com a treballadors de serveis de restauració, personals, protecció i venedors, en l'1,4%. Pel que fa a la resta d'ocupacions, agrupades en la categoria d'altres, també ha retrocedit l'1,5%.

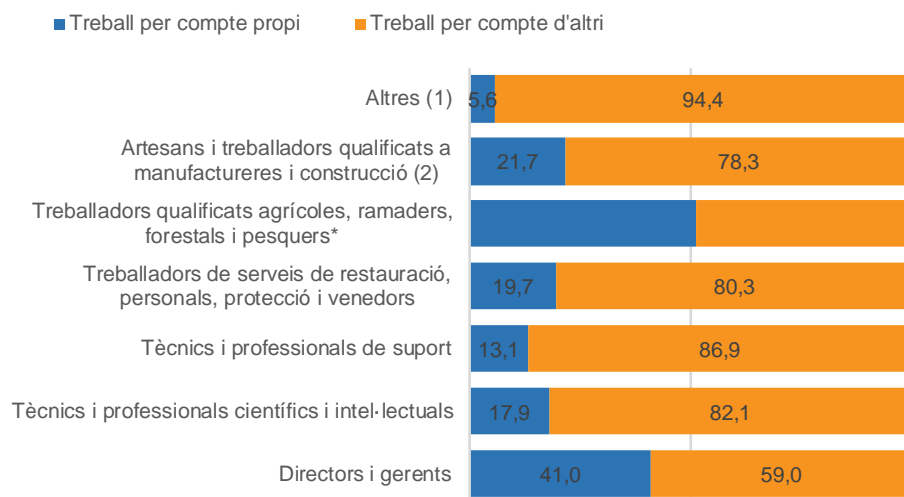
Atesa aquesta evolució, la distribució del col·lectiu segons tipus d'ocupació ha estat del 25% per als treballadors de serveis de restauració, personals, protecció i venedors, del 22,9% per als tècnics i professionals científics i intel·lectuals, del 14,8% per als artesans i treballadors qualificats a manufactureres i construcció, de l'11,6% per als directores i gerents, del 10,8% per als tècnics i professionals de suport i un percentatge residual per als treballadors qualificats agrícoles, ramaders, forestals i pesquers. On finalment caldria afegir-hi l'11% restant que engloba la resta de serveis sense prou entitat per poder-los desglossar.

Les dues categories professionals que han augmentat més, tant la categoria d'artesans com la de tècnics professionals, són dues categories professionals on la propensió a desenvolupar-les per compte propi és més elevada que la mitjana de l'economia. Tanmateix, tampoc no són les categories amb una propensió més alta, atès que aquesta ràtio hi assoleix només el 21,7% i el 17,9% respectivament. Les categories amb la propensió més alta a treballar autònomament són les de Treballadors qualificats agrícoles, amb una proporció molt alta,² i la de Directores i gerents. Amb el 41%. No obstant això, d'aquestes, només ha augmentat

² La baixa mostra que recolza l'estimació no permet determinar amb el nivell de determinació suficient el pes del treball autònom en aquest col·lectiu. Tanmateix, probablement és dels més elevats.

el nombre de persones que treballen per compte propi en el primer cas, atès que en el segon han disminuït.

GRÀFIC 13. Percentatge de treball autònom sobre el total d'ocupats segons tipus d'ocupacions. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges.

1) Altres inclou tres categories: Ocupacions elementals, Operadors d'instal·lacions i maquinària i muntadors i Empleats comptables, administratius i altres empleats d'oficina.

2) Excepte operadors d'instal·lacions i màquines.

(*) Aquesta partida no té el recolzament mostral suficient per ser considerada una estimació suficientment significativa.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Pel que fa a la resta de categories ocupacionals el nombre de persones hi ha disminuït. En aquests casos, el percentatge de treball autònom sobre el total finalment s'hi ha situat en el 13,1% en el cas dels tècnics i professionals de suport, en el 19,7% en el cas dels treballadors de serveis de restauració, personals, protecció i venedors i finalment en el 6,6% en el cas de la categoria residual d'altres, on ja podem veure que s'hi engloben ocupacions poc proclius a desenvolupar-se per compte propi.

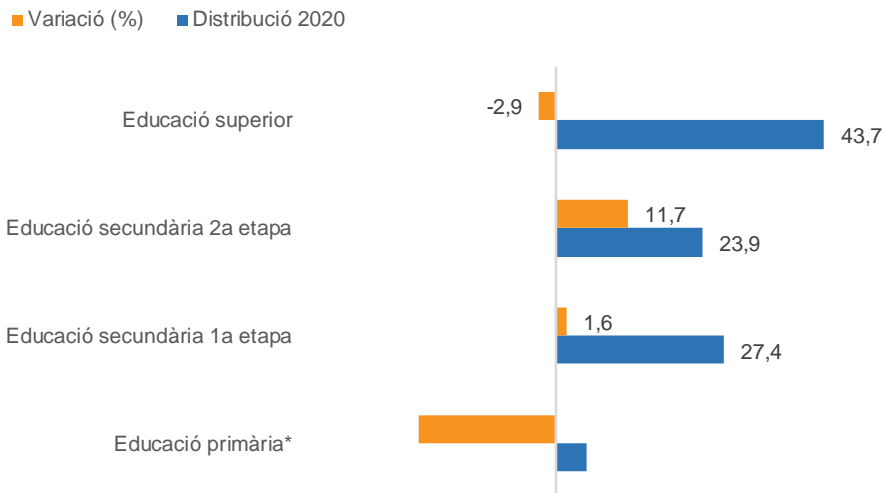
El fet que el millor comportament s'hagi donat sobretot en els majors de 55 anys, i especialment en homes, no només s'ha vist reflectit en el tipus d'activitat i ocupacions que s'han comportat millor, sinó també en les categories d'estudis del col·lectiu.

A diferència dels darrers anys, en què la categoria d'estudis superiors era la que millor es comportava habitualment,³ enguany han estat les d'estudis secundaris. Les categories que engloben totes aquelles persones amb estudis assolits de secundària són les que més han augmentat, especialment aquella que fa referència als de segona etapa. Aquesta ha augmentat l'11,7%, un creixement més intens que la de primera etapa, amb l'1,6%. La resta de

³ La taxa de creixement anual acumulatiu des del 2015 al 2019 ha estat negativa en totes les categories d'educació assolida, tret de la d'educació superior. Concretament ha estat: Educació primària (-6,8%), Educació secundària 1a etapa (-1,3%), Educació secundària 2a etapa (-1,5%) i Educació superior (1,8%).

categories han disminuït, en un 2,9% la d'estudis superiors i segurament amb força intensitat la d'estudis més elementals, tot i que per la baixa mostra que recolza les estimacions, es fa difícil certificar-ho.

GRÀFIC 14. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons nivell d'estudis assolits. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges.

(*) Dada no prou significativa en termes estadístics.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

A més, a diferència dels darrers anys, en què el treball autònom havia evolucionat a una intensitat menor a la del conjunt de l'ocupació, l'any 2020 això no ha passat en el col·lectiu de persones amb estudis secundaris. Això ha fet canviar la tendència i ha augmentat la relació entre treball autònom respecte del total, tant en la categoria de primera etapa com en la de segona.

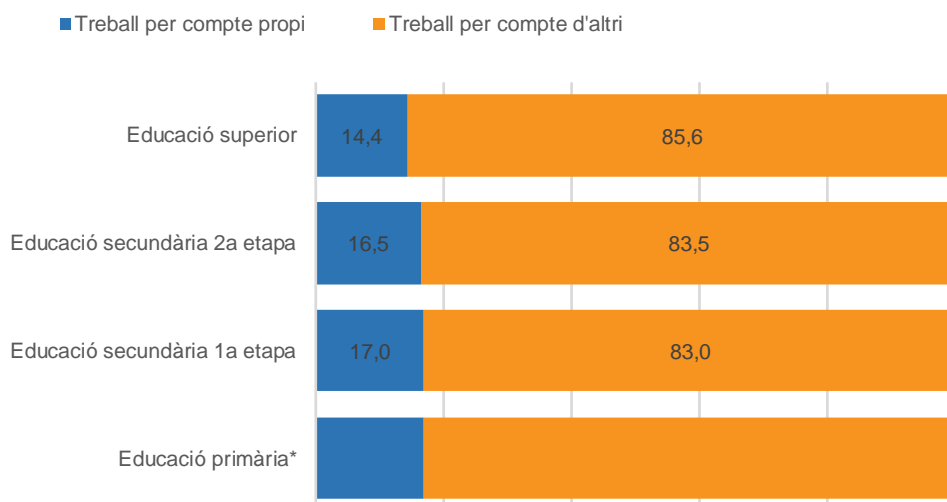
El pes del treball autònom sobre el total mostra de fet una tendència a disminuir a mesura que augmenta el nivell d'estudis. La propensió de la categoria d'estudis superiors assolits mostra una ràtio en aquest àmbit del 14,4%, la més baixa. A continuació, hi trobem la categoria d'estudis secundaris de segona etapa, on és del 16,5%. I finalment les d'estudis secundaris de primera etapa, on mostra una ràtio propera al 17%.⁴

Però les dues categories d'educació secundària han experimentat un creixement d'aquesta relació aquest darrer any, fruit d'una caiguda més intensa de l'ocupació assalariada respecte de l'autònoma.

Aquest comportament, per tant, situa aquest repunt del treball autònom no només en el context de l'ocupació masculina i d'edat més avançada, sinó també en l'àmbit dels perfils educatius intermedis, encarats al desenvolupament tècnic i professional, on ja s'hi observava una propensió major al treball autònom.

⁴ La d'estudis primaris o inferiors no és significativa, però se situaria en un nivell similar.

GRÀFIC 15. Percentatge de treball autònom sobre el total d'ocupats segons nivell d'estudis. Catalunya, 2020

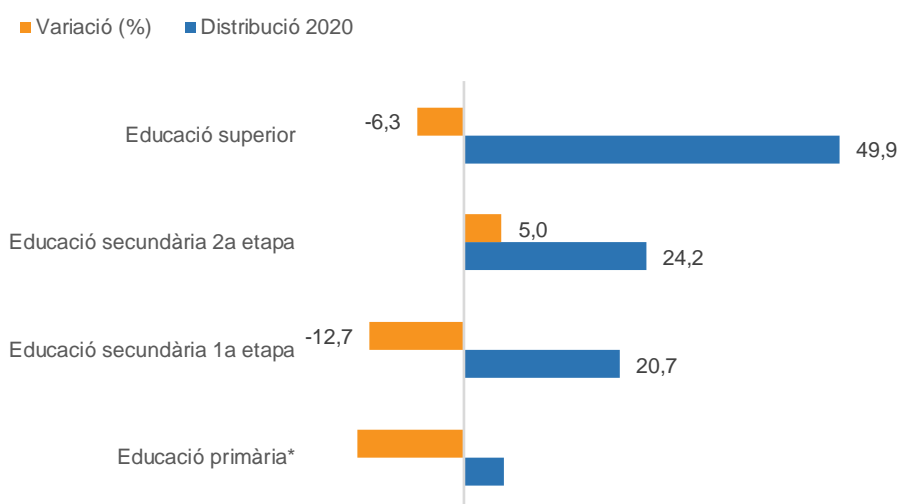
Unitats: percentatges.

(*) Dada no prou significativa en termes estadístics.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

El desglossament d'aquesta evolució per sexes també ens permet perfilar millor el comportament del col·lectiu. La dinàmica que han seguit homes i dones no difereix molt, tot i que mostra alguna divergència.

GRÀFIC 16. Distribució i variació de les dones ocupades per compte propi segons nivell d'estudis assolits. Catalunya, 2020

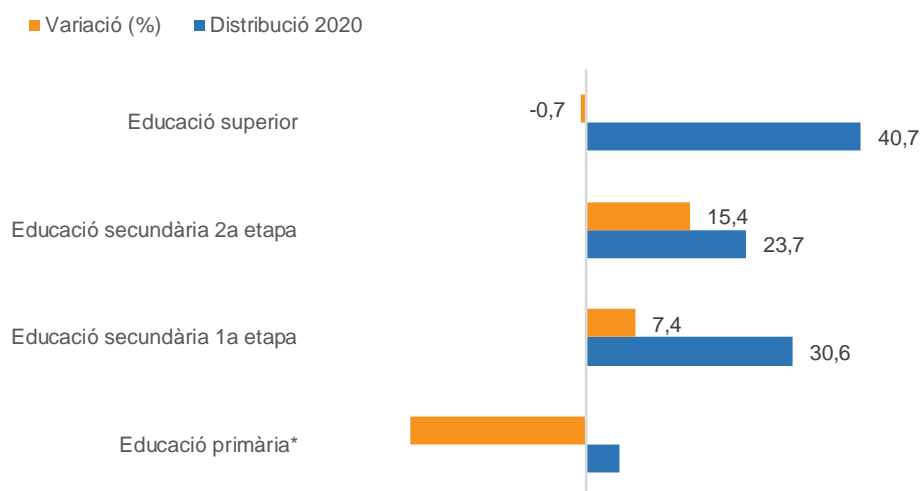
Unitats: percentatges.

(*) Dada no prou significativa en termes estadístics.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

En tots dos casos, la categoria de major formació assolida mostra una disminució en el nombre de persones estimat. Ho fa també la categoria de menor formació, aquella que engloba els que han assolit només primària conjuntament amb els que no l'han superada. També mostra un comportament similar per que fa a la categoria de secundària de segona etapa: en tots dos casos augmenta el nombre de persones, tot i que de manera més intensa entre els homes (15,4%) que no pas entre les dones (5%). Tanmateix, la divergència principal rau en el comportament de la categoria de secundària de primera etapa. Aquesta només mostra una evolució positiva en el cas dels homes, on augmenta el 7,4%, mentre que recula el 12,7% en les dones.

GRÀFIC 17. Distribució i variació dels homes ocupats per compte propi segons nivell d'estudis assolits. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges.

(*) Dada no prou significativa en termes estadístics.

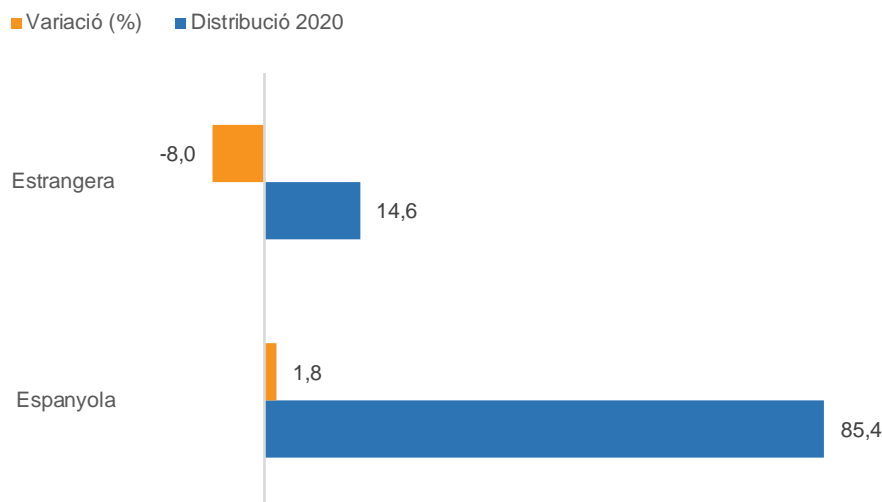
Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Això implica que el comportament positiu de la categoria de secundària de primera etapa es deu únicament i exclusiva a la dinàmica experimentada pels autònoms homes, atès que les dones amb aquesta categoria experimenten també una profunda davallada. A més, també ens mostra que el comportament diferencial de la categoria de secundària de segona etapa es mostra molt transversal pel que fa al gènere.

Atès que en aquestes dues categories el comportament de l'ocupació per compte d'altri ha estat clarament pitjor que el del treball autònom, això ens permet identificar un patró comú en l'àmbit de les persones amb aquest nivell educatiu. I ens perfila una situació en què es pot intuir un context on s'hauria expulsat ocupació assalariada a canvi de treball per compte propi.

L'anàlisi per nacionalitats ens porta a identificar una novetat respecte del comportament esdevingut en els anys precedents. A diferència del que ha estat succeint, l'any 2020 el creixement dels estrangers en el col·lectiu ha passat a ser negatiu, del -8%. I el seu comportament, pitjor que el dels espanyols, que han crescut lleugerament, en un 1,8%.

GRÀFIC 18. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons nacionalitat. Catalunya, 2020

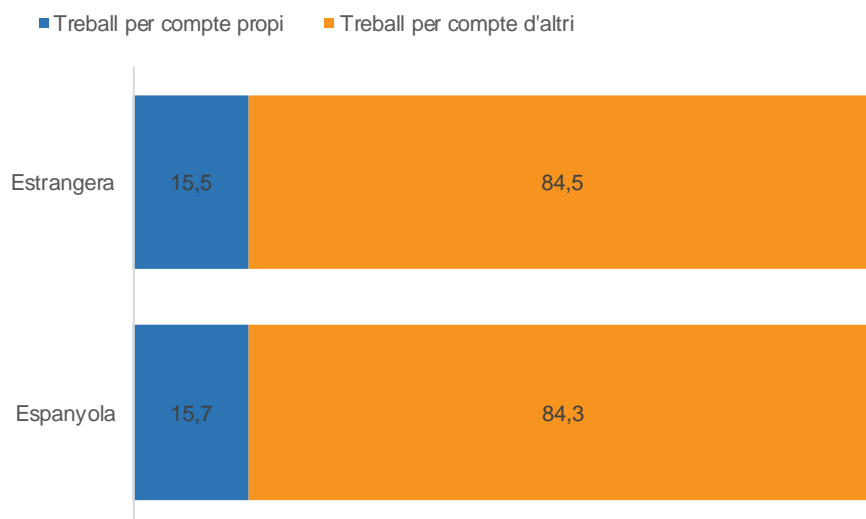

Unitats: percentatges.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Això ha fet baixar el percentatge d'estrangers fins al 14,6%, aturant el creixement sostingut que experimentava any rere any. Aquest canvi ha situat el percentatge d'estrangers al mateix nivell que el del conjunt dels ocupats. I el percentatge de treball autònom en un col·lectiu i altre, en nivells molt similars (15,5% en el col·lectiu de nacionalitat estrangera i 15,7% en el de l'espanyola).

GRÀFIC 19. Pes del treball autònom sobre el conjunt de les persones ocupades segons nacionalitat. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges.

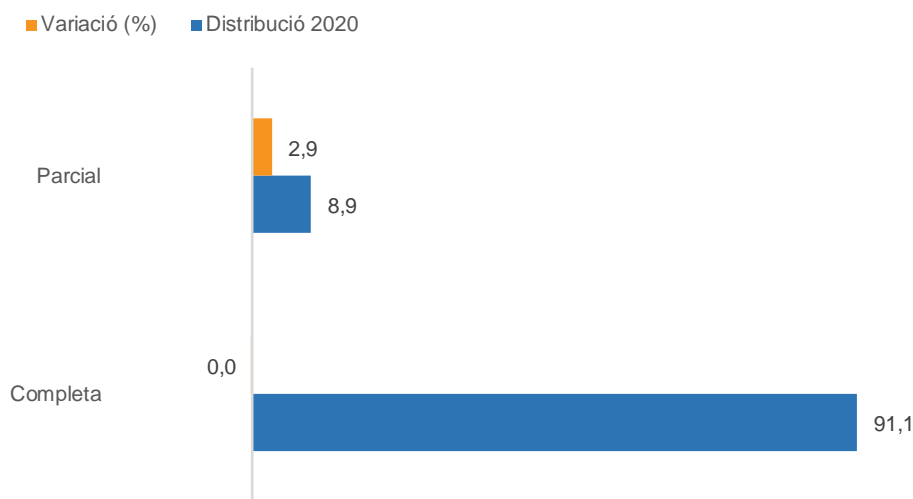
Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Això ens podria fer pensar, doncs, que aquest canvi podria respondre a un esgotament natural del procés d'equiparació d'un i altre col·lectiu. Tanmateix, des del 2015 el nombre de persones de nacionalitat espanyola havia disminuït cada any i el de persones estrangeres havia augmentat. En canvi, l'any 2020 l'evolució ha estat la inversa, contraposant una disminució molt intensa del col·lectiu estranger respecte de l'espanyol. Per tant, tot i que caldrà veure'n l'evolució en els propers anys, el canvi és prou sobtat com per intuir que ha estat propiciat també en bona mesura per la irrupció del nou context de pandèmia.

Finalment, a diferència de l'any anterior, mentre que el treball a temps complet s'ha mantingut, tot i una tendència lleugerament a la baixa, el treball a temps parcial ha augmentat el 2,9%.

GRÀFIC 20. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons durada de la jornada. Catalunya, 2020

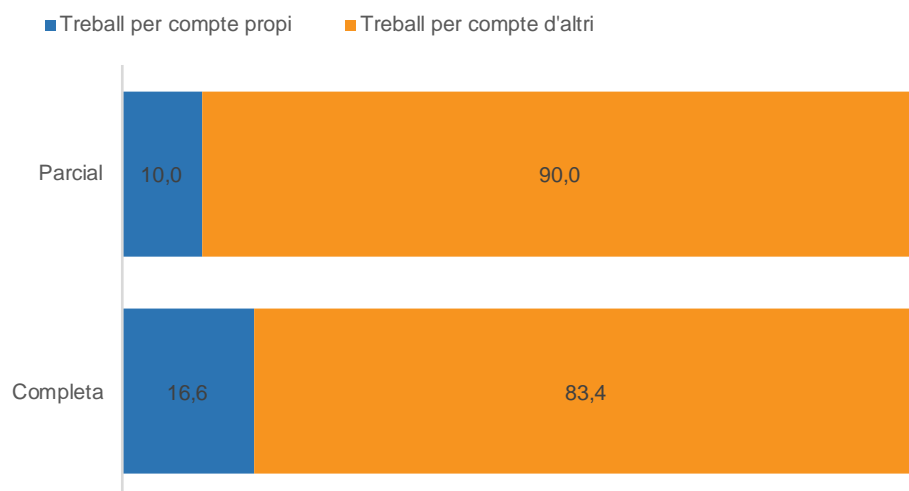
Unitats: percentatges.
 Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Això ha situat el percentatge de treball autònom que es desenvolupa a temps parcial en el 8,9%, lleugerament més alt que el de l'any anterior, però clarament més baix que el que es desenvolupa en el conjunt de l'ocupació assalariada. De fet, la propensió a desenvolupar l'activitat per compte propi és força més alta entre aquelles persones que treballen a temps complet (16,6%) que no pas entre aquelles que ho fan a temps parcial (10%).

Però, tanmateix, aquest darrer any 2020 l'augment que ha experimentat el treball autònom s'explica només per l'estimació a l'alça d'aquelles persones que treballen a temps parcial. Es tracta també d'un comportament diferent, que ens pot ajudar a entendre millor el canvi profund que ha suposat la nova situació esdevinguda des del març de l'any passat.

Per tant, això ens ubica en una situació diferent a la dels anys precedents, que ha configurat una dinàmica distinta en el col·lectiu analitzat. Aquest es tracta d'un context en què la dificultat per desenvolupar segons quines activitats per compte d'altri hauria pogut derivar en un augment de l'autoocupació per compte propi.

GRÀFIC 21. Pes del treball autònom sobre el conjunt de les persones ocupades segons durada de la jornada. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

En aquesta situació, el lleuger augment del treball per compte propi que s'ha produït paral·lelament a la reculada del treball per compte d'altri ha estat, probablement, molt vinculat al nou context de pandèmia. Tot i que caldrà veure com evoluciona el col·lectiu en els propers anys, l'anàlisi de les estimacions a partir de l'EPA així semblen apuntar-ho.

Atès que es tracta d'estimacions, sovint vinculades a mostres insuficients i per tant amb una capacitat predictiva no prou significativa, cal agafar aquests resultats amb cautela. Tanmateix, les primeres impressions mostren una dinàmica diferent a la dels anys precedents. Per començar, pel lleuger augment en el nombre de persones del col·lectiu. Aquest es podria explicar en bona mesura per un millor comportament dels homes. I també es vincula a una millor evolució de les cohorts de més edat i a les categories d'educació secundària, especialment les de segona etapa. Aquests perfils haurien mostrat un millor comportament en el desenvolupament del treball per compte propi que no pas en el treball per compte d'altri, insinuant un intercanvi entre treball assalariat i autònom, si bé es tracta d'una qüestió que requeriria una anàlisi més acurada. L'evolució dels col·lectius de persones estrangeres i espanyoles també sembla reforçar-ho, atès que per primer cop en molt de temps hi ha hagut una forta caiguda en les primeres, acompanyada d'un augment de les segones.

4. L'afiliació del treball autònom a la Seguretat Social

L'anàlisi de l'evolució de l'afiliació del treball a la Seguretat Social permet arribar a les següent conclusions:

- L'evolució de les afiliacions al RETA ha estat lleugerament negativa, amb una disminució del 0,2%. Aquesta caiguda és molt més modesta que la que han experimentat les afiliacions al règim general.
- Fruit d'aquesta evolució el pes de les afiliacions al RETA sobre el total ha augmentat.
- La davallada més intensa s'ha produït en el sector industrial i, sobretot, a la província de Lleida.
- Aquesta davallada del sector industrial s'explica sobretot pels processos de reestructuració laboral fruit de les inspeccions de treball. Aquesta ha afectat sobretot a membres de cooperatives.
- Les afiliacions dels autònoms no societaris, els APD, han augmentat lleugerament en el 0,3%.

4.1. Importància del treball autònom i tipologies d'afiliació

A finals de l'any 2020 trobem a Catalunya un total de 3.370.175 afiliacions registrades a la Seguretat Social, el 2,2% menys que l'any passat. D'aquestes, 549.798 són per compte propi. Això representa el 16,3% del total d'afiliacions.

Respecte de l'any anterior, el nombre d'afiliacions per compte propi ha baixat lleugerament, el 0,2%. Tanmateix aquesta davallada ha estat menor que la del conjunt d'afiliacions, cosa que ha fet augmentar lleugerament la presència del treball autònom entre les afiliacions registrades.

La gran majoria de persones que treballen com a autònoms cotitzen pel règim especial de treballadors autònoms (RETA). A desembre de 2020, el total d'afiliacions al RETA era de 549.004, una xifra també lleugerament inferior a la de l'any anterior (-0,1%).

La divergència del nombre d'afiliacions al RETA respecte del total d'afiliacions per compte propi resulta ínfima. Això és perquè només el 0,1% dels treballadors per compte propi afiliats no cotitzen pel RETA. El poc menys d'un miler d'autònoms que no recull el RETA són principalment treballadors del mar, que estarien cotitzant pel règim de treballadors del mar per compte propi. Lògicament, tal com s'observa al quart mapa de la graella següent, la majoria dels autònoms no recollits dins del RETA s'ubiquen a les comarques costaneres.

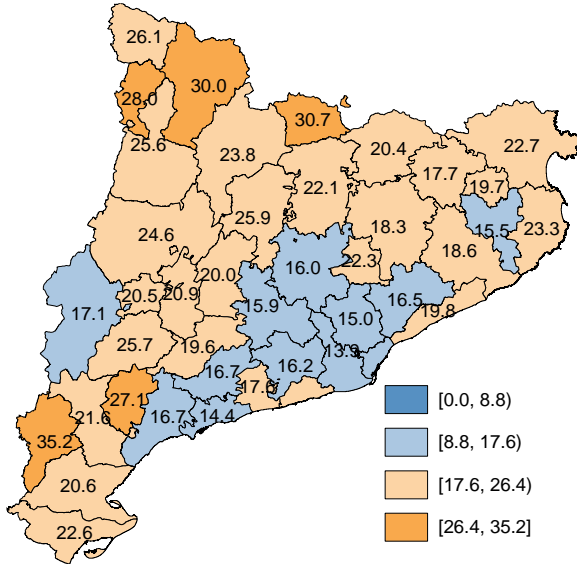
Els autònoms registrats en el Sistema especial de treballadors per compte propi agraris (SETA), inclosos dins del RETA, sumen un total de 12.418 afiliacions, el 2,3% dels afiliats al RETA. En general, la tipologia de persones afiliades al RETA és molt diversa. Cal tenir en compte que només una part d'aquest col·lectiu coincideix amb la figura d'autònom que de manera individual desenvolupa la seva activitat professional. Aquests serien els autònoms pròpiament dits. En el decurs d'aquest capítol, a banda d'analitzar la composició del

col·lectiu total de cotitzants per compte propi, també s'analitza amb profunditat la composició de les persones afiliades al RETA i la tipologia d'aquestes que es consideren autònoms persones físiques o pròpiament dits (APD). A banda, es posa un interès especial en algunes figures específiques com ara els TRADE, els membres de cooperatives i societats col·lectives o també les persones estrangeres afiliades al RETA.

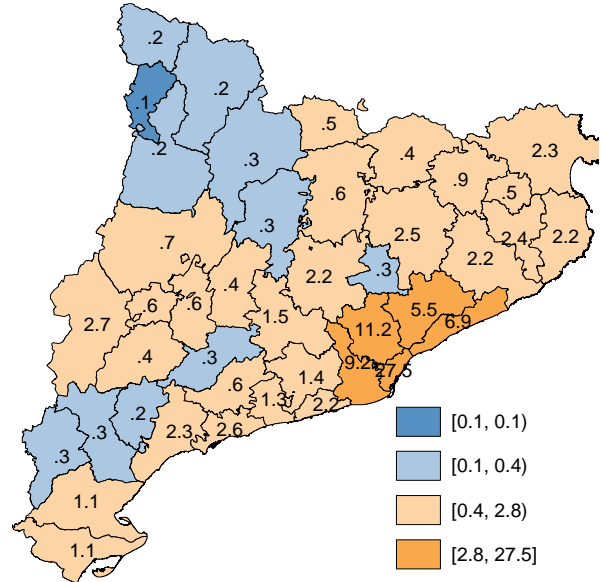
En referència a la localització de l'afiliació per compte propi, lògicament, el treball autònom mostra una distribució territorial molt condicionada pel pes demogràfic de cada comarca. Tal com mostra el segon mapa de la graella següent, el col·lectiu es concentra a les comarques properes a Barcelona (El Barcelonès, el Baix Llobregat i el Vallès Occidental). Tot i això, en aquestes comarques amb major pes demogràfic no és on el col·lectiu s'hi mostra més important en termes relatius. De fet, són les comarques on el percentatge de les afiliacions per compte propi sobre el total hi és més baix. En canvi, els percentatges més alts d'afiliacions per compte propi sobre el total s'assoleixen a les comarques menys urbanitzades. La comarca amb un percentatge més alt és la Terra Alta, amb un percentatge del 35,2% de treball autònom sobre el total d'afiliacions.

MAPA 1. El treball autònom a Catalunya. Distribució comarcal segons règims, 2020

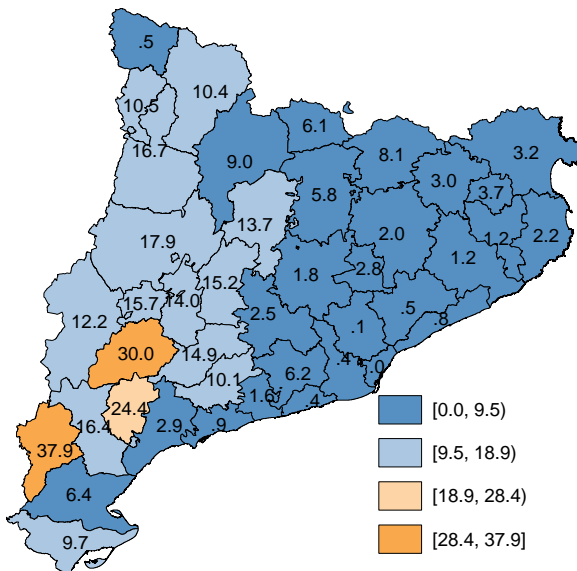
a) Percentatge de treball autònom sobre el total d'afiliacions

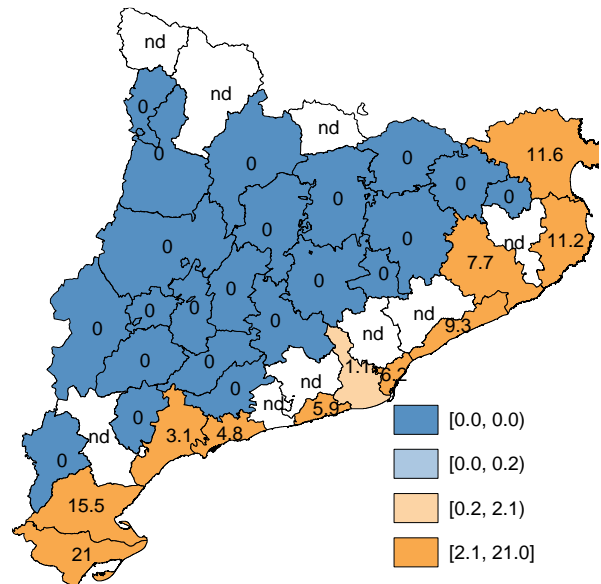
b) Distribució de les afiliacions per compte propi a Catalunya

c) Percentatge de les afiliacions al sistema especial agrari en el conjunt d'afiliacions al RETA

d) Distribució de les afiliacions per compte propi no incloses dins del RETA

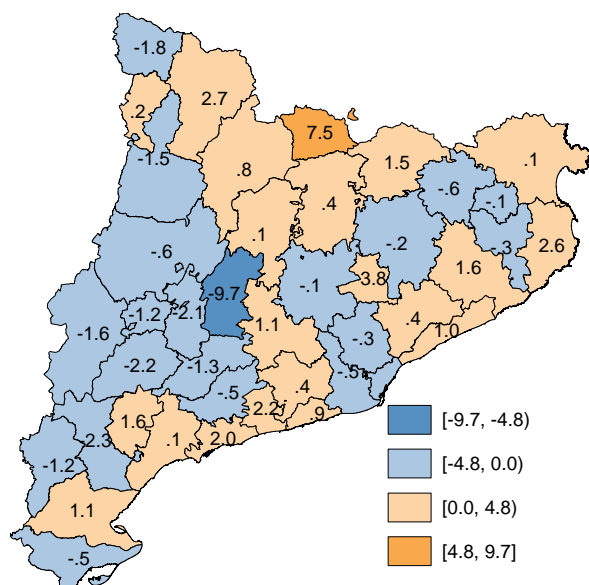

Unitats: percentatges.

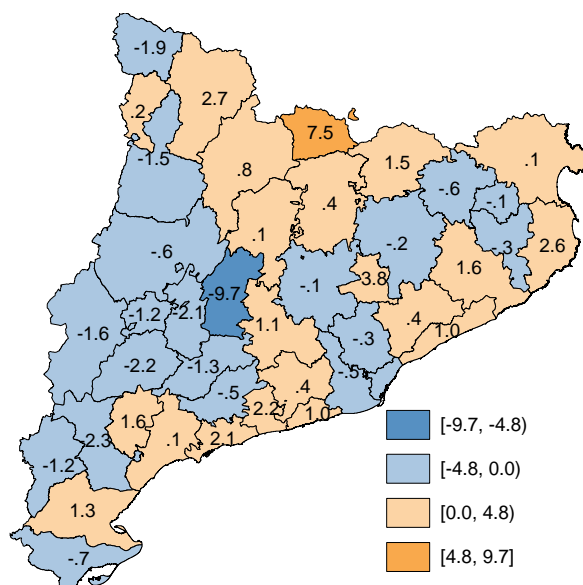
Font: Càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

MAPA 2. El treball autònom a Catalunya. Variació del nombre d'afiliacions entre 2019 i 2020

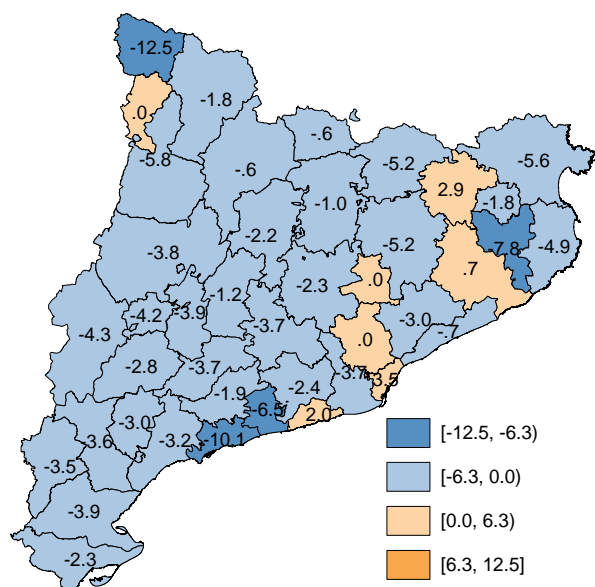
a) Per compte propi

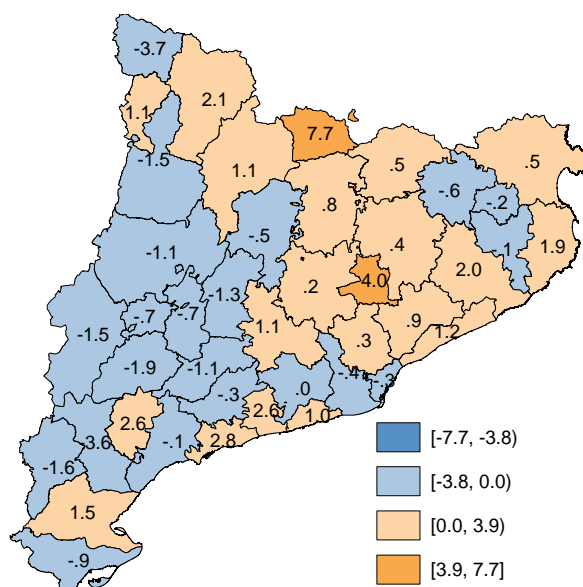
b) Al RETA

c) Al Sistema especial agrari del RETA

d) Autònoms pròpiament dits

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

Aquesta major presència relativa del treball autònom a les comarques interiors es pot explicar en part pel major percentatge de persones amb activitat al sector primari. Tal com mostra el tercer mapa de la graella anterior, els percentatges més alts d'afiliats al RETA adscrits

al Sistema especial de treballadors agraris (SETA) es troben a les comarques de Lleida i a les interiors de la província de Tarragona. No obstant això, la presència d'autònoms del sector agrari no explica per si sola la major presència d'autònoms a totes aquestes demarcacions. Veiem que en altres comarques amb forta presència de treball per compte propi la tipologia de les persones del col·lectiu és diferent. Aquest seria el cas d'algunes comarques de la Catalunya nord-oriental, o també les més meridionals, on el pes dels SETA és baix i en canvi s'hi mostra una presència relativa alta d'afiliacions al RETA.

Pel que fa a la dinàmica del col·lectiu, el nombre d'afiliacions per compte propi a finals del 2020 havia disminuït el 0,2% respecte de l'any anterior. Aquesta caiguda ha estat molt menor que la que ha experimentat el conjunt d'afiliacions per compte d'altri que, com ja s'ha dit, ha disminuït el 2,2%.

Territorialment, l'evolució més negativa del nombre d'afiliacions s'ha experimentat a la comarca de la Segarra. Es tracta d'una comarca on, per la seva orientació sectorial i a partir de la dinàmica dels darrers anys en altres comarques amb una estructura productiva similar, era previsible que s'hi produïssin reestructuracions, fruit de les inspeccions de treball endegades d'uns anys ençà. Tanmateix, en aquesta, fins ara, encara no s'hi havia corregit a la baixa el nombre de persones registrades com a treballadors per compte propi, tot i que altres comarques com ara Osona, la Garrotxa o el Gironès havien experimentat fortes correccions del nombre d'autònoms, especialment cooperativistes.

Les dades mostren, per tant, que finalment aquesta comarca també ha experimentat una reestructuració de les contractacions, passant bona part dels registres de treball autònom a treball per compte d'altri. Per tant, les dades permeten visualitzar aquest procés, que s'havia produït ja a les comarques de les províncies de Girona i Barcelona i que ara s'ha començat a fer extensiu també a les de Lleida.

4.2. L'afiliació al RETA

Com s'ha comentat, les afiliacions al RETA a 31 de desembre de 2020 pugen a 549.004. La majoria d'aquestes afiliacions s'adscriuen al sector serveis, atès que el 76,4% de les afiliacions al RETA estan vinculades a l'activitat terciària. La construcció i la indústria ocupen el 12,5% i el 7% de les afiliacions al RETA respectivament. El percentatge que suposen els que treballen a l'agricultura és el més baix, del 4,1%. Seguint la tendència mostrada en anys anteriors, el pes dels serveis i la construcció ha tendit a augmentar, en detriment del sector industrial, que s'ha tornat a reduir, en bona part degut a les correccions derivades de les inspeccions de treball.

TAULA 1. Distribució sectorial de les afiliacions al RETA per províncies. Catalunya, 2020

Sector	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
Agricultura	1,4	5,0	23,9	8,7	4,1
Indústria	7,1	7,2	6,8	5,9	7,0
Construcció	11,8	16,0	11,8	14,6	12,5
Serveis	79,7	71,7	57,5	70,8	76,4
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat

La distribució per sectors, tot i que té similituds, difereix d'una província a l'altra. En el cas de la de Lleida, l'agricultura hi pren una rellevància molt destacable, amb un 23,9% del total d'afiliacions per compte propi registrades. En canvi, degut a les correccions esmentades, la indústria ha passat a suposar-hi només el 6,8%, un pes més baix que el que assoleix a Barcelona i Girona.

En el cas de la de Tarragona, la indústria té un pes menor que a la resta. Barcelona destaca per un pes més elevat del sector serveis, i Girona pel sector de la construcció, atès que juntament amb el cas de Tarragona, aquest sector hi assoleix un pes superior a la mitjana catalana.

Tot i que en el conjunt de Catalunya les afiliacions han disminuït el 0,1%, no a totes les circumscripcions s'ha reproduït aquesta tendència. Mentre que a les províncies de Girona i Tarragona han augmentat les afiliacions, a les de Barcelona i sobretot Lleida han disminuït. La disminució més intensa s'ha produït lògicament a la província de Lleida, fruit sobretot dels efectes de les reestructuracions derivades de les inspeccions dutes a terme. Amb una disminució de l'1,6%, la major part de la reducció s'explica per la caiguda dels registres al sector industrial, amb una disminució del -11,6%. Amb tot, a la província de Lleida s'hi produeix una davallada transversal en tots els sectors, que de manera més o menys intensa han reculat. En canvi, això no succeeix en la resta de províncies, on com a mínim el sector de la construcció augmenta. En termes generals, els sectors industrial i agropecuari han reculat en pes a totes les demarcacions, el de la construcció només a Lleida i el dels serveis a Lleida i Barcelona.

TAULA 2. Variació de les afiliacions al RETA per províncies, Catalunya 2020

Sector	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
Agricultura	-0,6	-1,2	-1,9	-2,6	-1,6
Indústria	-2,5	-1,1	-11,6	-1,5	-3,0
Construcció	1,2	0,2	-0,9	1,4	0,9
Serveis	-0,3	1,6	-0,2	1,2	0,0
Total	-0,3	1,0	-1,6	0,8	-0,1

Unitats: taxes de creixement anual (percentatges).

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

4.3. El col·lectiu de persones afiliades al RETA. Distribució i evolució

En general, el col·lectiu de persones afiliades al RETA comprèn tant els autònoms pròpiament dits (APD), analitzats més endavant amb detall, com altres tipologies de cotitzants per compte propi, com els autònoms societaris. Dins del col·lectiu, també trobem col·lectius especials com els adscrits al règim RETA a través del SETA, tots ells del sector primari, o també els anomenats TRADE. Tot i analitzar, doncs, la composició global del col·lectiu, el capítol presenta també una anàlisi d'alguns d'aquests col·lectius que integra i posa especial interès en els cooperativistes, els TRADE i també el col·lectiu més nombrós d'autònoms pròpiament dits.

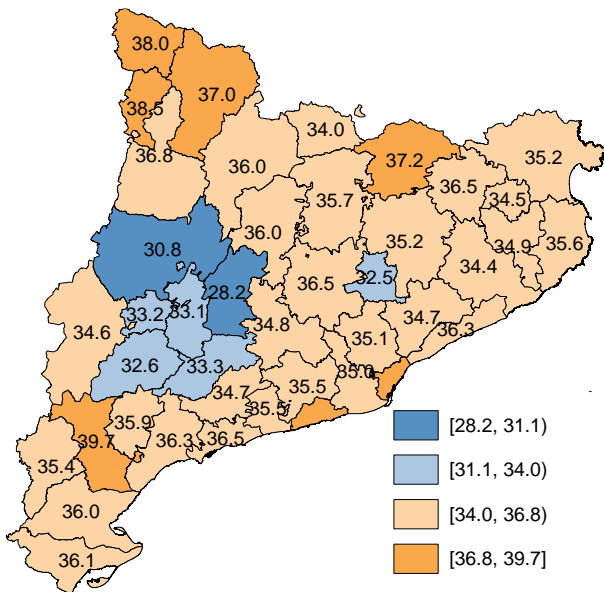
Dins del col·lectiu del RETA, les afiliacions de dones suposen només el 35,7%. Aquest percentatge és ostensiblement més baix que el que mostra la dona en el conjunt total dels afiliats (47,5%). De fet, tot i que entre els afiliats per compte d'altri les dones s'acosten força

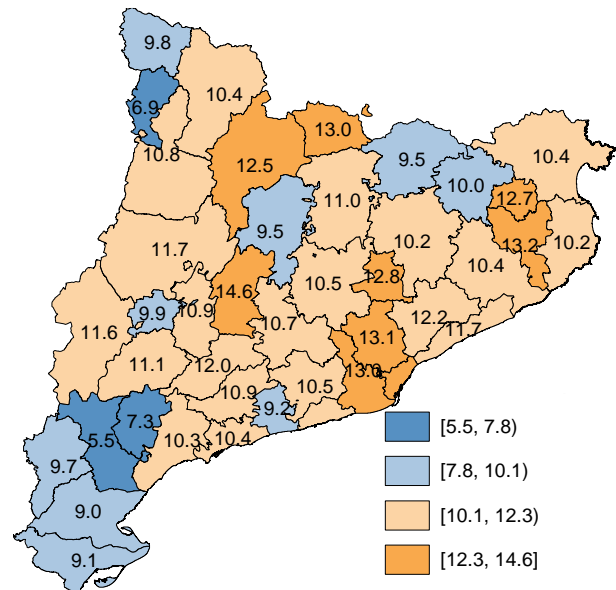
a la paritat, atès que representen el 49,9% dels afiliats, en el cas dels afiliats per compte propi el percentatge és més baix, i no ha mostrat símptomes de convergència en el decurs dels darrers anys.

MAPA 3. El treball autònom registrat al RETA. Distribució comarcal de les afiliacions segons sexe, 2020

a) Percentatge de dones

b) Divergència respecte de la mitjana en el conjunt dels afiliats

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

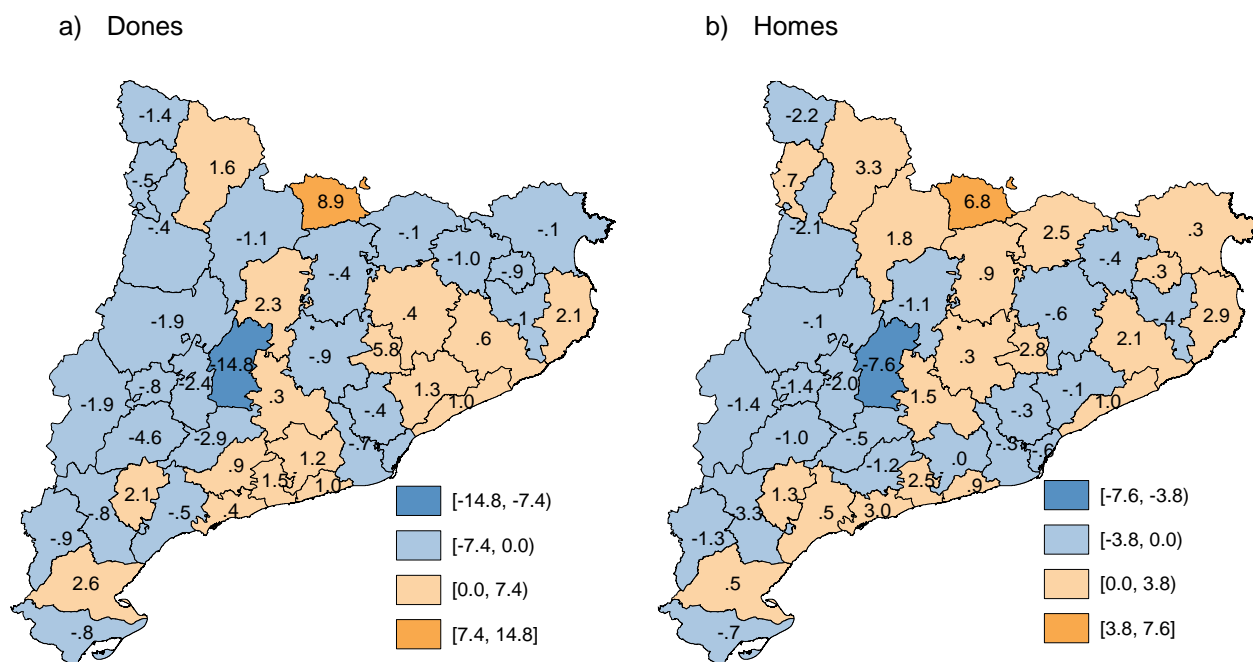
Per comarques, el percentatge de dones en el col·lectiu oscil·la entre el 28,2% de la Segarra i el 39,7% de Ribera d'Ebre. Les comarques amb el pes més baix de les dones en el col·lectiu es concentren al sud de la província de Lleida. De la mateixa manera, la mateixa província de Lleida aplega les comarques amb més pes de les dones en el col·lectiu al nord, en les comarques pirenaïques més occidentals. Possiblement, l'orientació sectorial podria explicar en part aquesta distribució. D'aquesta manera, es pot intuir una major presència de dones allí on el pes dels serveis és més important, tot i que tampoc resulta un factor conclouent.

En termes generals, el patró comarcal d'evolució que mostren les dones del col·lectiu RETA no difereix gaire del que mostren els homes. Aquelles comarques on més cauen les dones coincideixen en certa mesura amb aquelles on més cauen els homes.⁵ De fet, en ambdós casos la comarca on més han caigut és la Segarra, i també coincideix la comarca on més han augmentat tant homes com dones, que és la de l'Alt Urgell. En el cas de la Segarra la dinàmica s'explica per les regularitzacions derivades de les inspeccions de treball. Aquestes haurien afectat de manera fins i tot més intensa les dones, atès que mostren una davallada del 14,8% a la comarca, una intensitat del doble de la que mostren els homes. Això no

⁵ Les variacions d'homes i dones mostren una correlació de 0,75, molt alta.

obstant, aquest comportament, en què les regularitzacions semblaria que han afectat més les dones que els homes, difereix del que van registrar l'any anterior les comarques d'Osona, la Garrotxa, el Gironès, on en un procés de regularització similar la correcció fou més intensa per al cas dels homes que per al de les dones. Caldrà veure per tant, si aquest procés s'allarga més enllà del 2020, si aquesta dinàmica acaba convergint amb l'experimentada a la resta de províncies.

MAPA 4. El treball autònom registrat al RETA. Variació comarcal de les afiliacions segons sexe, 2019-2020

De fet, en el conjunt de Catalunya també s'ha experimentat una evolució més negativa de les dones que dels homes. En el cas de les dones, les afiliacions han disminuït lleugerament, en el 0,4%. En canvi, les d'homes s'han mantingut.

El perfil per edats també recull un patró geogràfic observable. Tret de la categoria d'edats més joves, que potser no perfilen un patró tan clar, la resta de categories mostren un comportament diferent segons si es tracta de gent gran (majors de 55) o més joves.

La categoria d'edat més avançada mostra un pes més elevat d'aquestes cohorts en les comarques més occidentals. Exactament el contrari del que succeeix en el cas de les categories de 30 a 44 anys i de 45 a 54. En aquests dos casos, el pes resulta més elevat a mesura que ens acostem a les comarques més orientals. Tot i que hi ha algunes excepcions, són poques les comarques que s'escapen d'aquest patró. Aquesta composició s'explica principalment pel major pes d'un sector relativament envellit com és l'agrari a les comarques més occidentals.

Les cohorts més joves, en canvi, defugen aquesta pauta distributiva. D'aquesta manera, el pes dels menors de trenta anys, a banda del Barcelonès, resulta lleugerament més elevat a les comarques de la Catalunya central, en especial al Bages, Osona i Berguedà, a la província de Barcelona, així com a la Segarra, a la de Lleida, al Gironès, a la de Girona i a la del Baix Penedès a la de Tarragona.

Per al conjunt de Catalunya, totes les franges d'edat, tret de la de 30 a 44 anys, han mostrat una evolució lleugerament positiva. La que ha crescut amb major intensitat ha estat la de més de 55 anys, on han augmentat les afiliacions en el 2,9%. La de 45 a 54 anys, ha augmentat el 0,6% i la de menys de 30 anys el 2%. Tanmateix, l'evolució positiva de totes aquestes franges no ha permès compensar la disminució del 3,8% de la categoria d'edat de 30 a 44 anys.

Geogràficament, la disminució experimentada en la segona categoria d'edats més jove s'ha reproduït a pràcticament totes les comarques. Tanmateix, on més han caigut ha estat a la Segarra, pels motius esmentats, i només han crescut les afiliacions d'aquestes edats a les comarques de l'Alta Ribagorça, al Pallars Sobirà, a la Cerdanya i a la Conca de Barberà.

En canvi, la categoria d'edats més gran, els de més de 55 anys, han augmentat en general a totes les comarques. Només han mostrat un lleuger retrocés a les demarcacions del Pallars Jussà, l'Alt Urgell, el Baix Ebre, les Garrigues, la Conca de Barberà i l'Alt Camp.

L'impacte més intens de les regularitzacions que han afectat a la comarca de la Segarra ha estat en les franges d'edat més joves. Els menors de 30 anys han retrocedit el 23,6%; els d'entre 30 i 44 anys el 19%, i els d'entre 45 i 55 anys només el 3,1%. En el cas dels majors de 55 anys ni tant sols han experimentat un retrocés.

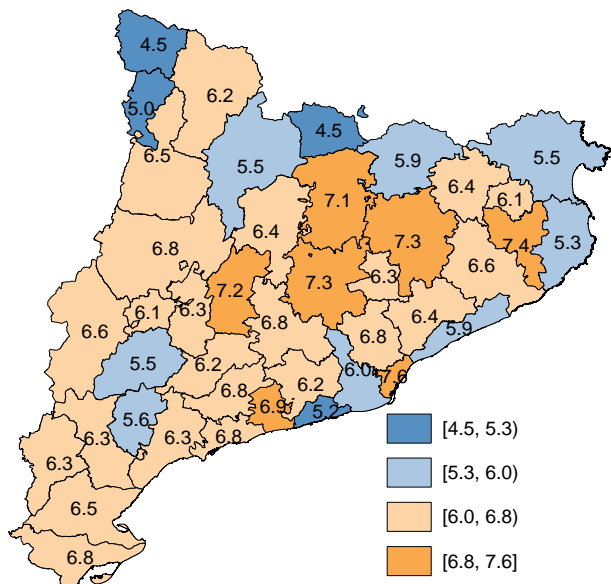
Sectorialment, els patrons de distribució territorial resulten més identificables. En el cas del sector primari, el pes a les comarques occidentals, a les províncies de Tarragona i Lleida, resulta molt més elevat. En canvi, les comarques més orientals mostren valors molt més baixos d'afiliacions en aquest sector. En el cas dels serveis, la pauta és la contrària. A les comarques occidentals és on precisament s'hi recullen els percentatges més baixos, mentre que a les orientals, especialment les litorals i les més urbanitzades, els percentatges més elevats.

El sector industrial mostra una presència més destacada a la franja de comarques transversal que va des de la Garrotxa i Pla de l'Estany a les Garrigues i el Priorat. En el cas de la construcció el patró de distribució territorial resulta menys identificable. Tanmateix destaquen algunes comarques litorals i pirenaïques entre les que més presència d'afiliacions al sector mostren, un fet que es podria lligar a la presència de turisme residencial.

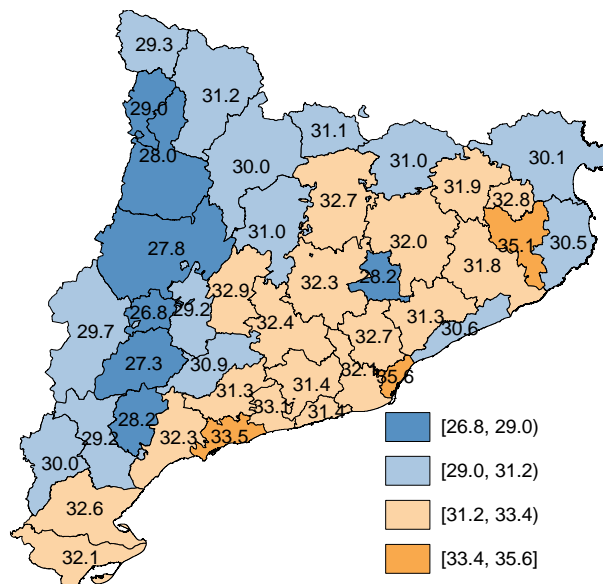
El sector industrial és el que ha sofert una disminució més intensa de les afiliacions, del 3%. En aquest cas, la caiguda és atribuïble en bona mesura a les regulacions dutes a terme. No obstant això, les afiliacions al sector agrari també han disminuït l'1,6%. En la resta de sectors en canvi, les afiliacions s'han mantingut lleugerament a l'alça, tant en el cas dels serveis, on no han crescut però tampoc han caigut, com en el de la construcció, on han augmentat el 0,9%.

MAPA 5. El treball autònom registrat al RETA. Distribució comarcal de les afiliacions segons franges d'edat, 2020

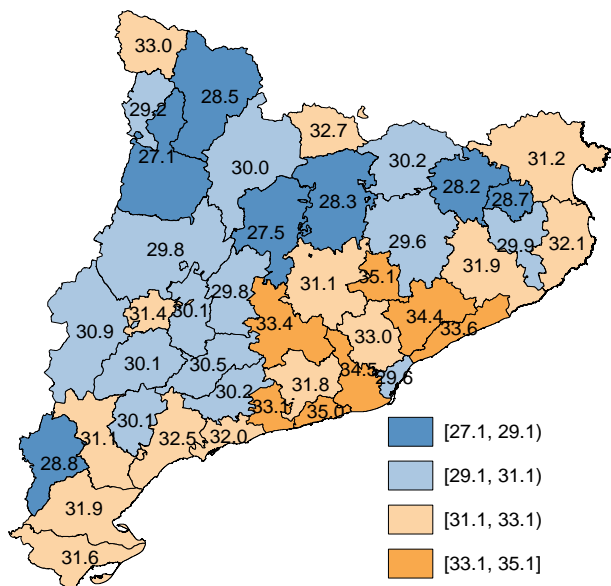
a) De 16 a 29 anys

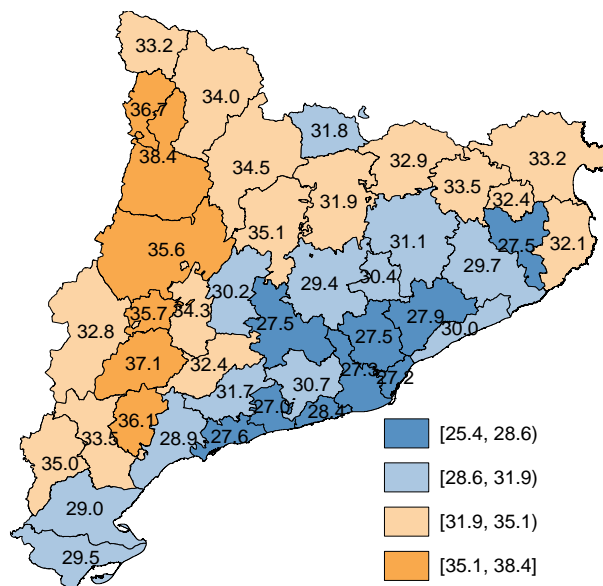
b) De 30 a 44 anys

c) De 45 a 54 anys

d) De 55 anys o més

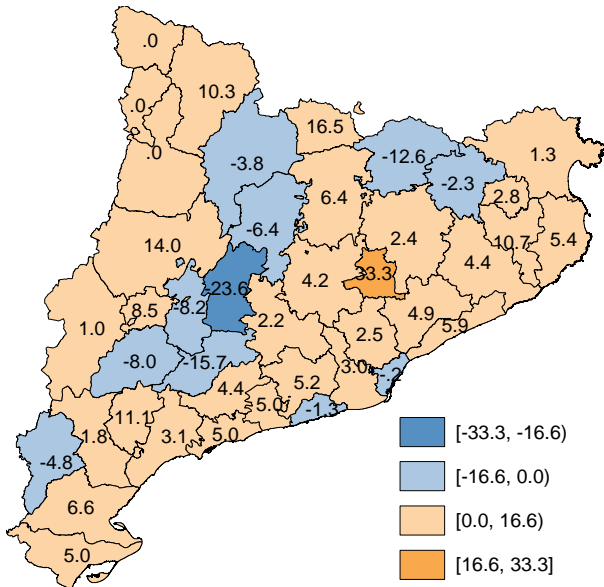

Unitats: percentatges.

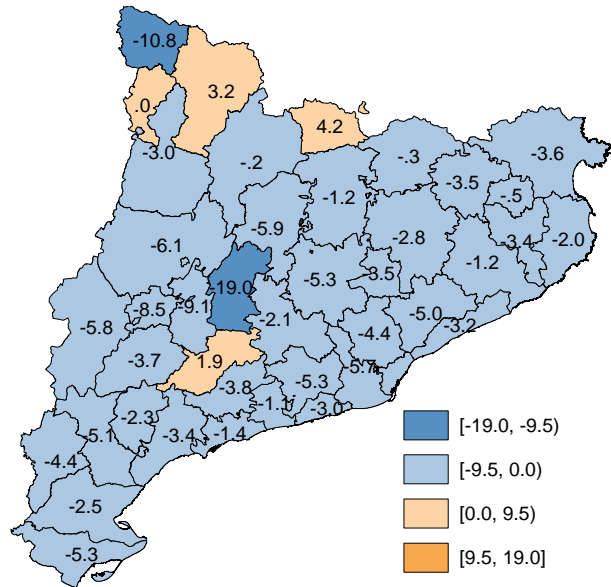
Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

MAPA 6. El treball autònom registrat al RETA. Variació del nombre d'afiliacions segons franques d'edat, 2019-2020

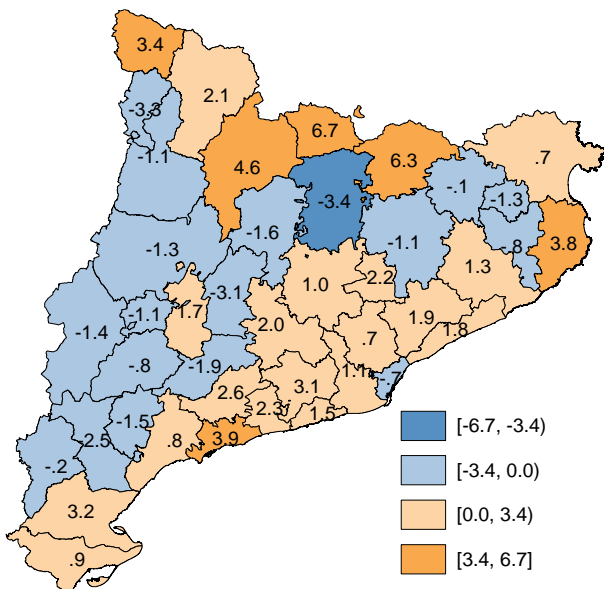
a) De 16 a 29 anys

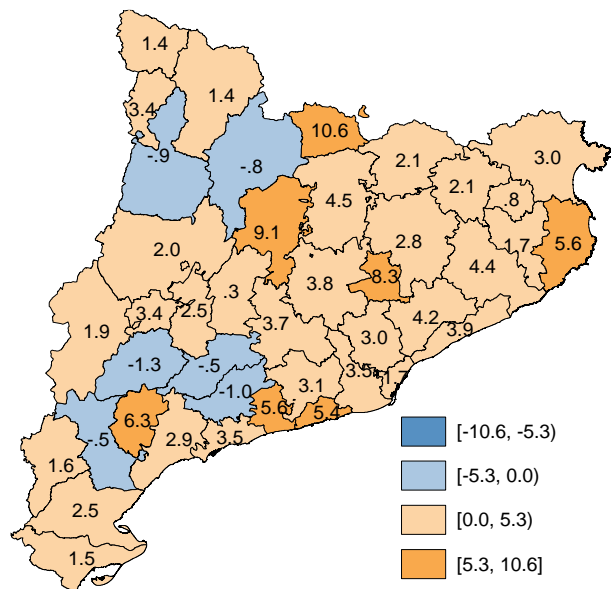
b) De 30 a 44 anys

c) De 45 a 54 anys

d) De 55 anys o més

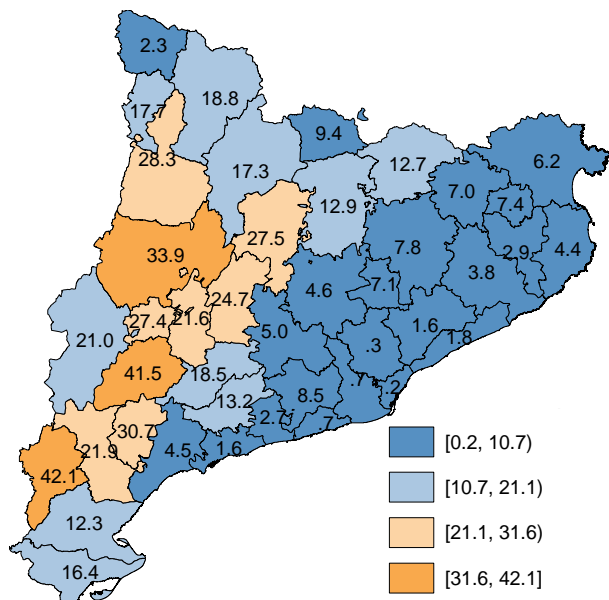

Unitats: percentatges.

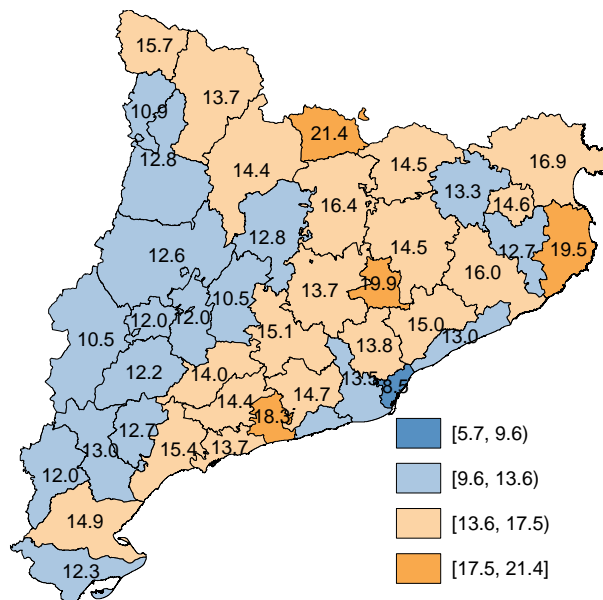
Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

MAPA 7. El treball autònom registrat al RETA. Distribució comarcal de les afiliacions segons grans sectors d'activitat, 2020

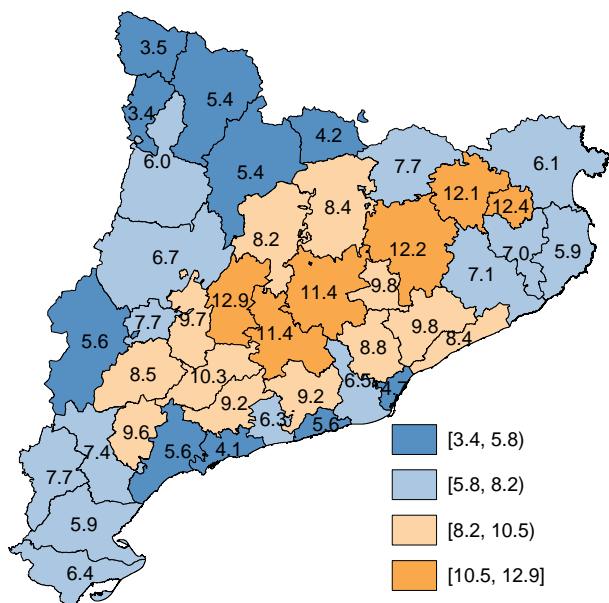
a) Agricultura

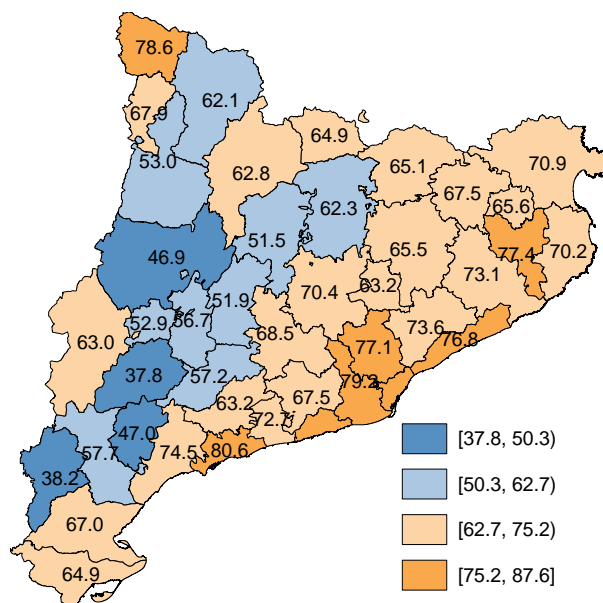
b) Construcció

c) Indústria

d) Serveis

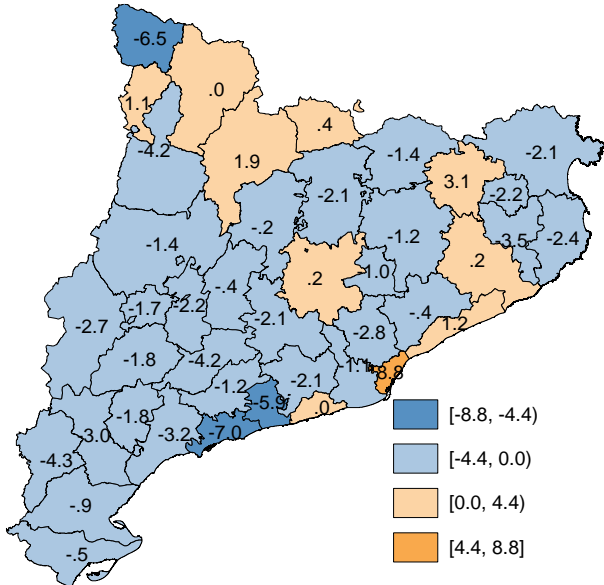
Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

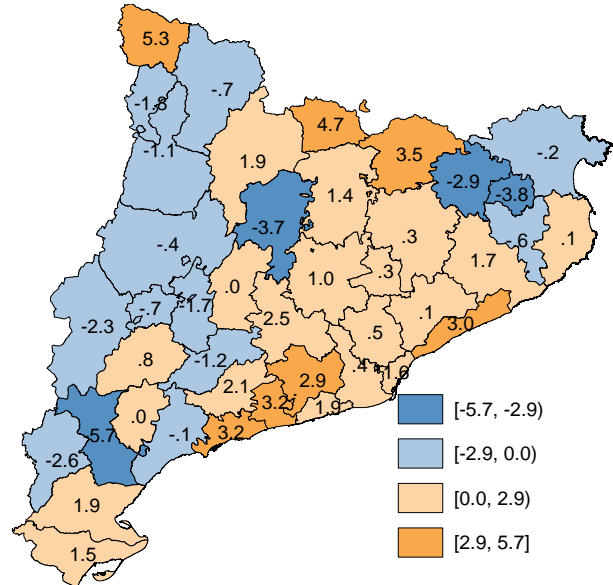

MAPA 8. El treball autònom registrat al RETA. Variació de les afiliacions segons grans sectors d'activitat, 2019-2020

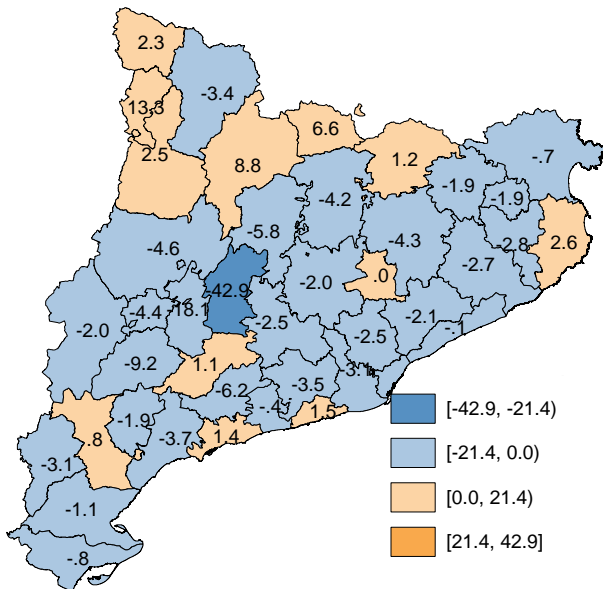
a) Agricultura

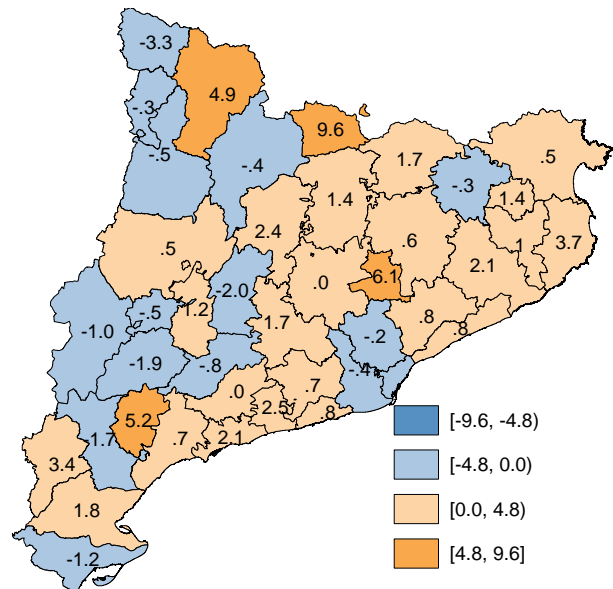
b) Construcció

c) Indústria

d) Serveis

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

Tant en el cas de la indústria com en el de l'agricultura, la davallada ha estat territorialment molt generalitzada. Han estat poques les comarques on les afiliacions han mantingut una evolució lleugerament a l'alça. En el cas de la indústria, tanmateix, destaca la caiguda del

42,9% de les afiliacions a la comarca de la Segarra. Lògicament, aquestes són atribuïbles majoritàriament a l'acció de les inspeccions de treball, que han obligat a regularitzar bona part de l'activitat per compte propi que s'hi desenvolupava.

4.4. Les persones estrangeres afiliades al RETA

El nombre d'afiliacions al RETA de persones de nacionalitat estrangera era, a finals de desembre de 2020, de 80.329. Amb aquest volum d'afiliacions, el percentatge d'estrangers afiliats al RETA se situa en el 14,6%. El percentatge més alt s'assoleix a la província de Barcelona, on la ràtio se situa en el 15,8%. A Girona la ràtio s'ha situat en el 13,5. A les províncies de Lleida i Tarragona, el percentatge se situa per sota de la mitjana catalana, en el 8,5% i el 12,6% respectivament. Aquest percentatge ha augmentat a totes les províncies llevat de la de Lleida, on s'ha mantingut. Entre els estrangers afiliats al RETA, el percentatge de dones és del 35,7%, la mateixa ràtio que mostren per al conjunt de les afiliacions al RETA. Tot i que en el decurs dels darrers anys aquest percentatge s'havia anat incrementant progressivament,enguany ha disminuït lleugerament fins a situar-se en el mateix percentatge que en el cas del conjunt de les afiliacions al RETA. El percentatge de dones no varia gaire segons si es tracta d'estrangers de procedència comunitària o extracomunitària, tot i que els primers el mostren enguany lleugerament més alt.

TAULA 3. Nombre d'afiliacions de persones estrangeres al RETA. Catalunya 2019 i 2020

Procedència	2019	2020	Percentatge de dones 2016	variació 2019-2020
Comunitària	29.026	26.704	36,1	-8,0
Extracomunitària	48.265	53.625	35,5	11,1
Total	77.291	80.329	35,7	3,9

Unitats: persones (les dues primeres columnes) i percentatges.

Font: Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social. Estadístiques, pressupostos i estudis.

Dades a 28 de desembre. Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social.

El nombre d'afiliacions de persones estrangeres al RETA ha crescut enguany el 3,9%, un ritme de creixement lleugerament superior al que es va registrar l'any anterior. Aquest augment s'explica per la intensitat de creixement experimentada per les províncies de Tarragona (7%), Girona (4%) i Barcelona (3,9%), atès que en el cas de la de Lleida les afiliacions d'estrangers hi disminueixen (-2,3%).

Aquesta intensitat de creixement ha estat més alta que la del conjunt d'afiliacions al RETA. Lògicament, això ha fet augmentar la ràtio de persones estrangeres en el col·lectiu. El col·lectiu que ha fet possible aquest creixement ha estat el de persones d'origen extracomunitari, amb un creixement intens de les afiliacions de l'11%, atès que les de procedència comunitària han retrocedit el 8%.

TAULA 4. Nombre d'afiliacions de persones estrangeres al RETA per províncies i distribució segons província de residència i procedència. Catalunya, 2020

Àmbit territorial	Afiliacions	Distribució provincial	Creixement interanual	Percentatge de les afiliacions RETA sobre el total d'RG i RETA	Comunitària	Extracomunitària
Barcelona	61.697	76,8	3,9	18,4	30,3	69,7
Girona	8.401	10,5	4,0	17,5	45,7	54,3
Lleida	3.272	4,1	-2,3	11,7	44,8	55,2
Tarragona	6.959	8,7	7,0	19,4	38,7	61,3
Catalunya	80.329	100,0	3,9	18,0	33,2	66,8

Unitats: persones (primera columna) i percentatges.

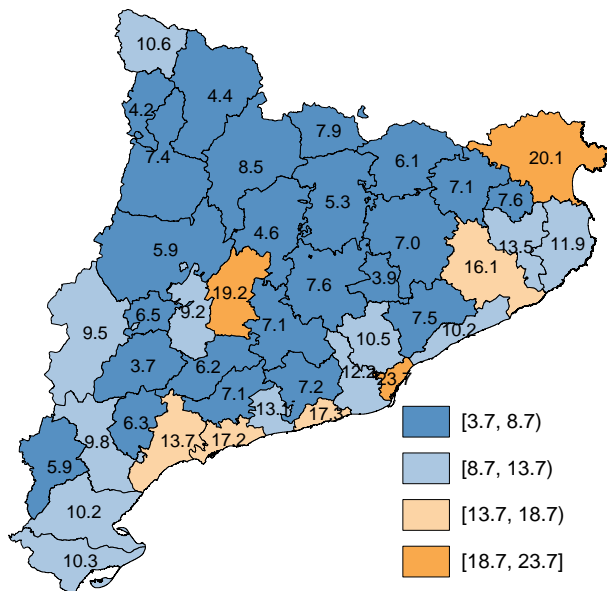
Font: Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social. Estadístiques, pressupostos i estudis.

Dades a 28 de desembre.

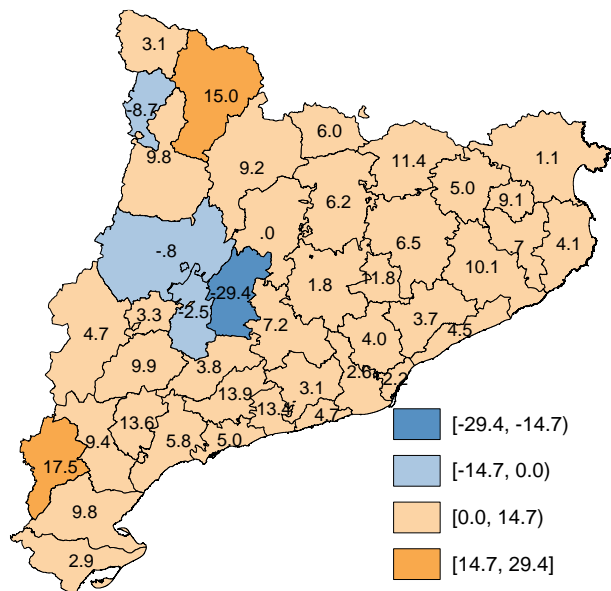
Els afiliats estrangers al RETA s'ubiquen majoritàriament a la província de Barcelona. A totes les províncies el percentatge d'extracomunitaris és més alt que no pas el de comunitaris.

MAPA 9. Afiliacions al RETA de persones estrangeres. Pes sobre el total d'afiliacions al RETA el 2020 i variació 2019-2020

a) Percentatge sobre el RETA

b) Variació 2019-2020

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

Comarcalsment, on prenen major rellevància és a les comarques del litoral on el percentatge d'afiliacions de persones estrangeres és més elevat. Destaquen en aquest sentit els registres del Barcelonès, l'Alt Empordà, El Garraf, El Tarragonès, la Selva, i el Baix Camp. També destaca encara amb força però, el registre de la comarca interior del Garraf, fet que denota una estructura encara divergent de la de la resta de comarques que l'envolten, un factor que porta a pensar que els processos de regularització podrien no haver finalitzat.

Tot i que la gran majoria de les comarques han registrat un augment de les afiliacions de persones estrangeres en el curs del darrer any, algunes comarques han mostrat una disminució del col·lectiu. La que més ha disminuït, per les raons anteriorment esmentades, ha estat la de la Segarra. Tanmateix també han disminuït les afiliacions d'estrangeres a les comarques de l'Alta Ribagorça, La Noguera i l'Urgell, totes elles també a la província de Lleida. Els augments més intensos s'han experimentat a les comarques del Pallars Sobirà i la Terra Alta.

4.5. Les persones registrades com a treballadors autònoms econòmicament dependents

El nombre total de persones a Catalunya que s'autodeclaren com a autònoms econòmicament dependents (TRADE) ha estat, a finals de 2020, de 1.721. Es tracta d'una xifra altre cop lleugerament inferior a la de l'any anterior.

Dins del col·lectiu, les dones suposen el 27,1%. A més, tot i que tant els homes com les dones han disminuït amb molta intensitat, en el cas de les dones aquesta caiguda ha estat menys intensa, del 10,7%, mentre que els homes registrats han disminuït el 17,2%. Això ha fet que tornés a augmentar lleugerament el pes de les dones, que encara es troba en un nivell molt més baix que el del conjunt d'afiliacions al RETA.

TAULA 5. Nombre de TRADE registrats a desembre de 2020

Àmbit territorial	Dones	Homes	Total	Percentatge de dones
Barcelona	395	1.000	1.395	28,3
Girona	23	113	136	16,9
Lleida	19	50	69	27,5
Tarragona	22	78	100	22,0
Catalunya	467	1.254	1.721	27,1

Unitats: persones i percentatges.

Font: elaboració pròpia amb dades cedides per Idescat. Afiliats a finals de mes de desembre. Ubicació segons registre padronal.

L'efecte conjunt sobre el total del col·lectiu d'aquesta evolució d'homes i dones ha estat una davallada del nombre de TRADE del 15,6%. Es tracta, per tant, d'una disminució molt intensa.

L'única província on no han disminuït ha estat novament la de Lleida, on han augmentat el 3%. A la resta de províncies han disminuït, essent la caiguda més intensa la que ha registrat la de Tarragona, amb una disminució del 22,5%. Pel que fa a la resta de províncies, a Girona han disminuït el 15%, mentre que a Barcelona, el 17,1%.

TAULA 6. Variació del nombre de TRADE registrats, 2019-2020

Àmbit territorial	Dones	Homes	Total
Barcelona	-9,8	-19,6	-17,1
Girona	-32,4	-10,3	-15,0
Lleida	-29,6	25,0	3,0
Tarragona	-8,3	-25,7	-22,5
Catalunya	-10,7	-17,2	-15,6

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia amb dades cedides per Idescat. Afiliats a finals de mes de desembre. Ubicació segons registre padronal.

El percentatge més alt de dones entre els TRADE el trobem a la província de Barcelona, amb el 28,3%. Enguany aquest percentatge ha permès superar la de Lleida, on la ràtio ha disminuït lleugerament fins al 27,5%. A Tarragona, el percentatge de dones se situa en el 22%, i a Girona, on és més baix, en el 16,9%.

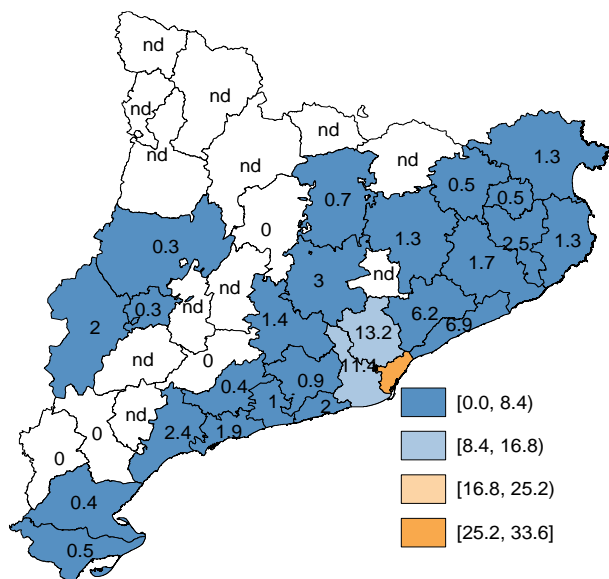
La província de Barcelona concentra, de llarg, la gran majoria dels afiliats TRADE. El 81,1% dels treballadors del col·lectiu es troben en aquesta província. A la resta de províncies el nombre de TRADE és més modest, atès que suposen el 7,9% a Girona, el 4% Lleida i el 5,8% Tarragona.

El Barcelonès i les comarques adjacents concentren bona part del col·lectiu. En general, les proporcions més altes de TRADE sobre el total d'autònoms es localitzen a les comarques més urbanitzades. Els percentatges més elevats es localitzen al voltant de Barcelona, també a les comarques properes al Gironès, i a les comarques interiors de la conca del Llobregat (vegeu el mapa de la graella següent).

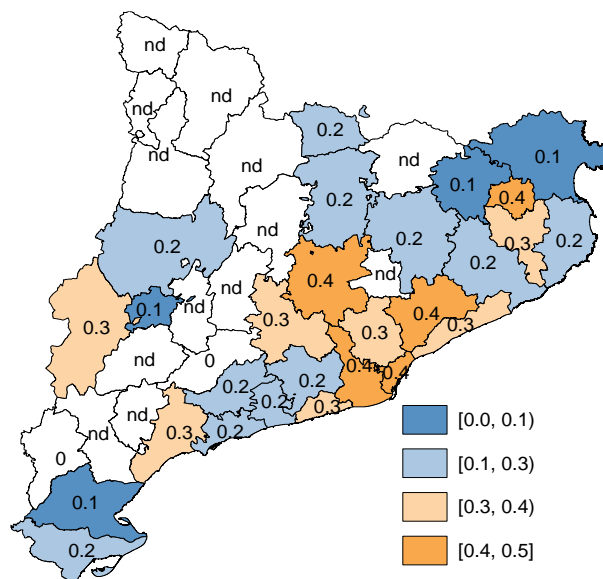
La comarca amb el percentatge més alt de dones TRADE és el Garraf (36,8%), amb un valor molt proper al de Barcelona (33,9%) i al del Baix Camp (32,5%). Tanmateix, atès el poc volum de persones del col·lectiu en algunes comarques, petites variacions poden modificar ostensiblement aquest dibuix d'un any a l'altre. Les quatre comarques amb un percentatge superior a la mitjana catalana del percentatge de dones en el col·lectiu TRADE (27,1%) són les tres abans esmentades més l'Alt Empordà, on suposen el 29,4%.

MAPA 10. El treball autònom dependent a Catalunya (TRADE)

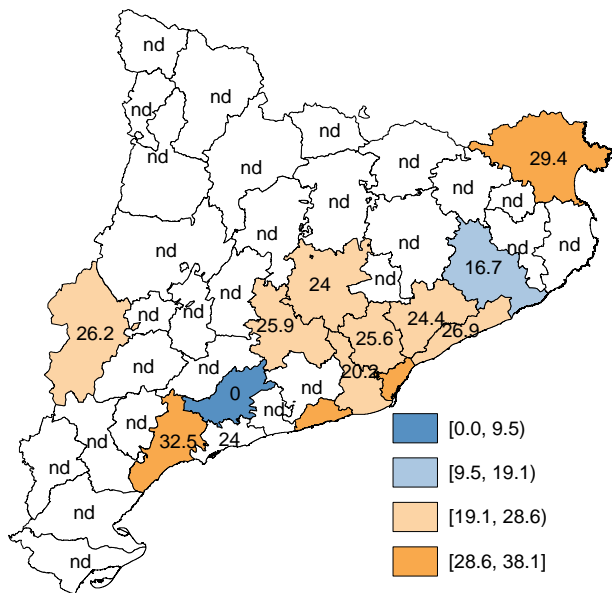
a) Distribució de les afiliacions, 2020

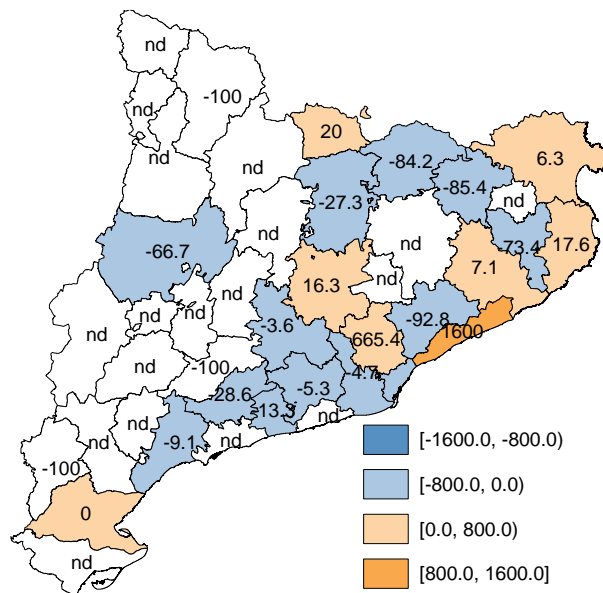
b) Percentatge de TRADE en el RETA, 2020

c) Percentatge de dones entre el col·lectiu TRADE, 2020

d) Variació de les afiliacions del col·lectiu TRADE, 2019-2020

Unitats: percentatges.

(nd) sense afiliats o informació supeditada a secret estadístic.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

4.6. Cooperativistes i membres de societats col·lectives

4.6.1. Cooperativistes i les cooperatives

Segons dades del Ministeri, a Catalunya hi havia, a finals de juny del 2020, un total de 1.475 cooperatives on treballaven unes 6.858 persones com a cooperativistes. Aquesta xifra de socis suposa el 24,3% menys que a mitjans de l'any 2019, una caiguda superior a la que havien experimentat el nombre de cooperatives en el mateix període de temps (-16,7%).

TAULA 7. Nombre de cooperatives i de socis cooperativistes. Catalunya, 2019-2020*

ITEM	2019	2020	Variació 2019-2020
Nombre de cooperatives	1.770	1.475	-16,7
Nombre de socis	9.056	6.858	-24,3

Unitats: societats i cooperativistes i taxes de creixement en percentatge.

(*) Dades a 30 de juny de cada any.

Font: Ministeri de Treball i Economia Social.

Tot i que enguany les dades sobre registre de cooperatives que ofereix el Ministeri de moment només arriben fins a mitjans d'any i, per tant, no recullen la dinàmica del segon semestre, també mostren una forta davallada, que ja s'intuïa amb l'evolució interanual de les afiliacions a finals d'any de socis de cooperatives i membres de societats col·lectives, que a diferència de la resta de tipologies d'autònoms, que havien augmentat, havien reculat en nombre el 2,6%.

Aquesta davallada és molt possible que s'expliqui principalment per la caiguda en el nombre de cooperativistes. Almenys es possible pensar-ho, atès que, a mitjans de l'any 2020, l'evolució interanual mostrada pel cas concret dels membres de cooperatives situa la seva evolució en un -24,3%. Per tant, aquesta caiguda, a manca de saber-ne l'evolució en el segon semestre, mostra una davallada d'una intensitat molt superior a la del conjunt d'afiliacions abans esmentat. No obstant això, cal tenir en compte que les dinàmiques del primer i el segon semestre del 2020 van ser molt diferents, cosa que podria haver generat pautes d'evolució distintes entre una dada, obtinguda a finals de juny, i l'altra, obtinguda a finals d'any.

Sectorialment, la disminució interanual del nombre de persones que treballen com a cooperativistes, segons les dades del Ministeri fins a 30 de juny, s'hauria produït en gairebé totes les branques d'activitat tret de les d'activitats professionals i serveis auxiliars, les de comerç i hotelaria i les de producció i distribució d'energia elèctrica, que haurien augmentat poc o molt el nombre de socis (vegeu gràfic 22).

Entre les branques d'activitat que més haurien disminuït destaquen les d'activitats culturals i altres serveis, amb una caiguda del 27,2% que s'explica en bona mesura pel context de pandèmia. També ha reculat amb força el nombre de persones cooperativistes a les branques de transport, emmagatzematge i comunicacions (-8,9%), a la de construcció (-8,1%), la d'educació i activitats sanitàries i socials (-6,8%) i a la d'indústries extractives i manufactureres (-4,5%).

GRÀFIC 22. Distribució i variació del total de cooperativistes registrats a Catalunya per branques d'activitat

Unitats: taxes de creixement i percentatges.
 Font: Ministeri de Treball i Economia Social.

Entre les activitats que han augmentat la seva presència en el col·lectiu destaca el creixement del 13,6% de la producció i distribució d'energia elèctrica, almenys a 30 de juny del 2020.

Tot i que aquesta fotografia no és possiblement la que trobaríem amb les dades a 31 de desembre, resulta cert que reflecteix, fins i tot de manera més fidedigna, l'impacte sectorial que hauria tingut específicament la crisi de la COVID-19. Això és així perquè mostra els registres just a la fi del primer període de confinament, el més dur i més restrictiu de tots els que s'han produït des del començament de la pandèmia.

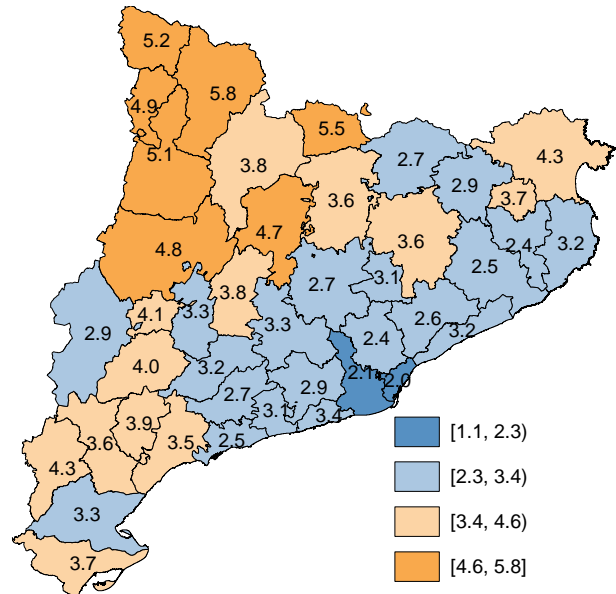
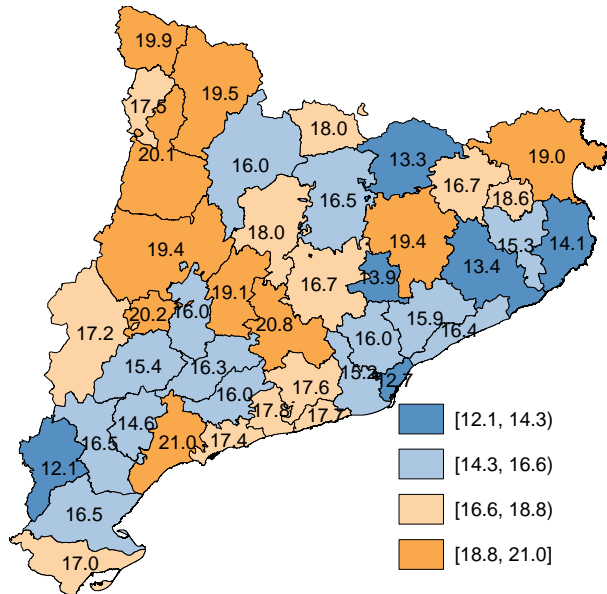
4.6.2. Distribució del col·lectiu de cooperativistes i membres de societats col·lectives a Catalunya

L'anàlisi de les afiliacions per comarques, tot i que no permet desglossar els cooperativistes dels socis d'altres figures societàries, com ara les societats col·lectives, permet tanmateix visualitzar més acuradament aquest impacte sobre el territori. Això no obstant, les dades territorialitzades es corresponen a les afiliacions en data 31 de desembre, mentre que l'anàlisi anterior s'ha desenvolupat a partir dels registres a 30 de juny. Per tant, això dificulta la comparació directa d'aquestes xifres mapificades amb les analitzades en l'apartat immediatament anterior, corresponents exclusivament a membres de cooperatives i publicades pel Ministeri de Treball i Economia Social.

MAPA 11. El treball autònom desenvolupat en cooperatives i societats col·lectives. Percentatge de les afiliacions l'any 2020

a) Sobre el total d'afiliacions al RETA

b) Sobre el total d'afiliacions a la Seguretat Social

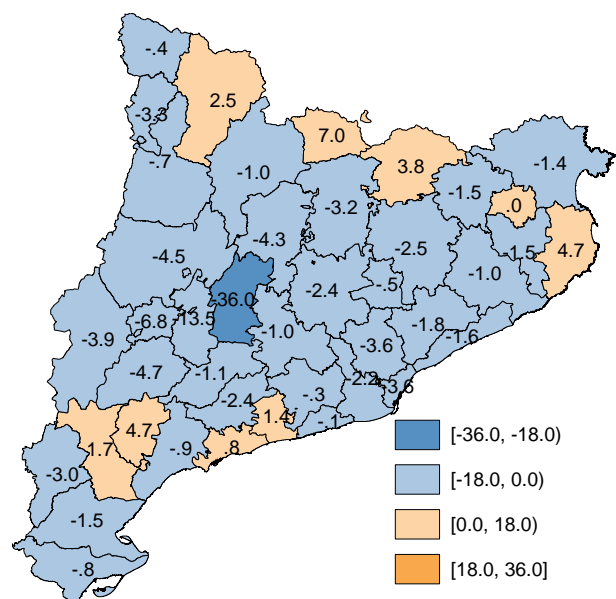
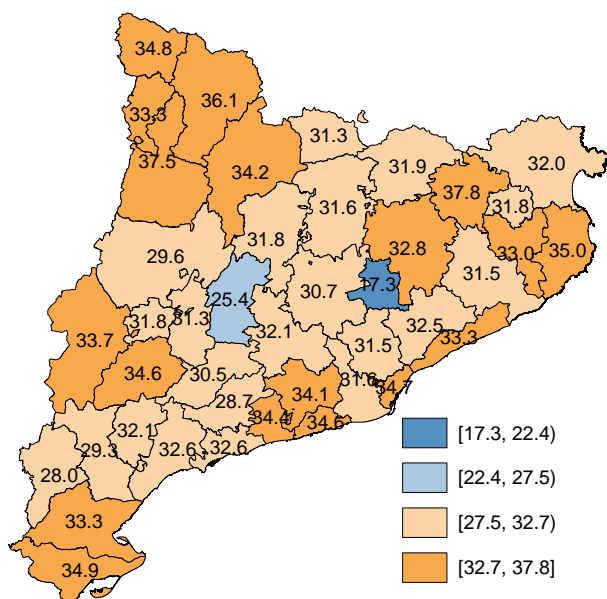
Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

MAPA 12. El treball autònom desenvolupat en cooperatives i societats col·lectives

a) Percentatge de dones

b) Variació de les afiliacions, 2019-2020

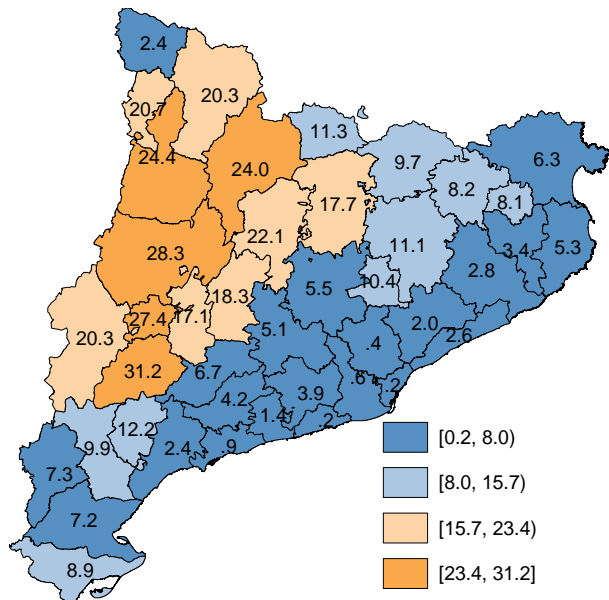
Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

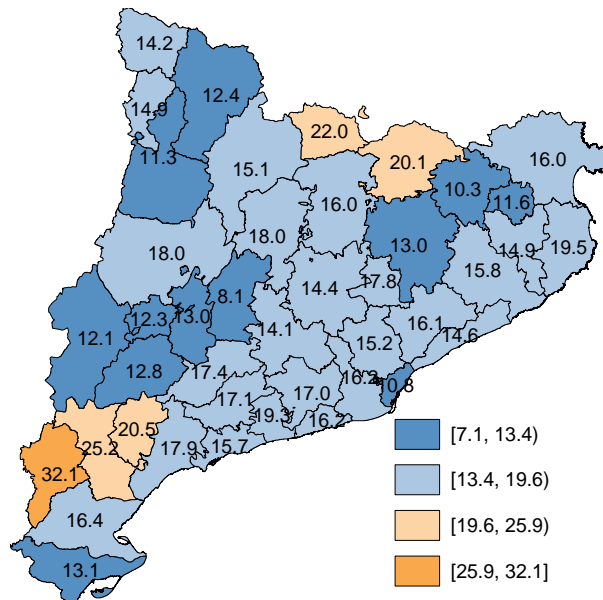

MAPA 13. El treball autònom desenvolupat en cooperatives i societats col·lectives. Percentatge d'afiliacions als principals grans sectors d'activitat, 2020

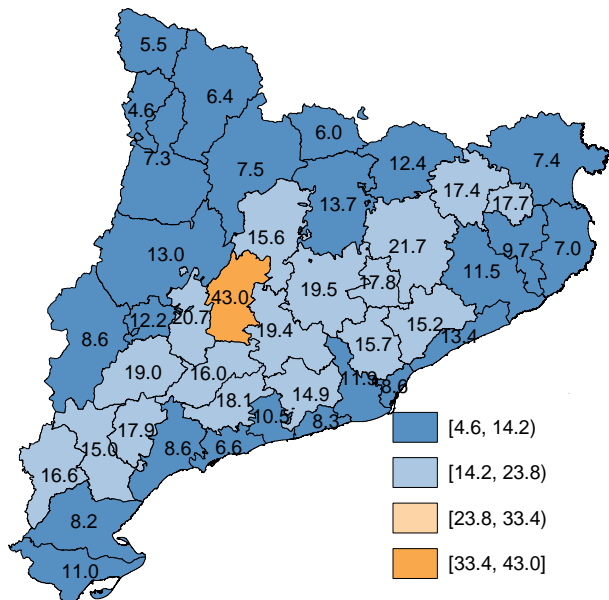
a) Agricultura

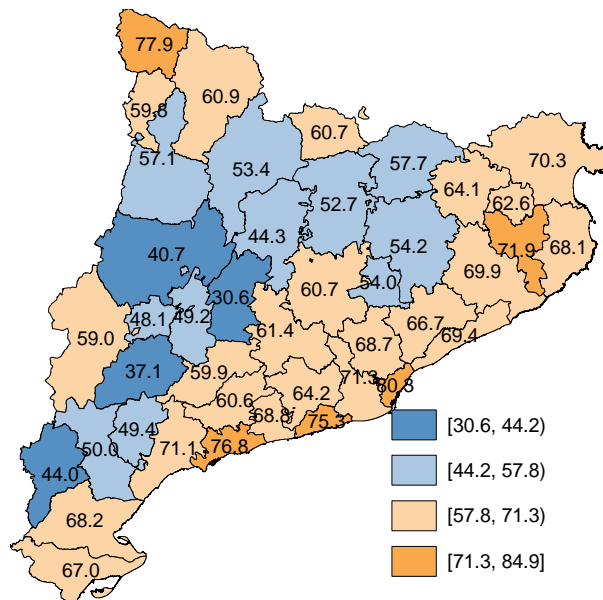
b) Construcció

c) Indústria

d) Serveis

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

En qualsevol cas, amb dades a desembre del 2020, i incloent-hi tant les afiliacions de membres de cooperatives com de societats col·lectives, s'observa una caiguda de les afiliacions força localitzada. Com es pot observar en el mapa 12 d, tot i que en general la majoria de

comarques han experimentat una davallada en les afiliacions d'aquest col·lectiu, el gruix de la disminució s'explica per la forta caiguda en els registres de la Segarra. I això s'explicaria segurament per la focalització de les regularitzacions en aquesta comarca durant el 2020.

La dada ha condicionat també la resta de mapes del col·lectiu. En comparació als registres de 2019, per exemple, el percentatge d'afiliacions de persones membres de societats col·lectives o cooperatives ha disminuït de manera ostensible en aquesta comarca, passant del 26,9% al 19,1% de les afiliacions al RETA i del 6% al 3,8% de les afiliacions totals. També ha fet baixar el percentatge de dones entre les afiliacions del col·lectiu en el cas concret de la Segarra, on era de les més elevades (vegeu la mateixa informació mapificada a l'informe de 2019 publicat pel CTESC).

Tanmateix, tot i la forta correcció, la Segarra encara apareix encapçalant el percentatge de membres d'aquest col·lectiu adscrits al sector industrial. Tot i passar del 60,5% al 43%, amb aquest percentatge encara dobla la majoria de la resta de registres. Altres circumscripcions que també han corregit aquest percentatge són, per exemple, l'Urgell, on el pes del sector industrial en el col·lectiu ha baixat vuit punts, i el Priorat, on ho ha fet 3,5 punts percentuals. A més, amb les dades d'afiliacions a 31 de desembre, no es detecten impactes d'aquesta magnitud a la resta de sectors i comarques, fet que circumscriu els efectes de la davallada en el sector industrial i en unes poques demarcacions.

4.7. Treball autònom desenvolupat per persona física

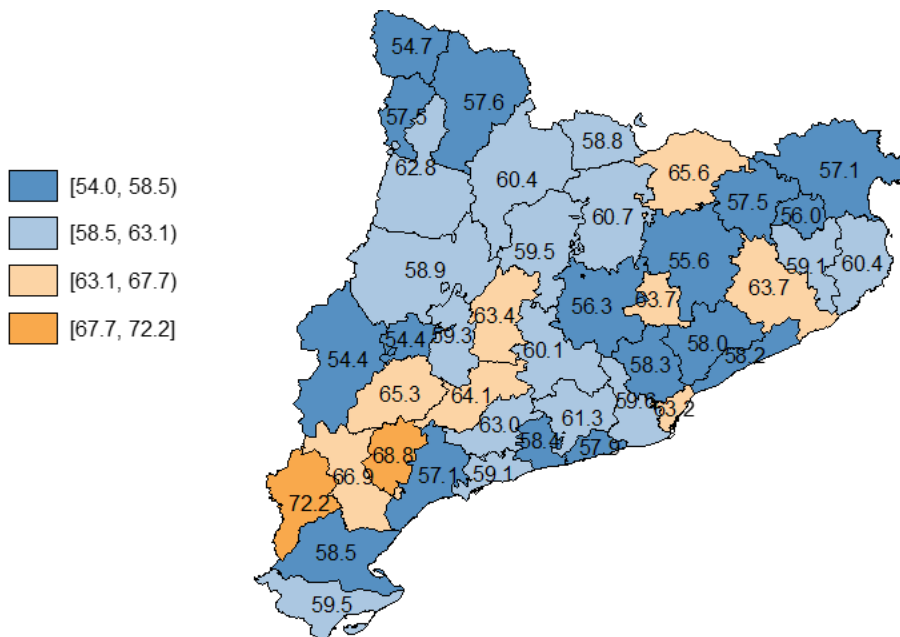
Del total de persones afiliades al RETA, una part important del treball autònom que desenvolupen s'identifica amb el concepte de treball autònom desenvolupat per una persona física. Es tracta del col·lectiu que el Ministeri defineix com a autònoms pròpiament dits (APD) o també autònoms persones físiques. Aquest es defineix a partir dels afiliats al RETA, per exclusió d'aquells que estan integrats en societats. També s'hi descompten aquelles persones que treballen ajudant la família o també aquells que es troben registrats per formar part d'algun col·lectiu especial de treballadors.

El col·lectiu d'autònoms definit d'aquesta manera representa el 59,8% del total d'afiliats al RETA a Catalunya. No obstant això, la distribució territorial d'aquest col·lectiu no coincideix exactament amb la dels afiliats al RETA i trobem comarques on aquest col·lectiu té un pes relatiu més alt i altres comarques on el té més baix. Un cop d'ull al primer mapa de la graella següent ens permet veure que el pes relatiu dels APD sobre el total d'afiliats al RETA va des del 72,2% que representen a la Terra Alta, al 54,4% que representen al Segrià.

El creixement del nombre d'afiliacions d'autònoms pròpiament dits ha estat del 0,3%. No obstant això, les evolucions positives s'han concentrat sobretot en les comarques més nord-orientals de Catalunya. En canvi, a les comarques sud-occidentals han mostrat en termes generals un comportament més modest o, fins i tot, a la baixa (vegeu el mapa 2.d).

El col·lectiu d'autònoms persones físiques es compon majoritàriament d'autònoms sense assalariats al càrrec. Aquests representen el 82,5% del total d'APD. A més, el creixement del col·lectiu d'autònoms amb assalariats al càrrec ha estat aquest darrer any molt negatiu (-7%), mentre que el col·lectiu d'APD sense assalariats ha augmentat el 2%. Això ha tornat a fer augmentar el pes relatiu d'aquests darrers dins del col·lectiu d'APD.

MAPA 14. Els autònoms persones físiques o autònoms pròpiament dits. Percentatge d'afiliacions l'any 2020 sobre el total d'afiliacions al RETA

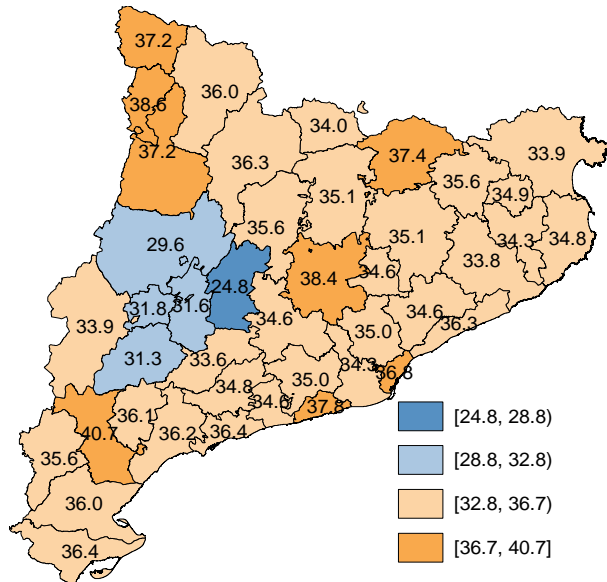
Del conjunt d'afiliats amb aquest perfil en trobem només el 7% que s'hi dediquen des de la pluriactivitat. Parlem d'aquella part del col·lectiu que compagina la feina per compte propi amb alguna altra per compte aliè. Amb tot, la majoria, el 93%, apareix només registrat com a afiliat per compte propi en el col·lectiu.

El 54,9% dels APD tenen una antiguitat superior als 5 anys en el negoci. Aquests són majoria. Tanmateix, l'11,2% fa que treballa entre 3 i 5 anys, el 20,1% entre 1 i 3 anys, el 5,9% entre sis mesos i un any i el 8% menys de sis mesos. En comparació amb l'any 2019, el percentatge d'APD amb una antiguitat menor a l'any ha disminuït, mentre que la resta ha augmentat. Això s'explica per la dificultat de incorporar-se en el negoci en un context tan advers com el que s'ha viscut aquest darrer any, immersos en la pandèmia de la COVID-19. De fet, els afiliats amb menys de sis mesos d'antiguitat van caure en termes interanuals el 4,3%, i els que tenen d'entre sis mesos i un any, que haurien començat el negoci en ple primer confinament del 2020, el 22,6%.

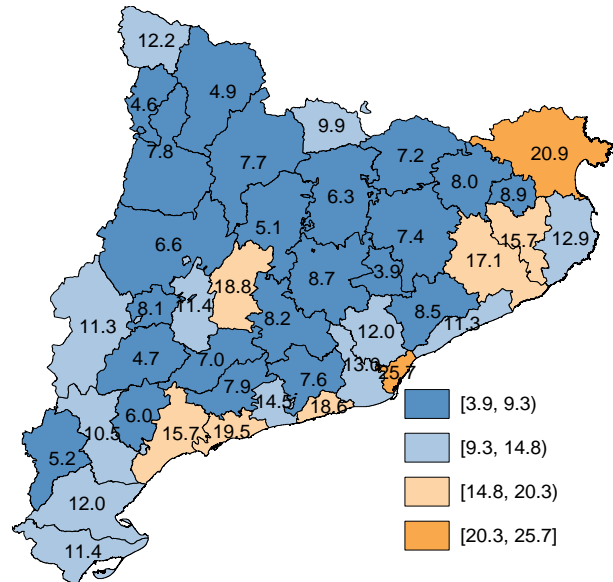
El fet que s'hagi compaginat una evolució més negativa de la incorporació de nous negocis unipersonals amb l'augment del nombre d'afiliats s'ha d'explicar, per tant, per la menor taxa d'abandonament dels membres del col·lectiu amb més antiguitat. De fet, tant els afiliats APD amb una antiguitat d'entre un i tres anys, com aquells altres amb una antiguitat de més de cinc anys han augmentat, concretament l'11,2% i l'1,5% respectivament.

MAPA 15. Els autònoms pròpiament dits registrats al RETA. Distribució comarcal de les afiliacions segons procedència i sexe, 2020

a) Percentatge de dones

b) Percentatge d'estrangers

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

El 35,5% de les afiliacions al RETA amb el perfil d'APD són de dones. Es tracta d'un percentatge lleugerament inferior al que mostra el conjunt de les afiliacions al RETA, del 35,7%. El pes relatiu que manté la dona en el conjunt del col·lectiu APD per comarques va des del 24,8% que recull la Segarra al 40,7% de la Ribera d'Ebre. La distribució comarcal d'aquesta ràtio no permet, però, determinar cap patró geogràfic identificable.

Aquest percentatge ha disminuït lleugerament aquest darrer any. Això ha estat així perquè mentre que el nombre de dones del col·lectiu ha augmentat el 0,1%, el d'homes ho ha fet de manera lleugerament més intensa, en el 0,4%. Geogràficament, tot i que no hi ha divergències gaire profundes entre la distribució de les variacions comarcals per homes i dones, si que hi trobem algunes diferències.

En el cas de les dones, la caiguda més intensa es dona a la comarca de les Garrigues, mentre que la comarca on creixen més és a la Cerdanya. En canvi, en el cas dels homes, tot i que on creixen més és també a la Cerdanya, on han caigut més és a la Ribera d'Ebre.

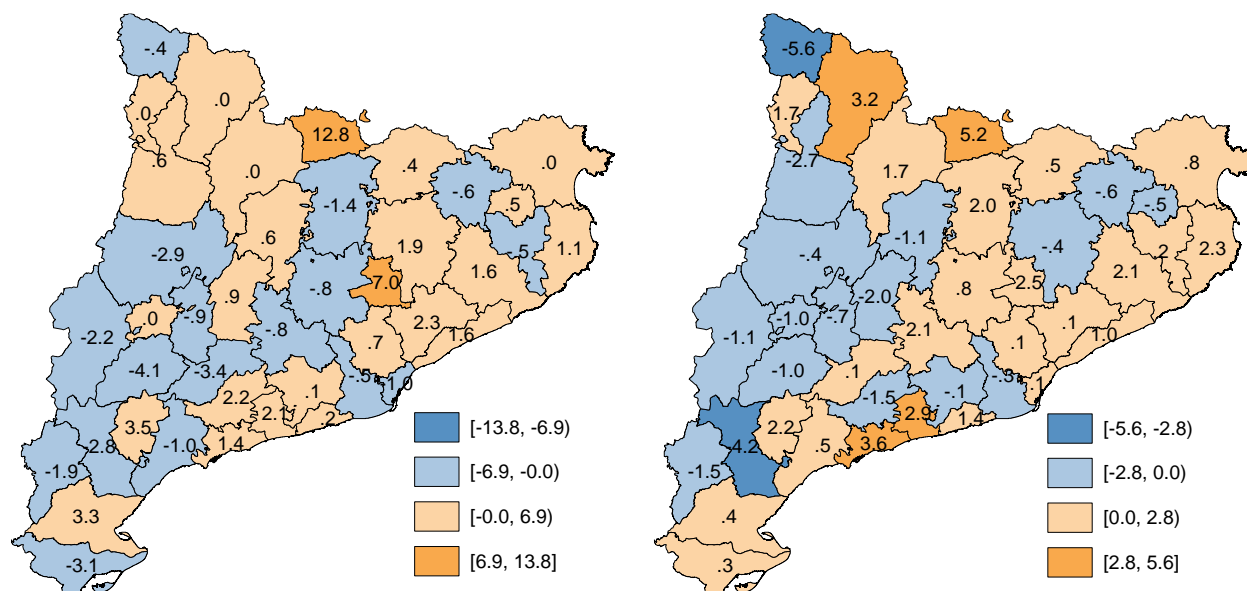
MAPA 16. Els autònoms pròpiament dits registrats al RETA. Variació de les afiliacions segons sexe, 2019-2020

Unitats:

percentatges.

a) Dones

b) Homes

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

El 16,1% de les afiliacions d'APD són fetes per estrangers. Com es pot observar al mapa 15 b, són poques les comarques que se situen per damunt d'aquest percentatge. Per sobre de la mitjana apareixen les comarques de la Selva, el Garraf, la Segarra, el Tarragonès, l'Alt Empordà i el Barcelonès, aquest darrer amb un percentatge del 25,7%, el més alt de tots.

Mentre que l'evolució de les afiliacions de persones estrangeres que treballen com a APD ha estat molt intensa i positiva (5,1%), les de persones de nacionalitat espanyola han disminuït el 0,6%. Això ha fet augmentar novament el percentatge de persones estrangeres al col·lectiu.

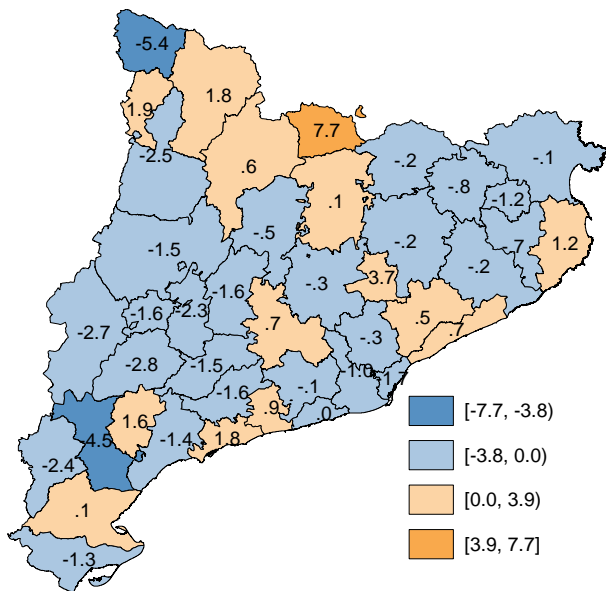
Entre els APD de nacionalitat espanyola, el creixement més intens d'APD s'ha produït a la Cerdanya, mentre que les davallades més pronunciades, a la Ribera d'Ebre i Val d'Aran. En el cas dels de nacionalitat estrangera, només han mostrat una reculada en el cas de l'Alta Ribagorça, mentre que a la resta de circumscripcions poc o molt han augmentat les afiliacions d'aquest col·lectiu. Els creixements més destacats s'han produït al Priorat, les Garrigues, l'Alt Camp i la Terra Alta, totes elles amb augments superiors al 15%.

En general, aquests creixements més intensos s'han ubicat a les comarques interiors, i sobretot a les províncies de Tarragona i Lleida. A la de Girona només les comarques de la

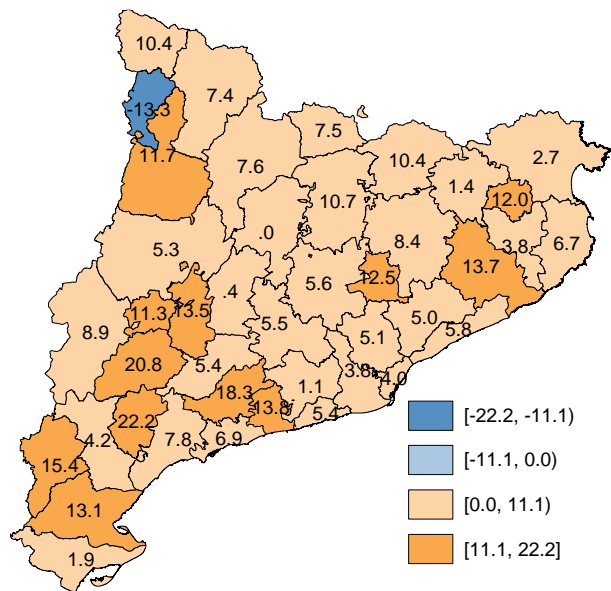
Selva i Pla de l'Estany mostren creixements de les afiliacions d'estrangers APD superiors al 10%.

MAPA 17. Els autònoms pròpiament dits registrats al RETA. Variació de les afiliacions segons nacionalitat, 2019-2020

a) Nacionalitat espanyola

b) Nacionalitat estrangera

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

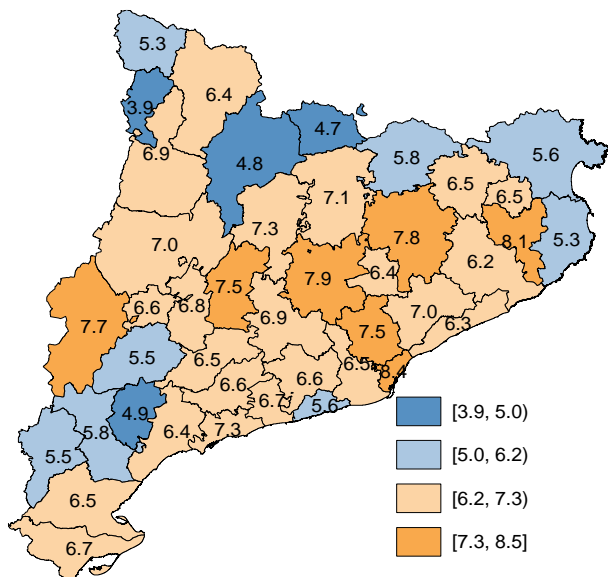
Tot i que en termes generals el col·lectiu APD ha augmentat lleugerament, en el 0,3%, no totes les categories d'edat han mostrat aquesta mateixa evolució positiva. Els que han crescut més han estat els més joves de 30 anys, que han augmentat el 4,9%, però també han augmentat els de 45 a 54 anys, un 0,5%, i els de 55 anys o més, en el 2%. Tanmateix, la categoria de persones de 30 a 44 anys ha mostrat una davallada del 2,3%.

En termes geogràfics, les comarques més occidentals mostren generalment un patró d'edats més envellit. En canvi, a les comarques més orientals no tant, atès que les persones de 30 a 55 anys hi tenen una presència relativa més gran (vegeu mapes 18).

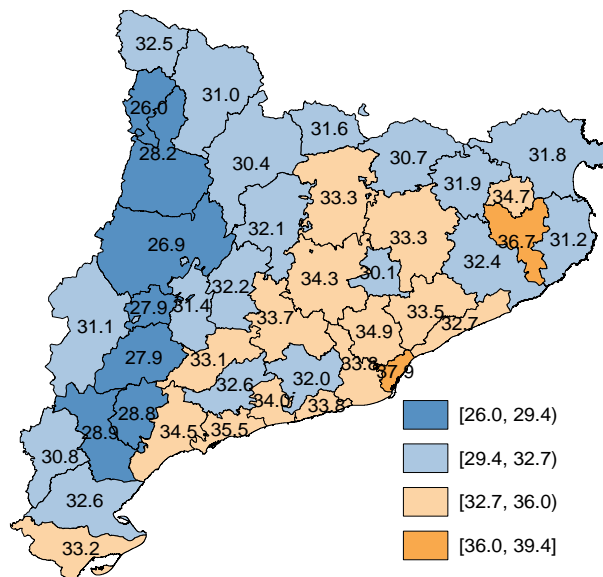
Tanmateix, tot i aquestes lleugeres diferències, la disminució de la cohort d'edats compresa entre els 30 i 44 anys ha estat en termes generals molt homogènia en el conjunt de Catalunya, i són poques les comarques on aquesta cohort d'APD no hagi disminuït. Com es pot veure en el mapa 19 b, les úniques comarques on aquesta cohort ha augmentat han estat les d'Osona, la Selva, el Baix Penedès, el Baix Ebre, Pla de l'Estany, l'Alt Urgell, el Pallars Sobirà, la Conca de Barberà i la Cerdanya.

MAPA 18. Els autònoms pròpiament dits registrats al RETA. Distribució comarcal de les afiliacions segons franges d'edat, 2020

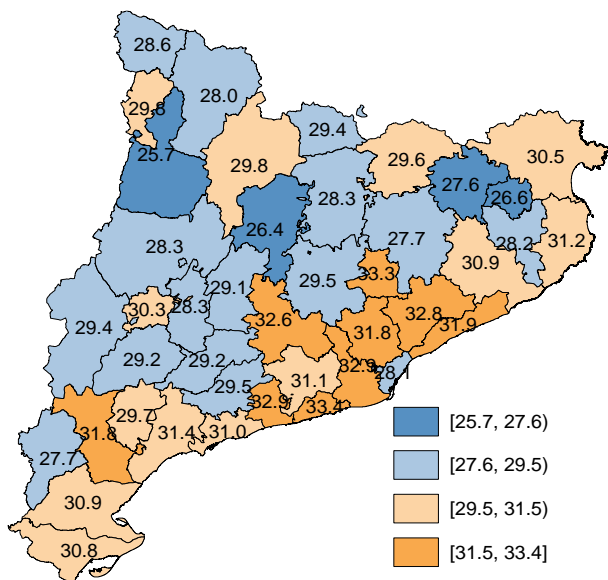
a) De 16 a 29 anys

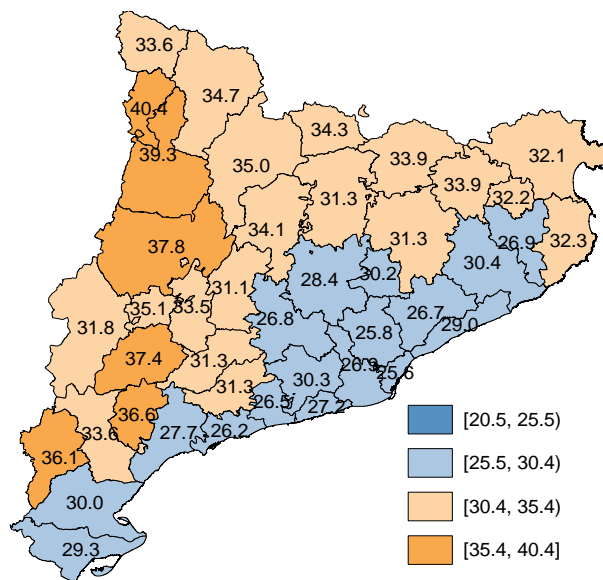
b) De 30 a 44 anys

c) De 45 a 54 anys

d) De 55 anys o més

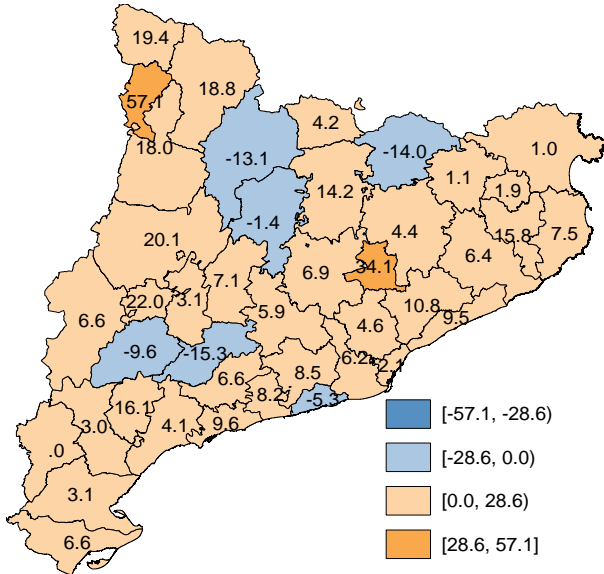
Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

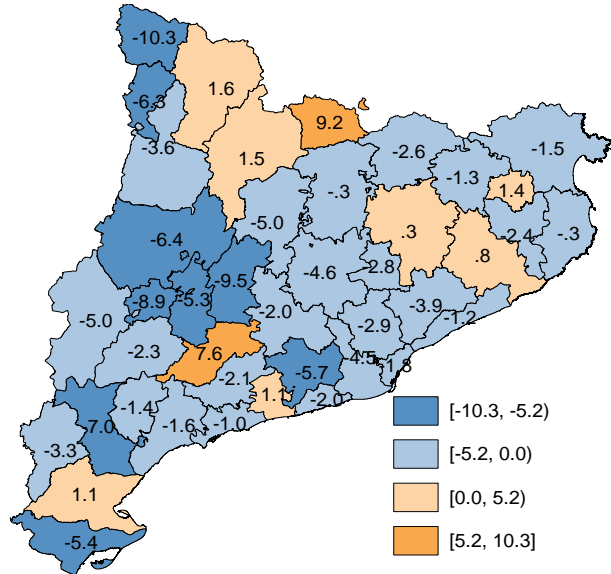

MAPA 19. Els autònoms pròpiament dits registrats al RETA. Variació del nombre d'afiliacions segons franges d'edat, 2019-2020

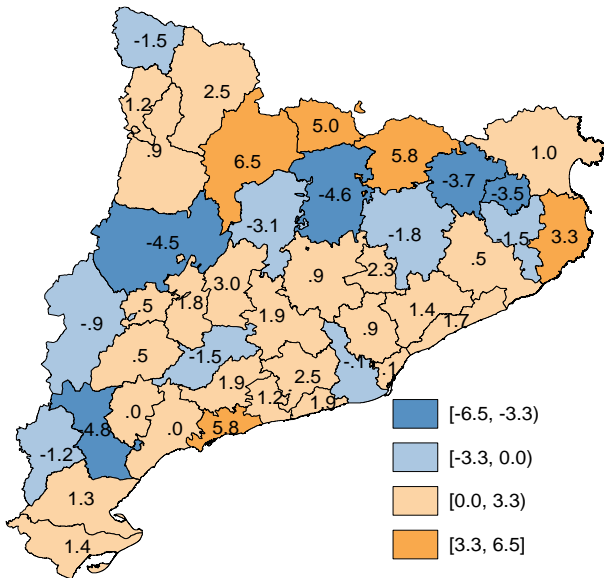
a) De 16 a 29 anys

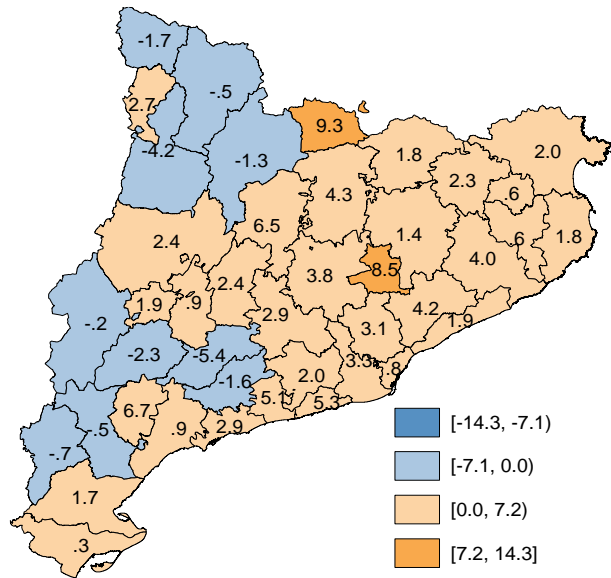
b) De 30 a 44 anys

c) De 45 a 54 anys

d) De 55 anys o més

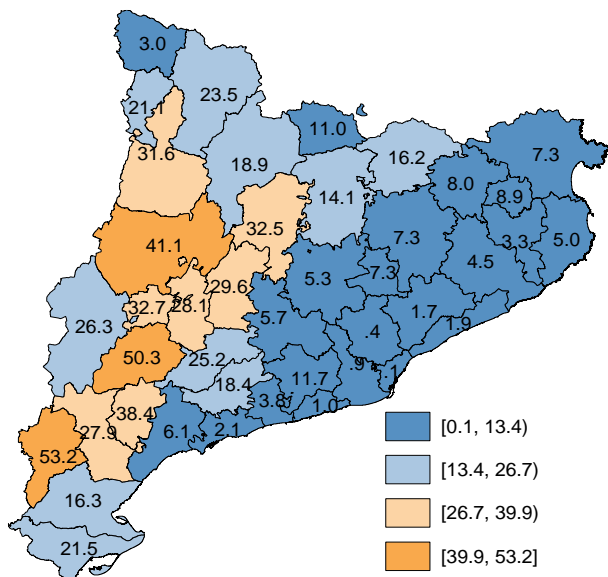

Unitats: percentatges.

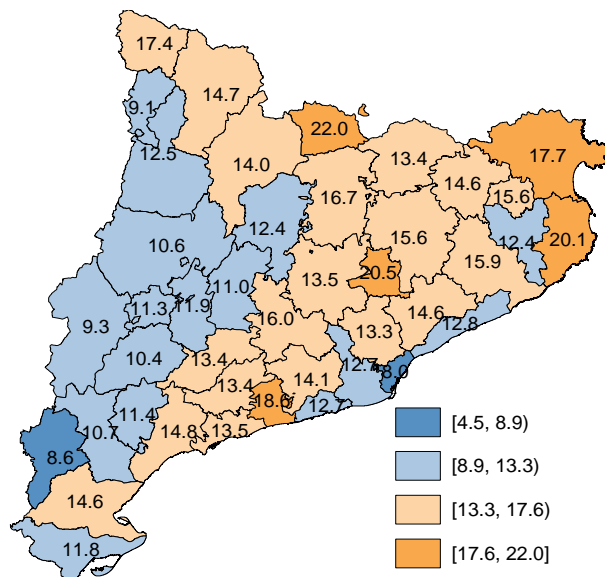
Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

MAPA 20. Els autònoms pròpiament dits registrats al RETA. Distribució comarcal de les afiliacions segons grans sectors d'activitat, 2020

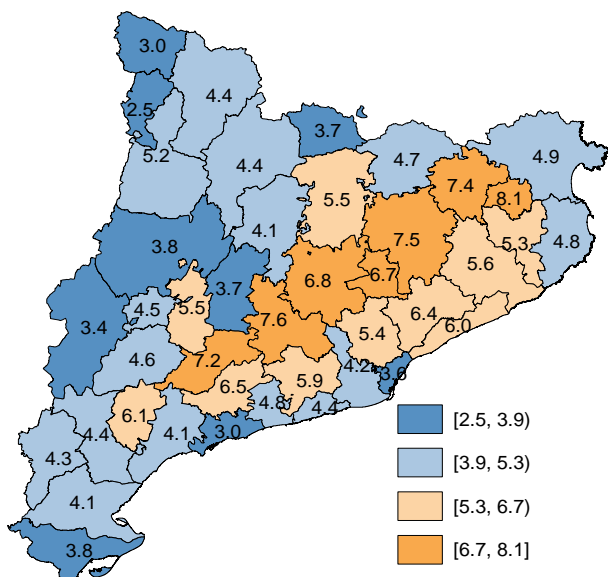
a) Agricultura

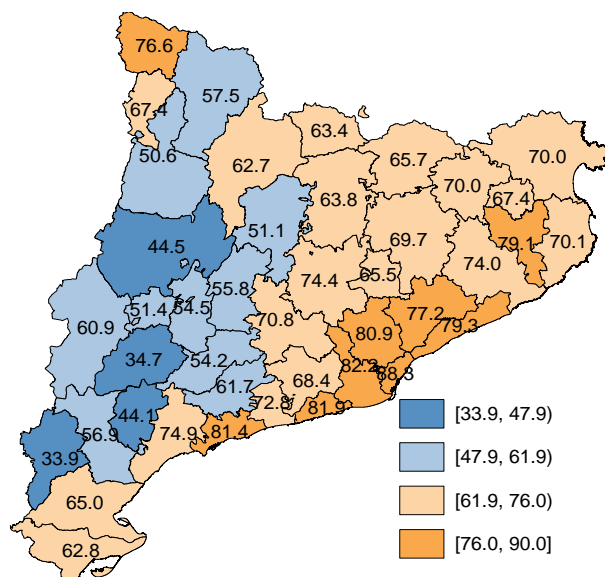
b) Construcció

c) Indústria

d) Serveis

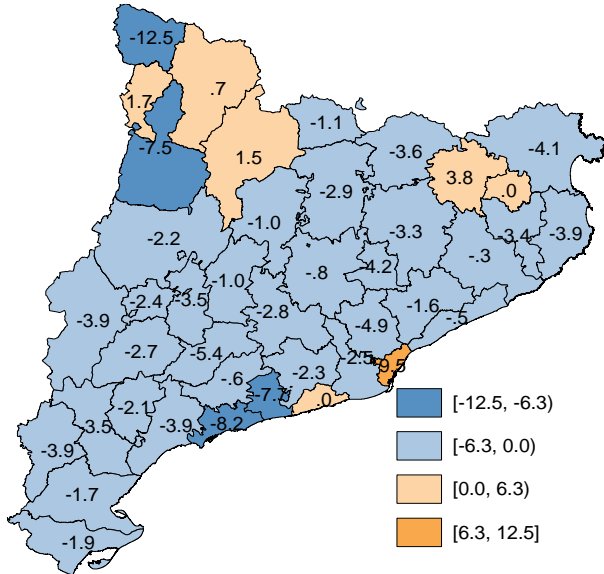
Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

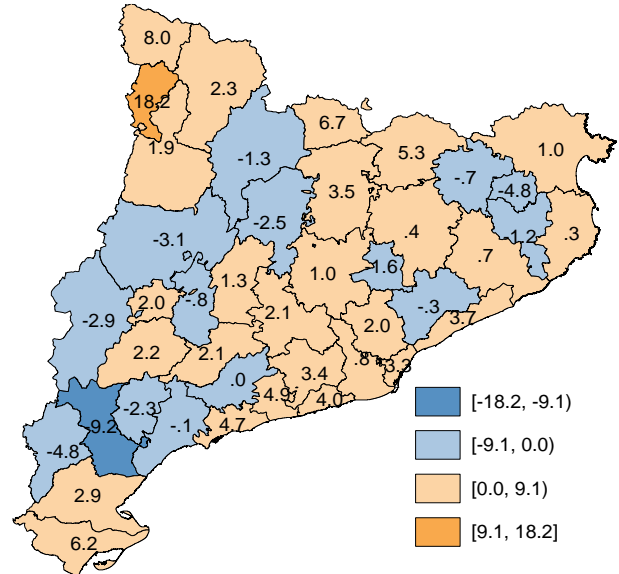

MAPA 21. Els autònoms pròpiament dits registrats al RETA. Variació de les afiliacions segons grans sectors d'activitat, 2019-2020

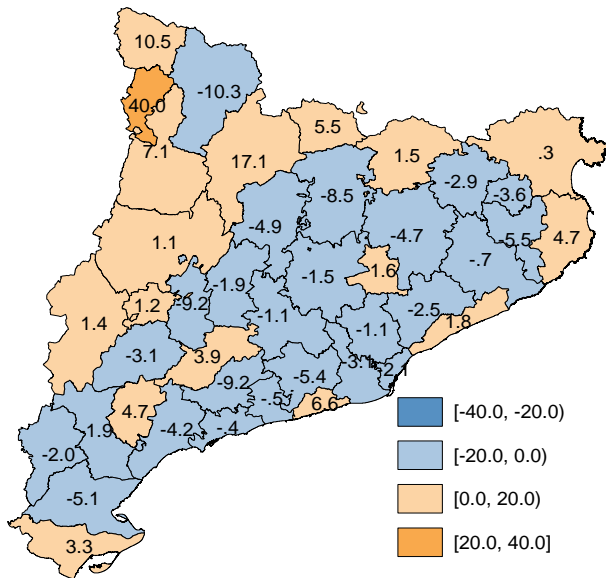
a) Agricultura

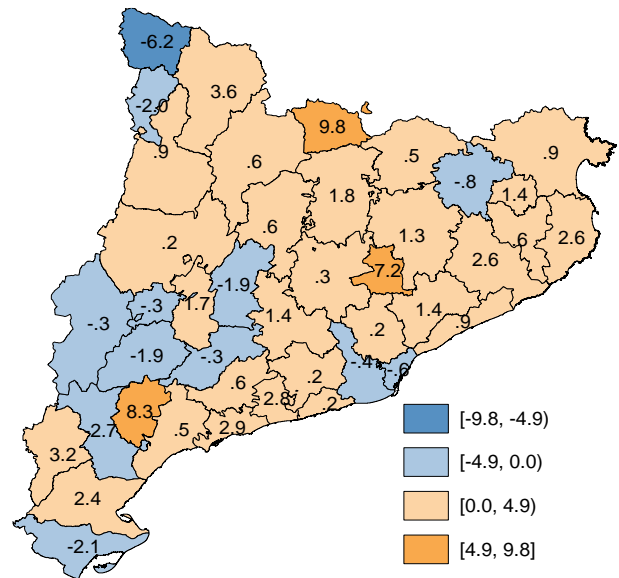
b) Construcció

c) Indústria

d) Serveis

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

Com en el cas de les afiliacions al RETA, les afiliacions d'autònoms persones físiques mostren també patrons sectorials de dedicació per comarques, en alguns casos coincidents. En el cas del sector agrari també mostren una presència relativa més alta a les comarques més

occidentals. En el cas del sector industrial, també amb una clara ubicació geogràfica en termes relatius que afecta les comarques interiors que travessen transversalment Catalunya. I en el cas dels serveis, també es percep un percentatge més alt d'afiliacions a les demarcacions més costaneres i més urbanitzades, com en el cas del conjunt dels RETA.

En termes generals, el creixement de les afiliacions APD a cada comarca es correlaciona negativament amb el pes que manté el sector agrari i positivament en el cas de la construcció i els serveis. Tanmateix, no resulta fàcilment explicable l'evolució del col·lectiu per comarques simplement per l'orientació sectorial, atès que s'intueix que hi ha altres factors al darrera.

5. El treball autònom a Catalunya respecte de la resta de comunitats autònomes

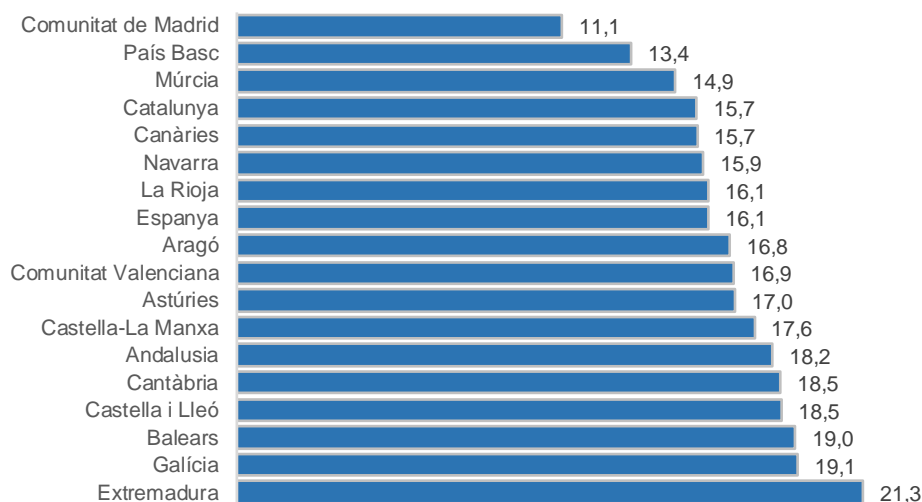
De la comparativa de les dades relatives al treball autònom a Catalunya i la resta de comunitats autònomes se'n desprenen les conclusions següents:

- A Catalunya el pes del treball autònom és baix en comparació al d'altres CA.
- El creixement del col·lectiu s'ha situat al voltant de la mitjana espanyola en el curs dels darrers dos anys.
- A Catalunya el pes del sector terciari en el col·lectiu és més alt que a la majoria d'altres CA.
- El sector industrial no mostra una pes relatiu per sobre de la mitjana, fruit de la disminució d'aquests darrers anys.
- El treball autònom a l'agricultura i al sector de la construcció a Catalunya té una presència més important que en el conjunt d'Espanya.
- Catalunya mostra un col·lectiu en general menys envellit que la mitjana i més qualificat.

A Catalunya, el pes del treball autònom sobre el total és del 15,7%. És un percentatge lleugerament més baix al que trobem per al conjunt d'Espanya, on aquesta proporció se situa en el 16,1%.

Catalunya és la quarta comunitat amb el percentatge de treball autònom més baix. Només mostren un percentatge menor Múrcia, País Basc i la Comunitat de Madrid. El pes del treball autònom a Catalunya es troba més de cinc punts per sota del d'Extremadura. Amb un 21,3%, aquesta comunitat és l'única on aquest percentatge supera el 20%. Altres comunitats amb un percentatge alt són les de Galícia, Balears, Castella i Lleó, Cantàbria i Andalusia, totes elles per sobre del 18%.

GRÀFIC 23. Percentatge de persones que treballen per compte propi per comunitat autònoma, 2020

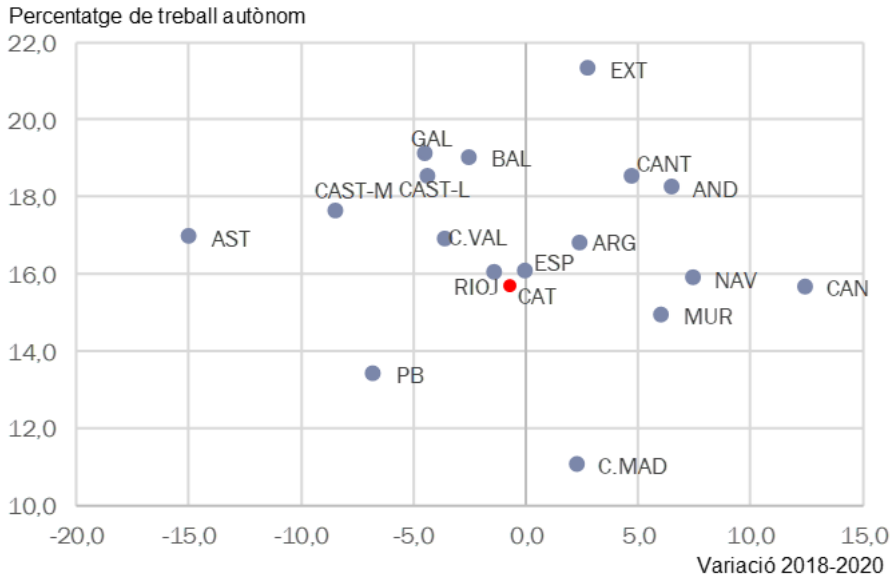
Unitats: percentatges.

Font: EPA (INE), a partir de les microdades. Inclou ajudes familiars.

En general el pes del treball ha disminuït en el decurs dels darrers dos anys a la majoria de CA. Amb tot, l'augment experimentat a les comunitats d'Extremadura, Balears, Cantàbria, Andalusia, Aragó, Navarra, Múrcia i Madrid ha fet augmentar lleugerament el pes en el conjunt d'Espanya, en una dècima percentual.

Pel que fa a l'evolució del treball autònom en termes relatius en el decurs d'aquests darrers dos anys, Catalunya s'ha situat en la mitjana. Això ha estat així tant pel que fa al pes relatiu del col·lectiu com a la seva variació. De fet, el comportament i la situació del col·lectiu a Catalunya han estat molt propers als de la mitjana espanyola, amb un pes lleugerament per sota i una variació pràcticament nul·la d'aquest (vegeu gràfic següent).

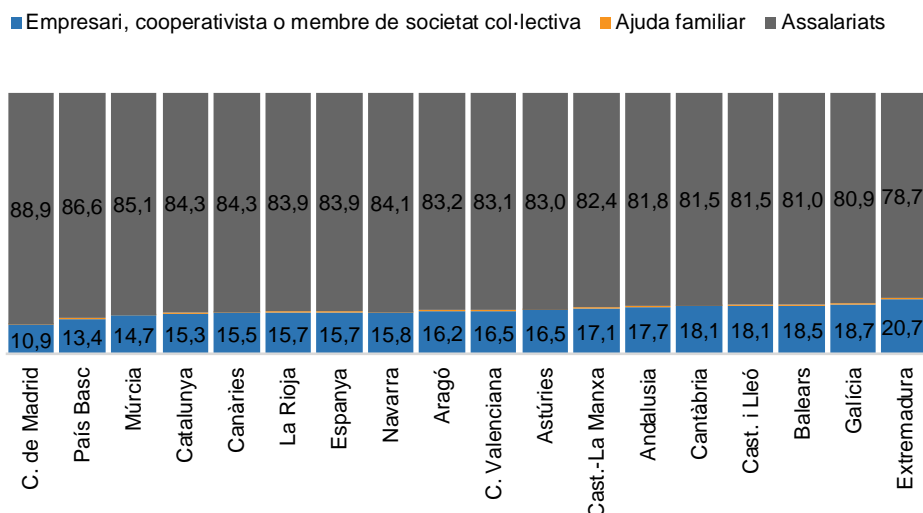
GRÀFIC 24. Importància relativa del treball autònom i la seva variació en els darrers dos anys, 2020

Unitats: percentatges i punts percentuals de variació.
 Font: EPA (INE). Elaboració pròpia.

El càlcul anterior s'ha dut a terme incloent-hi les ajudes familiars. Si es tenen en compte només aquelles persones que treballen per compte propi com a empresaris (amb assalariats o sense) o cooperativistes, excloent les ajudes familiars, el resultat és molt similar a l'anterior i la posició de CA pràcticament no varia (vegeu el gràfic següent). L'única CA que mostra un posicionament relatiu diferent és la de Navarra, on les ajudes suposen un percentatge relatiu més baix. Aquesta darrera ràtio, que exclou precisament les ajudes familiars, emprava un concepte similar al que s'utilitza en l'informe en la comparativa europea que es publica cada dos anys.

GRÀFIC 25. Distribució de les persones ocupades segons tipus de situació professional. CCAA, 2020

Unitats: percentatges.

La xifra representa el percentatge d'autònoms (empresaris o cooperativistes) sense incloure-hi les ajudes familiars (dada comparable a l'analitzada per al conjunt d'Europa en el darrer informe publicat).

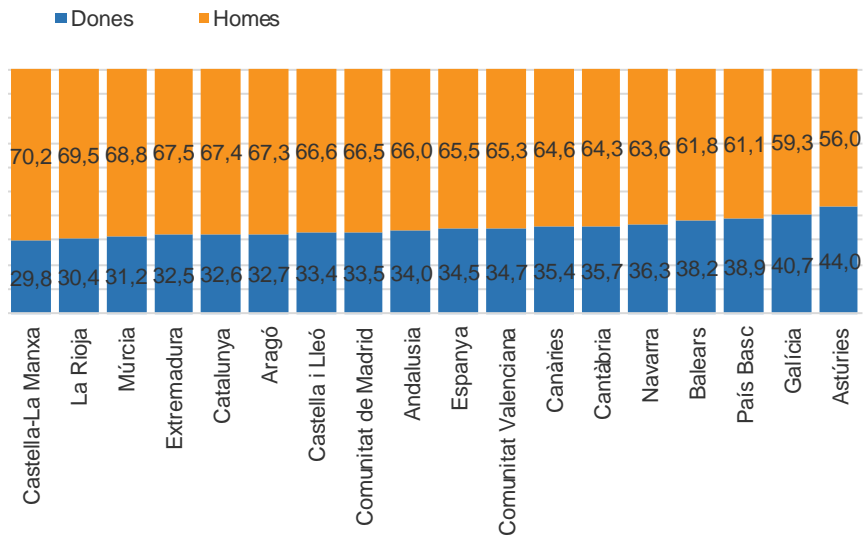
Font: elaboració pròpia a partir d'EPA (INE).

Per sexes, el col·lectiu dels autònoms (incloent-hi ara també ajudes familiars) tampoc mostra una distribució homogènia. El percentatge va des del 44% de dones d'Astúries i el 29,8% de Castella - La Manxa. A Catalunya, on les dones suposen el 32,6% del treball autònom, aquesta relació se situa lleugerament per sota de la mitjana espanyola, amb un 34,5%.

En termes mitjans i pel conjunt d'Espanya, el pes de la dona en el col·lectiu ha augmentat des del 33,7% d'ara fa dos anys fins al 34,5% del 2020. En general aquesta millora s'ha donat a la majoria de comunitats autònomes. En dos anys, a Astúries, on es mostra el valor més elevat, aquest percentatge ha augmentat en 0,9 punts percentuals, i a Castella - La Manxa, on es recull el valor més baix, ha augmentat en 1,7 punts percentuals.

En general el pes de les dones en el treball autònom ha augmentat en la majoria de comunitats autònomes, i només ha mostrat un retrocés a Cantàbria, -2,5 punts, a Múrcia, de-1,4 punts, a la Comunitat Valenciana, de -0,8 punts, a Galícia, de -0,5 punts i finalment a La Rioja, on ha disminuït en -0,2 punts percentuals. A Catalunya, tot i que aquest percentatge ha augmentat, ho ha fet de manera molt minsa, només en 0,1 punts percentuals. Es tracta d'un creixement molt per sota del de la mitjana de l'Estat, on ha passat del 33,7% al 34,5%.

GRÀFIC 26. Percentatge de dones entre les persones que treballen per compte propi per CCAA. 2020

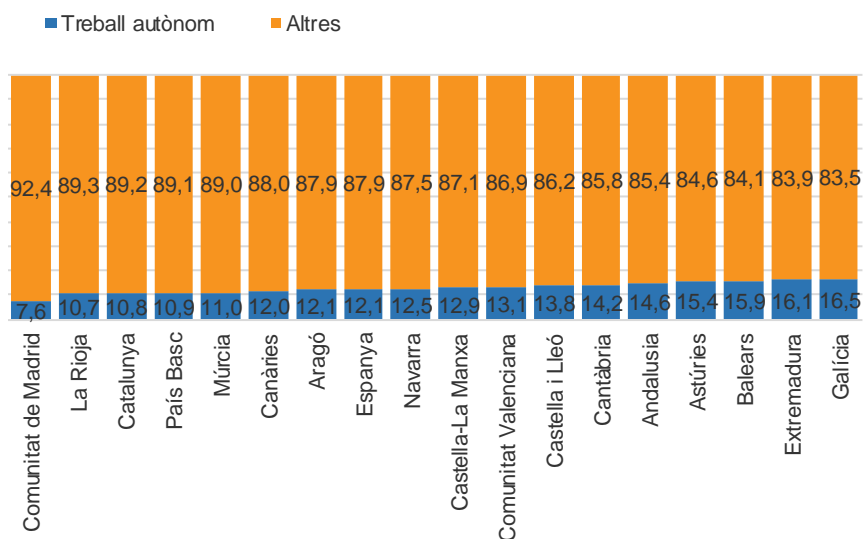
Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir d'EPA (INE)

En general, la propensió de les dones a desenvolupar la seva activitat per compte propi encara és més baixa que la dels homes. A totes les autonomies el percentatge de dones que desenvolupen el treball per compte propi és més baix que el percentatge en el cas dels homes. Això es fa evident observant els dos gràfics següents.

La propensió de les dones (i també la dels homes) a treballar per compte propi ha estat més baixa a Madrid que a qualsevol altra CA. Això es verifica tant per a les dones com per als homes. La baixa incidència del treball autònom en entorns urbans podria explicar aquesta dada.

GRÀFIC 27. Percentatge de treball autònom que desenvolupen les dones a cada comunitat autònoma, 2020

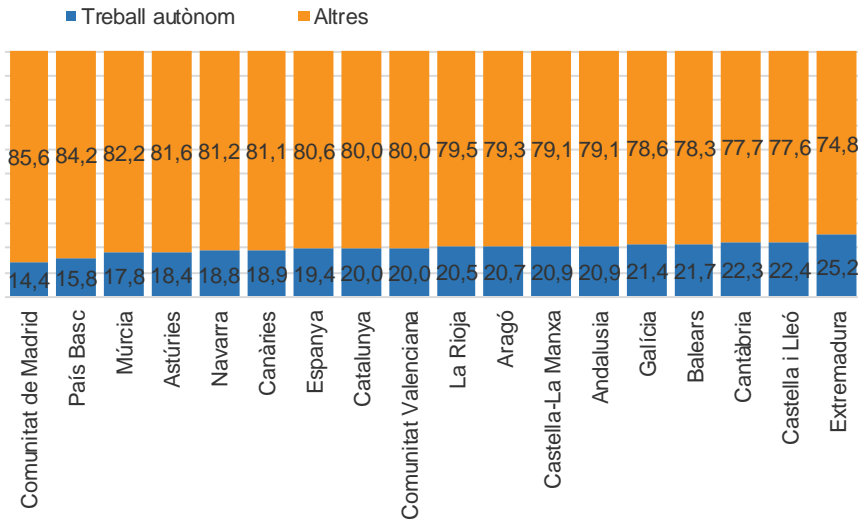
Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir d'EPA (INE).

Les comunitats on les dones mostren la propensió més alta a treballar per compte propi són les de Galícia i Extremadura, seguides de Balears i Astúries. Entre les que mostren una propensió més baixa hi trobem la de Madrid, La Rioja, País Basc i Catalunya. En el cas de la Rioja i Catalunya, aquesta baixa propensió només es verifica per a les dones, atès que la propensió entre els homes és superior a la del conjunt d'Espanya.

GRÀFIC 28. Percentatge de treball autònom que desenvolupen els homes a cada comunitat autònoma, 2020

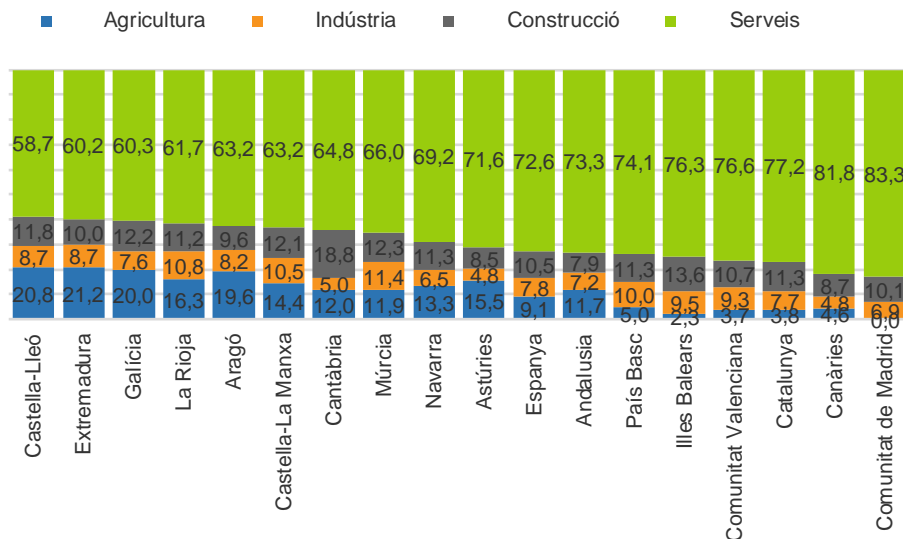

Unitats: percentatges.

Font: Elaboració pròpia a partir d'EPA (INE).

Sectorialment, el col·lectiu de persones que desenvolupen el treball per compte propi a Catalunya ho fa principalment al sector serveis. Aquests suposen el 77,2% dels casos. El col·lectiu a Catalunya es troba per tant molt terciaritzat en termes relatius, atès que només les comunitats de Madrid, Canàries i les Illes Balears superen aquest pes del sector serveis.

GRÀFIC 29. Distribució del col·lectiu d'autònoms segons sector en el qual treballen per comunitats autònomes, 2020

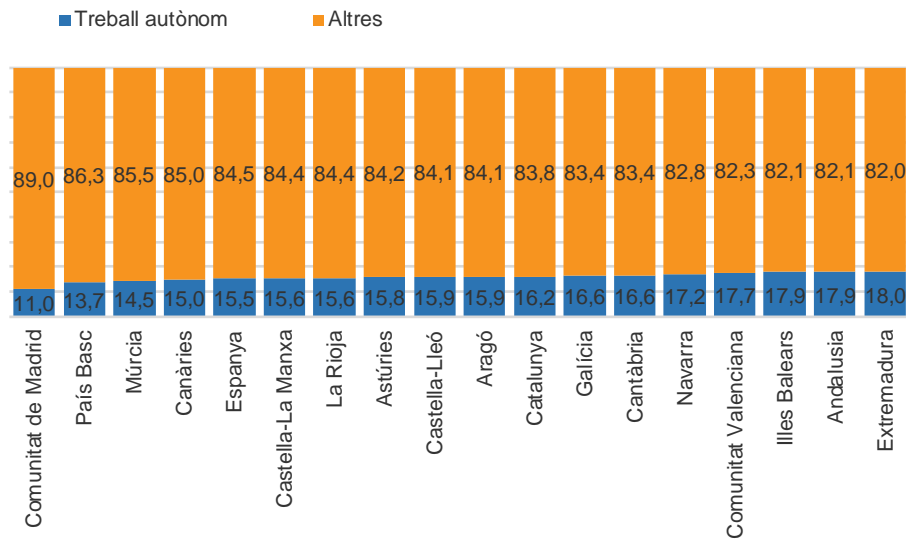

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir d'EPA (INE).

Amb tot, el sector serveis no és el sector d'activitat on la propensió a desenvolupar el treball per compte propi sigui més alta. Amb un 16,2% de les persones del sector terciari desenvolupant-se com autònoms, aquest percentatge, tot i ser més baix que el que trobem als sectors primari i de la construcció (del 43,3% i el 29% respectivament), és lleugerament més elevat que el del conjunt de l'economia (15,7%). Es tracta d'un percentatge superior al del conjunt de l'economia espanyola, que és del 15,5%. Respecte d'altres comunitats, aquest percentatge es troba lluny de l'11% que mostra la comunitat de Madrid, però tampoc és dels més alts. Les comunitats de Galícia, Cantàbria, Navarra, la Comunitat Valenciana, les Illes Balears, Andalusia o Extremadura mostren valors més elevats, que van correlativament des del 16,6% al 18%.

GRÀFIC 30. Percentatge de treball autònom sobre el total per grans sectors i comunitats autònomes. 2020 als serveis

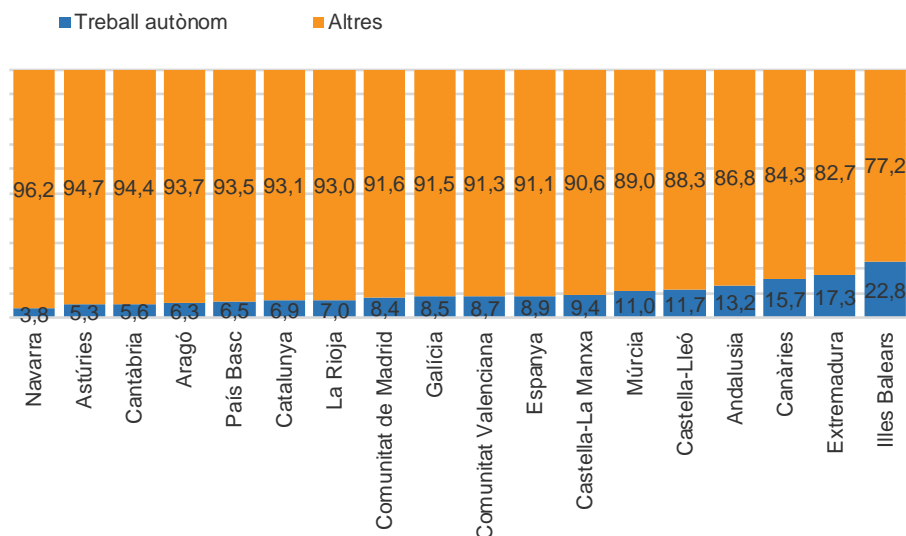

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir d'EPA (INE).

Pel que fa al pes del sector industrial, Catalunya mostra una contribució relativa de la indústria en el treball autònom lleugerament per sota de la mitjana espanyola. Es tracta d'una dada sobrevinguda en aquesta darrera estimació de l'any 2020. En l'edició de fa dos anys, el pes del sector secundari en el conjunt del treball autònom era encara superior a la mitjana espanyola. Això ens podria portar a pensar, doncs, que en part es podria deure als efectes de la pandèmia sobre el treball autònom de la indústria catalana. Amb tot, la propensió a desenvolupar l'activitat industrial per compte propi és també menor a Catalunya, com es pot comprovar en els gràfics següents. Amb només el 6,9% de les persones ocupades a la indústria desenvolupant la seva activitat per compte propi, a Catalunya l'activitat es duu a terme sobretot a partir de treball assalariat. Aquesta dada queda clara, com mostra el gràfic 31, quan s'observa que aquest percentatge se situa clarament per sota del 8,9% d'Espanya, i només és superat per sota per Navarra, Astúries, Cantàbria, Aragó i el País Basc.

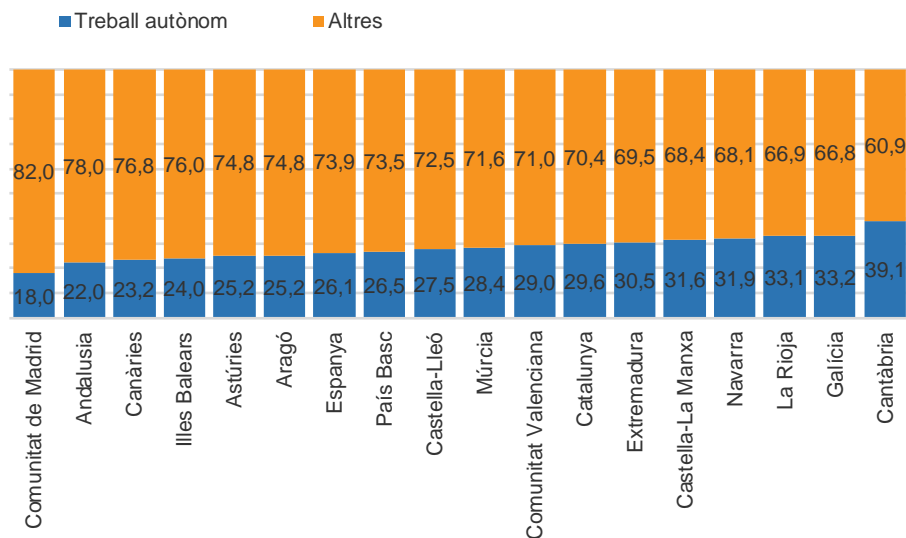
GRÀFIC 31. Percentatge de treball autònom sobre el total per grans sectors i comunitats autònomes. 2020 a la indústria

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir d'EPA (INE).

GRÀFIC 32. Percentatge de treball autònom sobre el total per grans sectors i comunitats autònomes. 2020 a la construcció

Unitats: percentatges.

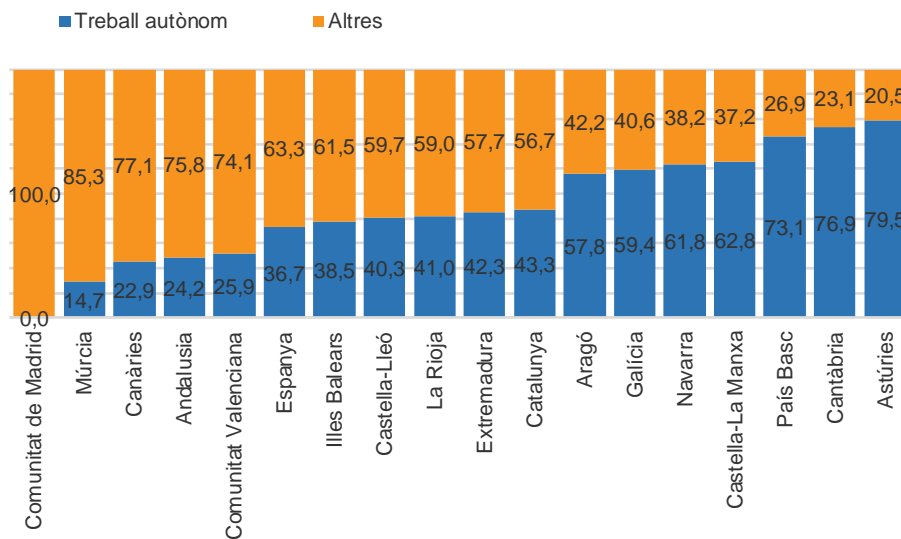
Font: elaboració pròpia a partir d'EPA (INE).

En el cas del sector de la construcció, les persones que hi treballen suposen l'11,3% del treball autònom. Es tracta d'un pes lleugerament per sobre del que es recull per al conjunt d'Espanya (10,5%). No obstant això, aquest pes que assoleix el col·lectiu a Catalunya ha disminuït clarament en el decurs dels darrers dos anys, atès que l'any 2018 se situava en el 12,5%. A més, aquesta caiguda ha estat la segona més intensa, només per darrera de

Navarra. Això ha fet que Catalunya se situï actualment en una posició intermèdia en relació a la resta de comunitats, tot i situar-se encara per sobre de la mitjana espanyola.

Dins d'aquest context, el 29% de les persones que treballen en el sector a Catalunya ho fan per compte propi. Es tracta d'una propensió al treball autònom superior a la que es mostra en el conjunt de l'Estat, del 26,1%, però lluny de l'assolida per exemple a Cantàbria, on se situa en el 39,1%.

GRÀFIC 33. Percentatge de treball autònom sobre el total per grans sectors i comunitats autònomes. 2020 a l'agricultura

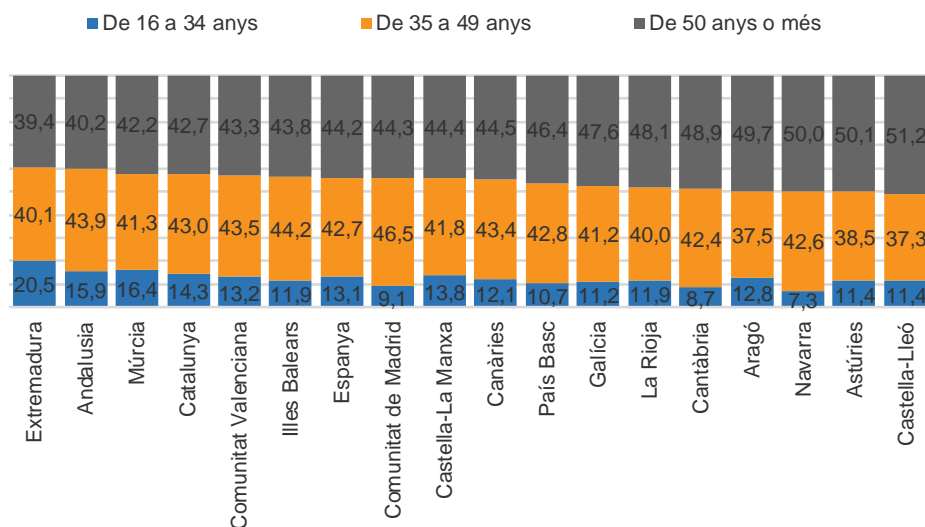

Unitats: percentatges.
 Font: elaboració pròpia a partir d'EPA (INE).

Per acabar l'anàlisi sectorial, Catalunya mostra un pes baix de l'activitat agrària en el col·lectiu analitzat. Amb un 3,8% de les persones, aquesta baixa incidència només es veu superada per les comunitats de Madrid, Illes Balears o Comunitat Valenciana. Amb tot el 43,3% de la gent que treballa en el sector, ho fa per compte propi. I aquest és un percentatge superior al del conjunt d'Espanya (36,7%). Tot i situar-se per sobre de la mitjana espanyola, es troba encara lluny, però, del registre del 79,5% que recull la comunitat d'Astúries, on aquest percentatge es mostra més elevat.

Per edats, a Catalunya el 14,3% té entre 16 i 34 anys, el 43% entre 35 i 49, i el 42,7% restant en té més de cinquanta. Tot i que sembla una estructura molt envellida, si es compara amb la de la resta de comunitats, s'observa que no ho és almenys en termes relatius. De fet, l'estructura per edats del col·lectiu a Catalunya no difereix gaire de la del conjunt de l'Estat, i aquí perfila, a més, una fesomia més rejuvenida.

GRÀFIC 34. Distribució del col·lectiu d'autònoms per edats i comunitats autònomes, 2020

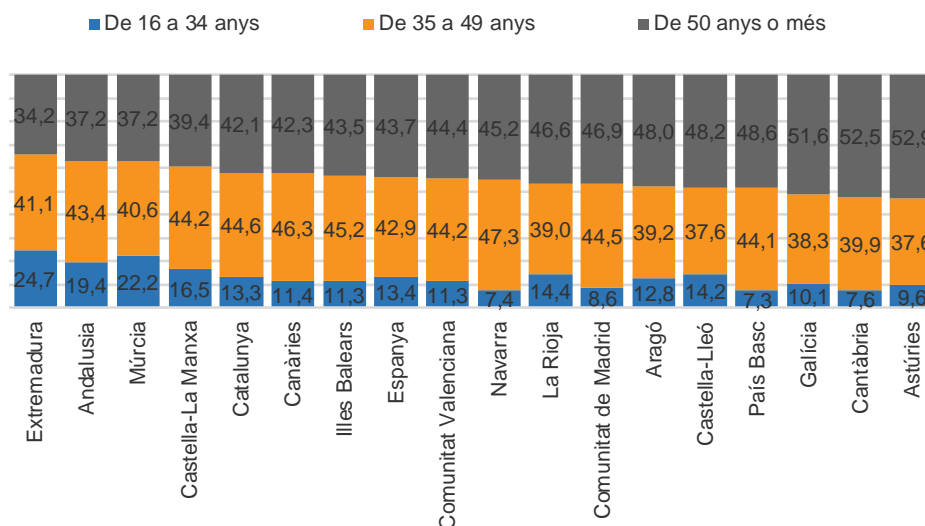

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les microdades de l'EPA publicades per INE. L'absència de dada és indicadora de la seva manca de significació estadística.

Respecte de la mitjana espanyola, tant la categoria de 16 a 34 anys com la de 35 a 50 mostren un pes relativament més elevat a Catalunya, mentre que la de 50 anys o més a Catalunya pren menor rellevància. De fet, la categoria de major edat només abasta un menor pes a les comunitats de Múrcia, Andalusia i Extremadura, cosa que reforça aquesta característica en termes relatius respecte de la resta de CA.

GRÀFIC 35. Distribució del col·lectiu d'autònoms dones per edats i comunitats autònomes, 2020

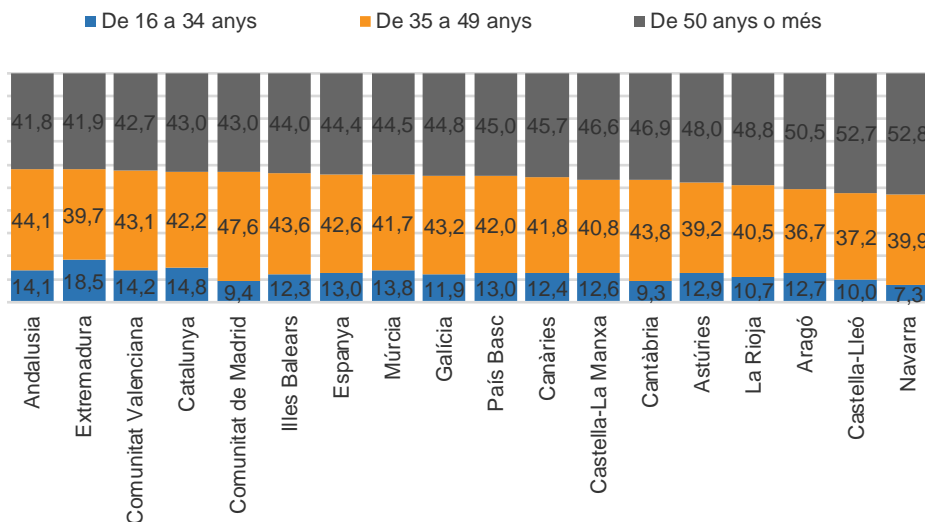

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les microdades de l'EPA publicades per INE. L'absència de dada és indicadora de la seva manca de significació estadística.

La presència d'un col·lectiu més jove també es reflecteix a partir de l'anàlisi de la categoria de persones més joves. En la franja de 16 a 34 anys només Andalusia, Múrcia i Extremadura mostren un pes més gran. Aquesta característica ubica, per tant, Catalunya entre les comunitats autònomes on el col·lectiu mostra un comportament més dinàmic, almenys basant-se en la presència de persones més joves entre les que treballen per compte propi.

GRÀFIC 36. Distribució del col·lectiu d'autònoms homes per edats i comunitats autònomes, 2020

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les microdades de l'EPA publicades per INE. L'absència de dada és indicadora de la seva manca de significació estadística.

Aquesta característica es reproduïx tant en el cas de les dones com en el dels homes. En el cas de les dones, a les tres comunitats de Múrcia, Andalusia i Extremadura s'hi afegeix la de Castella- La Manxa, però Catalunya mostra el cinquè registre més baix en la categoria de major edat. En el cas dels homes, Catalunya registra el quart registre més baix, per darrera de Andalusia, Extremadura i la Comunitat Valenciana.

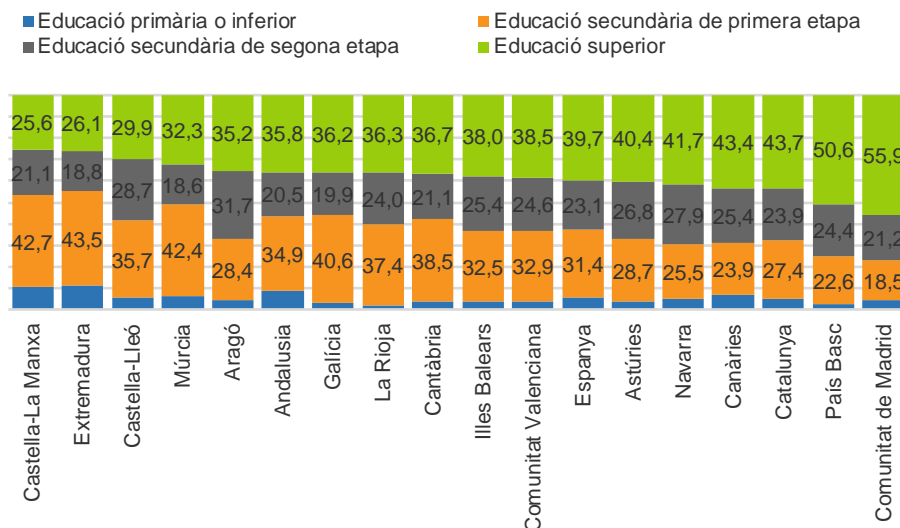
No obstant això, la percepció canvia si es té en compte només la categoria d'edat més jove. La categoria de persones de 16 a 34 anys a Catalunya adquireix un pes molt alt en els homes. Esdevé el segon registre més alt, només per darrera d'Extremadura. En canvi, en el cas de les dones, la categoria més jove pren un valor relatiu entorn de la mediana, i en una mitjana per sota de l'espanyola.

Un percentatge important de les persones que treballen per compte propi a Catalunya tenen un nivell formatiu assolit alt. El 43,7% del col·lectiu ha assolit estudis superiors, el 23,9% estudis de secundària de segona etapa, i el 27,4% estudis de secundària de primera etapa. El percentatge restant, que inclouria tant les persones amb només estudis primaris com també aquelles que no els han assolit, esdevé poc important. De fet, resulta impossible estimar-ne amb precisió el percentatge, atesa la manca de significació de la mostra per a un col·lectiu tan reduït.

Aquest perfil formatiu del col·lectiu a Catalunya es mostra lleugerament més qualificat que el de la mitjana del conjunt de l'Estat. Tant la categoria d'estudis superiors com la d'estudis de secundària de segona etapa mostren una importància relativa superior en el cas de Catalunya, que supera en 4 i 0,8 punts percentuals respectivament la del conjunt de l'Estat.

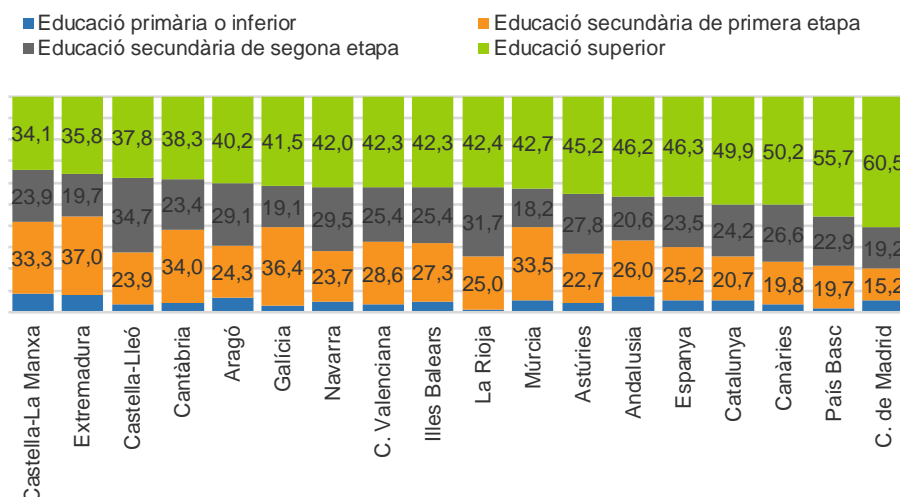
GRÀFIC 37. Distribució del col·lectiu d'autònoms segons nivells d'educació assolits i comunitats autònomes. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les microdades de l'EPA publicades per INE. L'absència de dada és indicadora de la seva manca de significació estadística.

GRÀFIC 38. Distribució del col·lectiu d'autònoms dones segons nivells d'educació assolits i comunitats autònomes. Catalunya, 2020

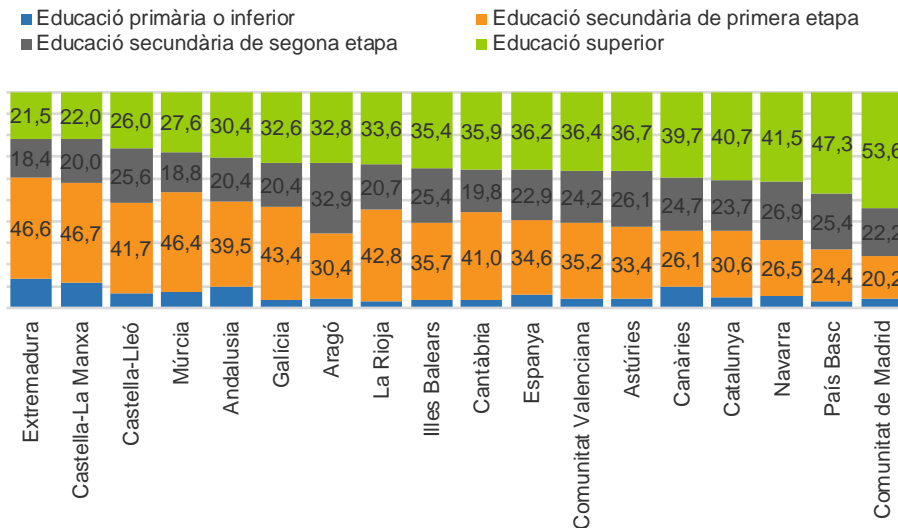

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les microdades de l'EPA publicades per INE. L'absència de dada és indicadora de la seva manca de significació estadística.

El col·lectiu a Catalunya registra, de fet, un dels percentatges d'estudis superiors més alt, només superat pels casos del País Basc i la Comunitat de Madrid, ambdós amb registres que superen el 50%.

GRÀFIC 39. Distribució del col·lectiu d'autònoms homes segons nivells d'educació assolits i comunitats autònomes. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les microdades de l'EPA publicades per INE. L'absència de dada és indicadora de la seva manca de significació estadística.

Per sexes, el posicionament relatiu del nivell formatiu del col·lectiu no difereix gaire, almenys en termes relatius. Tot i que el nivell formatiu de les dones supera el dels homes clarament a Catalunya, en comparació amb la resta de comunitats autònomes el posicionament és similar.

En el cas de les dones, la categoria d'estudis superiors assoleix el 49,9% del col·lectiu. Però aquesta xifra situa Catalunya en quarta posició respecte de la resta de comunitats, només superada per les Canàries, País Basc i Madrid. En el cas dels homes, tot i que el percentatge d'aquesta mateixa categoria assoleix només el 40,7%, aquest registre és també el quart més alt del conjunt de comunitats autònomes, només superat per Navarra, País Basc i Madrid. Tant en el cas dels homes com en el de les dones, el percentatge de les dues categories de major nivell formatiu és superior al de la mitjana espanyola, perfilant una estructura relativa similar a la del conjunt del col·lectiu.

6. La protecció social del treball autònom

L'anàlisi de la protecció social del treball autònom al llarg de l'any 2020 (i part del 2021) permet arribar a les conclusions següents:

Novetats normatives:

- L'any 2020 les pensions es revaloren el 0,9% i l'edat legal de jubilació se situa en els 65 anys i 10 mesos. La quantia de les bases mínima i màxima de cotització es manté igual que l'any 2019 (944,4 i 4.070,1 euros, respectivament) i el tipus de cotització augmenta el 0,3%, situant-se la quota mínima en els 286,1 euros mensuals. Així mateix, el permís del pare per naixement i cura de menor s'amplia fins a les 12 setmanes (i fins a les 16 setmanes el 2021).
- El febrer del 2021 s'aprova el complement de pensions contributives per a la reducció de la bretxa de gènere. Així mateix, l'1.07.2021 se signa l'Acord sobre pensions entre Govern i agents socials, el qual preveu la implantació gradual d'un sistema de cotització del treball autònom basat en els rendiments reals a partir del 2022 (amb efectes econòmics a partir del 2023).

Pensions contributives i altres prestacions econòmiques de la Seguretat Social:

- L'any 2020, el nombre de pensions contributives del RETA a Catalunya és de 320.056, el 0,3% menys que l'any anterior. Cal destacar que el 2020 és el primer any en la sèrie de registres de la Seguretat Social (des del 2005) en el qual es produeix una baixada del nombre d'aquestes pensions, com a conseqüència de l'efecte de la pandèmia en les altes i baixes de pensions.
- L'any 2020, la quantia mitjana de les pensions contributives del RETA és de 732,5 euros, el 2,3% més que l'any anterior. La pensió mitjana de les dones és de 615,3 euros i suposa el 70,1% de la dels homes (867,6 euros). Altrament, la pensió mitjana del RETA és el 37,4% més baixa que la de l'RG (1.170,6 euros). La causa principal de l'anterior es troba en què el 85,9% dels treballadors i treballadores autònoms persones físiques cotitzen per la base mínima (a 31.12.2020).
- Entre el 2019 i el 2020 disminueixen els processos iniciats d'incapacitat temporal per contingències comunes en el RETA (i en la resta de règims de cotització). Les causes d'aquesta evolució (entre d'altres) es poden trobar en el confinament, les restriccions i l'augment del teletreball motivats per la pandèmia.

Prestació de cessament d'activitat:

- Només es disposa de dades acumulades al segon trimestre del 2020, com a conseqüència de la posada en marxa de les prestacions extraordinàries motivades per la Covid-19.
- Entre gener i juny del 2020 s'han presentat 863 sol·licituds, gairebé el doble que en tot l'any 2019 (486 sol·licituds), la qual cosa es pot relacionar amb els efectes de la pandèmia en l'activitat del treball autònom.
- Restats els desistiments (33), resulten 830 sol·licituds, de les quals se n'han denegat 416 (el 50,1%), tot i que aquest resultat s'ha de prendre amb prudència, atès l'elevat nombre de sol·licituds pendents de resoldre (180). El 71,9% de les denegacions són per no haver

acreditat correctament el cessament. Finalment, s'han reconegut 250 prestacions entre gener i juny del 2020, la majoria (el 79,6%) per causes econòmiques, tècniques, productives o d'organització.

Mesures extraordinàries de protecció social per mitigar els efectes de la Covid-19:

- A Catalunya, s'han concedit 243.958 prestacions extraordinàries de cessament d'activitat a 30.06.2020, la qual cosa suposa la protecció del 43% del col·lectiu. Aquesta prestació ha estat vigent del 14.03 al 30.06 del 2020, tot i que s'ha pogut sol·licitar fins al 31.07.2020.
- L'1.07.2020, entren en vigor la prestació per cessament d'activitat compatible amb l'activitat i la destinada a persones treballadores autònomes de temporada. L'1.10.2020 entren en vigor la prestació extraordinària per suspensió de l'activitat per resolució administrativa, així com la motivada per baixos ingressos. Totes han estat prorrogades fins al 30.09.2021.
- A escala estatal, a 31.05.2021 s'han concedit 359.448 prestacions compatibles amb l'activitat, 829 al treball per compte propi de temporada, 3.696 per suspensió d'activitat i 78.373 per baixos ingressos. En l'àmbit de Catalunya només es disposa de dades globals a 26.04.2021, data en la qual consten aprovades 74.682 prestacions.

6.1. Introducció

Els treballadors i treballadores per compte propi estan afiliats a la Seguretat Social en el règim especial del treball autònom (en endavant, RETA), en el qual s'integra el Sistema especial del treball per compte propi agrari (en endavant, SETA), i en el règim especial del treball del mar (en endavant, REM). La gran majoria d'aquests treballadors cotitzen en el RETA (per a més informació, vegeu l'apartat 3 d'aquest informe).

L'acció protectora del RETA inclou, en primer lloc, les prestacions de servei d'assistència sanitària, farmacèutica i de serveis socials. En segon lloc, comprèn les prestacions econòmiques següents: incapacitat temporal per contingències comunes i professionals, prestació per naixement i cura de menor (antigues maternitat i paternitat),⁶ risc durant l'embaràs i risc durant la lactància natural, incapacitat permanent, jubilació, mort i supervivència, prestacions familiars per fill a càrrec i cessament d'activitat.

Cal matisar que en el SETA es manté la voluntarietat de la cobertura de les contingències professionals, així com de les mesures de formació, orientació professional i promoció de l'activitat emprenedora. Tampoc és obligatòria la cobertura d'aquestes contingències per als socis i sòcies de cooperatives inclosos en el RETA que disposin d'un sistema intercooperatiu de prestacions socials.⁷

Altrament, els treballadors i treballadores per compte propi no tenen accés a les prestacions no contributives i assistencials.

⁶ Reial decret llei 6/2019, d'1 de març, de mesures urgents per a la garantia de la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en el treball i l'ocupació. BOE núm. 57, de 7.03.2019.

⁷ Reial decret llei 28/2018, del 28 de desembre, per a la revaloració de les pensions públiques i altres mesures urgents en matèria social, laboral i d'ocupació. BOE núm. 314, de 29.12.2018.

L'any 2020, amb la finalitat de mitigar els efectes que la pandèmia de COVID-19 ha tingut sobre els ingressos dels treballadors i treballadores autònoms, s'han posat en marxa diverses prestacions de caràcter extraordinari, així com una sèrie de mesures per eximir o ajornar el pagament de les quotes a la Seguretat Social.

6.2. Pensions i altres prestacions econòmiques de la Seguretat Social

Amb caràcter previ a l'anàlisi de les dades sobre pensions i altres prestacions econòmiques de la Seguretat Social, cal fer referència a algunes qüestions normatives en aquest àmbit, les quals tenen incidència en el treball autònom.

L'any 2020 s'estableix un increment de les pensions del 0,9%, d'acord amb l'IPC previst, així com una compensació en el cas que l'augment de la inflació sigui superior al 0,9%, per tal de mantenir el poder adquisitiu de les pensions.⁸ No obstant això, com que la inflació real de l'any 2020 ha estat inferior a la prevista i, per tant, més baixa que la pujada de les pensions, no s'ha procedit a la compensació de la desviació durant el primer trimestre del 2021.

Pel que fa a les condicions per accedir a la jubilació l'any 2020, l'edat legal se situa en els 65 anys i deu mesos (tot i que és possible jubilar-se als 65 anys si s'acredita un període de cotització de 37 anys o més), el període de càlcul de la base reguladora és de 23 anys i es requereixen 36 anys cotitzats per percebre el 100 per cent de la pensió.⁹

Una altra qüestió relativa a les pensions és que el febrer del 2021 s'aprova el nou complement de pensions contributives per a la reducció de la bretxa de gènere, del qual es poden beneficiar tant la mare com el pare, amb un import anual de 378 euros per cada fill o filla fins a un màxim de quatre.¹⁰ Aquesta mesura substitueix el complement de maternitat establert l'any 2016, el qual va ser considerat discriminatori per als homes per la STJUE del 12 de desembre del 2019, en base a la Directiva 79/7/CEE del Consell.¹¹ Des d'aquesta sentència, el complement es va començar a reconèixer als pares si ho sol·licitaven judicialment.

Altrament, cal recordar que mitjançant el Reial decret llei 6/2019, de l'1 de març,¹² s'unifiquen les prestacions de maternitat i paternitat en una única prestació de naixement i cura de menors a partir de l'1 d'abril del 2019. Així mateix, s'amplia el permís gaudit pel pare fins a les dotze setmanes l'any 2020 i fins a les setze setmanes l'any 2021, la qual cosa suposa la seva equiparació temporal amb el permís de la mare. D'aquesta manera, a partir de l'1.01.2021 s'assoleix la igualtat efectiva entre les antigues prestacions de maternitat i paternitat.

---

⁸ Reial decret llei 1/2020, del 14 de gener, pel qual s'estableix la revaloració i manteniment de les pensions i prestacions públiques del sistema de Seguretat Social. BOE núm. 13, de 15.01.2020.

⁹ En aplicació de la Llei 27/2011, d'1 d'agost, sobre actualització, adequació i modernització del sistema de la Seguretat Social. BOE núm. 184, de 2.08.2011.

¹⁰ Reial decret llei 3/2021, del 2 de febrer, pel qual s'adopten mesures per a la reducció de la bretxa de gènere i altres matèries en els àmbits de la Seguretat Social i econòmic. BOE núm. 29, de 3.02.2021.

¹¹ Directiva 79/7/CEE del Consell, del 19 de desembre del 1978, relativa a l'aplicació progressiva del principi d'igualtat de tracte entre homes i dones en matèria de Seguretat Social.

¹² Reial decret llei 6/2019, de l'1 de març, de mesures urgents per a la garantia d'igualtat de tracte entre dones i homes en el treball i l'ocupació. BOE núm. 57, de 7.03.2019.

Finalment, l'any 2020 la quantia de les bases mínima i màxima de cotització al RETA es mantenen igual que les vigents l'any 2019 i se situen en els 944,4 euros i en els 4.070,1 euros, respectivament. No obstant això, el tipus de cotització ha augmentat lleugerament el 0,3%, la qual cosa suposa que, en el cas que s'hagi triat la base mínima, la quota de cotització resultant passa dels 283,3 als 286,1 euros mensuals entre els anys 2019 i 2020. L'any 2021, la quota es manté congelada fins a l'1 de juny i, posteriorment, puja fins als 289 euros mensuals.

Cal ressaltar que actualment els treballadors i treballadores autònoms tenen la possibilitat de fixar la seva base de cotització, sempre entre els marges de les bases mínima i màxima vigents en cada moment. Es preveu que aquest sistema es modifiqui per implantar la cotització en funció dels ingressos reals.

Aquesta modificació té el seu origen en l'Informe de la Comissió del Pacte de Toledo, aprovat el novembre del 2020. En la seva recomanació cinquena s'insta als poders públics a adequar, en el marc del diàleg social, la cotització del RETA i vincular la quantia de les quotes als ingressos reals.

En aquest sentit, en l'Acord sobre pensions signat l'1 de juliol del 2021 entre Govern i agents socials, es preveu la implantació gradual a partir de l'1 de gener del 2022 d'un sistema de cotització del treball autònom per rendiments reals, que no produirà efectes econòmics fins al 2023, amb un desplegament progressiu durant un màxim de nou anys i amb revisions cada tres anys, on el Govern i els agents socials podran acordar accelerar el calendari de desplegament. Finalment, la qüestió dels trams de cotització ha quedat fora d'aquest acord i serà objecte d'un futur pacte.

6.2.1. Pensions contributives

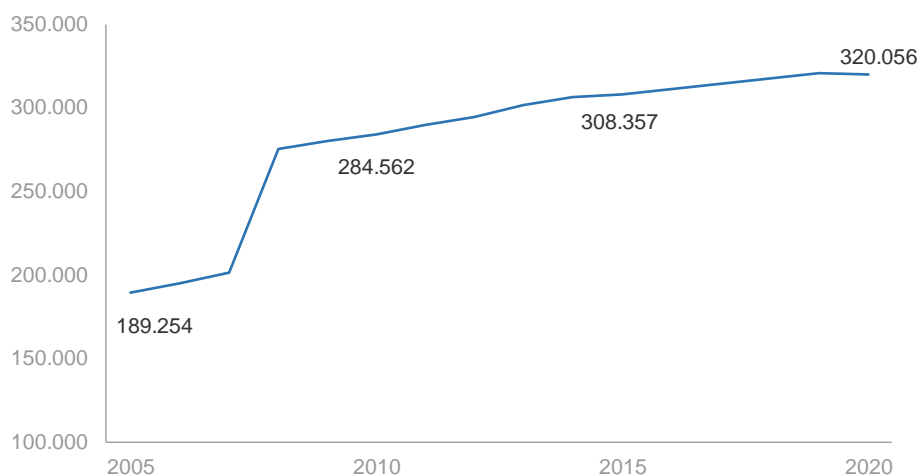
Les pensions contributives poden ser de jubilació, viduïtat, incapacitat permanent, orfenesa i en favor de familiars. Les de jubilació són les més importants, tant pel nombre de pensions com pel nivell de despesa que suposen.

A continuació, s'analitzen les pensions contributives del RETA (en el qual es troba integrat el SETA) i es fa una comparativa amb les pensions del règim general (en endavant, RG), atès el volum elevat de pensions que concentra aquest règim i perquè l'objectiu de les darreres reformes del RETA és la seva convergència en drets i deures amb l'RG. Totes les dades estan referides al 31 de desembre dels anys respectius. Aquesta anàlisi es fa tenint en compte la variable sexe com a eix d'anàlisi transversal sempre que el nivell de desagregació de les dades ho permet.

L'any 2020, el nombre de pensions contributives del RETA a Catalunya és de 320.056, les quals suposen el 18,4% del total de pensions contributives a Catalunya i el 16,2% de les pensions del RETA vigents a tot l'Estat.

Cal destacar que l'any 2020 és el primer any en tota la sèrie de registres de la Seguretat Social (des de l'any 2005) en el qual es produeix una baixada del nombre de pensions del RETA a Catalunya, tal com s'observa al gràfic següent. Així, entre el 31.12.2019 i el 31.12.2020 el sistema ha perdut 933 pensions, la qual cosa suposa una reducció del 0,3%.

GRÀFIC 40. Evolució del nombre de pensions contributives del RETA. Catalunya, 2005-2020

Unitats: nombres absoluts.

(1): l'augment sobtat del nombre de pensions de l'any 2008 correspon a la integració en el RETA del treball per compte propi agrari.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

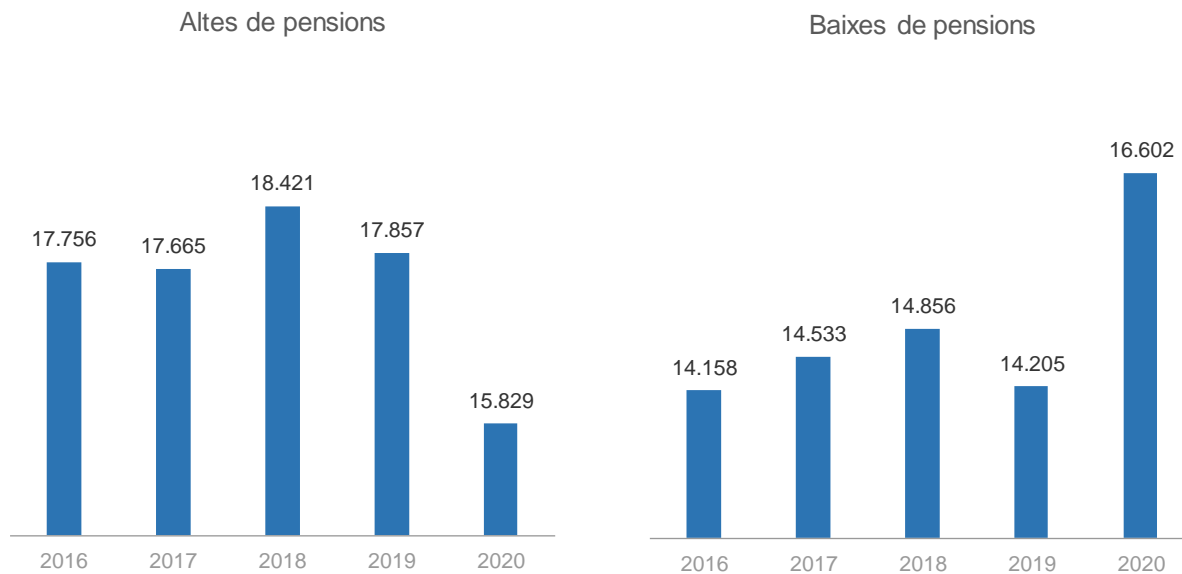
L'evolució de les pensions aquest últim any es pot explicar pels efectes que la pandèmia de la COVID-19 ha tingut sobre les altes i baixes de pensions en el RETA al llarg de l'any 2020. D'una banda, s'ha produït una disminució de les altes motivada, entre d'altres causes, per la situació de l'activitat administrativa i, de l'altra, un augment de les baixes per l'increment de les morts de les persones de més edat.

Al gràfic següent es mostra l'evolució de les altes i baixes de pensions al llarg dels darrers cinc anys, per tal de contrastar el seu comportament l'any 2020 en relació amb la tendència dels anys anteriors.

Així, s'observa que si bé les altes ja havien disminuït l'any 2019 (el 3,1%), la reducció que es produeix al llarg del 2020 és bastant més important (l'11,4%). Pel que fa a les baixes, el seu comportament l'any 2020 respecte dels anys anteriors és més trencador que el de les altes, atès que aquest darrer any es registra un increment del 16,9% de les baixes, mentre que l'any 2019 havien disminuït el 4,4%. Com ja s'ha dit anteriorment, l'evolució de les baixes s'explica per l'efecte de la COVID-19 en les persones de més edat.

GRÀFIC 41. Evolució de les altes i baixes de pensions del RETA. Catalunya, 2016-2020

Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

A continuació, s'analitza la distribució de les pensions del RETA segons la classe de pensió i el sexe de la persona beneficiària (vegeu la taula següent).

L'any 2020, la majoria de les pensions del RETA són de jubilació (el 69,1%), seguides de les de viduïtat (el 23,1%). Pel que fa a la resta, el 5,1% són d'incapacitat permanent, el 2,6 d'orfenesa i el 0,1 en favor de familiars.

Pel que fa a l'evolució de les pensions del RETA entre 2019 i 2020, es registren disminucions de gairebé totes les classes de pensió i les que augmenten (jubilació i orfenesa) ho fan de manera molt lleugera i en percentatges inferiors als anys anteriors. Val a dir que totes les classes de pensió registren disminucions quan la persona perceptora és una dona.

Altrament, el 53,6% de les persones perceptores de pensions del RETA són dones. Si s'atén a la distribució de les pensions del RETA per classe i sexe s'observen una sèrie de trets significatius.

Així, a la taula següent s'observa que el 84,0% de les pensions del RETA percebudes per homes són de jubilació, mentre que aquest percentatge és del 56,2% en el cas de les dones. Per contra, només el 5,6% dels homes que percep una pensió del RETA cobra una pensió de viduïtat, mentre que aquest percentatge arriba fins al 38,3% en el cas de les dones. Aquesta distribució reflecteix el lligam del sistema de pensions amb la trajectòria laboral de les persones, la qual cosa suposa que els homes percebin amb una freqüència més elevada que les dones pensions substitutives de salaris.

Vist des de la perspectiva de la distribució de cada classe de pensió segons el sexe, les diferències queden més paleses en relació amb la major presència d'homes en les pensions substitutives de salaris: l'any 2020, el 56,5% de les pensions de jubilació i el 67,2% de les

d'incapacitat permanent són percebudes per homes, mentre que el 88,8% de les pensions de viduïtat i el 72,0% de les pensions en favor de familiars tenen com a beneficiària una dona.

TAULA 8. Evolució de les pensions contributives del RETA per classe de pensió i sexe. Catalunya, 2019-2020

Classe de pensió	Homes 2020	Homes Distribució	Homes 2019-2020	Dones 2020	Dones Distribució	Dones 2019-2020	Total 2020	Total Distribució	Total 2019-2020
Jubilació	124.904	84,0	0,7	96.293	56,2	-0,3	221.200	69,1	0,3
Viduïtat	8.266	5,6	-1,2	65.700	38,3	-0,8	73.966	23,1	-0,9
Incapacitat permanent	11.044	7,4	-5,2	5.382	3,1	-4,8	16.426	5,1	-5,1
Orfenesa	4370	2,9	0,8	3.930	2,3	-0,7	8.300	2,6	0,1
Favor familiars	46	0,0	-2,1	118	0,1	-7,8	164	0,1	-6,3
Total	148.630	100,0	0,1	171.423	100,0	-0,7	320.056	100,0	-0,3

Unitats: nombres absoluts i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Pel que fa a la quantia mitjana de les pensions del RETA, com a qüestió prèvia cal comentar que està en funció de les cotitzacions efectuades al llarg de la vida laboral de les persones afiliades a aquest règim, tenint en compte les quanties màximes i mínimes de les pensions establertes anualment a la Llei de pressupostos generals de l'Estat. Un altre aspecte a tenir en compte en aquest sentit és la revaloració anual de les pensions, la qual ha estat del 0,9% l'any 2020, com s'ha comentat anteriorment.

Tenint present l'anterior, l'any 2020 la quantia mitjana de les pensions contributives del RETA se situa en els 732,5 euros, el 2,3% més que l'any anterior. Aquest percentatge és inferior als registrats els anys 2019 i 2018 (el 3,5% i el 3,8%, respectivament). Aquesta evolució es pot explicar en part perquè l'any 2020 les pensions es revaloren el 0,9, mentre que els anys 2018 i 2019, s'incrementen l'1,7% i l'1,6%, respectivament. Cal recordar que l'any 2018 es trencava amb la tendència vigent entre el 2014 i el 2017 de desacceleració del creixement de la pensió mitjana del RETA, com a conseqüència de l'aplicació de l'índex de revaloració de les pensions, amb increments anuals del 0,25%.

Altrament, la quantia mitjana de la pensió del RETA varia en funció de la classe de pensió. Així, a la taula següent es mostra que l'any 2020 els imports més elevats corresponen a les pensions de jubilació (820,8 euros) i d'incapacitat permanent (805,6 euros). En canvi, les quanties més baixes són les de les pensions de viduïtat (500,7 euros), en favor de familiars (489,1 euros) i, sobretot, orfenesa (304,8 euros).

Així mateix, la pensió mitjana del RETA varia en funció del sexe de la persona perceptora, tal com s'observa a la taula següent. Així, la pensió mitjana de les dones l'any 2020 se situa en els 615,3 euros i suposa el 70,1% de la dels homes (867,6 euros) i el 84,0% de la pensió mitjana total.

Aquesta diferència s'explica sobretot per les pensions de jubilació, la quantia mitjana de les quals és de 689,3 euros en el cas de les dones i suposa el 74,8% de la dels homes (922,1 euros). Aquestes divergències són el resultat de la diferent participació d'homes i dones en el mercat de treball, amb unes carreres de cotització més irregulars en el cas de les dones.

No obstant això, les diferències es venen reduïnt pels canvis en la participació laboral de les dones que en els últims anys accedeixen a la jubilació, amb unes carrers de cotització més completes que permeten accedir a pensions de jubilació de quantia més elevada. En aquest sentit, la quantia mitjana de les noves altes de pensions de jubilació de dones en el RETA l'any 2020 se situa en els 833,6 euros, el 88,3 % de la dels homes (944,2 euros).

Altrament, les pensions en favor de familiars i sobretot la pensió de viduïtat tenen una quantia més elevada quan la persona perceptora és una dona (en el cas de la viduïtat la pensió dels homes suposa el 76,7% de la de les dones). Això es deu a què quan la persona beneficiària d'aquesta pensió és una dona, la base de cotització que es té en compte per al seu càlcul és la de l'home, la mitjana de la qual acostuma a ser més elevada que la de la dona.

TAULA 9. Pensió mitjana del RETA segons classe de pensió i sexe. Catalunya, 2020

Classe de pensió	Homes pensió mitjana	Homes % sobre total	Dones pensió mitjana	Dones % sobre total	Total pensió mitjana
Jubilació	922,1	112,3	689,3	84,0	820,8
Incapacitat permanent	828,5	102,8	758,4	94,1	805,6
Viduïtat	394,5	78,8	514,1	102,7	500,7
Orfenesa	308,5	101,2	300,7	98,7	304,8
Favor familiars	484,7	99,1	490,8	100,3	489,1
Total	867,6	118,4	615,3	84,0	732,5

Unitats: euros i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Per finalitzar l'anàlisi de la pensió mitjana del RETA, a continuació es compara la seva quantia amb la de l'RG.

La quantia mitjana de la pensions del RETA l'any 2020 (732,5 euros) és el 37,4% més baixa que la de l'RG (1.170,6 euros), un percentatge gairebé igual que el de l'any anterior (37,5%). Cal tenir present que la diferència entre les pensions mitjanes d'ambdós règims de cotització ha anat disminuint en l'últim decenni, atès que l'any 2011 la pensió del RETA era el 40,4% més baixa que la de l'RG. No obstant això, cal ressaltar que aquesta tendència s'ha estancat en els darrers anys.

Tal com s'observa a la taula següent, la diferència més gran en la quantia de la pensió mitjana d'ambdós règims de cotització es registra en les pensions de jubilació (la del RETA és el 39,3% més baixa que la de l'RG) i les de viduïtat, en les quals aquest percentatge és del 37,1%.

TAULA 10. Pensió mitjana del RETA i l'RG segons classe de pensió. Catalunya, 2020

Classe de pensió	Pensió mitjana RETA	Pensió mitjana RG	Diferència
Jubilació	820,8	1.351,2	-39,3
Incapacitat permanent	805,6	1.109,4	-27,4
Viduïtat	500,7	796,0	-37,1
Orfenesa	304,8	427,4	-28,7
Favor familiars	489,1	665,6	-26,5
Total	732,5	1.170,6	-37,4

Situació del treball autònom a Catalunya 2020

Unitats: euros i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

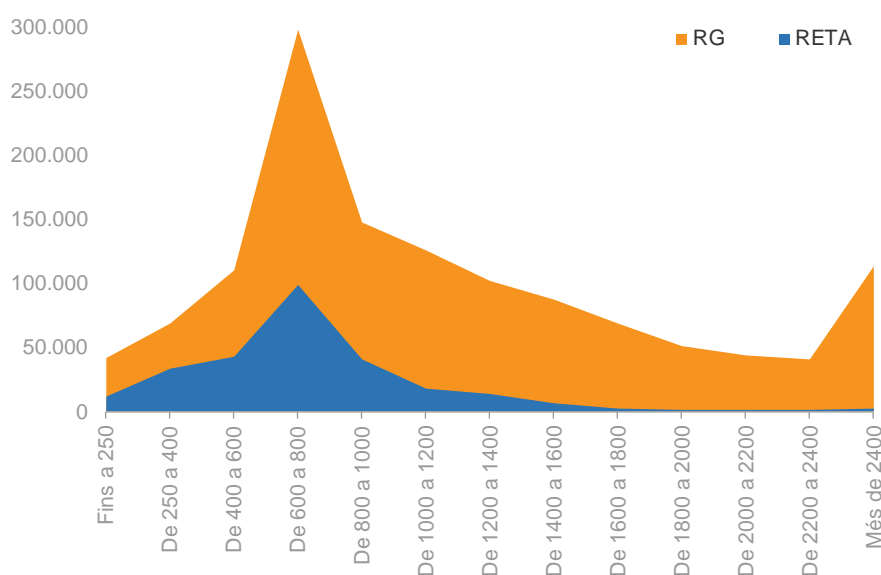
Més enllà de la quantia mitjana, l'anàlisi de les pensions contributives per trams de quantia permet apropar-se d'una forma més precisa a la dispersió dels imports d'aquestes prestacions i com la seva distribució varia en funció del règim de cotització.

A grans trets, al gràfic següent s'aprecia que l'any 2020 les pensions del RETA són de quantia més baixa que les de l'RG. Si bé en els dos règims el percentatge més elevat de pensions es concentra en el tram dels 600 als 800 euros, en el cas del RETA aquesta proporció és del 36,0%, mentre que en l'RG és del 22,9%. A partir dels 800 euros, el nombre de pensions disminueix, sobretot en el RETA, però la divergència més grans entre ambdós règims es troba en el nombre de pensions de quanties més elevades. Aquesta circumstància es posa especialment de manifest a partir dels 2.000 euros, atès que les pensions del RETA superiors a aquesta quantia suposen únicament l'1,3% del total, mentre que en l'RG aquest percentatge és del 15,2%.

Atesa la concentració de pensions d'ambdós règims entre els 600 i 800 euros, així com la disminució important del nombre de pensions a partir dels 800 euros (sobretot en el cas del RETA), és interessant analitzar la distribució de les pensions prenent com a eix la quantia dels 800 euros. Així, en el gràfic següent es pot observar que el percentatge de pensions per sobre dels 800 euros és més elevat en l'RG (el 60,1%) que en el RETA (el 31,8%).

Una última qüestió a ressaltar és que s'aprecia una disminució en el RETA del nombre de pensions més baixes: l'any 2020, el percentatge de pensions de menys de 800 euros d'aquest règim de cotització és del 68,2%, mentre que els anys 2019 i 2018 aquesta proporció era del 70,9% i del 74,3%, respectivament.

GRÀFIC 42. Distribució de les pensions del RETA i de l'RG per trams de quantia. Catalunya, 2020

Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

La causa principal que explica que les pensions del RETA siguin de baixa quantia es troba en unes carreres laborals amb cotitzacions a la Seguretat Social de quantia baixa per part dels treballadors i treballadores enquadrats en aquest règim de cotització. Així, cal ressaltar que a 31.12.2020 el 85,9% dels treballadors i treballadores autònoms persones físiques cotitzen a la Seguretat Social per la base mínima, tal com s'observa a la taula següent.

A més, cal assenyalar que el nombre de cotitzants per les bases de cotització més altes ha baixat entre el 2019 i el 2020. La reducció és del 3,3%, quan la base de cotització es troba entre dues i tres vegades la base mínima, i del 7,0%, quan la base de cotització és més de tres vegades la base mínima (vegeu l'apartat 3 d'aquest informe per a més informació).

TAULA 11. Evolució del nombre d'afiliacions d'autònoms persones físiques segons la base de cotització. Catalunya, 2019-2020

Base de cotització	2019	2020	Variació	Distribució
Base mínima (BM)	282.330	282.981	0,2	85,9
Entre 1 i 1,5 vegades BM	17.020	17.906	5,2	5,4
Entre 1,5 i 2 vegades BM	9.400	9.478	0,8	2,9
Entre 2 i 3 vegades BM	16.464	15.921	-3,3	4,8
Més de 3 vegades BM	3.362	3.128	-7,0	0,9

Unitats: nombres absoluts i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri de Treball i Economia Social.

6.2.2. Altres prestacions econòmiques de la Seguretat Social

A continuació, s'analitzen les prestacions econòmiques de la Seguretat Social respecte de les quals es disposa de dades amb relació al treball autònom: incapacitat temporal, risc durant l'embaràs, risc durant la lactància natural i cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu.

Incapacitat temporal

Abans d'entrar a l'anàlisi de les dades, cal recordar que, a partir de l'1.01.2019, les cotitzacions dels treballadors i treballadores autònoms que estiguin en procés d'IT han de ser assumides per les mútues a partir del dia 61.¹³

Una altra qüestió a la que cal fer referència és que mitjançant el Reial decret llei 6/2020, del 10 de març,¹⁴ s'estableix la consideració excepcional com a situació assimilada a accident de treball als efectes d'accés a la prestació d'incapacitat temporal dels períodes d'aïllament o contagi de les persones treballadores per compte propi o d'altri com a conseqüència de la COVID-19.

Catalunya és la comunitat autònoma en la qual s'han iniciat més processos d'incapacitat temporal motivada per la COVID-19 al llarg del 2020 (556.986), el 23,3% del total estatal,

¹³ Reial decret llei 28/2018, del 28 de desembre, de mesures urgents en matèria social, laboral, d'ocupació i per a la revaloració de les pensions públiques (BOE núm. 314, de 29.12.2018).

¹⁴ Reial decret llei 6/2020, del 10 de març, pel qual s'adopten determinades mesures urgents en l'àmbit econòmic i per a la protecció de la salut pública. BOE núm. 62, d'11.03.2020.

seguida de la Comunitat de Madrid, amb 461.161 processos, i ja de més lluny d'Andalusia, amb 267.545, i de la Comunitat Valenciana, amb 228.617.¹⁵

A continuació, s'analitzen les dades sobre prestacions d'incapacitat temporal en el treball autònom per processos motivats per una malaltia comuna o accident no laboral (les anomenades contingències comunes) i es comparen amb les del règim general. Pel que fa als processos d'incapacitat temporal motivats per contingències professionals (accidents de treball o malalties professionals), no es disposa d'informació desagregada per règims de cotització.

Quant a l'evolució, cal ressaltar que tant en el treball autònom com en la resta de règims s'ha produït una disminució del nombre de processos iniciats d'incapacitat temporal per contingències comunes entre els anys 2019 i 2020 (del 10,6% i del 28,9%, respectivament). La causa d'aquesta evolució es pot trobar, entre d'altres, en el confinament, les restriccions i l'augment del teletreball motivats per la irrupció de la pandèmia de la COVID-19.

Per poder comparar els processos d'incapacitat temporal del treball autònom amb els de l'RG, cal relacionar la xifra de processos amb el nombre de persones treballadores protegides per incapacitat temporal en cadascun dels règims de cotització. Així, l'indicador d'incidència es refereix al nombre de processos iniciats en el període per cada 1.000 persones protegides, mentre que l'indicador de prevalença informa sobre el nombre de processos en vigor al final del període per cada 1.000 persones protegides.

Com a conseqüència de la reducció del nombre de processos iniciats entre els anys 2019 i 2020, la incidència de la incapacitat temporal per contingències comunes ha disminuït en el treball autònom (del 10,2 al 9,1), però sobretot en l'RG (del 40,9 al 28,2). Altrament, cal ressaltar que la incidència és notablement més baixa en el treball autònom que en l'RG.

En canvi, la prevalença, si bé també és més elevada en e 'RG (40,2) que en el treball autònom (36,1) l'any 2020, la diferència no és tan important com en el cas de la incidència. Aquesta circumstància pot tenir el seu origen en la duració més elevada dels processos d'incapacitat temporal del treball autònom (92,7 dies) front a la de l'RG (33,8 dies). Finalment, cal referir-se a l'increment de la duració dels processos d'incapacitat temporal tant en el treball autònom (el 10,0%) com en l'RG (el 33,8%).

---

¹⁵ No es disposa de dades sobre els principals d'aquesta prestació desagregades segons si es tracta de persones treballadors per compte propi o d'altri. Per a més informació sobre aquesta prestació, vegeu la Memòria 2020 del CTESC.

TAULA 12. Evolució dels principals indicadors dels processos d'IT. Catalunya, 2019-2020

Tipus de contingència	Proces- sos ini- ciats 2020	Proces- sos en vi- gor final 2020	Incidència	Preva- lença	Duració mitjana
Comunes treball autònom 2020	60.554	19.825	9,1	36,1	92,7
Comunes treball autònom 2019-2020 (%)	-10,6	20,3	...	...	10,0
Comunes 2020¹	1.056.748	120.437	28,2	40,2	36,8
Comunes 2019-2020 (%)¹	-28,9	8,5	...	...	33,8

Unitats: nombres absoluts, dies i percentatges.

(1) Es fa referència a contingències comunes de tots els règims de cotització excepte el del treball autònom.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Risc durant l'embaràs i risc durant la lactància natural

Al llarg de l'any 2020, s'han iniciat 472 processos de risc durant l'embaràs en el treball autònom i s'ha finalitzat l'any amb 82 processos en vigor per aquesta contingència. La duració mitjana dels processos finalitzats l'any 2020 ha estat de 66,5 dies. Respecte de l'any 2019, disminueixen tant els processos iniciats com els que es troben en vigor a finals d'any; també disminueix la duració mitjana d'aquests procediments entre el 2019 i el 2020. La reducció dels tres indicadors s'observa també en el treball per compte d'altri.¹⁶ Aquesta evolució es podria explicar pel confinament i les restriccions motivades per la pandèmia del COVID-19.

En termes comparatius, es pot ressaltar que la duració mitjana dels processos del treball per compte d'altri és més elevada que la dels que s'inclouen en el treball autònom (90,3 dies front a 66,5 dies, respectivament).

TAULA 13. Evolució dels principals indicadors dels processos de risc durant l'embaràs.¹ Catalunya, 2019-2020

Tipus de contingència	Processos iniciats 2020	Processos en vi- gor final 2020	Duració mitjana
Treball autònom 2020	472	82	66,5
Treball autònom 2019-2020 (%)	-18,1	-12,8	-7,6
Compte d'altri² 2020	7.948	2.033	90,3
Compte d'altri² 2019-2020 (%)	-18,6	-12,6	-3,5

Unitats: nombre de processos, dies i percentatges.

(1): agregat del sistema.

(2): inclou RG i especials del mar i la mineria del carbó.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Pel que fa a la contingència de risc durant la lactància natural, al llarg de l'any 2020 s'han iniciat 8 processos en el treball autònom (4 més que l'any anterior) i s'ha finalitzat l'any amb 3 processos en vigor (els mateixos que l'any anterior). En el cas del treball per compte d'altri,

¹⁶ Les dades sobre treball per compte d'altri dels processos de risc durant l'embaràs inclouen l'RG i els especials del mar i de la mineria del carbó. Tots els processos iniciats l'any 2020 per aquesta contingència pertanyen al RG, excepte 2 que s'inclouen en el Règim especial del mar.

tant els processos iniciats com els que es troben en vigor al final del període disminueixen entre el 2019 i el 2020.

Si es comparen ambdues prestacions, es pot destacar que la durada mitjana dels processos de risc durant la lactància natural és bastant més elevada que la dels processos de risc durant l'embaràs, tant en el treball autònom (141,5 dies front a 66,5 dies, respectivament), com en el treball per compte d'altri (138,5 dies front a 90,3 dies, respectivament).

TAULA 14. Evolució dels principals indicadors dels processos de risc durant la lactància natural.¹ Catalunya, 2019-2020

Tipus de contingència	Processos iniciats 2020	Processos en vigor final 2020	Duració mitjana
Treball autònom 2020	8	3	141,5
Treball autònom 2019-2020 (%)	100,0	0,0	17,9
Compte d'altri² 2020	153	75	138,5
Compte d'altri² 2019-2020 (%)	-14,0	-6,3	-10,4

Unitats: nombre de processos, dies i percentatges.

(1): agregat del sistema.

(2): inclou RG i especials del mar i la mineria del carbó.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions

Cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu

Com a qüestió prèvia, cal assenyalar que el Reial decret llei 11/2020, del 31 de març,¹⁷ estableix que durant la permanència de l'estat d'alarma la prestació de cura de menors no es vegi afectada per la suspensió del contracte o la reducció de jornada dels progenitors que tinguin causa en les mesures previstes en el Reial decret llei 8/2020, del 17 de març,¹⁸ per fer front a la COVID-19. En aquest sentit, la suspensió o la reducció temporal de jornada només fa referència a la part d'aquella no afectada per la cura del menor. En conseqüència, es preveu que la prestació de cura de menor sigui compatible amb la percepció de la prestació d'atur o de cessament d'activitat que pugui correspondre.

Al llarg de l'any 2020, s'han iniciat 29 processos d'aquesta prestació en el treball autònom, el 54,7% menys que l'any anterior. No obstant aquesta disminució, l'any 2020 ha finalitzat amb gairebé els mateixos processos en vigor (111) que l'any anterior (110). Això s'explica per la duració elevada d'aquests procediments, la qual és de 737,4 dies l'any 2020.

Altrament, es pot destacar que la reducció dels processos en el treball autònom entre el 2019 i el 2020 és més gran que en el treball per compte d'altri (el 54,7% front al 9,2%) i que l'any 2020 la duració dels processos en el primer cas és més elevada que en el segon (737,4 dies front a 434,9 dies).

¹⁷ Reial decret llei 11/2020, del 31 de març, pel qual s'adopten mesures urgents complementàries en l'àmbit social i econòmic per tal de fer front a la COVID-19. BOE núm. 91, d'1.04.2020.

¹⁸ Reial decret llei 8/2020, del 17 de març, de mesures extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19. BOE núm. 73, de 18.03.2020.

TAULA 15. Evolució dels principals indicadors dels processos de cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu.¹ Catalunya, 2019-2020

Tipus de contingència	Processos iniciats 2020	Processos en vi- gor final 2020	Duració mitjana
Treball autònom 2020	29	111	737,4
Treball autònom 2019-2020 (%)	-54,7	0,9	26,4
Compte d'altri² 2020	643	1.383	434,9
Compte d'altri² 2019-2020 (%)	-9,2	13,5	-3,6

Unitats: nombre de processos, dies i percentatges.

(1): agregat del sistema.

(2): inclou RG i especials del mar i la mineria del carbó.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions

6.3. Prestació per cessament d'activitat

Com a qüestió prèvia, cal posar de manifest que en aquest apartat s'analitzen les dades de la prestació ordinària de cessament d'activitat. Les prestacions aprovades amb caràcter extraordinari al llarg de l'any 2020 per mitigar els efectes de la pandèmia sobre els ingressos del treball autònom són objecte d'una anàlisi específica més endavant.

La protecció per cessament d'activitat en el treball autònom a la que en aquest apartat es fa referència entra en vigor el 6 de novembre del 2010, amb l'aprovació de la Llei 32/2010, del 5 d'agost.¹⁹ Cal ressaltar que la cobertura d'aquesta contingència ha estat voluntària fins al dia 1.01.2019, a partir del qual esdevé obligatori cotitzar per cessament d'activitat, en virtut del Reial decret llei 28/2018, del 28 de desembre.²⁰

Davant el nou escenari imposat per la irrupció de la pandèmia i la consegüent posada en marxa de les prestacions extraordinàries abans esmentades, cal posar de manifest que respecte de l'any 2020 només es disposa de dades de la prestació ordinària per cessament d'activitat acumulades al segon trimestre de l'any, per la qual cosa enguany no és possible realitzar una comparativa exhaustiva de l'evolució d'aquesta prestació respecte d'anys anteriors.

Tenint present l'anterior, entre gener i juny del 2020 s'han presentat 863 sol·licituds de la prestació per cessament d'activitat, el 99,5% de les quals han estat gestionades per les mútues col·laboradores de la Seguretat Social (en endavant, MCSS). Cal ressaltar que en els primers sis mesos de l'any 2020 s'han presentat gairebé el doble de sol·licituds que en tot l'any 2019, al llarg del qual se'n van presentar 486, la qual cosa es pot relacionar amb els efectes de la pandèmia sobre l'activitat del treball autònom.

Altrament, si es tenen en compte els 33 desistiments registrats entre el gener i el juny del 2020, resulten 830 sol·licituds, de les quals se n'han denegat 416 (el 50,1%). Pel que fa a

¹⁹ Llei 32/2010, del 5 d'agost, per la qual s'estableix un sistema específic de protecció per cessament d'activitat del treball autònom. BOE núm. 190, de 6.08.2010.

²⁰ Reial decret llei 28/2018, del 28 de desembre, per a la revaloració de les pensions públiques i altres mesures urgents en matèria social, laboral i d'ocupació. BOE núm. 314, de 29.12.2018.

la resta, 234 han estat resoltes favorablement (el 28,2%) i moltes (180) han quedat pendents de resoldre, la qual cosa es podria relacionar amb la situació de l'activitat administrativa provocada per la pandèmia.

Cal assenyalar que el percentatge de resolucions desfavorables és inferior al de l'any anterior, tot i la prudència amb la qual cal valorar aquest resultat, atès el nombre elevat de sol·licituds que han quedat pendents de resoldre a juny del 2020.

Quant a les causes de denegació de la prestació, a la taula següent s'observa que la gran majoria de les denegacions efectuades entre gener i juny del 2020 (el 71,9%) és per no acreditar correctament el cessament. A continuació, el 16,8% de les denegacions es fonamenta en no tenir cobert el període mínim de cotització, el 0,5% en no estar al corrent del pagament de quotes i el 10,8% en altres causes no esmentades anteriorment.

A la taula següent també es mostra que el fet de no acreditar correctament el cessament és la causa de la majoria de les denegacions des del 2013 (primer any del qual es disposa de dades). No obstant això, cal ressaltar que l'any 2019 un percentatge elevat de les denegacions (amb relació a la resta d'anys de la sèrie) responia a no tenir cobert el període mínim de cotització (el 45,0%). En aquest sentit, cal recordar que la cotització per cessament d'activitat va començar a ser obligatòria a partir de l'1.01.2019 i que, per tant, podia ser que un nombre elevat de persones no haguessin complert el període mínim de cotització per accedir a la prestació.

TAULA 16. Causes de les resolucions desfavorables. Catalunya, 2013-2020

Any	No tenir cobert el període mínim de cotització	No acreditar correctament el cessament	No estar al corrent del pagament de quotes	Altres causes
2013	7,6	83,6	1,8	7,0
2014	11,8	83,5	0,7	4,0
2015	5,1	87,0	0,7	7,2
2016	2,8	89,8	0,8	6,5
2017	7,4	89,9	0,0	2,7
2018	1,7	86,4	2,3	9,7
2019	45,0	50,4	0,4	4,3
2020	16,8	71,9	0,5	10,8

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Per acabar, entre el gener i el juny del 2020 s'han concedit 250 prestacions de cessament d'activitat (si se sumen les 234 resolucions favorables i les 16 reclamacions estimades). El nombre de prestacions concedides en relació amb el de sol·licituds presentades al llarg del primer semestre del 2020 és molt baix (el 29,0%). No obstant això, una vegada més s'ha de tenir en compte el nombre elevat de sol·licituds que han quedat pendents de resoldre a juny del 2020.

Quant a les causes del reconeixement de la prestació al llarg del primer semestre del 2020, a la taula següent es mostra que la majoria (el 79,6%) són econòmiques, tècniques, productives o organitzatives. Aquestes causes són les que han fonamentat la majoria dels reconeixements de la prestació en tots els anys del període 2013-2020.

Una altra qüestió a ressaltar és que al llarg del primer semestre del 2020, el 12,8% dels reconeixements de la prestació es fonamenten en causa de força major, un percentatge bastant superior al de la resta d'anys del període. Una circumstància que es podria relacionar també amb els efectes de la pandèmia sobre l'activitat econòmica.

TAULA 17. Evolució de les causes del reconeixement de la prestació per cessament d'activitat. Catalunya, 2013-2020

Causes	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Econòmiques, tècniques, productives o organitzatives	82,0	78,6	71,8	72,5	73,0	62,4	79,6	73,6
Específiques del col·lectiu	16,0	19,2	16,1	20,6	25,3	34,8	16,2	11,2
Força major	1,2	0,4	9,8	4,8	0,6	0,0	1,8	12,8
Pèrdua de llicència	0,4	1,7	1,6	1,6	0,0	2,8	1,8	2,0
Divorci o separació	0,4	0,0	0,8	0,5	1,1	0,0	0,6	0,4

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

6.4. Protecció social del treball autònom i COVID-19

A continuació, s'analitzen les prestacions i altres mesures aprovades amb caràcter extraordinari per mitigar els efectes econòmics de la pandèmia de la COVID-19 en el treball autònom. L'anàlisi de les dades es realitza del març del 2020 al maig del 2021, tot i que cal tenir present que les mesures han estat prorrogades fins al 30.09.2021.

D'acord amb la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social, des del març del 2020 al maig del 2021, s'han destinat a ajudes al treball autònom 9.700 milions a tot l'Estat: 3.110 milions en exempcions al pagament de quotes a la Seguretat Social i 6.610 milions en prestacions.

Una vegada declarat l'estat d'alarma, s'aprova la prestació extraordinària per cessament d'activitat, regulada pel Reial decret llei 8/2020, del 17 març,²¹ la qual està destinada als treballadors i treballadores autònoms del RETA, SETA i REM que han vist les seves activitats suspeses amb motiu de l'estat d'alarma o que han patit una reducció de la seva facturació en almenys el 75 per cent respecte de la mitjana de facturació del semestre anterior. Aquesta prestació du aparellada l'exoneració de quotes a la Seguretat Social de forma temporal. El seu import correspon al 70 per cent de la base reguladora, és a dir, a un mínim de 661 euros (quan es cotitza per la base mínima). Amb posterioritat a la seva aprovació, els reials decrets llei 11/2020, 13/2020 i 15/2020 han anat ampliant les persones potencialment beneficiàries d'aquesta prestació.²²

²¹ Reial decret llei 8/2020, del 17 de març, de mesures urgents extraordinàries per a fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19. BOE núm. 73, de 18.03.2020.

²² Reial decret llei 11/2020, de 31 de març, pel qual s'adopten mesures urgents complementàries en l'àmbit social i econòmic per a fer front a la COVID-19. BOE núm. 91, d'1.04.2020; Reial decret llei 13/2020, de 7

La prestació extraordinària per cessament d'activitat ha estat vigent del 14 de març al 30 de juny del 2020, tot i que cal ressaltar que s'ha pogut sol·licitar fins a l'últim dia del mes següent al de finalització de l'estat d'alarma, és a dir, fins al 31 de juliol.

Pel que fa a qüestions de cotització a la Seguretat Social, el Reial decret llei 11/2020, del 31 de març, regula una moratòria de sis mesos en el pagament de les quotes a la Seguretat Social del RETA corresponent als mesos de maig a juliol del 2020 i un ajornament del pagament de deutes amb la Seguretat Social en l'àmbit del treball autònom amb un termini reglamentari d'ingrés comprès entre els mesos d'abril i juny del 2020.

Respecte de la prestació extraordinària, es disposa de les dades següents, a partir de la informació publicada per la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social:

El 30.06.2020, un total d'1,46 milions de treballadors i treballadores autònoms han rebut la prestació extraordinària de cessament d'activitat a tot l'Estat, la qual cosa suposa el 45,5% de la mitjana d'altres del mes de maig del 2020.

Durant els tres mesos i mig de vigència d'aquesta prestació (del 14.03.2020 al 30.06.2020), la Seguretat Social ha abonat 3.708 milions d'euros en prestacions extraordinàries a tot l'Estat. Cada persona beneficiària ha cobrat una mitjana de 723,59 euros mensuals.

Respecte de la distribució territorial, les províncies amb més autònoms i autònomes protegides per aquesta prestació extraordinària han estat Santa Cruz de Tenerife (55,0%), Màlaga (53,7%), Cadis (53,7%), Las Palmas (52,2%), Alacant (51,4%), Sevilla (50,1%), a més de Ceuta (57,2%) i Melilla (53,5%).

Quant als sectors amb més persones beneficiàries protegides en termes absoluts en l'àmbit estatal, han estat el comerç, serveis de menjars i begudes i activitats de construcció especialitzada.

En l'àmbit de Catalunya, el 30.06.2020 han estat concedides 243.958 prestacions extraordinàries de cessament d'activitat, la qual cosa suposa la protecció del 43,0% del col·lectiu. Per províncies, i en consonància amb el nombre de treballadors i treballadores autònoms, és Barcelona on més prestacions s'han concedit. La província amb més cobertura ha estat Tarragona (el 47,0%) i la que menys ha estat Lleida (el 34,7%), tal com s'observa a la taula següent.

---

d'abril, pel qual s'adopten determinades mesures urgents en matèria d'ocupació agrària. BOE núm. 98, de 8.04.2020; Reial decret llei 15/2020, de 21 d'abril, de mesures urgents complementàries per donar suport a l'economia i l'ocupació. BOE núm. 112, de 22.04.2020.

TAULA 18. Prestació extraordinària de cessament d'activitat. Catalunya, 30.06.2020

Àmbit territorial	Prestacions concedides	Autònoms/es protegides (%)
Barcelona	179.530	46,0
Tarragona	24.926	47,0
Lleida	13.240	34,7
Girona	26.262	44,5
Catalunya	243.958	43,0

Unitats: nombres absoluts i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social.

Respecte de les prestacions extraordinàries de cessament d'activitat concedides amb posterioritat al seu període de vigència (per haver estat sol·licitades entre el 30.06.2020 i el 31.07.2020), només es disposa de dades d'àmbit estatal. Així, a l'1,46 milions de treballadors i treballadores autònomes que el 30.06.2020 havien rebut la prestació a tot l'Estat, cal sumar 24.313 treballadors i treballadores més que l'havien percebut el 31.07.2020, amb un cost de 25 milions d'euros, així com 3.528 treballadors i treballadores més, als quals se'ls havia reconegut la prestació el 31.08.2020, amb un cost de 5,06 milions d'euros.

Pel que fa a l'ajornament del pagament de quotes a la Seguretat Social, s'havien acollit a la mesura 28.619 treballadors i treballadores autònomes de tot l'Estat, amb dades a 14.04.2020.

Acabat el període de vigència de la prestació extraordinària, mitjançant el Reial decret llei 24/2020, del 26 de juny,²³ s'aprova una exempció progressiva de les quotes a la Seguretat Social (del 100 per cent el juliol, del 50 per cent l'agost i del 25 per cent el setembre) per als treballadors i treballadores autònomes que haguessin percebut la prestació extraordinària durant l'estat d'alarma, que mantinguin l'alta al règim de treball per compte propi i no sol·licitin les noves prestacions que entren en vigor a partir de l'1.07.2020, les quals també es regulen al Reial decret llei 24/2020. Aquests noves prestacions són les següents:

En primer lloc, la prestació de cessament d'activitat compatible amb l'activitat, que poden sol·licitar els treballadors i treballadores autònomes que a 30.06.2020 percebessin la prestació extraordinària, mantinguin la seva activitat per compte propi i reuneixin els requisits per a l'accés a la prestació ordinària, excepte el d'estar en situació legal de cessament d'activitat. A més, per poder accedir a aquesta prestació es requereix una reducció de la facturació i l'obtenció d'un mínim de rendiments nets durant el tercer trimestre del 2020. La seva quantia és del 70 per cent de la base reguladora. A partir de l'1.10.2020, aquesta prestació també es pot compatibilitzar amb el treball per compte d'altri.

En segon lloc, la prestació extraordinària de cessament d'activitat per a persones treballadores autònomes de temporada (les que els dos últims anys només han estat d'altra un mínim de cinc mesos en el RETA i el REM en el període de març a octubre del 2018 i del 2019). Durant la seva percepció, no hi ha obligació de pagar les quotes a la Seguretat Social. L'accés a la prestació està sotmesa a un límit d'ingressos en l'exercici 2020 i la seva

²³ Reial decret llei 24/2020, del 26 de juny, de mesures socials de reactivació de l'ocupació i protecció del treball autònom i de competitivitat del sector industrial. BOE núm. 178, de 27.06.2020.

quantia és del 70 per cent de la base reguladora. Es pot començar a percebre amb efectes d'1 de juny.

Aquestes dues prestacions, amb una vigència inicialment prevista fins al 30 de setembre del 2020, han estat objecte de successives pròrrogues de quatre mesos i actualment estan vigents fins al 30.09.2021. Així, el Reial decret llei 30/2020, del 29 de setembre,²⁴ les prorroga de l'1.10.2020 al 31.01.2021 (i en flexibilitza els requisits d'accés); el Reial decret llei 2/2021, del 26 de gener, de l'1.02.2021 al 31.05.2021;²⁵ i el Reial decret 11/2021, del 27 de maig, de l'1.06.2021 al 30.09.2021.²⁶

D'altra banda, el Reial decret llei 30/2020, del 29 de setembre, crea dues noves prestacions, les quals entren en vigor l'1.10.2020:

En primer lloc, la prestació extraordinària de cessament d'activitat per suspensió d'activitat en virtut de resolució administrativa. A més de la prestació, s'estableix l'exoneració de la quota de cotització des de la suspensió de l'activitat fins al seu aixecament. La quantia de la prestació és del 50 per cent de la base mínima (472,20 euros), la qual s'augmenta el 20 per cent en cas de família nombrosa i si els únics ingressos de l'activitat familiar provenen de l'activitat suspesa. En el cas que a un mateix domicili convisquin persones amb vincle familiar o anàleg on dos o més membres tinguin dret a aquesta prestació, la seva quantia es fixa en el 40 per cent de la base mínima (377,76 euros). S'estableix la compatibilitat d'aquesta prestació amb el treball per compte d'altri quan els ingressos percebuts siguin inferiors a 1,25 vegades l'SMI, així com la seva incompatibilitat amb el treball per compte propi.

En segon lloc, la prestació extraordinària de cessament d'activitat destinada als treballadors i treballadores autònoms que han patit una reducció d'ingressos i no poden accedir a la prestació compatible amb l'activitat o a la prestació ordinària de cessament d'activitat prevista a l'article 327 del TRLGSS, per no complir amb el requisit de carència de 12 mesos de cotització (en endavant, prestació extraordinària per baixos ingressos). Per accedir a aquesta prestació, cal preveure en el quart trimestre del 2020 una reducció dels ingressos de com a mínim el 50 per cent respecte del ingressos del primer trimestre del 2020. L'import de la prestació és del 50 per cent de la base reguladora i del 40 per cent d'aquesta base si en el mateix domicili conviuen persones amb vincle familiar o anàleg on dos o més membres tinguin dret a aquesta prestació.

Aquestes dues prestacions, amb una vigència inicialment prevista fins al 31.01.2021, s'han anat prorrogant en períodes de quatre mesos, mitjançant el Reial decret llei 2/2021, del 26 de gener (de l'1.02.2021 al 31.05.2021) i el Reial decret llei 11/2021, del 27 de maig (de l'1.06.2021 al 30.09.2021).

Aquesta darrera norma aprova el cinquè esquema d'ajudes extraordinàries al treball autònom aprovades amb motiu de la pandèmia, després d'acordar-les amb les associacions del

---

²⁴ Reial decret llei 30/2020, del 29 de setembre, de mesures socials en defensa de l'ocupació. BOE núm. 259, de 30.09.2020.

²⁵ Reial decret llei 2/2021, del 26 de gener, de reforç i consolidació de mesures socials en defensa de l'ocupació. BOE núm. 23, de 27.01.2021.

²⁶ Reial decret llei 11/2021, del 27 de maig, sobre mesures urgents per a la defensa de l'ocupació, la reactivació econòmica i la protecció dels treballadors i treballadores autònoms. BOE núm. 127, de 28.05.2021.

sector. La novetat principal del Reial decret llei 11/2021 és que inclou l'exempció de quotes a la Seguretat Social per a totes les persones treballadores per compte propi que hagin estat protegides en el període anterior (del febrer al maig del 2021) durant els propers quatre mesos (del juny al setembre del 2021). Les exempcions són del 90 per cent el juny, del 75 per cent el juliol, del 50 per cent l'agost i del 25 per cent el setembre.

En funció del descrit anteriorment, l'esquema de les ajudes extraordinàries al treball autònom, d'acord amb criteris de vigència temporal, és el següent:

Del 14.03.2020 al 30.06.2020:

- Prestació extraordinària per cessament d'activitat.

De l'1.07.2020 al 30.09.2020:

- Prestació compatible amb l'activitat
- Prestació per al treball autònom de temporada

De l'1.10.2020 al 30.09.2021:

- Prestació compatible amb l'activitat
- Prestació per suspensió d'activitat
- Prestació per baixos ingressos
- Prestació per al treball autònom de temporada

A partir de la informació publicada per la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social, a continuació s'analitzen les prestacions extraordinàries que entren en vigor l'1.07.2020 i l'1.10.2020 (la vigent durant l'estat d'alarma ja s'ha analitzat anteriorment). En primer lloc, l'anàlisi es fa a escala estatal per tipus de de prestació i, en segon lloc, en l'àmbit de Catalunya amb dades referides al total de prestacions, per no disposar d'informació més desagregada.

A la taula següent es presenten les dades per tipus de prestació a escala estatal. S'observa que a 31.08.2020 un total de 142.973 treballadors i treballadores autònomes han rebut la prestació compatible amb l'activitat. El nombre de persones beneficiàries d'aquesta prestació ha anat en augment des de l'agost del 2020. L'increment més important es registra el febrer del 2021, amb 361.720 persones beneficiàries d'aquesta prestació, un nombre que disminueix lleugerament fins a les 359.448 persones perceptores, el maig del 2021. Cal ressaltar que la majoria de les persones beneficiàries de prestacions extraordinàries perceben la prestació compatible amb l'activitat (el 81,3% a 31.05.2021).

Pel que fa a la prestació per suspensió d'activitat, la qual es posa en marxa l'1.10.2020, la perceben 14.745 persones treballadores autònomes a 29.10.2020, amb un pic de persones beneficiàries (81.139) el febrer del 2021, com a conseqüència d'un augment de les restriccions administratives. Aquesta xifra baixa fins a les 3.696 persones perceptores a

31.05.2021, a causa de l'aixecament de les restriccions en la majoria de les comunitats autònomes.

Altrament, la prestació per baixos ingressos, la qual entra en vigor l'1.10.2020, passa de les 44.869 persones beneficiàries l'octubre del 2020 a les 78.373 el maig del 2021.

Quant a les prestacions destinades al treball per compte propi de temporada, representen una quantitat menor en relació amb les prestacions anteriors. El seu nombre s'ha mantingut bastant estable entre l'agost del 2020 (1.566 prestacions) i el febrer del 2021 (1.763 prestacions), mentre que registra una disminució el maig del 2021 (829 prestacions).

Finalment, al llarg del període analitzat s'han aprovat altres prestacions ja extingides provinents dels RD llei 8/2020, 24/2020 i 30/2020, així com altres prestacions derivades del RD llei 30/2020. El febrer del 2020 es registra un pic d'aquest tipus de prestacions, amb 9.733 aprovades.

TAULA 19. Prestacions extraordinàries per COVID-19. Espanya, 31.08.2020-31.05.2021

Tipus de prestació	Prestacions 31.08.2020	Prestacions 29.10.2020	Prestacions 26.02.2021	Prestacions 31.05.2021
Compatible amb activitat	142.973	193.020	361.720	359.448
Suspensió d'activitat	...	14.745	81.139	3.696
Baixos ingressos	...	44.869	56.976	78.373
Treball de temporada	1.566	1.473	1.763	829
Altres prestacions¹	...	2.702	9.733	142

Unitats: nombres absoluts.

(1): prestacions extingides dels RD lleis 8/2020, 24/2020 i 30/2020 i altres prestacions del RD llei 30/2020

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social.

Per sectors, el 25 per cent de les prestacions aprovades el maig del 2021 a tot l'Estat han beneficiat a persones treballadores de l'hostaleria (114.693), seguides del 22% destinades a persones ocupades en el comerç (102.625). A aquestes activitats, els segueixen en nombre de prestacions els altres serveis (39.557), la construcció (26.987) i altres activitats professionals, científiques i tècniques (24.404).

En l'àmbit de Catalunya, es disposa de dades de prestacions de la nòmina d'abril del 2021 (prestacions aprovades a 26.04.2021) i de la nòmina de desembre del 2020 (prestacions aprovades a 30.12.2020). Les dades no estan desagregades per tipus de prestació.

Així, a Catalunya consten aprovades 74.682 prestacions a 26.04.2021 (el 16,5% del total estatal). 55.419 d'aquestes prestacions corresponen a la província de Barcelona, 7.967 a la de Girona, 3.715 a la de Lleida i 7.581 a la de Tarragona. Respecte de la nòmina de desembre (amb 67.438 prestacions a 30.12.2020), hi ha 7.244 prestacions més (el 10,7% més). On més creixen en termes relatius és a la província de Lleida (el 15,9%), seguida de la de Barcelona (l'11,3%).

TAULA 20. Evolució de les prestacions extraordinàries per COVID-19. Catalunya, 30.12.2020-26.04.2021

Àmbit territorial	Prestacions 30.12.2020	Prestacions 26.04.2021	Evolució	Evolució (%)
Barcelona	49.781	55.419	5.638	11,3
Tarragona	7.544	7.967	423	5,6
Lleida	3.204	3.715	511	15,9
Girona	6.909	7.581	672	9,7
Catalunya	67.438	74.682	7.244	10,7

Unitats: nombres absoluts i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social.

7. Foment i consolidació del treball autònom

L'anàlisi de les mesures de foment i consolidació del treball autònom endegades l'any 2020 (i part del 2021) que s'exposen en aquest apartat permeten arribar a les següents conclusions:

La pandèmia de la COVID-19 ha tingut un impacte significatiu en la política de suport i consolidació al treball autònom.

Les mesures excepcionals adoptades han coexistit amb les que tenen una trajectòria consolidada en el temps.

La lectura de l'evolució dels indicadors de les mesures consolidades s'ha de fer tenint en compte l'efecte distorsionador de la pandèmia, atès que provoca canvis abruptes.

Des del punt de vista de la planificació, es poden identificar tres tipus de mesures adoptades:

- Mesures de xoc, adoptades sense planificació prèvia degut a la irrupció inesperada de la pandèmia, (de març a maig de 2020).
- Mesures de rescat, previstes en els primers plans, aprovats de juny a agost de 2020.
- Mesures de reactivació, definides i estructurades en diversos plans de reactivació socioeconòmica, tant d'àmbit autonòmic com local (d'octubre de 2020 al primer semestre del 2021)

Pel que fa a les mesures de foment i consolidació dirigides a persones treballadores autònomes:

- La pandèmia ha provocat un descens significatiu (més del 30% en cada cas) del nombre de persones que utilitzen la prestació d'atur com a recurs per finançar l'inici d'una activitat per compte propi. L'any 2020 s'ha intensificat la davallada que ja es registrava en anys anteriors en les persones que capitalitzen, mentre que en el futur es podrà confirmar si el descens en la compatibilització i la suspensió es consolida. Les dades apunten a una preferència per les opcions que permeten mantenir en el temps la prestació, com a garantia d'ingressos en el moment d'emprendre.
- La gestió de les mesures de suport econòmic vinculades a la COVID-19 ha posat de manifest que de vegades els requisits exigits dificulten l'accés a les mesures a un nombre elevat de potencials persones destinatàries, fet que comporta que els ajuts no arribin a tothom que els necessita i que quedi pressupost pendent d'atorgar. En alguns casos els requisits es modifiquen i s'amplia el termini per sol·licitar l'ajut, mentre que en d'altres s'obre una nova convocatòria.
- També s'han detectat disfuncions en considerar com a únic criteri d'atorgament dels ajuts el moment de presentació de la sol·licitud. Aquesta dificultat s'ha intentat solucionar amb la creació d'un tràmit previ d'inscripció en un registre, de tal manera que la persona que s'hi inscriu esdevé automàticament sol·licitant de l'ajut un cop s'obre la convocatòria.

Pel que fa a les mesures de foment i consolidació dirigides a altres formes de treball autònom:

- Les mesures aplicades els darrers anys per digitalitzar l'Administració i implantar la tramitació electrònica han facilitat la continuïtat de la tramitació administrativa de molts

procediments, tot i els efectes de la declaració de l'estat d'alarma del març del 2020 i la restricció de la presencialitat. És indubtable, però, que la pandèmia n'ha accelerat l'ús: el 97,5% dels expedients tramitats per la FUE el 2020 han estat electrònics.

- L'efectiva digitalització de l'Administració i de l'activitat econòmica en general queda condicionada per les competències digitals de la ciutadania, dels professionals autònoms i les empreses. La formació impartida al llarg del 2020 (majoritàriament en línia) ha prestat una atenció especial a la capacitació digital de les persones i professionals, així com a la transformació digital dels negocis.

Pel que fa a les mesures de suport econòmic, cal destacar que tant l'ICO com l'ICF han reduït esforç financer en les línies tradicionals, però han assumit la gestió de la majoria de línies de finançament vinculades a la COVID-19 que han impulsat el Govern central i el de la Generalitat.

- ACCIÓ ha mantingut, i en alguns casos intensificat, les línies de suport a les empreses innovadores, de fort component tecnològic, fet que és coherent amb l'aposta per la innovació com a eix de reactivació socioeconòmica.
- Les mesures per contenir la pandèmia han afectat en major mesura determinats sectors. Des del Govern central, autonòmic i local s'han obert diferents línies de rescat per compensar les pèrdues assumides i les despeses en què han pogut incórrer per adaptar-se a la normativa. Alguns ajuts dels ens locals van orientats també a la reactivació del sector. En l'àmbit de la Generalitat s'han destinat 207.092.805 euros.

7.1. Definició i delimitació de l'àmbit d'anàlisi

El punt de partida d'aquest capítol és la consideració que el treball autònom es pot concretar en una pluralitat de formes jurídiques, que inclouen tant la persona física que s'afilia al RETA com les persones que exerceixen la seva activitat de manera col·lectiva en una forma societària. La normativa mercantil preveu, a més de les formes societàries tradicionals (anònimes, limitades, cooperatives o anònimes laborals, entre d'altres), una sèrie de formes jurídiques concebudes per a persones que emprenen una activitat econòmica.

Així, cal tenir en compte les societats limitades nova empresa, les societats limitades de formació successiva i la figura dels emprenedors de responsabilitat limitada. Malgrat això, l'ús d'aquestes formes és residual, tal com indiquen les dades disponibles (d'àmbit estatal): aquests tipus societaris representen el 0,19% de les 80.134 noves societats constituïdes l'any 2020.²⁷

Tenint en compte aquesta constatació, l'objectiu del present capítol és analitzar les mesures de foment i promoció del treball autònom distingint, en la mesura que sigui possible, pel col·lectiu destinatari. L'anàlisi s'estructura en tres apartats: en primer lloc, se centra en la planificació de les mesures adoptades; en segon lloc, s'analitzen les mesures dirigides exclusivament a les persones treballadores autònomes i en tercer i darrer lloc, aquelles a les quals poden accedir altres formes de treball autònom que operen sota formes jurídiques societàries. La classificació de les mesures segueix l'enunciada per la Llei de l'Estatut del Treball Autònom.

²⁷ L'any 2020 s'han constituït a Espanya 29 societats limitades nova empresa, 107 societats limitades de formació successiva i 13 emprenedors de responsabilitat limitada. Font: Colegio de Registradores de España (2020). Estadística Mercantil. [Ejercicio 2020](#).

Tal com es desprèn de les pàgines següents, la pandèmia de la COVID-19 ha afectat de manera significativa la política de suport i consolidació del treball autònom. Aquesta afectació es manifesta principalment en dos àmbits: d'una banda, en l'adopció de mesures excepcionals (de xoc, de rescat i de recuperació econòmica), que han coexistit amb les adoptades any rere any.²⁸ De l'altra, la pandèmia ha afectat la lectura diacrònica de les dades analitzades, en el sentit que no permet fer una anàlisi lineal de l'evolució dels indicadors sense tenir en compte el context excepcional.

Enguany aquest capítol incorpora una novetat significativa respecte les edicions anteriors: l'anàlisi de les mesures endegades per l'administració local per fer front a la crisi provocada per la COVID-19. S'han estudiat les mesures de 99 ens: les quatre diputacions provincials, els 40 consells comarcals, el Consell General d'Aran i els municipis de més de 50.000 habitants i aquells que són capitals de comarca (55 municipis).²⁹

7.2. Planificació de les mesures de resposta a la crisi de la COVID-19

Amb caràcter general, l'anàlisi mostra que s'han adoptat tres tipus de mesures: de xoc, de rescat i de reactivació.

La majoria de les mesures de xoc s'han adoptat sense una planificació prèvia, condicionades pel context i la necessitat de donar una resposta immediata a la pandèmia, una situació inesperada. No obstant això, algunes d'aquestes mesures de xoc – aprovades en la fase inicial de la pandèmia (de març a juny de 2020)-, sí que responen a una certa planificació, elaborada d'urgència.³⁰

En canvi, les mesures endegades el segon semestre de 2020 i l'any 2021, de rescat i de reactivació, s'emmarquen en plans específics. En l'àmbit autonòmic destaca l'Acord nacional de bases per a la reactivació econòmica amb protecció social, signat pel Govern de la Generalitat amb els sindicats Comissions Obreres i UGT i les patronals Foment del Treball i Pimec, en el marc del Consell del Diàleg Social.³¹

---

²⁸ Tal com es va constatar en l'informe elaborat pel CTEESC l'any 2020 *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*. CTEESC (2020). *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*. Col·lecció Estudis i informes, 56. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya. Pàg. 21 i ss.

²⁹ La recerca de les mesures s'ha fet a partir del Cercador d'Informació i Documentació Oficials (CIDO) de la Diputació de Barcelona, incloent com a criteris de cerca qualsevol tipus de mesura de suport al teixit productiu, per motiu de la COVID-19 i amb independència de l'estat de tramitació (obert, tancat o pendent de convocatòria), tant pel que fa a l'any 2020 com 2021 (fins al moment d'elaboració d'aquest apartat). Així mateix, s'ha consultat la pàgina web dels 99 ens locals i el seu portal de transparència, que s'ha complementat amb una cerca a Internet de les iniciatives amb poca informació als portals. El resultat de la cerca configura un llistat llarg i exhaustiu de mesures. En les pàgines següents es descriuran segons la tipologia i característiques, sense entrar en l'explicació detallada de cadascuna d'elles.

³⁰ En aquest sentit, es pot citar com a exemple el Pla de xoc per a l'ocupació: persones, empreses i territori, elaborat pel llavors Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, o bé altres plans de xoc aprovats pels ens locals, com ara els dels consells comarcals del Moianès o el Vallès Occidental, i les ciutats de Figueres, Moià i Barcelona. El Pla de recuperació de Barcelona classifica les mesures en funció de la perspectiva temporal: les mesures de xoc són les aplicables des del moment zero als tres mesos, les de resiliència, dels tres als sis mesos, les de recuperació dels sis als dotze i les de reinvençió a partir de l'any.

³¹ Consulta a: [Acord nacional de bases per a la reactivació econòmica amb protecció social](#).

En l'àmbit local s'han aprovat plans de reactivació socioeconòmica COVID-19, la majoria elaborats amb el suport econòmic dels ajuts previstos en el Decret llei 16/2020 (que compten amb una dotació total de 6.708.000 euros).

L'article 2 del Decret llei 16/2020 defineix aquests plans com els instruments per permetre, des de l'àmbit local i de manera concertada, identificar les actuacions necessàries i urgents per contenir l'impacte socioeconòmic com a conseqüència de les mesures preventives i de contenció derivades de la situació de la COVID-19 i per millorar la situació d'ocupabilitat de les persones, així com la reactivació de les empreses en la seva activitat productiva.

La recerca feta ha permès identificar 62 plans: els de dues diputacions (la de Barcelona i la de Tarragona), de 36 consells comarcals i 24 ajuntaments.³² Pel que fa al seu contingut, cal tenir en compte que la informació publicada no és homogènia. És a dir, en alguns casos es publica la notícia de l'inici dels treballs del pla o de la seva aprovació, sense més detall, mentre que en altres es publica el pla sencer, amb la concreció de les mesures a executar (i les executades en la fase inicial) i el seu cost.³³

Així mateix, hi ha plans que detallen el pressupost total disponible,³⁴ mentre que d'altres també publiquen l'estat d'execució de les mesures, com ara el de l'Hospitalet de Llobregat o el del Consell Comarcal del Baix Llobregat.³⁵ Destaca també la iniciativa dels quatre consells comarcals de les Terres de l'Ebre (el del Baix Ebre, el Montsià, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta), d'elaborar un pla conjunt, adaptat a les característiques d'aquestes comarques.

L'elaboració de molts dels plans de reactivació s'ha fet amb en consens dels agents econòmics i socials del territori, així com amb la participació de les empreses i professionals i dels ajuntaments de la comarca.³⁶ S'han obert processos participatius,³⁷ s'han creat taules de concertació econòmica i social³⁸ i també s'han fet enquestes a les empreses per obtenir informació de la seva situació i de les mesures que proposaven adoptar.³⁹

S'aprecia una coherència alta entre els eixos que han de guiar la recuperació segons l'Acord nacional de bases per a la reactivació econòmica amb protecció social i els plans de reactivació socioeconòmica COVID-19 dels ens locals:

---

³² Cal tenir en compte que podien accedir als ajuts els consells comarcals i els municipis de més de 50.000 habitants.

³³ Com a exemple destaquen els plans dels consells comarcals de la Cerdanya, del Vallès Occidental i del Vallès Oriental. Així mateix, hi ha municipis que també compten amb un pla complet i detallat, com ara Barcelona, Lleida, Tarragona, Reus, Figueres, Moià, Santa Coloma de Gramenet, Viladecans o Vilanova i la Geltrú, entre d'altres.

³⁴ La ciutat de Figueres ha pressupostat una inversió de 4 milions d'euros, Lleida 7 milions, Tortosa 3,3 milions i Valls 3,2 milions d'euros.

³⁵ El primer informe del Pacte del Baix Llobregat per un nou impuls econòmic constata que s'han destinat i executat 16.697.823 euros amb la finalitat de donar suport i enfortir el teixit productiu de la comarca. D'aquest total, 6.499.049 euros (el 38,9%) s'han destinat a 4.776 empreses a través d'ajuts i subvencions i 4.773.496 euros a persones autònomes (el 28,6%). Font: [1er informe Pacte del Baix Llobregat](#). (consulta: 02.08.2021).

³⁶ El dels consells comarcals de l'Alt Empordà i de l'Alt Penedès.

³⁷ Consells comarcals del Maresme, la Segarra, Pallars Jussà, Urgell i Vallès Oriental, així com diversos municipis: Figueres, Mollerussa, Vilafranca del Penedès, l'Hospitalet de Llobregat i Sant Boi.

³⁸ Consells comarcals del Moianès, Alt Penedès, Segrià i Ripollès i les ciutats d'Igualada, Mollerussa i Tarragona.

³⁹ Els consells comarcals del Priorat, de la Ribera d'Ebre, del Baix Empordà i del Moianès, per exemple.

- L'economia per la vida, també present en el pla de la ciutat de Tarragona i el de la Diputació de Tarragona, així com el de l'Hospitalet de Llobregat;
- La digitalització, eix que comparteixen els plans del Consell Comarcal del Vallès Oriental i els municipis de Barcelona, Sant Cugat, Sant Boi, Santa Coloma de Gramenet, l'Hospitalet de Llobregat, Tarragona i Reus;
- La transició ecològica, eix clau dels plans dels consells comarcals del Pla d'Urgell, Vallès Oriental i Vallès Occidental i les ciutats de Tarragona, Lleida, l'Hospitalet de Llobregat i Santa Coloma de Gramenet;
- La societat del coneixement, present en l'aposta per la formació del pla del Consell Comarcal de la Cerdanya, el de la Diputació de Tarragona i el de la ciutat de Barcelona, entre d'altres.

Així mateix, alguns plans de reactivació locals també tenen en compte els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), com ara el pacte de la ciutat de Tarragona i l'Hospitalet de Llobregat.

Malgrat això, tal com es veurà més endavant, la majoria de mesures tenen un caràcter més de rescat dels sectors productius afectats per la crisi que d'estímul de demanda i aposta per la diversificació d'activitats.

7.3. Mesures de foment i consolidació dirigides a persones treballadores autònomes

7.3.1. La prestació d'atur com a recurs per iniciar una activitat per compte propi

La prestació d'atur contributiva pot ser un recurs financer per iniciar una activitat per compte propi: es pot capitalitzar (tot o en part), compatibilitzar-la amb el treball autònom o bé suspendre'n la percepció.

El context econòmic, social i sanitari de l'any 2020 ha condicionat de manera significativa les decisions d'aquestes persones,⁴⁰ atès que com es veurà a continuació, moltes menys han optat per iniciar una activitat per compte propi partint d'una situació d'atur. Tal com mostra el gràfic 43, l'any 2020 s'ha duplicat el nombre de persones que perceben la prestació d'atur contributiva (ha crescut el 122,4%) i a la vegada ha davallat el nombre de capitalitzacions (el 31,7%), compatibilitzacions (el 36,1%) i suspensions (el 22,8%).

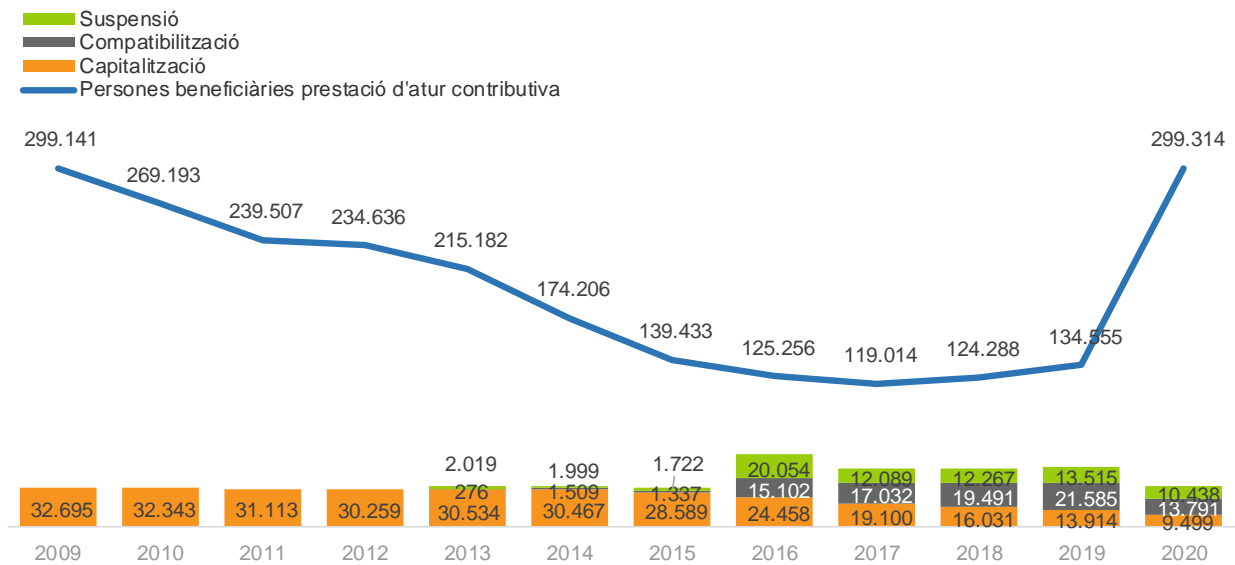
El pes de les persones que utilitzen la prestació d'atur contributiva per iniciar una activitat per compte propi sobre el total de persones beneficiàries de la prestació ha fluctuat de manera significativa els darrers anys: ha passat del 19,5% el 2014 al 47,6% el 2016 (valor més alt). L'any 2020 cau fins l'11,3%.

---

⁴⁰ Segons el GEM durant l'estat d'alarma el 35% de les empreses han paralytitzat els seus plans i el 4% han abandonat la idea d'emprendre. [Asociación Observatorio del Emprendimiento de España \(2020\). Situación del emprendimiento en España ante la crisis del COVID-19. Análisis y recomendaciones.](#) Madrid: l'Associació.

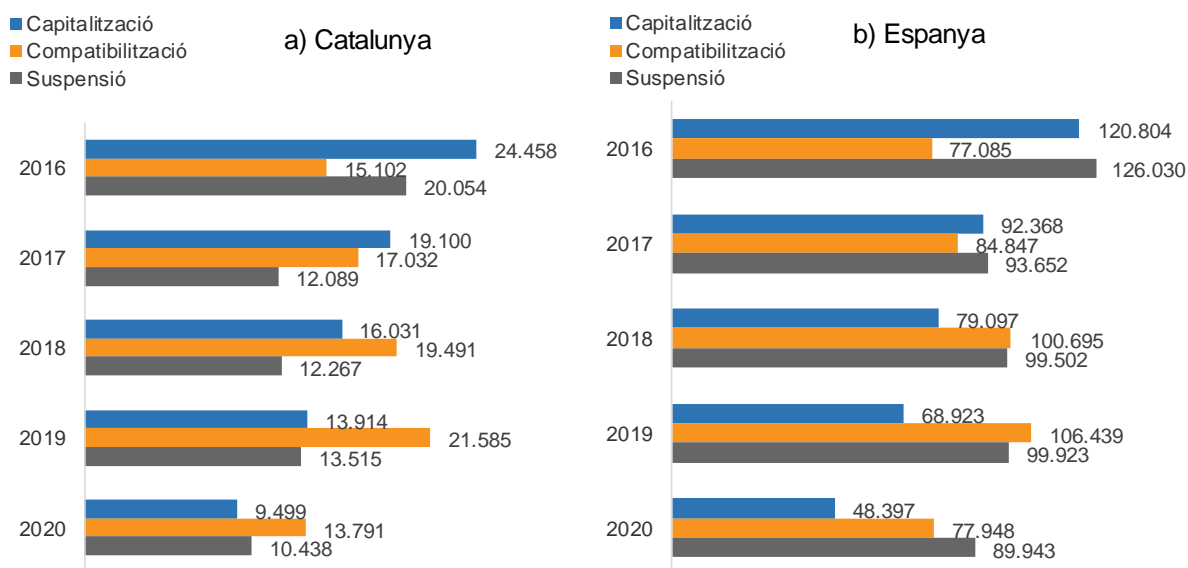
En l'àmbit estatal l'evolució també ha estat decreixent: el 29,8% en les capitalitzacions, el 26,6% en les compatibilitzacions i el 10,0% en les suspensions (gràfic 44 b).

Gràfic 43. Persones beneficiàries de la prestació d'atur contributiva i opcions per iniciar una activitat per compte propi. Catalunya, 2009-2020

Unitats: nombres absoluts.
 Font: elaboració pròpia a partir del Servei Públic d'Ocupació Estatal.

Gràfic 44. Persones que han capitalitzat, compatibilitzat o suspès la prestació d'atur contributiva. Espanya i Catalunya, 2016-2020

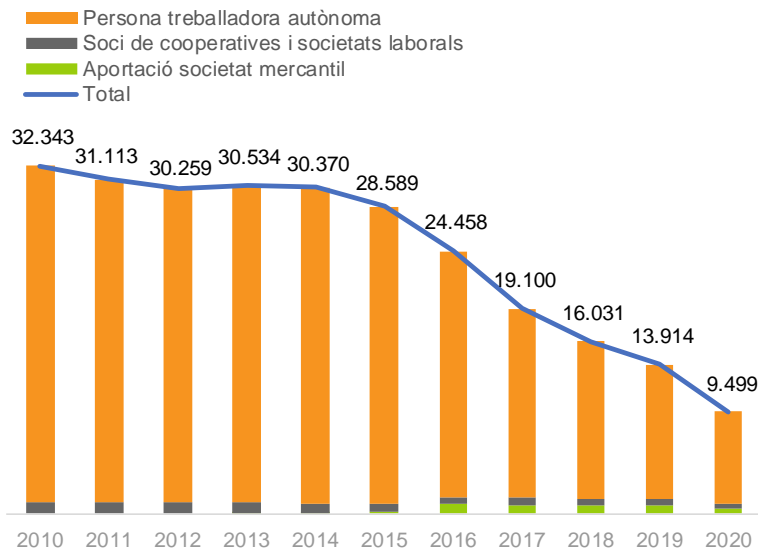
Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir del Servei Públic d'Ocupació Estatal.

Pel que fa a la **capitalització**, cal destacar que tot i ser una de les mesures amb més trajectòria de foment del treball autònom, l'any 2020 només van optar-hi el 3,2% de les persones que tenen dret a aquesta prestació, mentre que l'any anterior ho van fer el 10,3%. En termes absoluts, l'any 2020 van capitalitzar la prestació d'atur 9.499 persones. Amb aquest, ja són set anys consecutius d'evolució decreixent, tal com mostra el gràfic 45.

Igual que els anys anteriors, nou de cada deu persones que capitalitzen la prestació d'atur ho fan per constituir-se com a autònomes (el 90,6%). Les altres dues opcions segueixen sent minoritàries: el 5,1% fa una aportació a una societat mercantil i el 4,3% a una cooperativa o societat laboral.

Gràfic 45. Persones que capitalitzen la prestació d'atur contributiva per tipus d'activitat. Catalunya, 2010-2020

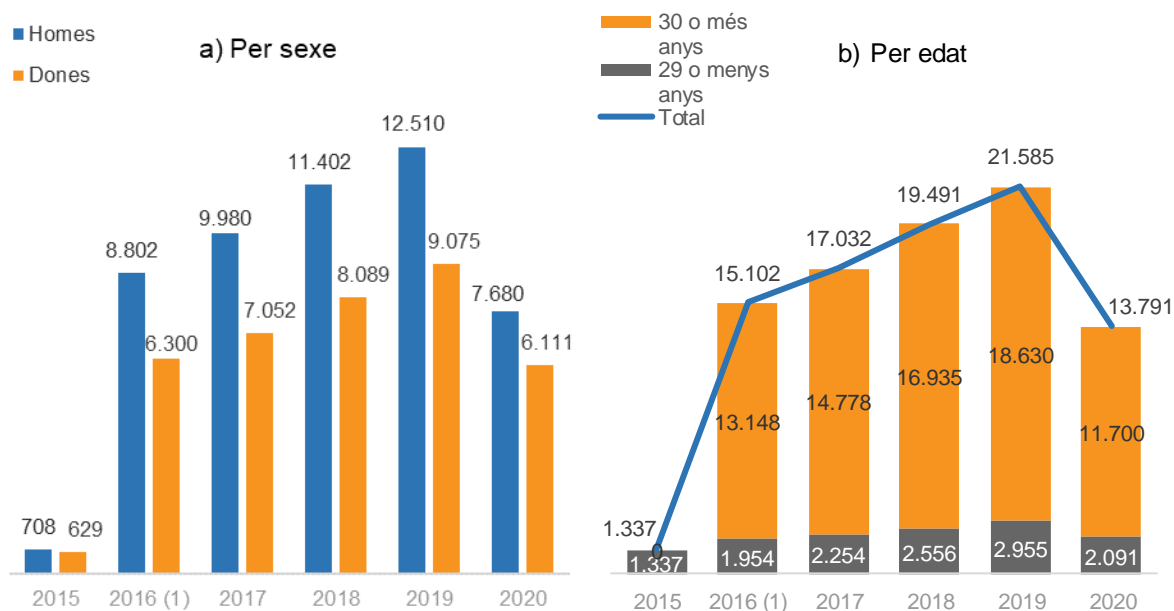
Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir del Servei Públic d'Ocupació Estatal.

L'evolució decreixent de la capitalització de la prestació d'atur contributiva és paral·lela al creixement de la compatibilització de la prestació d'atur en cas d'endegar una activitat per compte propi, opció possible des de l'any 2013, i que enguany també s'han frenat a causa de la crisi provocada per la COVID-19. La suspensió de la prestació s'ha reduït a la meitat, si bé el 2018 i el 2019 va registrar variacions interanuals positives.

L'any 2020 el 4,6% del total de persones beneficiàries de la prestació d'atur contributiva ha optat per **compatibilitzar-la** amb l'activitat per compte propi, mentre que el 2019 van ser el 16,0%. Tal com mostra el gràfic 46 b) el nombre de compatibilitzacions davallen el 2020, en passar de 21.585 a 13.791. Igual que els anys anteriors, hi ha més homes que dones que compatibilitzen (55,7% vs. 44,3%). D'altra banda, la reducció en les persones de menys de 29 anys és menys intensa que en les que en tenen més de 30 (-29,2% vs. -37,2%).

Gràfic 46 Persones que compatibilitzen la prestació d'atur amb el treball per compte propi. Catalunya, 2015-2020

Unitats: nombres absoluts.

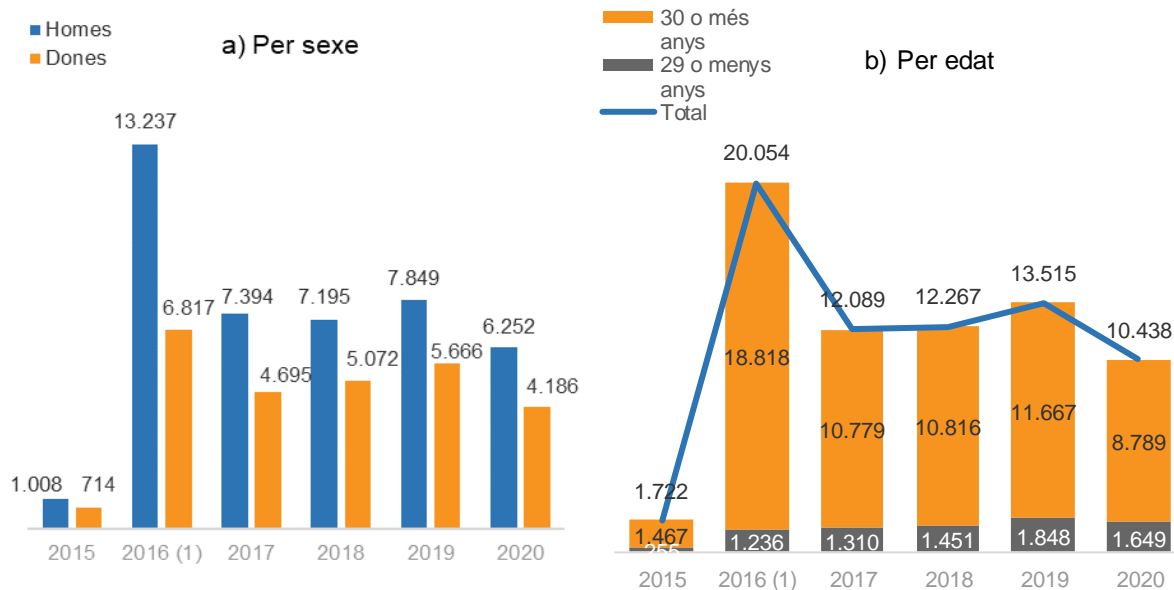
Nota (1): l'increment registrat el 2016 respecte el 2015 respon a l'eliminació del límit d'edat per optar a la compatibilització.

Font: elaboració pròpia a partir del Servei Públic d'Ocupació Estatal.

L'any 2020 menys persones han **suspès** la percepció de la prestació d'atur contributiva per iniciar una activitat per compte propi, tot i que la davallada és menys intensa que en les altres dues opcions. Igual que en el cas de la compatibilització, hi ha més homes que dones que suspenen la percepció de la prestació (59,9% vs. 40,1%) i les persones de més de 30 anys són majoritàries (representen el 84,2% del total).

En l'àmbit estatal hi ha més persones que suspenen la percepció de la prestació d'atur que no pas la compatibilitzen o la capitalitzen (vegeu gràfic 44 b), decantant-se doncs per l'opció que manté en major mesura la integritat de la prestació a la qual es té dret.

Gràfic 47 Persones que suspenen la percepció de la prestació d'atur en cas d'iniciar un treball per compte propi. Catalunya, 2015-2020

Unitats: nombres absoluts.

Nota (1): l'increment registrat el 2016 respecte el 2015 respon a l'eliminació del límit d'edat per optar a la suspensió.

Font: elaboració pròpia a partir del Servei Públic d'Ocupació Estatal.

7.3.2. El programa Consolida't, de suport a la consolidació, l'enfortiment i la reinvençió del treball autònom

El Pla de xoc per a l'ocupació va preveure potenciar el programa Consolida't per tal de proporcionar més sessions d'assessorament tècnic i adaptar la formació a la situació de la pandèmia. El Decret llei 16/2020 habilita a l'òrgan concedent a flexibilitzar-ne la convocatòria per introduir aquests canvis (art. 35).⁴¹

En el moment de redacció d'aquest apartat encara es duen a terme les actuacions subvencionades, per la qual cosa no es disposa del nombre de persones beneficiàries. Sí, en canvi de l'import atorgat (que recull la taula 21) i que és el 19,6% més elevat que en la convocatòria anterior.

Taula 21. Execució del programa Consolida't. Catalunya, 2014-2020

Anys	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Persones beneficiàries	558	630	666	522	522	486	n.d.
Import atorgat	916.530	1.031.500	1.091.000	846.500	846.500	846.500	1.012.000

Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

7.3.3. La formació contínua per a persones treballadores autònomes

L'oferta del Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya ofereix formació per a l'ocupació per a persones treballadores en actiu. L'any 2020 davalla el 9,1% el nombre de persones que participen en accions formatives del Consorci, en passar de 127.893 a 116.241.⁴²

⁴¹ La Resolució TSF/1590/2020, de 2 de juliol (DOGC núm. 8170, de 06.07.2020) recull aquest canvis.

⁴² Consorci per la Formació Contínua de Catalunya (2021). *El Consorci en xifres*. Any 2020, número 4.

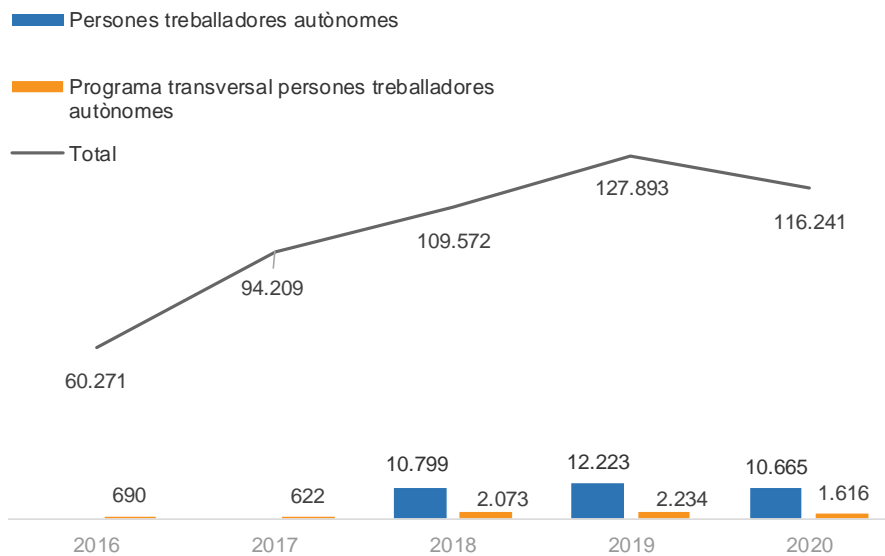
D'aquestes, el 9,2% són autònomes (10.665 en termes absoluts i que són el 12,7% menys que l'any anterior). D'altra banda, cal tenir en compte que el Consorci organitza un programa específic per a persones autònomes, que l'any 2020 també davalla, el 27,7% (en passar de 2.234 a 1.616 participants). El gràfic 48 mostra aquesta evolució.

Aquest descens general no es dona en la mateixa intensitat entre els homes i les dones. En general, la davallada és més intensa en els homes, fet que comporta que elles siguin majoritàries en el total de persones que es formen (64,6%), en les persones autònomes formades (53,7%) i en les participants en el programa transversal d'autònoms (66,4%).

Així mateix, l'únic col·lectiu que incrementa és el de les persones amb estudis universitaris, tant en el total de participants (creixen el 12,7%) com entre les persones treballadores autònomes (el 6,3%).

Gràfic 48. Persones que han participat en accions formatives del Consorci per la Formació Contínua de Catalunya. Catalunya, 2016-2020

Unitats: nombres absoluts.

Nota: les dades sobre les persones treballadores autònomes corresponents als anys 2016 i 2017 no estan disponibles.

Font: elaboració pròpia a partir del Consorci per la Formació Contínua de Catalunya.

7.3.4. El programa de Garantia Juvenil i l'autoocupació

Tal com mostra la taula 22, l'any 2020 s'ha reduït a la meitat l'import atorgat en el programa de Garantia Juvenil per afavorir l'autoocupació dels joves,⁴³ tot i que el Decret llei 16/2020 va duplicar-ne el pressupost: va passar de 6.125.000 euros a 15.000.000 euros. Per tant, s'ha atorgat només el 19,9% de l'import disponible.

La finalitat de l'ampliació era proporcionar una renda de subsistència durant la primera fase de posada en marxa de l'activitat i a la vegada poder atendre un major nombre de destinataris. Per tal de facilitar que més joves poguessin acollir-se al programa s'ha ampliat el termini inicial per presentar sol·licituds.⁴⁴ La davallada de l'import atorgat també es reflecteix en el nombre de persones beneficiàries.

El descens del 2020 pot explicar-se per una menor propensió dels potencials destinataris (joves de 16 a 29 anys inscrits al programa) a emprendre un projecte per compte propi, atesa la situació de crisi i incertesa provocada per la pandèmia.

⁴³ Regulades per l'Ordre TSF/181/2017, de 27 de juliol (DOGC núm. 7424, d'1.8.2017) i convocades l'any 2020 mitjançant la Resolució TSF/1270/2020, de 3 de juny (DOGC núm. 8151, de 10.6.2020).

⁴⁴ Resolució TSF/2167/2020, de 7 de setembre (DOGC núm. 8224, de 04.9.2020).

Taula 22. Execució del programa de Garantia Juvenil per afavorir l'autoocupació dels joves

Anys	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Persones beneficiàries	17	372	343	506	599	272
Import atorgat	154.367	3.379.065	3.121.300	5.009.400	5.990.000	2.992.000

Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

7.3.5. Les mesures de suport econòmic

Per últim, cal tenir presents les línies de suport econòmic adreçades específicament a les persones treballadores autònomes, tot i que la majoria de mesures de suport econòmic estan obertes també a persones que treballen pel seu compte en el marc d'una microempresa o una pime. A continuació només es comenten les exclusivament destinades a persones treballadores autònomes i es remet al següent apartat aquelles a les quals també poden accedir altres formes de treball autònom.

Institut de Finances de Catalunya (ICF)

En primer lloc cal tenir en compte les línies de finançament que impulsa l'Institut de Finances de Catalunya (ICF), el 97,3% de les quals tenen com a destinatàries professionals autònoms i pimes.⁴⁵ Remetem al següent apartat més informació sobre les línies obertes el 2020.

Avalis de Catalunya, SGR

En segon lloc se situen els avals que atorga Avalis de Catalunya, SGR, com ara els avals Emprèn i els que tenen per finalitat adquirir una llicència de taxi. Tal com es constata a les taules 33 i 34,⁴⁶ l'any 2020 els avals Emprèn sol·licitats per persones físiques davallen de manera significativa (tant en homes com en dones), mentre que els que tenen per finalitat adquirir una llicència de taxi únicament són sol·licitats per 9 homes. Les dades dels darrers anys mostren que aquest és un aval amb una clara tendència decreixent.

Línies de suport econòmic vinculades a la COVID-19

A més d'aquestes línies de suport econòmic, l'any 2020 se n'han obert d'altres amb la finalitat d'ajudar a les persones treballadores autònomes a fer front a la situació de crisi derivada de la pandèmia.

Entre les mesures exclusivament destinades a persones treballadores autònomes destaca l'ajut per compensació de pèrdues, creat per l'art. 15 del Decret Llei 7/2020,⁴⁷ i que s'ha

⁴⁵ Institut Català de Finances (2021). *Informe financer 2020*. Barcelona: l'Institut.

⁴⁶ Per facilitar el tractament de les dades, aquestes estan unificades amb la resta d'informació proporcionada per Avalis de Catalunya, SGR i que es tracta a l'apartat següent d'aquest mateix capítol.

⁴⁷ Decret Llei 7/2020, de 17 de març, de mesures urgents en matèria de contractació pública, de salut i gestió de residus sanitaris, de transparència, de transport públic i en matèria tributària i econòmica. DOGC núm. 8089, de 19.3.2020, desenvolupat per Resolució TSF/806/2020, de 2 d'abril, per la qual s'aprova la convocatòria d'ajuts per a les persones treballadores autònomes, persona física, per a la compensació de pèrdues econòmiques com a conseqüència de la COVID-19. DOGC núm. 8103, de 3.04.2020.

concedit a 8.869 persones (el 89,9% de les que el van sol·licitar). La mitjana dels ajuts és de 897,35 euros, sent l'ajuda mínima concedida de 530 euros i la màxima de 2.000 euros. Remetem a l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom* l'explicació de les característiques d'aquest ajut i de la informació disponible sobre el seu atorgament.⁴⁸

També cal tenir en compte la prestació extraordinària per a subministraments bàsics⁴⁹ per un import únic de 200 euros i prevista al Decret llei 14/2020. Poden accedir-hi les persones treballadores, ja siguin per compte propi o per compte d'altri. Se'n van sol·licitar 100.845 i se'n van atorgar 100.000, tal com mostra la taula 23. L'import atorgat és de 20.000.000 euros, dels quals, 4.624.200 s'han atorgat a persones treballadores per compte propi.

El Barcelonès és la comarca que concentra el nombre més alt de les prestacions atorgades (el 35,6%, amb 8.224 prestacions), seguida pel Vallès Occidental (2.515 prestacions), el Baix Llobregat (2.349), el Maresme (1.401) i el Vallès Oriental (1.203).

Taula 23. Prestacions extraordinàries per a subministraments bàsics, segons tipus de persona treballadora. Catalunya, 2020

Persones treballadores	Per compte altri	Per compte propi	Total
Dones	35.892	8.128	44.020
Homes	31.644	11.648	43.292
No consta ¹	9.343	3.345	12.688
Total	76.879	23.121	100.000

Unitats: nombres absoluts.

Nota (1): atès que segons la Resolució de convocatòria no era obligatori indicar el sexe, molts sol·licitants ho van deixar en blanc.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

Així mateix, cal tenir en compte l'ajut extraordinari, per un import fix de 2.000 euros, per al manteniment de l'activitat econòmica per a persones treballadores autònomes individuals o persones treballadores autònomes que formin part d'una microempresa, regulats en el Capítol I del Decret llei 39/2020, de 3 de novembre,⁵⁰ i que compta amb una dotació pressupostària de 20 milions d'euros.

Ateses les dificultats per complir els tràmits administratius per sol·licitar l'ajut,⁵¹ el Decret llei 46/2020⁵² regula el règim jurídic dels ajuts extraordinaris i amb la finalitat d'agilitzar-ne la tramitació, crea un nou tràmit potestatiu previ a la convocatòria de l'ajut pel qual les persones interessades i que compleixin els requisits mínims que preveu la norma reguladora, s'inscriguin en un registre. D'aquesta manera, les persones inscrites, una vegada publicada la convocatòria i sense cap altre tipus d'actuació, passen a tenir el caràcter de sol·licitants de l'ajut, que percebran si a més compleixen els requisits establerts a la convocatòria.⁵³

⁴⁸ Vegeu pàg. 52-53.

⁴⁹ [Resolució TSF/916/2020, de 28 d'abril](#). DOGC núm. 8123, de 29.04.2020.

⁵⁰ [Decret llei 39/2020, de 3 de novembre](#). DOGC núm. 8263, de 4.11.2020.

⁵¹ Inicialment regulat mitjançant la [Resolució TSF/2799/2020, de 4 de novembre](#). DOGC núm. 8265, de 6.11.2020.

⁵² [Decret llei 46/2020, de 24 de novembre](#). DOGC núm. 8281, de 26.11.2020.

⁵³ [L'Ordre TSF/201/2020, de 26 de novembre](#) (DOGC núm. 8282, de 27.11.2020) regula el tràmit d'inscripció prèvia per als ajuts previstos al Decret llei 39/2020. [L'Ordre TSF/209/2020, de 10 de desembre](#) (DOGC núm.

Les persones treballadores de l'àmbit de la cultura també han pogut accedir a ajuts específics: una prestació extraordinària per a subministraments bàsics i un ajut extraordinari per pal·liar la reducció dràstica i involuntària dels seus ingressos econòmics.

El Decret llei 21/2020, de 2 de juny crea la prestació extraordinària per a subministraments bàsics destinada a les persones professionals de les arts escèniques, arts visuals, música i audiovisual, i d'altres activitats culturals suspeses per raó de la crisi sanitària,⁵⁴ amb una dotació inicial de 5.000.000 d'euros. S'han rebut 2.426 sol·licituds i tal com mostra la taula 24, s'han atorgat 1.748 ajuts, 704 a persones treballadores autònomes (el 40,3%).

Per subsectors, els i les professionals de la música han rebut el 28,1% de les prestacions, els de les arts escèniques el 28,0% i els de l'audiovisual el 26,4%. Per comarques, quatre de cada deu persones beneficiàries pertanyen a la del Barcelonès (el 43,3%, 305 en termes absoluts), seguida pel Maresme (que en concentra el 10,4%), el Vallès Occidental (amb el 8,4%), el Vallès Oriental (5,7%) i el Baix Llobregat (el 5,0%).

Taula 24. Prestacions extraordinàries per a subministraments bàsics atorgades a persones treballadores de l'àmbit de la cultura. Catalunya, 2020

Subsectors	Altres activitats culturals suspeses	Arts escèniques	Arts visuals	Audiovisual	Música	Total
Persones treballadores per compte propi	84	197	39	186	198	704
Persones treballadores per compte d'altri	72	394	28	165	385	1.044
Total	156	591	67	351	583	1.748

Unitats: nombres absoluts.

Nota: no es disposa de les dades desagregades per sexe perquè la Resolució de convocatòria no va demanar-ho.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

L'import total atorgat en aquesta prestació és d'1.503.387,79 euros. La diferència entre aquest import i la dotació inicial,⁵⁵ s'ha destinat a l'ajut extraordinari per a professionals creat pel Decret llei 39/2020, de 3 de novembre, de mesures extraordinàries de caràcter social per fer front a les conseqüències de la COVID-19.⁵⁶ La finalitat d'aquest ajut és afavorir la sostenibilitat econòmica del sector cultural i pal·liar la situació de necessitat material

8292, d'11.12.2020) n'aprova les bases i la [Resolució TSF/3288/2020, de 14 de desembre](#) (DOGC núm. 8295, de 15.12.2020) n'obre la convocatòria. L'[Ordre TSF/32/2021, de 5 de febrer](#) (DOGC núm. 8336, de 8.2.2021) obre de nou el tràmit d'inscripció per la segona convocatòria.

⁵⁴ La [Resolució TSF/1341/2020, d'11 de juny](#) n'obre la convocatòria. DOGC núm. 8153, de 12.06.2020).

⁵⁵ Cal tenir en compte que els requisits inicials per accedir a la prestació van fer que poques persones la sol·licitessin (1.982 en comparació a les 5.000 que es preveien). Per la qual cosa, el Decret llei 29/2020, de 28 de juliol en modifica els requisits i preveu la revisió d'ofici de les sol·licituds inicialment denegades, així com l'ampliació del termini per presentar noves sol·licituds, tal com recull la [Resolució TSF/2047/2020, de 7 d'agost, per la qual es modifica la Resolució TSF/1341/2020, d'11 de juny](#) (DOGC núm. 8199, de 12.08.2020).

⁵⁶ Modificat pel Decret llei 47/2020, de 24 de novembre, que elimina que l'atorgament dels ajuts es faci segons l'ordre cronològic de presentació de les sol·licituds. El nou criteri per atorgar els ajuts és la presentació dins del termini, sempre i quan s'acompleixin els requisits establerts i d'acord amb la disponibilitat pressupostària. En cas que la dotació pressupostària no sigui suficient, i en el cas que no pugui ser ampliat l'import, es preveu que els ajuts s'atorguin de forma prioritària i preferent als beneficiaris amb menys ingressos, i fins l'exhauriment total de la dotació.

La [Resolució TSF/3045/2020, de 25 de novembre](#) n'obre la convocatòria (DOGC núm. 8281, de 26.11.2020).

i de vulnerabilitat d'aquestes persones i les seves unitats familiars, que han patit una reducció dràstica i involuntària dels seus ingressos econòmics com a conseqüència de la crisi sanitària de la COVID- 19 i, en especial, de les adoptades per la Resolució SLT/2700/2020, de 29 d'octubre.

Tal com mostra la taula 25, s'han concedit 4.368 ajuts extraordinaris i se'n van sol·licitar 4.376. D'aquests, el 32,5% (1.420 en termes absoluts) han estat atorgats a persones treballadores per compte propi.

Les activitats que dins del sector han concentrat un major nombre d'ajuts entre els professionals autònoms són la música (el 42,5%) i les arts escèniques (el 30,5%). La distribució territorial dels ajuts coincideix amb la de la prestació extraordinària: la comarca del Barcelonès concentra el major nombre d'ajuts (556, el 39,2%), seguida del Vallès Occidental (amb 115 ajuts), el Maresme (113), el Vallès Oriental (100) i el Baix Llobregat (91 ajuts).

La quantia de l'ajut és fixa, 750 euros. S'han atorgat 3.276.000 euros, dels quals, 1.065.000 a persones treballadores per compte propi. El total atorgat és el 50,4% del pressupost previst (6.500.000 euros).

Taula 25. Ajuts extraordinaris atorgats a persones treballadores de l'àmbit de la cultura. Catalunya, 2020

Subsectors	Altres activitats culturals suspeses	Arts escèniques	Arts visuals	Música	En blanc	Total
Persones treballadores per compte propi	257	433	123	604	3	1.420
Persones treballadores per compte d'altri	266	1.163	133	1.380	6	2.948
Total	523	1.596	256	1.984	9	4.368

Unitats: nombres absoluts.

Nota: no es disposa de les dades desagregades per sexe perquè la Resolució de convocatòria no va demanar-ho.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

Si bé la majoria d'ajuts econòmics impulsats pels ens locals van dirigits tant a formes de treball autònom individual com col·lectives, n'hi ha algunes d'específiques per a les persones treballadores autònomes d'alta al RETA i que compleixin requisits addicionals, com ara tenir dret a la prestació econòmica extraordinària per cessament de l'activitat (regulada pel Reial decret llei 8/2020). Un exemple és el programa Autono+ Barcelona - COVID-19,⁵⁷ que té una finalitat pal·liativa de l'afectació negativa de la crisi i que comporta l'atorgament d'una subvenció de 300 euros. Compta amb una dotació pressupostària de 5.000.000 euros. S'in-

⁵⁷ Més informació: [Programa Autono+ Barcelona - COVID-19](#).

clouen en aquest grup les línies obertes per l'Ajuntament de Granollers (segona convocatòria d'ajuts, de l'any 2021),⁵⁸ Ripoll⁵⁹ i el programa L'H Reactiva Autònoms – 2021, de l'Hospitalet de Llobregat.⁶⁰

Així mateix, hi ha ajuts econòmics que preveuen una línia específica per a autònoms persones físiques i una altra per a altres formes de treball autònom col·lectiu, com ara el programa Girona Actua (+), que preveu ajuts de fins a 1.000 euros per a persones treballadores autònomes (línia 1).⁶¹

Destaca també la línia 2 dels ajuts convocats per l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès per reactivar l'activitat econòmica i pal·liar els efectes de la pandèmia, que preveu mesures d'ajuda a la conciliació de la vida familiar i laboral per situacions derivades de la crisi sanitària. Si bé aquesta línia va dirigida principalment a persones treballadores per compte d'altri, es preveu que hi puguin accedir també els i les professionals autònoms que compleixin els requisits previstos. L'ajut és de 100 euros.⁶²

Per últim, destacar la línia d'ajuts prevista al Pla de reactivació de Santa Coloma de Gramenet per impulsar la creació de projectes d'autoocupació de dones emprenedores en situació de vulnerabilitat. El pla preveu destinar-hi 85.000 euros.⁶³

7.4. Mesures de foment i consolidació dirigides a altres formes de treball autònom

7.4.1. La promoció de la cultura emprenedora

La situació excepcional provocada per la pandèmia de la COVID-19 ha alterat també les actuacions que s'han realitzat al llarg de l'any per promoure la cultura emprenedora.

Un exemple és el Biz-Barcelona, que en lloc de fer-se al mes de juny, ha tingut lloc al setembre juntament amb el Saló de l'Ocupació i amb l'objectiu compartit d'ajudar a reactivar l'emprenedoria, el teixit empresarial i les oportunitats laborals. Ambdós esdeveniments s'han organitzat amb activitats presencials i altres en línia, a les quals hi ha assistit 7.123 i 4.512 persones (respectivament).⁶⁴ Com a novetat cal destacar el lliurament dels reconeixements "Barcelona mai s'atura" per posar en valor la tasca de ciutadans, organitzacions, persones emprenedores, autònomes, pimes i empreses que han ajudat a mantenir l'activitat econòmica, social o cultural de la ciutat durant la pandèmia de la COVID-19.

No obstant això, altres esdeveniments també han tingut lloc, perquè van fer-se abans de la declaració de l'estat d'alarma, com ara la tercera edició l'IQS Tech Fest, el festival de les

---

⁵⁸ L'import de la subvenció ha estat entre 250 i 1.000 euros. La dotació pressupostària era de 48.000 euros, que s'han atorgat íntegrament. Més informació: [Granollers](#).

⁵⁹ Més informació: [Ripoll](#).

⁶⁰ L'import de l'ajut és de 1.000 euros i la dotació pressupostària de 500.000. En aquest cas, la persona treballadora autònoma, a més d'estar d'alta al RETA, ha de tenir dret a la prestació extraordinària per cessament d'activitat o bé acreditar una disminució dels seus ingressos de més del 50%, en termes interanuals, entre el tercer i quart trimestre de 2019 i el tercer i quart trimestre de 2020.

⁶¹ Més informació: [Girona](#).

⁶² Més informació: [Cerdanyola del Vallès](#).

⁶³ Més informació: [Pla de reactivació Santa Coloma de Gramenet](#).

⁶⁴ Font: nota de premsa de 23 de setembre de 2020. Consulta a [Biz-Barcelona](#).

start ups industrials,⁶⁵ o bé amb posterioritat, durant el segon semestre de l'any. Un exemple és el Programa de generació d'idees, organitzat pel Parc de Recerca de la UAB amb la finalitat de fomentar l'esperit emprenedor i la innovació, així com ajudar a modelar les idees del personal investigador i doctorand a partir de reptes de la indústria.⁶⁶

Altres esdeveniments han tingut lloc precisament arran de la pandèmia, com ara la iniciativa #TechSpiritBarcelona. Sota aquesta marca es van organitzar diferents activitats com a resposta a la cancel·lació del Mobile World Congress 2020.

Així mateix, cal destacar que la gran majoria d'aquests esdeveniments s'han dut a terme en línia (de manera total o parcial), com ara la XX Setmana de l'Emprenedoria al Maresme, que en l'edició de 2020 ha impartit formació per ajudar a les persones emprenedores, o a aquelles que estan pensant en iniciar una nova activitat econòmica, a utilitzar les xarxes i les plataformes telemàtiques per reforçar els seus negocis.⁶⁷

L'any 2020 el programa **Erasmus per a joves emprenedors** s'ha mantingut, si bé ha davallat el nombre de participants (el 36,3%), tal com mostra el gràfic 49. Espanya és, juntament amb Itàlia, un dels estats membres amb més participants en el programa: el 17,9% de les persones noves emprenedores prové d'Espanya i el 20,6% de les persones emprenedors d'acollida també.⁶⁸

---

⁶⁵ IQS Tech Fest.

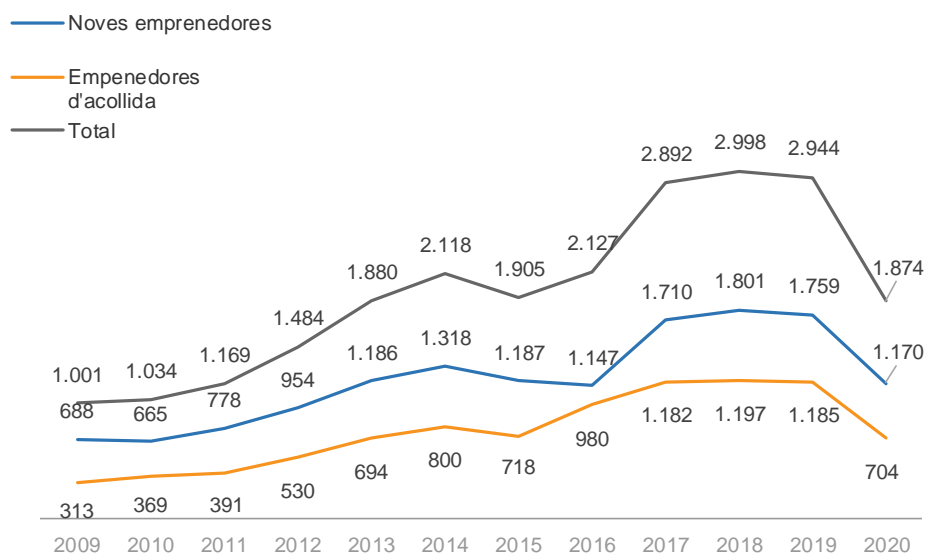
⁶⁶ Més informació: [Programa Generació d'Idees](#).

⁶⁷ Més informació: [Setmana de l'emprenedoria Maresme](#).

⁶⁸ Font: infografia de les principals dades (gener de 2021). Consulta a: [Erasmus entrepreneurs](#).

Gràfic 49. Persones participants en el programa Erasmus per a joves emprenedors, per rol. UE-27, 2009-2020

Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir de la Comissió Europea.

Per últim, cal fer referència als **premis** com a eina per fomentar la cultura emprenedora, millorar el reconeixement social de les persones que inicien una activitat i, si estan dotats econòmicament, contribuir a la seva posada en marxa. Com a exemples es poden mencionar els premis BluAct de Mataró, per reconèixer les millors iniciatives empresarials relacionades amb l'economia blava,⁶⁹ i els premis EducaEmprèn Osona. L'objectiu d'aquests darrers és motivar i promoure l'esperit emprenedor, innovador i creatiu de l'alumnat de secundària, de batxillerat, de formació professional i universitaris, mitjançant el reconeixement públic de projectes emprenedors.⁷⁰

7.4.2. La reducció de costos administratius i de gestió

Simplificació administrativa

Segons l'informe del Global Entrepreneurship Monitor (GEM), el 65,6% de les empreses enquestades demanava a l'Administració la reducció de traves burocràtiques. Precisament, la reducció de les càrregues administratives és un dels objectius de la Llei 18/2020 de facilitació de l'activitat econòmica⁷¹ aprovada a finals del 2020 i que es comenta amb més detall al capítol dedicat a les novetats normatives.

El nou model de relació entre les empreses i l'Administració que estableix la Llei es fonamenta en la Finestreta Única Empresarial (FUE), concebuda com un portal únic que integra totes les relacions que ha de tenir l'empresa amb l'Administració.

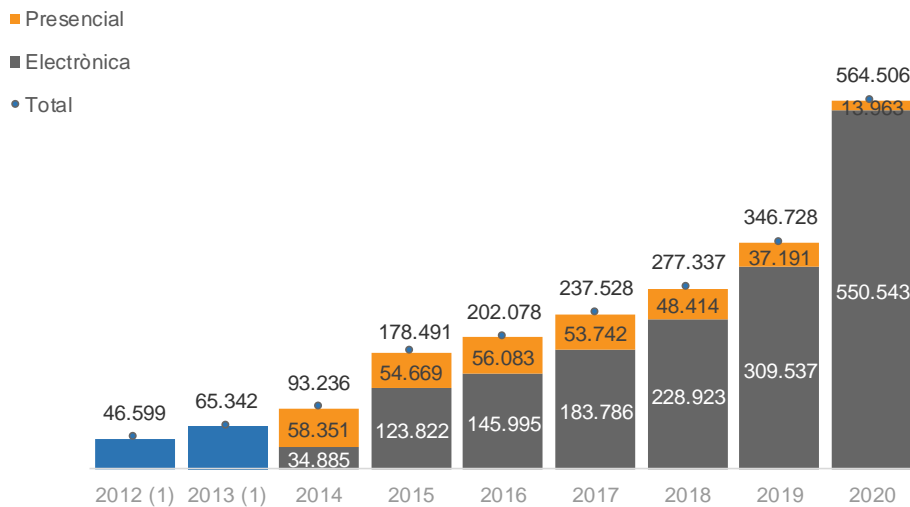
⁶⁹ Més informació: [BluAct](#).

⁷⁰ Més informació: [Educa Emprèn](#).

⁷¹ [Llei 18/2020, del 28 de desembre](#) (DOGC núm. 8307, de 31.12.2020). Aquesta Llei va ser objecte de dictamen del CTECSC ([dictamen 10/2019](#)).

Durant el 2020 s'han incorporat al Catàleg FUE 80 nous tràmits que afecten l'activitat econòmica. Així mateix, s'han implantat en electrònic 114 tràmits i s'han realitzat 56 accions de millora en tràmits ja implantats. Tal com mostra el gràfic 50, l'any 2020 s'han tramitat 564.506 expedients, el 62,8% més que els tramitats l'any 2019, el 97,5% dels quals han seguit una tramitació electrònica. L'increment anual pot venir explicat per la tramitació dels ajuts a les empreses convocats durant l'any i la preponderància de la tramitació electrònica pot explicar-se d'una banda, pel tancament d'algunes entitats públiques durant l'estat d'alarma i la derivació a la tramitació electrònica, i de l'altra, per una major predisposició de la ciutadania a fer els tràmits administratius per aquesta via.

Gràfic 50. Expedients tramitats per tipus de tramitació. Catalunya, 2020

Unitats: nombres absoluts.

Nota (1): per als anys 2012 i 2013 no es disposa de dades sobre el tipus de tramitació seguida.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

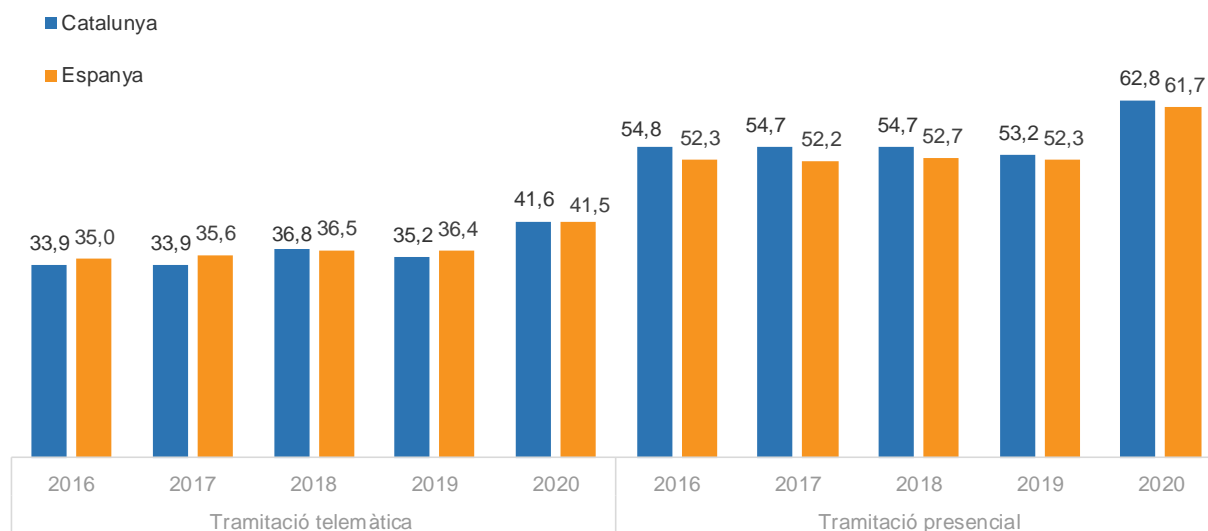
A desembre de 2020 hi ha 926 ajuntaments integrats a la FUE, 10 estan en curs d'integrar-s'hi i 11 no ho estan. Entre aquest darrers hi ha l'Ajuntament de Barcelona, la integració del qual s'ha considerat pel CTESC com el principal repte de la implantació de la FUE. En aquest sentit, cal destacar que l'apartat 4 de la disposició addicional onzena de la Llei 18/2020 estableix que aquesta integració ha de tenir lloc en el termini d'un any des de l'entrada en vigor de la Llei.

De manera paral·lela, diversos ens locals han adoptat mesures internes per agilitzar la tramitació administrativa dels procediments⁷² i per fomentar-ne la tramitació electrònica.⁷³ D'altra banda, també s'ha creat un grup de treball per agilitzar els tràmits administratius que afecten les activitats econòmiques amb impacte (Acord GOV/147/2020, de 17 de novembre) i s'ha aprovat implantar un conjunt de mesures per reduir el període mitjà de pagament a proveïdors de la Generalitat i del seu sector públic, que consisteixen en fer més àgil la tramitació de factures, generalitzar la implementació de la factura electrònica i ajustar els terminis de gestió dels pagaments.⁷⁴

Duració mitjana de la tramitació per constituir una societat

La pandèmia també ha afectat (a l'alça) el nombre de dies que triga una empresa en posarse en funcionament des que fa el primer tràmit administratiu, segons les dades publicades pel Col·legi de Registradors de la Propietat. Tal com reflecteix el gràfic 51, tant si la tramitació és telemàtica com presencial, l'any 2020 aquesta fase inicial de constitució ha estat més llarga: en el cas de la tramitació telemàtica s'ha passat de durar 35,2 dies a 41,6 a Catalunya i en la tramitació presencial, s'ha passat de 53,2 dies a 62,8. Les dades dels propers anys determinaran si és una variació puntual derivada del context excepcional o bé es consolida.

Gràfic 51. Duració mitjana de tramitació per constituir una societat. Catalunya i Espanya, 2016-2020

⁷² Així, en base a l'article 33 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, el Consell Comarcal del Bages i l'Ajuntament de Santa Coloma de Farners han acordat la tramitació d'urgència dels procediments de concessió d'ajuts i subvencions, de tal manera que es redueixen a la meitat els terminis aplicables. D'altra banda, els consells comarcals de l'Alta Ribagorça, el Moianès i el Vallès Oriental, així com els ajuntaments de Sant Feliu de Llobregat i Tortosa han agilitzat el pagament a proveïdors ordinaris i contractistes d'obres, serveis i subministraments. El Pla de reactivació de Viladecans també preveu reduir els tràmits per fer obres i edificis.

⁷³ El [pla de reactivació socioeconòmica de Vilanova i la Geltrú](#), aprovat el juny de 2021, preveu aprovar una ordenança electrònica i avançar en la implementació de procediments electrònics en els organismes autònoms i altres ens que es relacionen amb l'ajuntament.

⁷⁴ Més informació: [Pagament proveïdors](#).

Unitats: dies.

Font: elaboració pròpia a partir del Col·legi de Registradors de la Propietat d'Espanya.

7.4.3. La formació professional

Sota la categoria de mesures de formació professional la Llei de l'Estatut del treball autònom inclou accions de diferents tipologies, entre les quals destaquen les encaminades a integrar la promoció de la iniciativa emprenedora en el sistema educatiu, la formació i readaptació professionals, així com la informació i l'assessorament tècnic per a la creació, consolidació i renovació de les iniciatives empresarials.

Mesures per promocionar el treball autònom dins del sistema educatiu

El col·lectiu destinatari d'aquestes és molt ampli, atès que comprèn tant l'alumnat, com el professorat i els centres educatius. Com a exemples es poden citar l'assignatura optativa impartida a 3r d'ESO sobre empenedoria i el Programa sobre economia social i solidària i finances ètiques per a l'alumnat de 4t d'ESO (i impulsat pel Departament d'Educació, Empresa i Treball i l'Associació Economia Social Catalunya). Un altre exemple és la participació de més de 40 centres educatius d'FP en un taller organitzat per la Xarxa Emprèn per conèixer Biznelis, un joc educatiu en gestió empresarial i aplicar-lo a l'aula.⁷⁵

En l'àmbit universitari hi ha també nombroses iniciatives de promoció de l'empenedoria i l'autoocupació. A tall d'exemple, es pot destacar el programa Doctorats industrials, atès que poden ser una oportunitat per a personal d'investigació per emprendre a l'empresa, i el Postgrau de dHEALTH BARCELONA, destinat a formar empenedors i empenedores i futurs líders en innovació sanitària.

Accions formatives

D'igual manera cal tenir en compte les accions formatives que organitzen diferents entitats, públiques o privades, per tal de millorar les aptituds i la capacitat professional de les persones que treballen per compte propi. Enguany molta d'aquesta oferta formativa s'ha impartit en línia⁷⁶ i a més de tractar els àmbits que són habituals (gestió empresarial, màrqueting, aspectes jurídics), s'han focalitzat també en les competències digitals.

⁷⁵ Més informació: [Xarxa Emprèn](#).

⁷⁶ Entre els ens locals hi ha nombrosos exemples: els consells comarcals del Maresme, Montsià, Pallars Jussà Solsonès i Vallès Oriental, així com els ajuntaments de Barcelona (a través de Barcelona Activa), Terrassa, Sabadell, Tarragona, Reus, Manresa, Vilanova i la Geltrú, Granollers, Vic, Vilafranca del Penedès, Cervera, Cornellà de Llobregat, Viladecans, el Prat de Llobregat i Mollet. Aquesta darrera ciutat utilitza diverses xarxes socials també, com ara Instagram o You Tube. La Diputació de Barcelona ha creat una plataforma per fer cursos en línia (Digiemprèn).

Aquesta capacitació digital pot ser de caràcter generalista, sobre l'ús d'eines i recursos digitals,⁷⁷ o bé específica, aplicada a l'empresa,⁷⁸ determinats sectors d'activitat⁷⁹ o per a habilitats concretes, com ara l'emissió de certificats digitals per poder fer tràmits digitals (Consell Comarcal del Moianès), com fer tràmits en línia (Consell Comarcal del Priorat). El Consell Comarcal del Gironès i l'oficina de reactivació de la Garrotxa ofereixen també accions formatives dirigides a la ciutadania en general, per tal que tinguin les capacitats necessàries per poder operar en un entorn digital.

Serveis d'informació i assessorament tècnic per a la creació, consolidació i renovació d'iniciatives empresarials

La majoria d'aquests serveis estan integrats, des de l'any 2012, en el programa **Catalunya Emprèn**. Les taules 26 i 27 mostren les persones beneficiàries de la darrera convocatòria d'ajuts,⁸⁰ que comprèn els anys 2019 i 2020. Per a totes les accions de suport i assessorament incrementa el nombre de persones beneficiàries (físiques o jurídiques) a excepció de les accions de sensibilització i del nombre d'empreses allotjades en vivers d'empresa.

És coherent amb el context de crisi que ha marcat el 2020 l'increment de les accions d'informació, orientació, assessorament i el servei de segones oportunitats, en detriment de les accions de sensibilització i el foment de la creació d'empreses.

Entre les persones físiques beneficiàries d'aquestes accions hi ha més dones que homes (59,8% s. 40,2%).

---

⁷⁷ Prevista en els plans de recuperació socioeconòmica dels consells comarcals de la Cerdanya, la Ribera d'Ebre, la Segarra i el Segrià, així com l'organitzada pels ajuntaments de Barcelona (a través de Barcelona Activa), Sabadell, Vic, Figueres, Igualada i el Vendrell. Els plans de reactivació de Valls i el Prat de Llobregat també ho preveuen.

⁷⁸ Com ara el curs NegoCibersegur impartit per l'Agència de Ciberseguretat de Catalunya, que tracta aspectes de ciberseguretat aplicada al negoci, o la formació en capacitació digital que preveu el Pla de reactivació de Viladecans.

⁷⁹ El comerç (organitzada per l'Ajuntament de Móra d'Ebre) o el sector turístic (prevista pel Consell Comarcal del Moianès).

⁸⁰ [Resolució EMC/3584/2019, de 18 de desembre, per la qual es fa pública la convocatòria per a l'any 2020 de subvencions per al finançament del Programa integral de suport a les persones emprenedores emmarcat en el programa Catalunya Emprèn \(ref. BDNS 488493\)](#). DOGC núm. 802, de 30.12.2019. Cal tenir en compte que la [Resolució EMC/2011/2020, de 29 de juliol](#) amplia el termini per presentar-s'hi (derivat de la situació excepcional per la COVID-19).

Taula 26. Persones físiques beneficiàries de les accions del Programa integral de suport a les persones emprenedores – programa Catalunya Emprèn. Catalunya, 2015-2020

Convocatòries	2015	2016	2017	2018	2019-2020	Variació darrera convocatòria
Sensibilització	3.335	2.674	2.462	2.758	2.568	-6,9
Informació i orientació	19.019	16.067	17.693	16.013	21.411	33,7
Assessorament	12.623	10.903	11.428	11.087	15.298	38,0
Formació	8.779	6.962	8.461	7.796	10.820	38,8
Alfabetització digital	733	444	337	492	624	26,8
Ass. proj. empresarials TIC	1.256	785	965	967	1.268	31,1
Serv. traspàs de negocis	1.243	1.094	1.200	1.428	1.461	2,3
Serv. segones oportunitats	365	181	181	161	289	79,5

Unitats: nombres absoluts i variació en percentatges.

Nota: persones beneficiàries excepte en el cas de l'assessorament, que són persones assessorades.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

Taula 27. Empreses beneficiàries de les accions del Programa integral de suport a les persones emprenedores – programa Catalunya Emprèn. Catalunya, 2015-2020

Convocatòries	2015	2016	2017	2018	2019-2020	Variació darrera convocatòria
Assessorament	3.582	2.814	3.140	2.968	4.734	59,5
Seguiment tècnic per a la consolidació	2.688	2.468	2.821	2.717	3.833	41,1
Mediació i acompanyament per a l'accés al finançament		1.991	2.135	2.192	3.032	38,3
Vivers d'empresa	591	606	683	644	583	-9,5
Finestreta única empresarial	725	760	1.105	1.510	2.241	48,4

Unitats: nombres absoluts i variació en percentatges.

Nota: empreses beneficiàries excepte en el cas de vivers d'empresa, que són empreses acollides i en el d'assessorament, que són empreses creades.

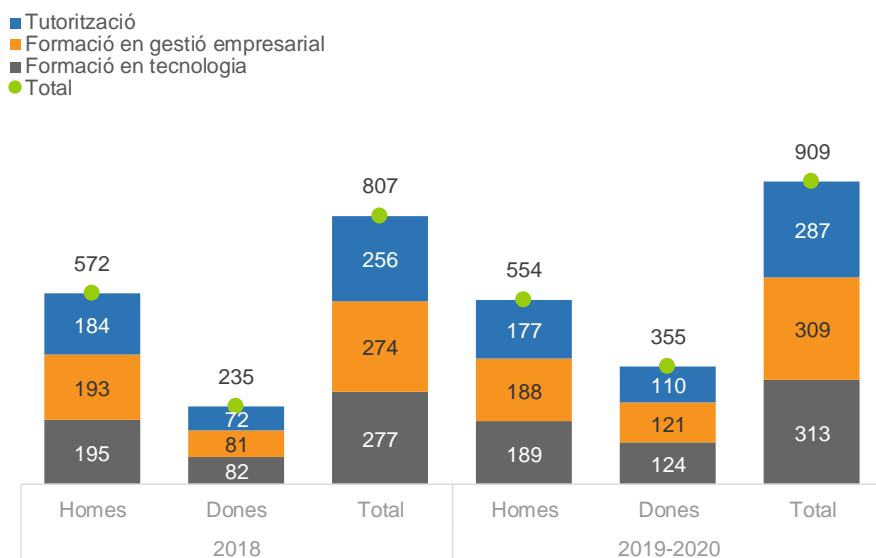
Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

L'import total atorgat per dur a terme aquestes actuacions és de gairebé tres milions d'euros (2.991.886,46 euros), el 2,7% més de l'import que es va atorgar en la convocatòria de 2018, si bé s'han atorgat menys subvencions (75 en lloc de 80 com en les dues convocatòries anteriors).

En el marc del Catalunya Emprèn, l'any 2017 es va impulsar el Programa primer de preacceleració, que es va materialitzar l'any 2018. En la segona convocatòria (relativa als anys 2019-2020), l'import atorgat ha incrementat el 2,2% i arriba als 878.819 euros, fet que s'ha traduït en un augment de les persones beneficiàries (del 12,6%, en passar de 807 a 909) i del nombre d'empreses creades (de 6 a 50).

Tal com mostra el gràfic 52, el nombre de persones beneficiàries és similar en els tres tipus d'accions d'assessorament. Hi ha més homes que dones, tot i que en la segona convocatòria les dones han incrementat el seu pes, en passar del 28,1% al 38,3%.

Gràfic 52. Accions realitzades per sexe de la persona beneficiària en el marc del Programa per promoure l'emprenedoria territorial especialitzada. Catalunya, 2018-2020

Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

ACCIÓ, l'agència per la competitivitat de l'empresa catalana, també presta assessorament directe a empreses i persones treballadores autònomes, que combina amb un altre tipus de servei d'assessorament més específic, com ara el que es presta en acceleradores. Durant l'any 2020 el Servei d'assessorament financer ha atès 195 empreses (vuit més que el 2019), de les quals 177 són persones jurídiques⁸¹ i 18 persones físiques (12 homes i 6 dones).

Així mateix, cal fer referència a diverses iniciatives de col·laboració públicoprivada per prestar assessorament, entre les que es poden destacar les següents:

- **Accelera el Creixement**⁸² (Diputació de Barcelona, ajuntaments de la demarcació i Pimec): programa d'alt rendiment que té per objectiu dissenyar i implementar un projecte de creixement de l'empresa assessorada.
- **Ajuts Comerç 21**⁸³ (Diputació de Barcelona, ens locals col·laboradors i Pimec): programa de suport individualitzat per tal de millorar àrees fonamentals dels comerços i serveis com ara, redefinir el model de negoci, comercialització i màrqueting, digitalització, equip humà, professionalització i gestió, entre d'altres.

⁸¹ D'aquestes, gairebé vuit de cada deu són societats de responsabilitat limitada (141). Les altres formes jurídiques són: 16 societats anònimes, 5 societats cooperatives, 4 societats civils, 3 associacions.

⁸² Més informació: [Accelera el Creixement](#)

⁸³ Més informació: [Ajuts Comerç 21](#)

- Programa Treball, Talent i Tecnologia⁸⁴ (Diputació de Barcelona i diversos ens): emmarcat en el Pla de xoc per a la reactivació econòmica i social dels municipis de la província de Barcelona, impulsat arran de la crisi ocasionada per la COVID-19. Impulsa la tecnologia i l'acompanyament a la transició digital de persones, empreses i institucions cap a un model socioeconòmic sostenible, inclusiu, competitiu, solidari i igualitari.
- Programa #QueCapEmpresaTanqui (Consell Cambres de Catalunya, diverses cambres de comerç i consells comarcals): proporciona assessorament en termes de finançament, tramitacions d'ERTO i accés a ajuts públics.

Mesures excepcionals derivades de la pandèmia de la COVID-19

Les mesures fins ara comentades han conviscut l'any 2020 amb altres impulsades per fer front a la situació excepcional derivada de la pandèmia. Sense ànims d'exhaustivitat, a continuació se'n destaquen algunes.

En primer lloc, cal tenir en compte que el **Consorti per la Formació Contínua de Catalunya**, a més de les accions formatives ja comentades, ha finançat 44 projectes per un import total de 2.400.000 euros, dels quals s'ha previst destinar 1.280.000 euros al desenvolupament dels projectes i la resta a la formació associada a cadascun dels projectes (287 accions formatives amb un import de 1.120.000 euros).⁸⁵ Aquesta actuació és una de les previstes pel Pla de xoc per a l'ocupació: persones, empreses i territori.

Aquesta línia de subvencions,⁸⁶ definida a l'article 26 del Decret Llei 16/2020, va dirigida a subvencionar els projectes de transformació digital i de nous models de negoci i la seva formació associada, amb l'objectiu del mantenir l'ocupació i millorar l'ocupabilitat de les persones treballadores en microempreses i persones treballadores autònomes que ocupin fins a 10 persones i que s'han vist agreujades pels efectes de les mesures preventives i de contenció derivades de la crisi sanitària de la COVID-19. Els projectes se circumscriuen a uns sectors determinats (comerç, hostaleria, turisme i/o cultura).

En segon lloc, cal citar el Programa d'acceleració per a empreses catalanes de moda, impulsat pel **Consorti de Comerç, Artesania i Moda**, que ja va ser destacat en l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*⁸⁷ com una iniciativa d'un àmbit d'activitat específic. Amb una dotació de 65.000 euros, hi han participat deu empreses (vuit persones jurídiques i dues físiques), que han rebut formació, acompanyament i assessorament.

En tercer lloc, cal mencionar l'assessorament prestat per diferents organismes des de la declaració de l'estat d'alarma, com ara el prestat per la FUE, el portal AceleraPyme i els serveis de suport i assessorament dels ens locals.

⁸⁴ Més informació: [Programa Treball, Talent i Tecnologia](#)

⁸⁵ A manca de dades definitives perquè en el moment de redacció d'aquest apartat l'execució del programa encara és oberta, es calcula que les accions formatives beneficiaran 9.968 persones. D'altra banda, dels 44 projectes, n'hi ha 9 que afecten tot el territori de Catalunya, dos a la província de Lleida i un a la de Girona. La resta tenen àmbit comarcal o municipal.

⁸⁶ [Resolució de 15 de juliol de 2020, per la qual s'obre la convocatòria extraordinària per a l'any 2020 de mesures de suport a les microempreses i persones treballadores autònomes per a l'impuls de projectes de transformació digital i de nous models de negoci i la seva formació associada, que promou el Consorti per a la Formació Contínua de Catalunya \(ref. BDNS 516244\)](#). DOGC núm. 8183, de 22.07.2020.

⁸⁷ Pàg. 22.

Tant a l'inici de la pandèmia com durant el segon semestre de l'any 2020 i el 2021, els serveis d'informació i assessorament dels ens locals s'han reforçat⁸⁸ i reorientat en gran mesura a proporcionar informació sobre les mesures aplicables per la represa d'activitat així com a assessorar sobre els ajuts impulsats per les diferents administracions.⁸⁹ Nombrosos ens han creat pàgines web específiques amb informació sobre les mesures aplicables i els ajuts disponibles.⁹⁰

L'assessorament ha anat dirigit al teixit productiu en general, si bé també s'han fet accions específiques per a empreses de l'economia social⁹¹ o bé se li ha donat un caràcter més personalitzat, per adaptar-se a les necessitats de cada professional o empresa.⁹²

Molts plans de reactivació socioeconòmica han previst la creació d'una oficina *ad hoc* per oferir aquests serveis d'assessorament⁹³, l'impuls d'incubadores i viviers d'empresa⁹⁴ o la creació d'espais de treball gratuïts.⁹⁵ Amb la finalitat de facilitar l'estada de les empreses en els viviers d'empreses alguns ens han aprovat una moratòria en el pagament del lloguer⁹⁶ o bé han concedit bonificacions en el preu (com el que preveu el Pla de reactivació de Santa Coloma de Gramenet).

D'altra banda, cal tenir en compte la relació estreta entre **emprenedoria i economia social**, atès que tant les cooperatives com les societats laborals s'han utilitzat sovint per donar forma jurídica a diferents iniciatives de treball autònom col·lectiu. La taula 28 desglossa les subvencions atorgades l'any 2020 en les diferents línies de foment i suport a l'economia social i el cooperativisme que impulsa el Departament d'Empresa i Treball.⁹⁷ Cal tenir en

---

⁸⁸ El Consell Comarcal del Baix Penedès i els ajuntaments de Barcelona (a través de Barcelona Activa), Sabadell, Granollers, Sant Cugat, Viladecans, Cerdanyola del Vallès i Reus. Destaca també el reforç d'alguns programes que impulsa la Diputació de Barcelona, com ara el SOS *mentoring* i altres ens (l'Agència de Desenvolupament del Berguedà i el Consell Comarcal del Maresme).

⁸⁹ Entre els consells comarcals es poden citar el de l'Alta Ribagorça, el Baix Ebre, el Maresme, el Moianès, el Segrià, el Solsonès, la Terra Alta i el Vallès Oriental. Hi ha també nombrosos municipis que proporcionen aquest assessorament específic, com ara el de Barcelona, Terrassa, Tarragona, Granollers, Figueres, Igualada, Vilafranca del Penedès, el Vendrell, Tortosa, Sanat Coloma de Farners, Sant Cugat, Sant Boi, Viladecans, Cerdanyola i Mollet.

⁹⁰ Els consells comarcals de les Garrigues, el Maresme, el Moianès, Osona, el Pla de l'Estany, el Ripollès i el Vallès Occidental. Entre els ajuntaments destaca Sabadell, Tarragona, Granollers, Sant Feliu de Llobregat, Igualada, Vilafranca del Penedès, Montblanc, Gadesa i Rubí.

⁹¹ Com ara l'ofert pel Consell Comarcal de l'Alta Ribagorça o per Barcelona Activa i el previst en el Pla de reactivació de l'Hospitalet de Llobregat.

⁹² L'Ajuntament d'Igualada i els plans de reactivació de Tarragona i de Santa Coloma de Gramenet preveuen aquest assessorament personalitzat, que pot estar fins i tot centrat en punt de vista energètic (com ara el previst a Sant Cugat).

⁹³ Com ara els dels consells comarcals del Baix Empordà, la Garrotxa, el Gironès, el Moianès, el Pla de l'Estany (amb punts d'assessorament digital també) i el del Ripollès. Els ajuntaments també han previst crear noves oficines (Tarragona, Vilafranca del Penedès, Mollerussa, Viladecans, Castelldefels, Ripoll, el Prat de Llobregat, Mollet i l'Hospitalet de Llobregat) o reforçar les existents (Terrassa i Figueres).

⁹⁴ Els consells comarcals de la Cerdanya o el Baix Ebre. El Pla per a la reactivació socioeconòmica de Reus preveu crear una nova incubadora centrada en l'àmbit tecnològic.

⁹⁵ Com el Consell Comarcal del Baix Ebre i l'Ajuntament de Viladecans.

⁹⁶ Mesura aplicada pels consells comarcals del Baix Ebre i Montsià, així com Terrassa i Reus. L'Ajuntament de Castelldefels ha reduït el preu del lloguer dels locals propietat de l'ajuntament.

⁹⁷ L'Ordre TSF/234/2017, de 13 d'octubre (DOGC núm. 7477, de 19.10.2017) s'aprova les bases i la [Resolució TSF/1852/2020, de 21 de juliol](#) (DOGC núm. 8189, de 30.07.2020) n'obre la convocatòria per a l'any 2020 i adopta un seguit de mesures de flexibilització, amb caràcter excepcional i només amb efectes per l'any 2020, per tal d'afavorir el compliment de la finalitat de la concessió de les subvencions per part dels beneficiaris en

compte que no es va convocar la línia de projectes singulars, per la qual cosa no es calcula la taxa de variació del total atorgat.

La línia que concentra més suport és la Xarxa d'Ateneus Cooperatius i que creix l'1,6% respecte el 2019. El programa Aracoop també incrementa (el 3,3%). No es disposa de les dades relatives a les persones beneficiàries i les accions realitzades atès que en el moment de redacció d'aquest apartat estan en fase d'execució.

Taula 28. Import atorgat en les línies d'actuació de foment de l'economia social i el cooperativisme. Catalunya, 2016-2020

Any	2016	2017	2018	2019	2020	Variació 2019-2020
Xarxa d'ateneus cooperatius	2.186.747	3.783.341	3.903.510	3.899.460	3.963.460	1,6
Projectes singulars	1.900.000	5.603.692	7.981.793	5.070.000	(1)	-
Coordinació	100.000	180.000	155.000	155.000	155.190	0,1
Aracoop	950.396	448.816	568.498	517.590	534.486	3,3
Total	5.137.142	10.015.848	12.608.801	9.642.050	4.653.136	-

Unitats: euros.

Nota (1): l'any 2020 no s'han convocat els ajuts de Projectes singulars.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

Foment i suport de segones oportunitats

Per últim, mereixen una especial atenció les actuacions dirigides a afavorir una segona oportunitat a les activitats econòmiques que o bé no tenen èxit o bé finalitzen la seva activitat per manca de relleu. El programa **Reempresa** fomenta des de l'any 2011 la transmissió d'aquestes empreses. Segons la informació publicada al seu web,⁹⁸ ha afavorit la transmissió de més de 3.000 empreses, ha permès mantenir més de 8.200 llocs de treball i ha donat suport a 15.187 projectes d'emprenedoria.

Hi ha diverses mesures endegades pels ens locals per donar suport als traspàsos de negocis de caràcter econòmic⁹⁹ o bé creant una borsa de negocis que es traspassen (prevista al Pla de reactivació del Consell Comarcal de la Cerdanya).

7.4.4. Els ajuts a l'ocupació

Les mesures adoptades per contenir la pandèmia de la COVID-19 han afectat a molts col·lectius i sectors econòmics diferents, fins i tot condicionant-ne la viabilitat futura, tant de l'empresa com dels seus llocs de treball.

---

relació amb les condicions que estableixen les bases reguladores i alhora i donar viabilitat màxima a les actuacions afectades pel context generat per la COVID-19.

⁹⁸ Font: [Reempresa](#) (consulta a 15.6.2021).

⁹⁹ Com les subvencions per a la promoció del municipi de la Seu d'Urgell, que atorga un ajut del 50% del traspàs amb el màxim de 1.000 euros (excepte bars i locutoris en què, com a màxim, serà de 500 euros). Més informació: [Ajut traspàs negoci La Seu d'Urgell](#)

Així mateix, Manresa ofereix una línia de microcrèdits per a emprenedors que agafen negocis en traspàs i l'Ajuntament de Granollers atorga ajuts per reemprendre de fins a 2.500 euros.

La línia d'actuació 4 del Pla de xoc per a l'ocupació es focalitza en el manteniment de l'ocupació generada pel treball autònom. Tal com s'explica a l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom* (pàgines 45-46), el Decret llei 16/2020 crea una subvenció per tal que les persones treballadores autònomes i les microempreses que ocupin fins un màxim de 10 persones, la situació de les quals s'ha vist agreujada per efectes de les mesures preventives i de contenció derivades de la situació de la COVID-19, puguin reiniciar la seva activitat, evitant així la desocupació de les persones amb les quals tinguin una relació laboral.¹⁰⁰

L'import atorgat pel SOC en aquesta subvenció gairebé arriba als cinc milions d'euros (4.998.193, tal com mostra la taula 29) i ha beneficiat 1.981 entitats, la majoria (el 98,9%) empreses privades.

Taula 29. Ajuts per al manteniment de l'ocupació a persones treballadores autònomes i microempreses. Catalunya, 2020

Tipus d'entitat	Import atorgat	Entitat beneficiàries	Persones destinatàries
Economia social / ESAL / Fundació	43.691	22	17
Empreses privades	4.954.503	1.959	1.691
Total	4.998.193	1.981	1.708

Unitats: nombres absoluts.

Font: Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC). Departament d'Empresa i Treball.

Les comarques que concentren major pes de l'import atorgat són: el Barcelonès (el 14,5%), el Segrià (l'11,6%), el Bages (el 7,4%), el Berguedà (el 6,7%) i la Selva (el 6,5%).

De manera paral·lela, cal tenir en compte els ajuts que ha convocat i gestionat, per delegació del Departament d'Empresa i Treball, el Consorci de Comerç, Artesania i Moda. La finalitat dels ajuts és contribuir al manteniment de llocs de treball en situació d'expedient de regulació temporal d'ocupació (ERTO).¹⁰¹

Segons la informació facilitada pel Consorci, s'han presentat 22.725 sol·licituds i s'han atorgat 22.466 ajuts (el 98,9%) per un import total de 176.880.000 euros. Una de cada tres persones beneficiàries són físiques (el 33,4%), sent la resta persones jurídiques (el 66,6%).

Gairebé set de cada deu ajuts s'han atorgat a empreses de la demarcació de Barcelona (el 68,6%), seguida de Girona (13,9%), Tarragona (10,7%) i Lleida (6,7%). El 0,2% dels ajuts (38 de 22.466) s'han atorgat a empreses amb seu social fora de Catalunya.

¹⁰⁰ Aquests ajuts han estat convocats mitjançant la [Resolució TSF/1858/2020, de 15 de juliol](#) (DOGC núm. 8189, de 30.07.2020).

¹⁰¹ La [Resolució de 5 de febrer de 2021](#) (DOGC núm. 8336, de 8.2.2021) n'aprova les bases i la [Resolució de 10 de febrer de 2021](#) (DOGC núm. 8341, de 15.02.2021) n'obre la convocatòria.

Diversos ens locals han convocat ajuts al manteniment de l'ocupació,¹⁰² per facilitar el retorn de persones en situació d'ERTO¹⁰³ o a la contractació de persones en situació d'atur, sent aquest darrer supòsit el més freqüent.¹⁰⁴ Aquests ajuts en general demanen mantenir l'ocupació per un període entre sis i dotze mesos.

El programa Contracta a l'H 2020, de l'Hospitalet de Llobregat subvenciona el 50% de la contractació de persones en situació d'atur (amb un màxim de 5.000 euros), empadronades al municipi i entre els requisits exigits destaca la previsió que les persones contractades rebin una formació mínima a càrrec de l'ajuntament o empresa o entitat, presencial o virtual, dins de l'horari laboral. Si la persona contractada no assisteix com a mínim al 80% de les accions formatives, es penalitza el 10% de la subvenció total concedida a l'empresa o entitat.

7.4.5. El suport econòmic

Tradicionalment el suport econòmic s'ha proporcionat tant a l'inici de l'activitat com en les fases més avançades, de consolidació i creixement. Ara bé, la situació excepcional provocada per la pandèmia de la COVID-19 ha fet que enguany s'hagin impulsat mesures de suport econòmic que, amb independència de la fase en què se situa l'empresa, s'han centrat en garantir-ne la supervivència i el manteniment de l'ocupació i l'activitat econòmica.

Tal com es va constatar en l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*, les mesures de suport econòmic vinculades a la COVID-19 han estat de dos tipus: d'una banda, ajuts per a reduir les despeses a les quals han hagut de fer front les persones treballadores autònomes i les pimes, i de l'altra, dotacions financeres directes, algunes d'elles a fons perdut i d'altres vinculades a la realització d'algun tipus d'actuació per part de la persona destinatària (com ara formació, un projecte de modernització o digitalització, manteniment de l'ocupació, etc.).

Aquests ajuts excepcionals conviuen amb els que convoquen any rere any les diferents institucions, entre les quals hi ha l'Institut de Crèdit Oficial (ICO), l'Empresa Nacional d'Innovació (ENISA), l'ICF, l'empresa pública Avalis de Catalunya, ACCIÓ i el Consorci de Comerç, l'Artesania i la Moda de Catalunya.

La descripció i anàlisi de les mesures de suport econòmic d'aquest darrer tram del capítol segueix la següent estructura: primer s'exposen les línies obertes pels organismes que s'acaben de citar, amb menció expressa de les vinculades a la COVID-19, i a continuació, s'exposen els ajuts específics que s'han convocat per donar suport al treball autònom davant la situació excepcional de la pandèmia.

---

¹⁰² Com ara la línia 2 del programa Girona Actua (+).

¹⁰³ L'Ajuntament de Viladecans ha previst un ajut de fins a 4.000 euros per empresa en aquest cas. Més informació: [Ajut Viladecans](#).

¹⁰⁴ Els ajuntaments de Barcelona, Granollers, Sant Feliu de Llobregat i l'Hospitalet de Llobregat han convocat aquests ajuts. L'Ajuntament de Mollerussa ha aprovat les bases però encara no la convocatòria i el de Reus les ha previst al Pla de reactivació. Així mateix, l'Ajuntament de Mataró n'ha convocat en el marc del Pla de reactivació de l'ocupació de la Diputació de Barcelona. Més informació: [Ajut contractació Mataró](#).

7.4.5.1. Mesures de suport econòmic consolidades

En primer lloc, cal fer referència a les línies obertes per l'ICO. Seguint la tendència decreixent dels darrers anys, l'any 2020 davalla tant l'import del crèdit concedit com el nombre d'operacions tancades a partir de les línies ICO, tal com mostra la taula 30. A Catalunya, s'ha concedit el 39,8% menys de crèdit i hi ha accedit el 36,3% menys d'empreses que l'any 2019. Les dades acumulades per a tot l'Estat registren variacions interanuals similars.

En aquest sentit, destaca la davallada de la línia ICO Empreses i emprenedors, que d'entre les línies existents, és la configurada de manera específica per a les persones treballadores autònomes i les emprenedores. L'any 2020 concentra el 52,9% de l'import del crèdit concedit a Catalunya.

Taula 30. Import del crèdit concedit i empreses beneficiàries de les línies ICO. Espanya i Catalunya, 2020

Magnituds	Import del crèdit concedit a Catalunya	Var. 2019-2020	Empreses beneficiàries amb seu a Catalunya	Var. 2019-2020	Import del crèdit concedit a Espanya	Var. 2019-2020	Empreses beneficiàries amb seu a Espanya	Var. 2019-2020
Empreses i emprenedors	266,68	-46,3	3.737	-35,7	1.971,55	-38,2	25.258	-43,3
Exportadors	222,83	-24,2	167	-11,2	891,93	-16,1	857	-21,5
Garantia / SGR	0,17	-91,4	2	-90,0	0,83	-85,3	14	-79,1
Internacional	12,00	-70,0	54	-72,6	36,42	-59,9	138	-68,6
Crèdit comercial	2,09	-51,9	12	-33,3	30,34	-52,6	124	-24,8
Total	503,77	-39,8	3.972	-36,3	2.931,08	-33,6	26.391	-43,0

Unitats: import en milions d'euros, empreses beneficiàries en nombres absoluts i variacions en percentatges
Font: elaboració pròpia a partir de l'ICO.

Ara bé, cal tenir en compte que l'any 2020 l'ICO ha canalitzat gran part de les ajudes econòmiques establertes pel Govern central per ajudar les empreses i les persones treballadores autònomes a afrontar la crisi derivada de la pandèmia. Una de les primeres intervencions va ser l'ampliació de la línia Thomas Cook a les empreses i persones treballadores autònomes del sector turisme (art. 12 i disposició addicional primera del Reial decret llei 7/2020).¹⁰⁵

En segon lloc, s'ha obert la línia Avals Liquiditat COVID-19 (art. 29 del Reial decret llei 8/2020), per garantir la liquiditat i cobrir les necessitats de circulat, amb la finalitat de mantenir l'activitat productiva i empresarial. La taula 31 recull les principals magnituds d'aquesta línia per a Catalunya i la resta de l'Estat, si bé la informació disponible no detalla si són professionals autònoms o empreses. Catalunya concentra el 18,6% de l'import avalat i el 23,3% del total d'empreses que han accedit a aquesta línia. Només la supera la Comunitat

¹⁰⁵ Remetem a la descripció de la línia i dels avals concedits a les pàgines 42 i 43 de l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*.

de Madrid, amb el 20,1% de l'import avalat. La segueixen Andalusia (amb el 12,5%) i la Comunitat Valenciana (amb el 10,2%).¹⁰⁶

Per al conjunt de l'Estat, el turisme, l'oci i la cultura concentra el 19,2% de les operacions realitzades i el 14,7% de l'aval formalitzat, seguit per la construcció i les infraestructures (que concentra l'11,3% i el 10,8%, respectivament) i els serveis empresarials, professionals i administratius (que concentra el 9,5% i el 8,9%).

Taula 31. Principals magnituds de la línia Avals Liquiditat COVID-19 de l'ICO. Catalunya i Espanya, 2020-2021¹

Magnituds	Import dels avals sol·licitats	Import del finançament atorgat	Operacions	Empreses
Catalunya	16.852,1	22.010,7	193.377	119.371
Espanya	90.671,8	119.394,3	997.013	513.012

Unitats: imports en milions d'euros, operacions i empreses en nombres absoluts.

Nota (1): les dades recullen l'acumulat del 2020 i fins el 30 d'abril de 2021.

Font: elaboració pròpia a partir de l'ICO.

En tercer lloc, cal tenir en compte la línia Avals Inversió, regulada a l'article 1 del Reial decret llei 25/2020 i que compta amb una dotació de 40.000 milions d'euros fins el 31 de desembre de 2021 per tal d'avaluar inversions de professionals autònoms i empreses. Segons la informació publicada per l'ICO per a tot l'Estat, a 31 de desembre de 2020 es va avalar un import de 1.480.5 milions d'euros, que va permetre finançar 1.922.9 milions d'euros i formalitzar 14.314 operacions. A 30 de juny de 2021 aquests indicadors són significativament més elevats: 6.863,6 milions d'euros avaluats, 8.862,7 milions d'euros finançats i 83.026 operacions formalitzades.

El 77% de les empreses amb operacions formalitzades són gestionades directament per professionals autònoms i microempresa. Les empreses de menys de 10 persones treballadores han sol·licitat el 71% de les operacions.

Les línies de finançament que obre cada any **Enisa** són préstecs participatius dirigits a pimes de recent creació.¹⁰⁷ L'objectiu és donar suport econòmic a aquelles empreses amb projectes viables però amb un cert risc, que tindrien dificultats per accedir al finançament privat tradicional. L'any 2020 s'han concedit 150 préstecs, 117 menys que el 2019. El 96,0% d'aquests préstecs s'ha reconegut a empreses situades a la demarcació de Barcelona (144 en termes absoluts). De manera paral·lela a la davallada dels préstecs, ha davallat l'import total, el 33,7%, tal com mostra la taula 32.

Cal tenir en compte que amb la finalitat de garantir la liquiditat de les empreses que han accedit a aquests préstecs en el context excepcional de l'any 2020, s'han modificat les condicions d'aquests préstecs.¹⁰⁸

¹⁰⁶ Per a més informació, vegeu: [Línies avals ICO](#).

¹⁰⁷ Les tres línies de finançament (*Jóvenes emprendedoras*, *Emprendedoras* i *Crecimiento*) van destinades exclusivament a pimes, amb personalitat jurídica independent dels seus socis o participis i que compleixen la definició de pime de la UE.

¹⁰⁸ Per a més informació, vegeu l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom* (pàgina 38).

Taula 32. Préstecs ENISA. Catalunya, 2015-2020

Any	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pimes beneficiàries	222	201	133	163	267	150
Import	27.310.000	23.227.000	13.590.000	18.008.500	36.888.000	24.456.000

Unitats: persones beneficiàries en nombres absoluts i imports en euros.

Font: elaboració pròpia a partir d'Enisa.

Tal com s'ha comentat anteriorment, la pràctica totalitat de les línies que ha impulsat l'ICF l'any 2020 (el 97,3%) han tingut com a persones destinatàries els professionals autònoms i les pimes. Segons l'informe financer de l'entitat, durant el 2020 l'ICF ha reafirmat el seu rol anticíclic com a banca pública i a més de mantenir les línies d'inversió d'anys anteriors,¹⁰⁹ ha creat noves línies vinculades a la pandèmia.¹¹⁰ Remetem a l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom* l'explicació de les característiques de les línies vinculades a la COVID-19.¹¹¹

Al llarg de l'any 2020, el Grup ICF ha facilitat el finançament a 3.791 empreses i ha formalitzat 7.733 operacions, per un import total de 1.328,9 milions d'euros, el doble del volum global de finançament respecte el 2019 (666,6 milions d'euros més). Aquest finançament s'ha canalitzat a través de la concessió de nous crèdits, garanties i la reestructuració d'operacions amb l'objectiu de flexibilitzar el calendari de pagament de préstecs vigents. Dins d'aquest total, l'ICF ha formalitzat 1.836 operacions per un import de 836,4 milions d'euros.

Barcelona i la seva àrea d'influència concentren el 77% del volum d'inversió, seguida per Catalunya central i Camp de Tarragona. Així mateix, els ajuts es concentren principalment en el sector del comerç, la indústria, el turisme i el transport.

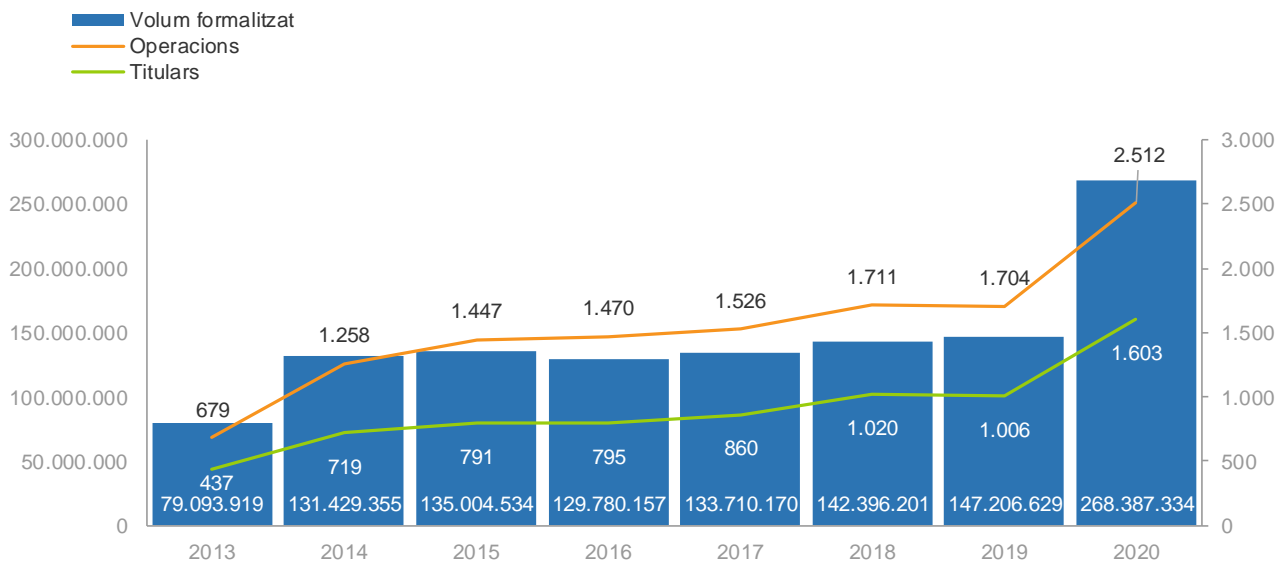
Avalis de Catalunya, SGR forma part del Grup ICF, si bé també presta avals fora del grup. Tal com mostra el gràfic 53, l'any 2020 han incrementat la seva activitat, tant pel que fa al volum formalitzat (que creix el 82,3%), com el nombre d'operacions (se n'han fet el 47,4% més) i el nombre de titulars (que incrementen el 59,3%).

¹⁰⁹ Com ara les línies Eurocrèdit, Indústria o Habitatge social. Per aquestes tres línies s'han finançat 134 operacions per un import de 94.8 milions d'euros.

¹¹⁰ Entre altres, ICF – Avalis liquiditat COVID-19, ICF – Eurocrèdit COVID-19, ICF – Crèdit COVID-19, ICF – Crèdit COVID-19 Avals, ICF Economia social, ICF cultura, ICF Situacions d'emergència Empresa i AVALIS ICF Restauració i Comerç.

¹¹¹ Vegeu pàg. 47-48.

Gràfic 53. Volum formalitzat, operacions i titulars dels avals concedits per Avalis de Catalunya, SGR. Catalunya, 2013-2020

Unitats: nombres absoluts i imports en euros.
Font: elaboració pròpia a partir d'Avalis de Catalunya, SGR.

Ara bé, el detall de les diferents línies d'avalis (taules 33 i 34) mostra que els indicadors davallen en totes les línies, excepte la línia COVID, oberta el 2020. Així, tant el volum formalitzat com el nombre d'operacions davalla en les línies Cooperatives, Emprèn, Circulant i Avalis ICF, i només creix en els homes en les línies per Circulant i Avalis ICF.

La línia COVID ha avalat 193.009.456 euros, el 96,8% a sol·licitud de persones jurídiques i la resta persones físiques (el 2,2% homes i el 0,9% dones).

Taula 33. Volum formalitzat per Avalis, per línies i tipus de persona beneficiària. Catalunya, 2020

Persones beneficiàries	Persona jurídica	Variació 2019	Homes	Variació 2019	Dones	Variació 2019
Cooperatives	0	-100,0	0		0	
Emprèn	186.000	-52,1	814.162	-73,6	41.000	-87,4
Circulant	33.166.785	-56,4	584.425	79,8	6.000	-76,0
Adquisició llicència taxi	0	-	898.332	-77,5	0	-
Finançament AVALIS – ICF	2.825.200	-58,8	520.000	766,7	0	-100,0
Línia COVID	186.923.095		4.253.961		1.832.400	
Resta	33.170.827	-36,3	2.738.107	8,5	427.040	-58,9
TOTAL	256.271.907	89,3	9.808.988	-1,7	2.306.440	27,2

Unitats: nombres absoluts i variació en percentatges.
Font: elaboració pròpia a partir d'Avalis de Catalunya, SGR.

Taula 34. Número d'operacions formalitzades per Avalis, per línies i tipus de persona beneficiària. Catalunya, 2020

Persones beneficiàries	Persona jurídica	Variació 2019	Homes	Variació 2019	Dones	Variació 2019
Cooperatives	0	-100,0	0	-	0	-
Emprèn	5	-44,4	11	-67,6	1	-83,3
Circulant	299	-55,8	11	120,0	1	0,0
Adquisició llicència taxi	0	-	9	-76,9	0	-
Finançament AVALIS – ICF	22	-70,7	8	300,0	0	-100,0
Línia COVID	1.202	-	205	-	74	-
Resta	630	-22,8	30	15,4	4	-63,6
TOTAL	2.158	36,8	274	158,5	80	281,0

Unitats: nombres absoluts i variació en percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir d'Avalis de Catalunya, SGR.

Igual que en anys anteriors, **ACCIÓ** ha seguit impulsant la competitivitat de les empreses catalanes. A més de l'assessorament ja comentat, ha obert les línies de foment de la internacionalització i la innovació. Cal tenir en compte però, que algunes de les línies comentades se situen en la frontera, no sempre clara, entre les mesures de suport i consolidació del treball autònom i les de suport a l'empresa.

Un exemple és el Programa cupons a la internacionalització,¹¹² que atorga ajuts a les empreses catalanes que volen iniciar o consolidar les primeres etapes de la seva internacionalització, per a la contractació de serveis professionals orientats als mercats internacionals. Poden ser beneficiàries les empreses amb establiment operatiu a Catalunya i que compleixin una sèrie de requisits sobre la seva facturació i percentatge d'exportacions. Les bases no exclouen cap tipus d'empresa expressament.

Tal com recull la taula 35, tot i que durant l'any 2020 s'han obert dues convocatòries, davalla tant el nombre de persones beneficiàries com l'import atorgat (el 14,3% i el 18,3%, respectivament).

El nombre de persones físiques que han accedit a aquests ajuts ha baixat de forma significativa: ha passat d'onze el 2019 a un el 2020. Per tant, la majoria de persones beneficiàries tenen una forma societària, 131. De les quals, 100 són societats de responsabilitat limitada, 29 societats anònimes i dues cooperatives.

¹¹² La [Resolució EMC/1655/2020, de 8 de juliol](#) (DOGC núm. 8187, de 16.07.2010) n'aprova les bases i obre la primera convocatòria. La [Resolució EMC/2805/2020, de 5 de novembre](#) (DOGC núm. 8268, d'11.11.2020) n'obre la segona.

Taula 35. Principals magnituds de la línia Cupons a la internacionalització. Catalunya, 2017-2020

Any	2017	2018	2019	2020	Variació 2019-2020
Empreses beneficiàries	205	140	154	132	-14,3
Import atorgat	710.000	499.999	598.652	489.048	-18,3

Unitats: nombres absoluts, import en euros i variació en percentatges.
Font: elaboració pròpia a partir d'ACCIÓ.

Una altra línia de suport són els ajuts als Nuclis de recerca industrial i desenvolupament experimental, que busquen incentivar la realització d'activitats de recerca industrial i desenvolupament experimental en projectes d'economia circular, específicament en l'àmbit dels residus.¹¹³ Tal com mostra la taula 36, l'any 2020 incrementa tant el nombre de persones beneficiàries com l'import atorgat (el 60,0% i el 68,6%, respectivament). Si bé les bases permeten que s'hi presenti un empresari individual, no hi ha cap persona física entre les beneficiàries: les 16 són jurídiques (10 societats anònimes, 5 societats de responsabilitat limitada i una associació).

Atès l'objecte de la subvenció els sectors d'activitat que concentren un nombre més elevat de persones beneficiàries són la recollida, tractament i valorització de residus (4) i la construcció d'obres d'enginyeria civil (3). Les comarques amb més beneficiaris són el Barcelonès (4), el Segrià (3) i el Baix Llobregat (2).

Taula 36. Principals magnituds de la línia d'ajuts Nuclis de recerca industrial i desenvolupament experimental. Catalunya, 2019-2020

Any	2019	2020	Variació 2019-2020
Persones beneficiàries	10	16	60,0
Import atorgat	1.038.173	1.750.000	68,6

Unitats: nombres absoluts, import en euros i variació en percentatges.
Font: elaboració pròpia a partir d'ACCIÓ.

L'any 2020 el Programa d'ajuts a inversions empresarials d'alt impacte han beneficiat 28 empreses per un import total de 5.522.734 euros.¹¹⁴ L'objectiu d'aquest programa és atreure grans inversions, tant d'empreses ja establertes a Catalunya com d'empreses en procés d'establir-s'hi que generin ocupació estable i de qualitat. Tal com mostra la taula 37, tot i davallar el nombre d'empreses beneficiàries, creix l'import atorgat.

Tot i que les bases no exclouen expressament a les persones físiques d'accedir-hi, l'any 2020 totes les empreses beneficiàries tenen una forma societària (la meitat són de responsabilitat limitada i l'altra meitat són societats anònimes). Les indústries químiques concentren quatre de les 28 subvencions, seguida per la fabricació de productes farmacèutics (que

¹¹³ La [Resolució EMC/1653/2020, de 8 de juliol](#) (DOGC núm. 8175, de 13.07.2020) n'estableix les bases i la [Resolució EMC/1767/2020, de 17 de juliol](#) (DOGC núm. 8183, de 22.07.2020), n'obre la convocatòria per al 2020.

¹¹⁴ La [Resolució EMC/1492/2020, de 22 de juny](#) (DOGC núm. 8164, de 29.6.2020) n'estableix les bases i la [Resolució EMC/1571/2020, de 29 de juny](#) (DOGC núm. 8170, de 6.7.2020), n'obre la convocatòria per a l'any 2020.

en concentra tres). Altres sectors que n'han rebut dues són les indústries de productes alimentaris, la fabricació de materials i equips elèctrics, la fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs, el comerç, els serveis de tecnologies de la informació, la fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques i la fabricació de maquinària.¹¹⁵

Taula 37. Principals magnituds del Programa d'ajuts a inversions empresarials d'alt impacte. Catalunya, 2019-2020

Any	2019	2020	Variació 2019-2020
Persones beneficiàries	31	28	-9,7
Import atorgat	5.000.000	5.522.734	10,5

Unitats: nombres absoluts, import en euros i variació en percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir d'ACCIÓ.

ACCIÓ ha impulsat al llarg de l'any 2020 altres programes, dels quals no es disposa de dades de la seva execució. Entre aquests, destaquen:

- Els cupons a la competitivitat empresarial,¹¹⁶ que tenen per objectiu permetre la contractació de serveis d'assessorament i mentoria realitzats per proveïdors acreditats per ACCIÓ. Poden accedir-hi les mateixes persones (físiques o jurídiques) que al Programa de cupons a la internacionalització.
- Els ajuts destinats a incentivar el creixement en fases inicials d'empreses emergents tecnològiques (Startup Capital)¹¹⁷ que es concreten en tres línies: ajuts per a la realització de projectes de recerca industrial i desenvolupament experimental amb cooperació internacional (projectes Nuclis R+D internacional); els ajuts per a la realització de projectes de recerca industrial i desenvolupament experimental entre empreses catalanes i desenvolupadors de tecnologia acreditats TECNIO (projectes INNOTECH); i els ajuts destinats a incentivar el creixement en fases inicials d'empreses emergents tecnològiques (empreses emergents amb tecnologia pròpia). Si bé les dues primeres línies exclouen com a beneficiaris els empresaris individuals, per poder accedir a la tercera línia cal que l'equip fundador de l'empresa estigui format per emprenedors que tinguin la majoria del capital social (el 51%).

7.4.5.2. Mesures de suport econòmic excepcionals vinculades a la COVID-19

La majoria d'aquestes mesures s'han dirigit a sectors d'activitats concrets, si bé n'hi ha algunes que s'han delimitat en funció de la naturalesa jurídica del destinatari.

¹¹⁵ Territorialment els ajuts es distribueixen de la següent manera per comarques: el Barcelonès en concentra 7, 5 el Vallès Occidental, 4 el Vallès Oriental, 2 Osona, 2 Bages, 2 l'Alt Penedès, 1 l'Anoia, 1 el Baix Penedès, 1 el Baix Llobregat, 1 el Gironès, 1 el Maresme i 1 el Baix Ebre.

¹¹⁶ La [Resolució EMC/1658/2020, de 8 de juliol](#) (DOGC núm. 8178, de 16.7.2020) n'aprova les bases i la [Resolució EMC/1738/2020, de 16 de juliol](#) (DOGC núm. 8184, de 23.7.2020, n'obre la convocatòria per a l'any 2020.

¹¹⁷ La [Resolució EMC/2510/2020, de 7 d'octubre](#) (DOGC núm. 8247, de 15.10.2020) n'aprova les bases i la [Resolució EMC/2609/2020, de 21 d'octubre](#) (DOGC núm. 8257, de 28.10.2020) n'obre la convocatòria per a l'any 2020.

a) Mesures segons el tipus de destinatari

Entre aquestes darreres, se situen els ajuts destinats a les entitats que integren l'economia social. Un exemple és la línia de suport als Projectes Singulars d'empreses cooperatives i de l'economia social, prevista en el Pla de xoc per a l'ocupació: persones, empreses i territori.¹¹⁸

El Decret llei 16/2020 (art. 27.2) estableix que l'objecte d'aquests ajuts és reactivar econòmicament les empreses d'economia social, mitjançant processos d'intercooperació, a través d'actuacions estratègiques i/o d'altres de complementàries. Tal com mostra la taula 38, l'eix B concentra el major percentatge de l'import subvencionat (el 74,7%), mentre que la resta es reparteix entre l'eix A (el 15,1%) i el C (el 10,2%).

Taula 38. Projectes singulars per a la reactivació econòmica COVID-19 d'empreses cooperatives. Catalunya, 2020

Variables	Entitats beneficiàries / subvencions atorgades	Import
Eix A. Reactivació econòmica	12	590.787
Eix B. Reactivació econòmica integral	20	2.929.213
Eix C. Alt impacte estratègic de l'economia social	1	400.000
Total	33	3.920.000

Unitats: nombres absoluts i import en euros.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

També amb la finalitat d'ajudar a fer front als efectes directes o indirectes de la COVID-19, s'ha atorgat un ajut econòmic extraordinari d'emergència i puntual en forma de pagament únic a entitats del tercer sector social,¹¹⁹ al que han accedit les cooperatives, a més d'altres entitats que integren el concepte d'economia social.¹²⁰ L'import total atorgat ascendeix a 1.695.000 euros, que s'ha repartit entre 264 entitats beneficiàries: 153 associacions (el 58,0%), 88 fundacions (el 33,3%) i 21 cooperatives (el 8,0%).

La comarca del Barcelonès concentra més de la meitat de l'import atorgat (el 68,1%), seguida a distància del Baix Llobregat (que en concentra el 6,2%), el Vallès Occidental (el 3,8%) i el Gironès i el Maresme (que cadascuna en concentra el 2,9%).

A banda dels ajuts convocats per la Generalitat, els ens locals han convocat diverses mesures de suport econòmic obertes a les diferents formes de treball autònom, ja sigui individual o col·lectiu. La dotació econòmica que es destina a aquestes ajudes presenta importants diferències al llarg del territori, derivada també dels pressupostos municipals. Així, hi

¹¹⁸ La [Resolució TSF/1434/2020, de 18 de juny](#) (DOGC núm. 8160, de 23.06.2020) n'obre la convocatòria per a l'any 2020.

¹¹⁹ Convocat mitjançant la [Resolució TSF/3168/2020, de 2 de desembre](#) (DOGC núm. 8287, de 4.12.2020).

¹²⁰ La llei 5/2011, de 5 de març, d'economia social, defineix aquest concepte a partir de l'activitat que duen a terme aquestes entitats, els principis que guien la seva actuació i la seva forma jurídica. Entre les formes jurídiques que relaciona hi ha les cooperatives, però també les associacions amb activitat econòmica i les fundacions. Per a més informació sobre l'economia social a Catalunya, vegeu l'apartat 5 del capítol 1 de la Memòria socioeconòmica i laboral que elabora anualment el CTESC: <https://ctesc.gencat.cat/noticies/25054701.html>

ha municipis que destinen 16.200 euros (Gandesa) o bé altres que arriben als 1.600.000 euros (Cerdanyola del Vallès).

De manera coherent l'import màxim de l'ajut també és molt diferent: des de 150 o 200 euros (a Santa Coloma de Farners o el Prat de Llobregat) fins els 5.000 euros de l'Hospitalet de Llobregat o les subvencions a les empreses de la Unitat alimentària de Barcelona, que oscil·len entre els 4.500 i els 10.000 euros.

L'anàlisi ha permès identificar diferents tipus de mesures, com ara les següents:

- Subvencions a fons perdut o bé reintegrables. D'aquestes darreres se n'han identificat dues, convocades per l'Ajuntament d'Igualada¹²¹ i el de Ripoll.¹²² La majoria de les subvencions a fons perdut són de rescat, atès que van dirigides tant a compensar les pèrdues assumides al llarg de l'any,¹²³ com a compensar les despeses que impliquin l'adopció de les mesures de seguretat per reiniciar o mantenir l'activitat.¹²⁴

No obstant això, hi ha un nombre significatiu d'ajuts que s'orienten a la reactivació econòmica, ja sigui donant suport a la creació de noves empreses,¹²⁵ a la reobertura d'activitats¹²⁶ o al finançament de processos de digitalització i transició ecològica.¹²⁷

- Microcrèdits, prèvia signatura d'un conveni de col·laboració amb una entitat financera.¹²⁸
- Subvencions per pagar la quota d'autònoms al RETA, convocades per l'Ajuntament de Solsona en el marc de les mesures de foment de l'autoocupació.¹²⁹

---

¹²¹ Més informació: [Subvenció Igualada](#).

¹²² Més informació: [Subvenció Ripoll](#).

¹²³ Les convocades pel Consell Comarcal del Segrià i les ciutats de Barcelona, Sabadell, Terrassa, Mataró, Manresa, Vilanova, Figueres, Sant Feliu de Llobregat, el Vendrell, Olot, Badalona, Amposta, Banyoles, la Seu d'Urgell, Vielha e Mitjaran, Gandesa, Falset, Viladecans, Mollet, Vic, L'Hospitalet de Llobregat, Vilafranca del Penedès, Balaguer, Tàrraga, Ripoll i les Borges Blanques. Alguns ajuts exigeixen clarament haver tancat durant l'estat d'alarma decretat pel març de 2020, com ara els convocats per l'Ajuntament de Valls, Banyoles i Reus.

¹²⁴ Es poden citar les impulsades pels ajuntaments de Reus, Figueres, Tortosa, Mollerussa, Gandesa, l'Hospitalet de Llobregat, Badalona i les previstes en els plans de reactivació de Viladecans.

¹²⁵ Com ara el programa Aixequem persianes, de l'Ajuntament de Girona, que també busca reduir els locals buits a la ciutat. El Prat de Llobregat també compta amb ajuts amb la mateixa denominació ("Aixequem persianes"). Altres línies destinades a la creació d'empreses són els convocats pels ajuntaments de Vilanova i la Geltrú, Granollers, Sant Feliu de Llobregat, la Seu d'Urgell, Santa Coloma de Gramenet, Cerdanyola, Mollet i els previstos en els plans de reactivació de Tarragona i de Reus.

¹²⁶ Impulsen la reactivació econòmica les subvencions convocades pel Consell Comarcal del Segrià i els ajuntaments de Barcelona, Terrassa, el Vendrell, Balaguer, Mollerussa, Badalona i Sant Boi.

¹²⁷ Destaquen els oberts pels ajuntaments de Mataró, Vilanova i la Geltrú i Mollet, així com els previstos en els plans de reactivació de Tarragona i de Figueres.

¹²⁸ Com ara els impulsats pels consells comarcals de la Selva i del Vallès Oriental, així com pels ajuntaments de Barcelona, el Vendrell, Manresa i Solsona. Manresa preveu dues línies de microcrèdits: d'una banda per a la creació de noves empreses o per finançar traspassos de negoci, i de l'altra, per a empreses afectades per la pandèmia. Solsona també preveu dues línies, una dirigida a professionals autònoms i empreses i l'altra a persones afectades per un ERTO, per poder assumir els subministraments bàsics.

¹²⁹ Més informació: [Subvenció Solsona](#).

- Ajuts per reduir el preu del lloguer del local que ha de pagar la persona treballadora autònoma o l'empresa. Aquests ajuts poden anar dirigits als professionals autònoms¹³⁰ o bé al propietari del local, per tal de compensar-li la rebaixa del preu del lloguer.¹³¹
- Creació d'un fons específic per donar suport a la creació de noves empreses i fons de contingència o solidaris per donar suport a les empreses en situació de crisi.¹³²
- La gran majoria dels ens locals estudiats han modificat el calendari fiscal municipal per tal de donar facilitats de pagament als subjectes passius obligats. En determinats casos s'ha previst l'elaboració de plans individuals, per adaptar-se a les circumstàncies concretes de cada contribuent.¹³³
- Subvencions per bonificar el pagament de les taxes municipals, com ara la recollida de residus,¹³⁴ l'ocupació de la via pública,¹³⁵ l'impost sobre els vehicles de tracció mecànica¹³⁶ i l'IAE per a empreses que contractin persones aturades.¹³⁷
- Exempcions en el pagament de les taxes municipals,¹³⁸ amb la conseqüent disminució d'ingressos públics (i que pocs ajuntaments quantifiquen, com ara el de Berga o Santa Coloma de Gramenet). Altres ajuntaments també quantifiquen la pèrdua d'ingressos públics derivada de la no utilització dels serveis municipals.¹³⁹
- Bonificacions directes en la taxa de residus¹⁴⁰ o reducció de la taxa d'ocupació de la via pública per terrasses,¹⁴¹ la taxa de mercats¹⁴² i el cànon de l'aigua.¹⁴³
- Devolució de la taxa de recollida d'escombraries o d'ocupació de la via pública en la part proporcional al temps que l'empresa hagi estat tancada per aplicació de les mesures de contenció del virus.¹⁴⁴

---

¹³⁰ Com els impulsats pels ajuntaments de Sant Cugat, la Seu d'Urgell i Cervera.

¹³¹ L'Ajuntament de Barcelona atorga la subvenció a la persona propietària segons el percentatge de reducció del preu del lloguer que apliqui, que ha de ser com a mínim del 25% per poder-hi optar. L'Ajuntament de Tarragona també subvenciona (amb un màxim de 500 euros) als propietaris que hagin reduït el preu del lloguer.

¹³² El Pla de reactivació socioeconòmica de Reus preveu aquest dos fons, mentre que el de Sant Boi i el de Cornellà de Llobregat només el de contingència.

¹³³ Un exemple el trobem a Granollers i Moià.

¹³⁴ En el cas del Consell General d'Aran, el Consell Comarcal del Berguedà, Móra d'Ebre i Ripoll.

¹³⁵ Cerdanyola del Vallès.

¹³⁶ Santa Coloma de Farners, Sant Cugat i Valls.

¹³⁷ Mollet del Vallès.

¹³⁸ Terrassa, Mataró, Reus, Granollers, Figueres, Falset i Santa Coloma de Farners. Vielha va aprovar la suspensió de la taxa de terrasses i al mateix temps ha permès la instal·lació excepcional d'estufes.

¹³⁹ Com ara Moià, Sant Cugat o Sant Boi.

¹⁴⁰ Mollerussa, Móra d'Ebre, Falset, Terrassa, Tarragona l'Hospitalet de Llobregat, Santa Coloma de Gramenet, Valls, Berga Montblanc, les Borges Blanques i Sant Cugat.

¹⁴¹ Els ajuntaments del Vallès Occidental, Vilafranca del Penedès, Igualada, Vic, Rubí, Terrassa, Tarragona, Mataró i Reus.

¹⁴² Reus i Granollers.

¹⁴³ Tortosa i Mollet del Vallès.

¹⁴⁴ Tortosa i Rubí.

- Suspensió del cobrament pel servei d'estacionament en zones verdes o blaves¹⁴⁵ o bé modificació de l'ordenança municipal per tal d'ampliar en una hora l'aparcament gratuït en la zona blava (Tortosa).
- Congelació de l'import de determinats impostos municipals.¹⁴⁶

b) Mesures per sectors d'activitat

Els sectors d'activitat que han rebut els ajuts s'han seleccionat en funció del grau d'afectació de la pandèmia en la seva activitat. En general, s'ha tingut en compte si van haver de paralitzar l'activitat arran de la declaració de l'estat d'alarma el març de 2020 o bé, en ser essencials van seguir actius però van reduir de manera significativa la facturació. També s'ha tingut en compte l'afectació indirecta d'algunes mesures, com ara els confinaments (municipals o comarcals) que han condicionat l'activitat de moltes persones treballadores autònomes i empreses i han tingut efectes negatius en la facturació.

La taula 39 mostra el resum de les principals línies de suport de la Generalitat de Catalunya per sectors que en el moment de redacció d'aquest apartat (juny-juliol de 2021) i amb la informació disponible han beneficiat 43.235 persones i ascendeixen fins els 197.215.305 euros.

Cal afegir a aquestes línies les obertes pels ens locals i que en nombroses ocasions també van dirigides a sectors d'activitat concrets. Atès que no es disposa de dades sobre la seva execució, es comentaran en analitzar els ajuts a cada sector concret.

Taula 39. Resum de les línies d'ajut vinculades a la COVID-19 per sectors específics d'activitat. Catalunya, 2020-2021

Variables	Sol·licituds	Ajuts atorgats	Import	Persones beneficiàries	Persones jurídiques	Persones físiques
Sector primari	1.758	1.459	8.441.239,1	1.456	568	887
Comerç, artesanía, moda	72.937	66.320	112.632.129,5	33.097	12.409	20.688
Cultura	n.d.	1.724	22.001.936,4	1.414	1.242	172
Turisme (1)	11.010	10.852	54.140.000,0	7.268	n.d.	n.d.
Indústria manufacturera i de serveis a la producció	1.988	1.148	1.722.000,0	n.d.	n.d.	n.d.
Lleure educatiu i activitats extraescolars (2)	3.028	2.187	8.155.500,0	2.187	n.d.	n.d.
Total (3)	90.721	83.690	207.092.805	45.422	14.219	21.747

Unitats: nombres absoluts i imports en euros.

Nota (1): en els ajuts al turisme, el nombre de sol·licituds no inclou les no admeses, les desistides i les anul·lades.

Nota (2): no s'inclouen tots els ajuts convocats per manca de dades.

¹⁴⁵ Granollers, Figueres, Igualada, Vilafranca del Penedès, Sant Boi i Mollet.

¹⁴⁶ Valls i Santa Coloma de Gramenet. Els ajuntaments de Vilanova i la Geltrú i Santa Coloma de Gramenet també han establert particularitats en l'impost sobre els béns immobles.

Nota (3) el total del nombre de sol·licituds i de persones beneficiàries només inclou les línies sobre les què es disposa de dades.
Font: elaboració pròpia.

Cal tenir en compte que aquesta taula no inclou els ajuts per garantir la liquiditat i la solvència regulats pel Reial decret llei 5/2021.¹⁴⁷ Atès l'allargament de la crisi, aquesta norma obre tres línies de suport als professionals autònoms i les empreses que tinguin dificultats financeres: una línia d'ajuts directes (dotada amb 7.000 milions d'euros), una línia per permetre la reestructuracions financeres d'operacions amb aval públic (3.000 milions d'euros) i la creació d'un fons de recapitalització d'empreses afectades per la COVID-19 (1.000 milions d'euros).

Els requisits inicials d'accés a la línia primera línia, gestionada per les comunitats autònomes, han dificultat l'accés per part dels beneficiaris potencials. Les dificultats s'han centrat en dos àmbits: la definició dels sectors més afectats per la crisi¹⁴⁸ i el caràcter finalista de l'ajut.¹⁴⁹ Per ampliar-ne l'abast, la norma s'ha modificat dos cops: en primer lloc, el Reial decret llei 6/2020¹⁵⁰ permet a les comunitats autònomes incloure altres sectors d'activitat i permet l'accés als ajuts a empreses amb resultats nets negatius en declaracions d'impostos del 2019, sempre i quan el sol·licitant acrediti circumstàncies excepcionals.

L'ampliació dels sectors d'activitat s'ha fet en el si del Consell del Diàleg Social. En un primer moment s'han ampliat de 95 a 191 sectors¹⁵¹ i més tard, s'han considerat que poden optar-hi tots, a excepció del sector financer (secció K, activitats financeres i d'assegurances) i la secció U (activitats d'organitzacions i organismes extraterritorials).¹⁵²

En segon lloc, el Reial decret llei 17/2021¹⁵³ amplia l'àmbit temporal dels ajuts fins el 30 de setembre del 2021 i permet clarament destinar-los a satisfer deute no bancari. En conseqüència, aquelles comunitats autònomes que disposin de fons no atorgats poden fer convocatòries addicionals i atorgar ajuts amb aquesta finalitat.

Entrant en el detall dels ajuts sectorials, en primer lloc es destaquen els del **sector primari**. Des de la declaració de l'estat d'alarma del març del 2020 aquest sector s'ha vist afectat de manera severa, atès que molts productors agrícoles i ramaders han deixat de vendre els seus productes a través dels canals habituals de comercialització, principalment els lligats a la restauració, el turisme i els menjadors col·lectius. Per compensar aquest descens de facturació, s'han aprovat diferents ajuts, alguns previstos per la normativa de la UE (com els ajuts al sector vitivinícola)¹⁵⁴, d'altres d'àmbit estatal (com el destinat a les explotacions

¹⁴⁷ [Reial decret llei 5/2021, de 12 de març, de mesures extraordinàries de suport a la solvència empresarial en resposta a la pandèmia de la COVID-19](#). BOE núm. 62, de 13.03.2021.

¹⁴⁸ El Reial decret llei 5/2021 determina els sectors més afectats per la crisi (en termes d'activitat econòmica i d'ocupació) aplicant criteris objectius d'àmbit estatal, fet que no inclou altres sectors d'activitat que sí han resultat afectats en algunes comunitats autònomes.

¹⁴⁹ La redacció inicial de l'article 1 del Reial decret llei 5/2021 exigia destinar l'ajut al pagament a proveïdors i a reduir el deute bancari, amb prioritat del nominal del deute amb aval públic.

¹⁵⁰ [Reial decret llei 6/2021, de 20 d'abril, pel qual s'adopten mesures complementàries de suport a empreses i autònoms afectats per la pandèmia de COVID-19](#). BOE núm. 95, de 21.04.2021.

¹⁵¹ [Ordre ECO/127/2021, de 14 de juny](#). DOGC núm. 8435, de 16.06.2021. Aquesta Ordre obre també el tràmit d'inscripció prèvia per sol·licitar l'ajut.

¹⁵² [Ordre ECO/153/2021, de 16 de juliol](#). DOGC núm. 8461, de 20.07.2021.

¹⁵³ [Reial decret llei 17/2021, de 14 de setembre, de mesures urgents per a mitigar l'impacte de l'escalada de preus del gas natural en els mercats minoristes de gas i electricitat](#). BOE núm. 221, de 15.09.2021.

¹⁵⁴ [Reglament delegat \(UE\) 2020/592 de la Comissió, de 30 d'abril del 2020](#) (DOUE L 140, de 04.05.2020), [Reial decret 557/2020, de 9 de juny](#) (BOE núm. 163, de 10.06.2020) i la [Resolució ARP/1394/2020, de 15 de](#)

ovines i caprines)¹⁵⁵ i d'altres de caràcter íntegrament autonòmic, com els destinats als productors agraris,¹⁵⁶ als cellers amb denominació d'origen,¹⁵⁷ als centres d'activitats marítimes¹⁵⁸ i els destinats a cobrir les necessitats de liquiditat de les explotacions agràries de determinats subsectors.¹⁵⁹

Els ajuts per als productors agraris a més d'anar dirigits a compensar la pèrdua d'ingressos derivada de la manca de funcionament dels canals de comercialització habituals, preveuen la donació dels productes no venuts a la Fundació Banc dels Aliments, per mitigar en part la crisi social derivada de l'econòmica.

En el moment de redacció d'aquest informe s'ha atorgat un total de 8.441.239,12 euros distribuïts entre els diferents tipus d'ajuts,¹⁶⁰ tal com mostra el gràfic 54. Els ajuts al sector vitivinícola concentren el 73,2% de l'import atorgat seguits pels ajuts als productors agraris, que en concentren el 16,0%.

---

juny (DOGC núm. 8157, de 18.06.2020). Per a més informació d'aquests ajuts, vegeu l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*, pàg. 44.

¹⁵⁵ Regulats pel [Reial decret 508/2020, de 5 de maig](#) (BOE núm. 126, de 06.05.2020) i convocats per la [Resolució ARP/1785/2020, de 15 de juliol](#) (DOGC núm. 8184, de 23.07.2020). Per a més informació d'aquests ajuts, vegeu l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*, pàg. 44.

¹⁵⁶ [Ordre ARP/108/2020, de 2 de juliol](#) (DOGC núm. 8170, de 06.07.2020). Al llarg de l'any 2020 s'han obert tres convocatòries (al juliol, al setembre i a l'octubre) i una altra al gener de l'any 2021. Per a més informació d'aquests ajuts, vegeu l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*, pàg. 49.

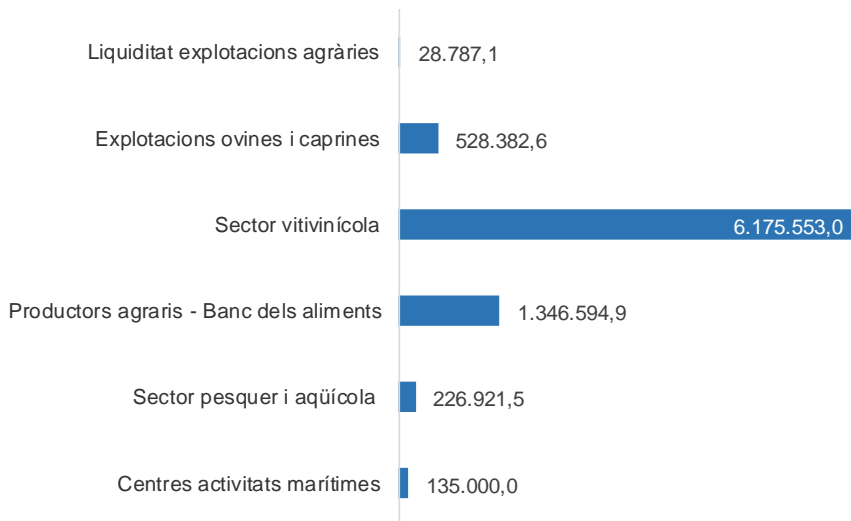
¹⁵⁷ [Ordre EMC/195/2020, de 9 de novembre](#) (DOGC núm. 8268, de l'11.11.2020) i convocats per la [Resolució EMC/2943/2020, de 17 de novembre](#) (DOGC núm. 8275, de 19.11.2020)

¹⁵⁸ [Ordre ARP/131/2020, de 29 de juliol](#) (DOGC núm. 8190, de 31.07.2020) i [Resolució ARP/2069/2020, de 13 d'agost](#), que n'obre la convocatòria per a l'any 2020 (DOGC núm. 8203, de 18.08.2020). Per a més informació d'aquests ajuts, vegeu l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*, pàg. 50.

¹⁵⁹ [Ordre ARP/130/2020, de 27 de juliol](#) (DOGC núm. 8189, de 30.07.2020) i [Resolució ARP/2013/2020, de 4 d'agost](#) (DOGC núm. 8196, de 07.08.2020) que n'obre la convocatòria. Per a més informació d'aquests ajuts, vegeu l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*, pàg. 49-50.

¹⁶⁰ De la darrera convocatòria dels ajuts als productors agraris (gener de l'any 2021) només es disposa informació del primer atorgament.

Gràfic 54. Import atorgat en les diferents línies d'ajuts al sector primari vinculats a la COVID-19. Catalunya, 2020-2021

Unitats: euros.

Font: elaboració pròpia a partir dels departaments d'Acció climàtica, Alimentació i Agenda Rural, Empresa i Treball.

La taula 40 detalla, per a cada línia, la informació disponible sobre els ajuts i les persones beneficiàries. S'ha atorgat el 81,6% dels ajuts sol·licitats (si bé hi ha diferències entre cada línia). El 64,8% de les persones beneficiàries són persones físiques, tot i que hi ha línies on tenen un pes superior (el 74,6% en els ajuts a les explotacions ovines i caprines) i en d'altres no n'hi ha (com la línia per garantir la liquiditat a les explotacions agràries de determinats sectors).

Taula 40. Ajuts al sector primari vinculats a la COVID-19. Catalunya, 2020-2021

Variables	Sol·licituds	Ajuts atorgats	Import	Persones beneficiàries	Persones jurídiques	Persones físiques
Centres activitats marítimes	79	54	135.000,0	54	41	13
Sector pesquer i aquícola	42	36	226.921,5	36	33	3
Productors agraris - Banc dels aliments	127	117	1.346.594,9	117	89	28
Sector vitivinícola	817	565	6.175.553,0	562	227	334
Explotacions ovines i caprines	682	682	528.382,6	682	173	509
Liquiditat explotacions agràries	11	5	28.787,1	5	5	0
Total	1.758	1.459	8.441.239	1.456	568	887

Unitats: nombres absoluts i imports en euros.

Font: elaboració pròpia a partir dels departaments d'Acció climàtica, Alimentació i Agenda Rural, Empresa i Treball.

Els ajuts es distribueixen per les comarques que tenen més presència d'activitats del sector agrari. La distribució territorial global queda condicionada per la dels ajuts al sector vitivinícola, que com ja s'ha dit, concentra el 73,2% de l'import atorgat. Tot i que la distribució territorial de l'import no inclou els ajuts als cellers amb denominació d'origen, les dades relatives a la resta d'ajuts permeten afirmar que la província de Barcelona rep 5.015.469,71 euros, la de Tarragona, 1.515.280,39 euros, la de Lleida, 1.016.535,43 euros i finalment, la de Girona, 426.899,83 euros. S'atorguen 5.653,76 euros a empreses amb seu fora de Catalunya.

La taula 41 conté la mateixa informació que la 40 per a les quatre sublínies en què es desagreguen els ajuts al sector vitivinícola.¹⁶¹ L'import més elevat correspon a la línia que s'ha atorgat per compensar la destil·lació de vi a doll i que només compta amb una persona beneficiària. La línia d'ajut a l'emmagatzematge privat voluntari de vi amb denominació d'origen protegida (DOP) concentra el 34,0% de l'import i el 10,3% de les persones beneficiàries.

La línia de suport a la collita en verd de vi amb DOP concentra el 38,5% de l'import i el 67,3% de les persones beneficiàries. Alhora és la línia que ha beneficiat un nombre més elevat de persones físiques (308 de 378).

Per últim, la taula inclou també els ajuts als cellers amb denominació d'origen, convocats de manera independent als anteriors, amb un import menor comparativament (concentra el 7,5% dels més de sis milions d'euros), però un nombre relativament alt de persones beneficiàries (concentra el 22,2% del total). 24 de les 125 persones beneficiàries són físiques, la resta, jurídiques.¹⁶²

Taula 41. Ajuts al sector vitivinícola vinculats a la COVID-19. Catalunya, 2020-2021

Indicadors	Sol·licituds	Ajuts atorgats	Import	Perso- nes be- neficià- ries	Perso- nes jurí- diques	Perso- nes físi- ques
Destil·lació	2	1	1.240.201	1	0	0
Emmagatzematge privat	66	58	2.099.409	58	56	2
Collita en verd	623	378	2.374.544	378	70	308
Cellers amb denominació d'origen	126	125	461.400	125	101	24
Total	817	562	6.175.553	562	227	334

Unitats: nombres absoluts i imports en euros.

Font: elaboració pròpia a partir dels departaments d'Acció climàtica, Alimentació i Agenda Rural, Empresa i Treball.

En segon lloc, cal destacar els ajuts gestionats pel **Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya**, enguany focalitzats en l'objectiu de pal·liar els efectes de la COVID-19 sobre l'activitat de les empreses i alhora ajudar-les a sortir reforçades de la crisi. Si bé hi ha ajuts

¹⁶¹ Els ajuts als cellers amb denominació d'origen els ha convocat el Departament d'Empresa i Coneixement, mentre que els altres tres, han estat convocats pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació.

¹⁶² Una associació, 10 societats anònimes, 4 societats civils, 6 cooperatives i 80 societats de responsabilitat limitada.

que es dirigeixen amb caràcter general a les empreses d'aquests sectors, n'hi ha d'altres molt específics, focalitzats en aquelles que han hagut de paraitzar la seva activitat (o l'han vist reduïda de manera intensa) per aplicació de les mesures de contenció de la pandèmia.

La taula 42 conté les dades dels ajuts atorgats amb caràcter general a entitats i empreses d'aquests sectors,¹⁶³ que ascendeixen fins els 2.148 ajuts per un import de 8.723.945 euros. Cal tenir en compte que la línia que rep més import (el 40,3%) és la destinada a donar suport a la xarxa associativa i que totes les persones beneficiàries són jurídiques. En canvi, la línia que beneficia a més persones físiques és la de reactivació del comerç, que alhora concentra el 58,8% dels ajuts atorgats i el 35,5% de l'import.

Taula 42. Ajuts al comerç, l'artesania i la moda afectats per les mesures de contenció de la COVID-19. Catalunya, 2020

Variables	Sol·licituds	Ajuts atorgats	Import	Persones beneficiàries	Persones jurídiques	Persones físiques
Suport a les entitats representatives del sector del comerç	47	7	244.300	7	7	0
Suport a la xarxa associativa de comerç, artesania i moda	407	374	3.515.576	374	374	0
Reactivació del comerç	1.498	1.264	3.099.827	1.264	590	674
Suport a la inversió per a la nova implantació de comerços i millora comercial dels establiments	419	343	1.473.099	343	179	164
Reactivació de la moda catalana	222	160	391.143	160	97	63
Total	2.593	2.148	8.723.945	2.148	1.247	901

Unitats: nombres absoluts

Font: elaboració pròpia a partir del Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya.

Paral·lelament a aquests ajuts, al llarg de l'any 2020 (i també 2021)¹⁶⁴ se n'han convocat d'altres específics que pràcticament arriben als 104 milions d'euros i beneficien a gairebé 34.000 persones, tal com detalla la taula 43. Aquests ajuts s'han centrat en els subsectors d'activitat afectats de manera directa per les mesures aplicades per contenir la propagació de la COVID-19.

Sis de cada deu persones beneficiàries són persones físiques (el 63,9%), si bé hi ha importants diferències segons les línies (en aquelles de què es disposa de dades). Així, les persones físiques representen més de la meitat de les beneficiàries en la primera línia d'ajuts a restaurants i centres d'estètica i bellesa (el 67,1%), al sector de les fires d'atraccions, revetlles i festes majors (el 90,9%) i en els ajuts al comerç, la restauració i els serveis del Ripollès i la Cerdanya (el 69,3%).

¹⁶³ Per a més detall de la finalitat i persones destinatàries de cada programa, vegeu la taula 5 de l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom* (p. 52). Aquestes subvencions estan regulades per la [Resolució de 21 d'abril de 2020](#) (DOGC núm. núm. 8123, de 29.04.2020) i convocades per diferents resolucions publicades el mateix dia al DOGC.

¹⁶⁴ Els ajuts als restaurants i centres d'estètica i bellesa convocats a l'octubre del 2020 (primera línia de la taula 43) ja van ser explicats a l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom* (pàg. 52).

En canvi, tenen més pes les persones jurídiques en els ajuts a l'oci nocturn i els parcs infantils privats (representen el 64,0%) i en els establiments de més de 400 m² (són el 77,0%).

La distribució territorial dels ajuts és similar en totes les línies de les quals es disposa informació: més de la meitat es concentren a la demarcació de Barcelona, seguida per la de Girona, Tarragona i Lleida. L'excepció són els ajuts centrats a les comarques del Ripollès i la Cerdanya, afectades pel confinament comarcal aprovat el 22 de desembre de 2020.¹⁶⁵

Taula 43. Ajuts a subsectors específics del comerç, l'artesania i la moda afectats per les mesures de contenció de la COVID-19. Catalunya, 2020-2021

Variables	Sol·licituds	Ajuts atorgats	Import	Persones beneficiàries	Persones jurídiques	Persones físiques
Restaurants i centres d'estètica i bellesa ¹	29.006	27.007	10.345.813	27.007	8.888	18.119
Restaurants, centres d'estètica i bellesa i els establiments comercials (centre o recinte comercial) ²	36.114	33.223	64.005.871	n.d.	n.d.	n.d.
Oci nocturn i parcs infantils privats ³	1.312	849	9.660.000	849	543	306
Sector de les fires d'atraccions, revetlles i festes majors ⁴	430	353	2.193.000	353	32	321
Comerç, restauració i serveis del Ripollès i la Cerdanya ⁵	967	888	1.961.500	888	273	615
Establiments de més de 400 m ² o establiments o locals comercials (dins de centres comercials) ⁶	2.515	1.852	15.742.000	1.852	1.426	426
Total	70.344	64.172	103.908.184	30.949	11.162	19.787

Unitats: nombres absoluts

Nota (1): resolucions de 20 d'octubre de 2020 (DOGC núm. 8252 de 22.10.2020) i de 26 d'octubre de 2020 (DOGC núm. 8256 de 27.10.2020).

Nota (2): resolucions de 5 de novembre de 2020 (DOGC núm. 8265 de 6.11.2020) i de 17 de desembre de 2020 (DOGC núm. 8300, de 21.12.2020).

Nota (3): dades corresponents a la primera convocatòria. Resolucions de 5 de novembre de 2020 (DOGC núm. 8265 de 6.11.2020) i de 25 de novembre (DOGC núm. 8281 de 26.11.2020).

Nota (4): resolucions de 14 de desembre de 2020 (DOGC núm. 8295 de 15.12.2020) i de 15 de desembre de 2020 (DOGC núm. 8297 de 17.12.2020).

Nota (5): resolucions de 30 de desembre de 2020 (DOGC núm. 8309, de 5.1.2021) i d'11 de gener de 2021 (DOGC núm. 8314, de 13.1.2021).

Nota (6): dades corresponents a la primera convocatòria. Resolució de 19 de gener de 2021 (DOGC núm. 8321, de 20.1.2021) i de 25 de gener de 2021 (DOGC núm. 8326 de 26.1.2021).

Font: elaboració pròpia a partir del Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya.

Molts ens locals han previst mesures de suport econòmic a professionals i empreses d'aquests sectors d'activitat. Amb caràcter general, s'ha tingut en compte si van haver de paralitzar la seva activitat amb motiu de la declaració de l'estat d'alarma el març de 2020 o bé tot i seguir actius, van patir una important davallada de la facturació. Molts ajuts també tenen en compte les mesures aprovades durant el segon semestre de 2020 amb la finalitat de reduir els contagis de la malaltia.

¹⁶⁵ Resolució SLT/3397/2020, de 22 de desembre (DOGC núm. 8302, de 23.12.2020).

Aquest suport econòmic s'ha materialitzat en diferents tipus d'actuacions:

- Les més nombroses, subvencions a fons perdut. S'han convocat ajuts al comerç¹⁶⁶, les empreses de l'àmbit de l'estètica,¹⁶⁷ la restauració¹⁶⁸ i l'oci nocturn¹⁶⁹ per compensar pèrdues o les despeses assumides per la represa d'activitat complint les mesures preventives i de seguretat.¹⁷⁰ Tal com s'ha comentat anteriorment, també hi ha ajuts per afavorir la reactivació econòmica d'aquests sectors.¹⁷¹
- Bonificació de diverses taxes municipals (residus,¹⁷² ocupació de la via pública i terrasses - ja comentades-). Alguns municipis han ampliat les terrasses autoritzades.¹⁷³
- Impuls de campanyes de promoció i suport a aquests sectors, sobretot al comerç local i de proximitat.¹⁷⁴ Algunes d'aquestes iniciatives se centra també en els productes agroalimentaris elaborats al municipi o comarca, amb la finalitat de promoure'n el seu consum, ja sigui minorista o a la restauració.¹⁷⁵

Aquestes campanyes es concreten en el desenvolupament de *marketplaces* o espais de promoció dels comerços del municipi que poden adoptar la forma de pàgines web o aplicacions per a mòbils,¹⁷⁶ l'impuls de monedes locals (com els Vilawatts de Viladecans)¹⁷⁷ o butlletes o bons per gastar en comerços de la ciutat.¹⁷⁸

La **cultura** ha estat un altre àmbit d'activitat greument afectat per la pandèmia. El confinament domiciliari de l'any 2020 i les mesures de contenció aplicades amb posterioritat han

---

¹⁶⁶ Les del Consell Comarcal del Segrià i les ciutats de Tarragona, Sabadell, Vic, Figueres, Igualada, Tortosa, Valls, Tàrrrega, Mollerussa, Solsona, la Bisbal de l'Empordà, Puigcerdà i Rubí.

¹⁶⁷ A Igualada, el Vendrell, Olot, Banyoles, Tàrrrega, la Seu d'Urgell, la Bisbal de l'Empordà, Puigcerdà, Solsona i Cornellà de Llobregat.

¹⁶⁸ Consell Comarcal del Segrià, Tarragona, el Vendrell, Tortosa, la Bisbal de l'Empordà i Solsona.

¹⁶⁹ Terrassa, Tarragona, Figueres, Olot, la Seu d'Urgell i Puigcerdà.

¹⁷⁰ Com ara els ajuts al sector turístic de l'ajuntament de Barcelona i al sector de la restauració a Granollers i a Tortosa.

¹⁷¹ Les de Lleida pel sector turístic i les destinades a la restauració convocades també per la ciutat de Lleida i Mataró, Igualada i Olot.

¹⁷² Pel sector de l'estètica a Terrassa,

¹⁷³ Vilanova i la Geltrú, Santa Coloma de Gramenet i l'Hospitalet de Llobregat (segons preveu el pla de reactivació).

¹⁷⁴ Els consells comarcals de l'Alta Ribagorça, l'Alt Urgell el Baix Camp, el Baix Ebre, la Garrotxa, el Moianès, el Montsià, el Pla d'Urgell, la Segarra, el Vallès Oriental i les ciutats de Tarragona, Vilanova i la Geltrú, Granollers, Vic, Igualada, Vilafranca del Penedès, Tortosa, Valls, Moià, Tremp, Móra d'Ebre, l'Hospitalet de Llobregat, Viladecans i el Prat de Llobregat.

¹⁷⁵ Els consells comarcals del Vallès Oriental i la Cerdanya, així com els municipis de Vilanova i la Geltrú, Vilafranca del Penedès i Viladecans.

¹⁷⁶ Com els impulsats per la Diputació de Girona, els consells comarcals de la Garrotxa, el Montsià, el Vallès Oriental, Terrassa, Sabadell, Tarragona, Reus, Granollers, Figueres, Sant Feliu de Llobregat, Igualada, Vilafranca del Penedès, Tortosa, Amposta, Ripoll, Moià, Móra d'Ebre, Santa Coloma de Gramenet, Viladecans i Mollet.

¹⁷⁷ Que també són part de les subvencions econòmiques que s'atorguen. Així, el 80% de l'import atorgat en les subvencions convocades l'any 2021 es concreta en una transferència monetària mentre que el 20% restant es fa en aquesta moneda digital.

¹⁷⁸ Terrassa, Reus, Vic, Figueres, Moià, Vilafranca del Penedès, Berga, Móra d'Ebre i Sant Cugat.

provocat una caiguda important del públic i l'anul·lació de molts espectacles i actes culturals. Per mitigar en part la caiguda d'ingressos i permetre la continuïtat d'aquestes empreses s'han aprovat mesures de suport al sector, tant d'àmbit estatal,¹⁷⁹ com autonòmic i local.

La taula 44 mostra els ajuts i l'import atorgat per la Generalitat de Catalunya segons les resolucions publicades a la data de redacció d'aquest informe (juny 2021).¹⁸⁰ L'import total ascendeix fins els 22 milions d'euros i s'ha concretat en 1.724 ajuts. El nombre de persones beneficiàries és menor perquè en nombroses ocasions¹⁸¹ una mateixa persona ha rebut més d'un ajut.

La línia que concentra la meitat dels ajuts (el 50,5%) i de l'import atorgat (el 52,9%) és la destinada a compensar les despeses de funcionament¹⁸², seguida per la línia d'ajuts per compensar les pèrdues per la reducció forçada dels aforaments en espais escènics i musicals,¹⁸³ que concentra el 27,4% dels ajuts i el 34,9% de l'import atorgats. Cal tenir en compte que la segona línia de la taula, va destinada també a cobrir les despeses de funcionament d'empreses, igual que la primera, però en aquest cas de tres subsectors específics: l'audiovisual, les arts escèniques i la música.¹⁸⁴

Només el 12,2% de les persones beneficiàries són persones físiques, si bé el seu pes és diferent en funció del tipus d'ajut. Així, als ajuts a l'exhibició d'espectacles de les arts escèniques¹⁸⁵ només hi han accedit persones jurídiques. Als ajuts per compensar les pèrdues per la reducció forçada dels aforaments hi han accedit també diferents ens públics i ajuntaments.

A més dels ajuts que conté la taula 44, se n'han convocat d'altres dirigits a compensar les pèrdues per la cancel·lació d'espectacles, activitats culturals i festivals de música.¹⁸⁶

---

¹⁷⁹ Per més detall de les mesures estatals aprovades, vegeu l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom* p. 44.

¹⁸⁰ Per tant, és possible que aquestes dades incrementin per resolucions de concessió posteriors.

¹⁸¹ Sobretot en el cas dels ajuts per la compensació de pèrdues per la reducció forçada dels aforaments en espais escènics i musicals.

¹⁸² Regulades per la [Resolució CLT/1073/2020, de 18 de maig](#) (DOGC núm. 8138, de 21.5.2020). S'han aprovat dues convocatòries: la primera mitjançant la [Resolució CLT/1112/2020, de 22 de maig](#) (DOGC núm. 8145, de 2.6.2020) i la segona, mitjançant la [Resolució CLT/2090/2020, de 6 d'agost](#) (DOGC núm. 8212, de 28.8.2020).

¹⁸³ Les primeres bases d'aquests ajuts es van aprovar per la [Resolució CLT/2789/2020, de 4 de novembre](#) (DOGC núm. 8266, de 9.11.2020), però van ser substituïdes per les aprovades mitjançant la [Resolució CLT/3058/2020, de 25 de novembre](#) (DOGC núm. 8283, de 30.11.2020) per permetre subvencionar més casos que no complien els requisits previstos a les bases originals i que també estaven afectats per les mesures de contenció de la pandèmia. La convocatòria s'ha obert per la [Resolució CLT/3161/2020, de 30 de novembre](#) (DOGC núm. 8289, de 7.12.2020)

¹⁸⁴ L'article 12 del [Decret llei 38/2020, de 3 de novembre](#) (DOGC núm. 8264, de 5.11.2020) n'aprova les bases i la [Resolució CLT/2814/2020, de 6 de novembre](#) (DOGC núm. 8268, d'11.11.2020) n'obre la convocatòria.

¹⁸⁵ Convocades per la [Resolució CLT/2097/2020, de 24 d'agost](#) (DOGC núm. 8212, de 28.8.2020).

¹⁸⁶ Com ara els previstos a l'art. 1 i següents del Decret llei 38/2020 i convocats per la [Resolució CLT/2815/2020, de 5 de novembre](#) (DOGC núm. 8268, d'11.11.2020); els previstos en la [Resolució CLT/1028/2020, de 13 de maig](#) (DOGC 813, de 18.05.2020) i convocats per la [Resolució CLT/1081/2020, de 18 de maig](#) (DOGC núm. 8139, de 22.05.2020); i els previstos en la [Resolució CLT/2563/2020, de 18 d'octubre](#) (DOGC núm. 8252, de 22.10.2020) i convocats mitjançant la [Resolució CLT/2648/2020, de 22 d'octubre](#) (DOGC núm. 8261, de 2.11.2020).

Taula 44. Ajuts al sector cultural vinculats a la COVID-19. Catalunya, 2020-2021

Indicadors	Sol·licituds	Ajuts atorgats	Import	Persones beneficiàries	Persones jurídiques	Persones físiques
Despeses de funcionament	1.328	871	11.643.635	867	744	123
Despeses de funcionament sectors de l'audiovisual, les arts escèniques i la música	n.d.	358	1.688.720	344	302	42
Suport exhibició espectacles arts escèniques	26	23	1.000.000	23	23	0
Compensació de pèrdues per la reducció forçada dels aforaments	n.d.	472	7.669.581	180	173	7
Total	n.d.	1.724	22.001.936	1.414	1.242	172

Unitats: nombres absoluts i imports en euros.

Font: elaboració pròpia a partir de les resolucions de concessió dels ajuts del Departament de Cultura.

Tot i que no es disposa de les dades sobre l'execució, cal tenir en compte també els següents ajuts destinats al sector cultural:

- Els previstos en el Reial decret llei 17/2020¹⁸⁷ i explicats en l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom* (pàg. 44).
- Els convocats pels ens locals, que es concreten en subvencions de rescat o reactivació,¹⁸⁸ bonificacions d'impostos municipals (com ara l'IBI),¹⁸⁹ la contractació de l'oferta cultural municipal a professionals i empreses de la ciutat,¹⁹⁰ el programa de compra en les llibreries de la ciutat de Santa Coloma de Gramenet o la creació d'espais de treball per coordinar accions i oferta cultural.¹⁹¹

El **turisme** és també un dels sectors que ha patit els efectes directes i indirectes de la pandèmia. Per compensar les pèrdues econòmiques del sector i garantir la continuïtat de les empreses s'han convocat diferents línies d'ajuts, que la taula 45 resumeix. Cal tenir en compte que totes les línies tenen la mateixa finalitat, si bé a la quarta només poden accedir-hi professionals i empreses de les dues comarques afectades pel tancament perimetral.

¹⁸⁷ Reial decret llei 17/2020, de 5 de maig, pel qual s'aproven mesures de suport al sector cultural i de caràcter tributari per a fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19. BOE núm. 126, de 6.5.2020.

¹⁸⁸ La Diputació de Tarragona, el Consell Comarcal del Segrià i els ajuntaments de Tarragona, Granollers, Figueres, Igualada, Puigcerdà i Sant Boi. Molts d'aquests ajuts també busquen afavorir la reactivació econòmica del sector. El Consell Comarcal del Moianès preveu una línia d'ajuts per presentar projectes culturals als festivals.

¹⁸⁹ El Pla de reactivació de Santa Coloma de Gramenet preveu aquesta bonificació per a les empreses del sector de la cultura.

¹⁹⁰ Tal com preveuen els plans de reactivació de Reus, Figueres, Moià i l'Hospitalet de Llobregat.

¹⁹¹ Impulsada pel Consell Comarcal de la Segarra i la ciutat de Tarragona (mitjançant una taula estratègica).

Taula 45. Ajuts al sector turístic vinculats a la COVID-19. Catalunya, 2020-2021

Variables	Peticions ¹	Ajuts atorgats	Import	Persones beneficiàries
Línia 1 ²	1.894	1.789	4.470.000	n.d.
Línia 2 ³	2.187	2.176	6.976.000	n.d.
Línia 3 ⁴	6.548	6.507	39.319.000	n.d.
Línia 4 ⁵ - Cerdanya i Ripollès	381	380	3.375.000	n.d.
Total	11.010	10.852	54.140.000	7.268

Unitats: nombres absoluts i imports en euros.

Nota (1): no s'inclouen les inadmeses, les desistides i les anul·lades.

Nota (2): regulada per l'Ordre EMC/39/2020, de 13 d'abril i convocada per la Resolució EMC/843/2020, de 13 d'abril (ambdues publicades en el DOGC núm. 8112, de 15.4.2020).

Nota (3): regulada per l'Ordre EMC/82/2020, de 14 de juny (DOGC núm. 8155, de 16.6.2020) i convocada per la Resolució EMC/1478/2020, de 22 de juny (DOGC núm. 8162, de 25.6.2020).

Nota (4): regulada per la Resolució EMC/2810/2020, de 6 de novembre (DOGC núm. 8266, de 9.11.2020) i convocada per la Resolució EMC/3015/2020, de 20 de novembre (DOGC núm. 8280, de 25.11.2020).

Nota (5): regulada per la Resolució EMC/2/2021, de 4 de gener (DOGC núm. 8310, de 7.1.2021) i convocada per la Resolució EMC/22/2021, d'11 de gener (DOGC núm. 8314, de 13.1.2021).

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

La taula 46 detalla l'activitat a la qual es dediquen les persones beneficiàries que han accedit a aquests ajuts. Quatre de cada deu han anat destinats a titulars d'establiments d'allotjament turístic, col·lectiu que ha rebut gairebé la meitat de l'import atorgat (el 48%).

Taula 46. Activitat de la persona beneficiària dels ajuts al sector turístic. Catalunya, 2020-2021

Variables	Ajuts atorgats	Percentatge sobre el total	Import atorgat	Percentatge sobre el total
Agents de viatges	1.956	18,0	8.967.000	16,6
Establiments i activitats d'interès turístic	1.947	17,9	10.294.000	19,0
Explotadors d'habitatges d'us turístic	1.612	14,9	7.562.000	14,0
Guies de turisme de Catalunya habilitats	763	7,0	1.322.000	2,4
Titulars d'establiments d'allotjament turístic	4.574	42,1	25.995.000	48,0
Total	10.852	100,0	54.140.000	100,0

Unitats: nombres absoluts i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

La informació disponible d'aquest ajuts també permet fer una lectura en clau de distribució territorial, tal com mostra la taula 47. La marca turística que concentra un percentatge més alt de l'import atorgat és la de Barcelona (el 23,6%), seguida per la Costa Brava (el 20,1%), la Costa de Barcelona (el 18,2%) i els Pirineus (el 17,2%).

Taula 47. Ajuts al sector turístic, per marca turística de residència de la persona beneficiària. Catalunya, 2020-2021

Variables	Ajuts atorgats	Percentatge sobre el total	Import atorgat	Percentatge sobre el total
Barcelona	2.542	23,4	12.765.000	23,6
Costa Brava	2.124	19,6	10.901.000	20,1
Costa Barcelona	2.016	18,6	9.845.500	18,2
Pirineus	1.828	16,8	9.334.000	17,2
Costa Daurada	870	8,0	4.625.500	8,5
Paisatges Barcelona	568	5,2	2.526.000	4,7
Terres de l'Ebre	399	3,7	1.754.000	3,2
Terres de Lleida	336	3,1	1.520.000	2,8
Val d'Aran	169	1,6	869.000	1,6
Fora de Catalunya	0	0,0	0	0,0
Total	10.852	100,0	54.140.000	100,0

Unitats: nombres absoluts i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

Igual que en la resta de sectors, els ens locals han focalitzat gran part de les mesures de suport en els professionals i empreses del sector turístic. S'han convocat subvencions per compensar les pèrdues o les despeses d'adequació dels espais a les mesures de seguretat,¹⁹² s'han finançat campanyes de promoció del territori com a destí turístic¹⁹³ i s'han impulsat plans d'acció per reactivar i adaptar el sector a l'escenari post COVID-19. Aquests plans sovint preveuen subvencions específiques.¹⁹⁴

D'altra banda, cal tenir en compte també les subvencions que s'han atorgat a micro i petites empreses del **sector industrial i de serveis a la producció de Catalunya**, que han estat afectades econòmicament per la COVID-19.¹⁹⁵ La finalitat d'aquests ajuts és permetre la continuïtat de la seva activitat i mantenir els treballadors/ores amb contracte indefinit. La subvenció consisteix en una aportació única de 1.500 euros per cada treballador/a que l'empresa beneficiària mantingui amb contracte indefinit (amb uns topalls en funció de la plantilla).

Aquests ajuts van dirigits a empreses de determinats sectors d'activitat,¹⁹⁶ i si bé poden accedir-hi micro i petites empreses de tota Catalunya, es prioritza aquelles ubicades en municipis de la Conca d'Òdena (o propers a aquests) afectats pel confinament perimetral aprovat el març de 2020.

¹⁹² La Bisbal de l'Empordà, Olot, Tortosa i Solsona. Els ajuts de Puigcerdà i Vielha que concreten específicament que no hi poden accedir els titulars d'habitatges d'ús turístic.

¹⁹³ Per part de la Diputació de Tarragona, els consells comarcals de l'Alt Empordà, el Baix Ebre, el Baix Penedès, la Garrotxa, el Moianès, el Montsià, el Priorat, el Ripollès, la Terra Alta, el Vallès Oriental i les ciutats de Barcelona, Vilanova i la Geltrú, Granollers, Tortosa i Mollerussa.

¹⁹⁴ Consells comarcals del Bages, Moianès i Vallès Oriental.

¹⁹⁵ L'[Ordre EMC/78/2020, de 9 de juny](#) n'aprova les bases i la [Resolució EMC/1317/2020, de 9 de juny](#) n'obre la convocatòria. Ambdues normes han estat publicades al DOGC núm. 8152, d'11.6.2020.

¹⁹⁶ I que implica que han d'estar classificades pels codis CCAE 10 a 33 i CCAE 35 a 39, segons activitat principal o secundària de les mateixes en els seus estatuts.

A banda del criteri territorial, es té en compte també el sectorial, que considera el nombre de persones treballadores afectades per ERTO segons el codi que tinguin de la classificació catalana d'activitats econòmiques (CCAIE), amb relació al nombre total d'afiliats d'aquella activitat al Règim General de la SS. És a dir, a més afectació sectorial, més punts per accedir a l'ajut. D'igual manera, es prioritza les empreses més afectades en termes de facturació, les que tenen plantilles més petites i aquelles que duen a terme activitats considerades essencials o de la cadena de valor, definides pel Reial decret llei 10/2020.

Amb tres ampliacions de la dotació pressupostària, s'han concedit 1.148 ajuts per un import total de 14.152.000 euros. Els ajuts han contribuït a mantenir 9.696 llocs de treball. Cal tenir en compte però, que s'han denegat 840 sol·licituds (el 42,3%). Gairebé la meitat d'aquestes 840 sol·licituds (401) s'han denegat per manca de dotació pressupostària. L'altre motiu de denegació amb més pes és no haver acreditat un CCAIE subvencionable (167 de 840 denegacions).

Tal com mostra la taula 48, els subsectors d'activitat amb més empreses beneficiades per l'ajut són la fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips (amb 16,8% d'empreses), les indústries tèxtils (amb el 16,3%) i les arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats (amb el 9,7%).

L'àmbit metropolità de Barcelona concentra la meitat dels ajuts (el 49,3%), seguit de les comarques centrals (que concentren el 20,3%), les gironines (amb el 8,3%), el Camp de Tarragona (6,2%), el Penedès (5,4%), Ponent (5,0%), les Terres de l'Ebre (4,6%) i l'Alt Pirineu i Aran (0,7%).

Taula 48. Ajuts a micro i petites empreses del sector industrial i de serveis a la producció, per subsectors d'activitat. Catalunya, 2020

Sectors	Empreses	Percentatge
Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	193	16,81
Indústries tèxtils	118	10,28
Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	111	9,67
Fabricació de begudes	78	6,79
Fabricació de maquinària i equips ncaa	76	6,62
Fabricació de mobles	75	6,53
Confecció de peces de vestir	59	5,14
Reparació de productes metàl·lics, maquinària i equips	50	4,36
Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	49	4,27
Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	47	4,09
Indústries manufactureres diverses	46	4,01
Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	41	3,57
Indústria de productes alimentaris	36	3,14
Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	33	2,87
Metal·lúrgia i fabricació de productes bàsics de ferro, acer i ferroaliatges	30	2,61
Instal·lació de maquinària i equips industrials	22	1,92
Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	19	1,66
Fabricació de materials i equips elèctrics	17	1,48
Indústries del paper	13	1,13
Indústries químiques	12	1,05
Indústria del cuir i del calçat	10	0,87
Tractament i eliminació de residus	7	0,61
Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus	3	0,26
Subministrament d'energia elèctrica i gas	2	0,17
Fabricació d'altres materials de transport	1	0,09
Total general	1.148	100,00

Unitats: nombres absoluts i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

La reactivació industrial és l'objectiu de la línia de préstecs participatius per a empreses catalanes que ha aprovat el Govern de la Generalitat, a través d'Avançsa (Empresa de Promoció i Localització Industrial de Catalunya SA).¹⁹⁷

¹⁹⁷ Més informació: [Línia de préstecs participatius Avançsa](#).

D'altra banda, tot i que alguns dels plans de reactivació socioeconòmica dels ens locals preveuen accions de suport i impuls de la indústria (com el del Consell Comarcal del Vallès Oriental o el de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat), no s'han identificat ajuts específics en aquest àmbit.

El sector de **lleure juvenil** també ha hagut de restringir la seva activitat degut a les mesures de contenció de la pandèmia, per la qual cosa s'han convocat ajuts tant d'àmbit autonòmic com local per donar-hi suport.

En primer lloc cal tenir en compte l'ajut econòmic extraordinari per a l'organització i el funcionament de les activitats en l'àmbit del lleure educatiu¹⁹⁸ que té per finalitat donar suport econòmic a les entitats organitzadores perquè puguin adaptar millor les activitats de lleure educatiu al context social i sanitari.

En segon lloc, s'han convocat un altre ajut extraordinari, en forma de prestació econòmica única, destinada a les empreses, persones treballadores autònomes i entitats del sector del lleure educatiu i de les activitats extraescolars que té com a finalitat afavorir la sostenibilitat econòmica del sector.¹⁹⁹

L'import total concedit és de 8.155.500,00 euros. Tal com mostra la taula 49, s'han atorgat 1.940 ajuts, el 72,2% dels sol·licitats. El 88,7% dels ajuts atorgats són de la modalitat B, dirigida a les activitats extraescolars.

Taula 49. Ajuts al sector del lleure educatiu i de les activitats extraescolars. Catalunya, 2020

Modalitats	Import	Ajuts sol·licitats	Persones jurídiques sol·licitants	Persones físiques sol·licitants	Ajuts atorgats
Modalitat A. Lleure educatiu de cap de setmana	500 €/entitat	74	61	13	37
Modalitat B. Extraescolars (inclòs lleure educatiu entre setmana)	3.500 €/sol·licitant	2.704	1.321	1.383	1.940
Modalitat C. Instal·lacions juvenils	5.000 €/sol·licitant	250	188	62	210
Total		3.028	1.570	1.458	2.187

Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Educació.

¹⁹⁸ Regulat en el capítol IV del Decret llei 21/2020, de 2 de juny, de mesures urgents de caràcter econòmic, cultural i social i convocat per la [Resolució TSF/1945/2020, de 30 de juliol](#) (DOGC núm. 8192, de 03.08.2020).

¹⁹⁹ La convocatòria es regeix per les bases reguladores aprovades mitjançant el Decret llei 41/2020, de 10 de novembre i la [Resolució EDU/3094/2020, de 27 de novembre](#) (DOGC núm.8284, d'1.12.2020) que n'obre la convocatòria.

Pel que fa a les activitats extraescolars diversos ens locals han impulsat ajuts de suport a escoles de música (Solsona), centres esportius i d'extraescolars (Olot, Amposta, Puigcerdà, Tortosa).

Cal també tenir en compte els ajuts per al sector del taxi i el transport privat, que han convocat alguns ens locals, com ara els ajuntaments d'Igualada, Olot i Puigcerdà.

Per últim, cal fer referència a una iniciativa de col·laboració públicoprivada per donar suport econòmic a projectes empresarials d'un **àmbit territorial** determinat, com la Campanya "Matchfunding Arrela't" de l'Alt Pirineu i Aran,²⁰⁰ impulsada pels consells comarcals de l'Alta Ribagorça, l'Alt Urgell, la Cerdanya, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà i el Conselh Generau d'Aran, l'Ateneu Cooperatiu de l'Alt Pirineu i Aran i el projecte Odisseu, amb el suport de la Diputació de Lleida, Diputació de Girona, l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran, la Direcció General de Joventut, el Consorci GAL Alt Urgell – Cerdanya, el Consorci Leader Pirineu Occidental i la Fundació Goteo.

És una convocatòria de finançament col·lectiu mixta (*matchfunding*) en la qual les administracions complementen les aportacions que fa la ciutadania a través del micromecenatge, aportant un euro per cada euro recaptat multiplicant així els fons recollits. En la primera edició han partit d'un fons públic de 24.000€ per activar un màxim de 6 projectes amb retorn social al territori que han estat escollits per un jurat independent.

---

²⁰⁰ Més informació: [Arrela't](#).

8. Novetats normatives

Les mesures aprovades per tal de fer front a les conseqüències derivades de la COVID-19 ocupen un lloc central en la normativa aprovada l'any 2020 en matèria de treball autònom. En aquest apartat s'actualitza la normativa aprovada amb posterioritat a l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*, que recull l'anàlisi detallada de les mesures acordades fins a setembre de 2020. L'anàlisi d'aquesta normativa permet arribar a les conclusions següents:

- Pel que fa a les mesures per pal·liar les conseqüències i efectes negatius de la COVID-19 des del punt de vista socioeconòmic, en l'àmbit estatal, als reials decrets llei analitzats en l'informe esmentat, cal afegir el Reial decret llei 35/2020, que regula un procediment per tal que arrendador i arrendatari puguin acordar la modulació del pagament del lloguer. Amb tot, cal tenir en compte que a Catalunya és d'aplicació la regulació establerta pel Decret llei 34/2020, tal com es va analitzar a l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*.
- Els darrers mesos del 2020 el Govern estatal treballa en el Pla de recuperació, transformació i resiliència (PRTR), l'estratègia per canalitzar els fons destinats per Europa reparar els danys provocats per la crisi de la COVID-19 i, a través de reformes i inversions, construir un futur més sostenible.
- En l'àmbit català, a més de les mesures per fer front a les conseqüències de la COVID-19 aprovades a través dels decrets llei 39/2020, 47/2020 i 49/2020, cal destacar la Llei 18/2020, aprovada amb l'objectiu d'impulsar l'activitat econòmica establint els criteris i instruments per fer més àgil i eficient la relació entre les administracions catalanes i les empreses i els treballadors i treballadores autònoms.

Les mesures aprovades per tal de fer front a les conseqüències derivades de la COVID-19 ocupen un lloc central en la normativa aprovada l'any 2020 en matèria de treball autònom. En aquest apartat s'actualitza la normativa aprovada amb posterioritat a l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*,²⁰¹ que recull l'anàlisi detallada de les mesures acordades fins setembre de 2020.

8.1. Àmbit estatal

Tal com s'analitza a l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*, en l'àmbit estatal la resposta a la pandèmia s'articula des del punt de vista jurídic a través de la declaració de l'estat d'alarma i les mesures acordades en base a aquest i d'un conjunt de reials decrets lleis per pal·liar les conseqüències negatives que des del punt de vista socioeconòmic es deriven de la pandèmia.

L'estat d'alarma ha estat declarat en tres ocasions, la segona amb efectes territorials limitats a la Comunitat autònoma de Madrid, per protegir la salut i seguretat dels ciutadans, contenir la progressió de la malaltia i reforçar el sistema de salut pública. La primera declaració de

---

²⁰¹ CTESC (2020). *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*. Col·lecció Estudis i informes, 56. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya. Aquest informe s'aprova pel Ple de 2.11.2020 i recull les mesures aprovades fins el mes d'octubre. Vegeu també els apartats 5 (Protecció social) i 6 (Foment i consolidació) d'aquest informe per a una anàlisi completa.

l'estat d'alarma, tal com s'analitza en l'informe esmentat, es produeix el 14.03.2020 i, després de diverses pròrrogues, acaba el 21.06.2020. S'hi arriba a través de l'anomenat Pla de transició cap a una nova normalitat, aprovat pel Govern el 28.04.2020, per regular la recuperació progressiva de l'activitat econòmica a través d'un pla de desescalada per fases. El 25.10.2020 es declara un nou estat d'alarma d'abast estatal, que després d'una pròrroga, s'estén fins el 9.05.2021.²⁰²

Pel que fa a les mesures per pal·liar les conseqüències i efectes negatius de la COVID-19 des del punt de vista socioeconòmic, als reials decrets llei analitzats en l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*,²⁰³ cal afegir el Reial decret llei 35/2020.²⁰⁴ Entre d'altres, aquest té per objectiu reduir les despeses fixes de lloguer que han de suportar les empreses i autònoms que com a conseqüència de la declaració d'estat d'alarma d'octubre de 2020 s'han vist obligats a suspendre la seva activitat o a reduir-la dràsticament.

Es regula un procediment per tal que arrendador i arrendatari puguin acordar la modulació del pagament del lloguer, millorant l'establert a través del Reial decret llei 15/2020. Quan l'arrendador és un gran tenidor,²⁰⁵ una empresa o una entitat pública, en absència d'acord, l'arrendatari pot sol·licitar o bé una reducció del 50% de la renda durant el temps que duri l'estat d'alarma i/o les seves pròrrogues que podrà ajornar-se a les mensualitats següents,

---

²⁰² El primer estat d'alarma s'aprova pel [Reial decret 463/2020, de 14 de març, pel que es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19](#). BOE núm. 67, de 14.03.2020. Després de sis pròrrogues, finalitza el 21.06.2020.

El segon estat d'alarma s'aprova pel [Reial decret 900/2020, de 9 d'octubre, pel que es declara l'estat d'alarma per respondre a situacions d'especial risc per transmissió no controlada d'infeccions causades pel SARS-CoV-2](#). BOE núm. 268, de 9.10.2020) i va estar vigent del 9.10.2020 fins el 24.10.2020 a nou municipis de la Comunitat autònoma de Madrid.

El tercer estat d'alarma s'aprova a través del [Reial decret 926/2020, de 25 d'octubre, pel que se declara l'estat d'alarma per contenir la propagació d'infeccions causades pel SARSCoV-2](#) (BOE núm. 282, de 25.10.2020) i es prorroga fins el 9.05.2021 pel [Reial decret 956/2020, de 3 de novembre de 2020 pel que es prorroga el Reial decret 926/2020, de 25 d'octubre, pel que se declara l'estat d'alarma per contenir la propagació d'infeccions causades pel SARSCoV-2](#). BOE núm. 291, de 4.11.2020.

²⁰³ Pel que fa al treball autònom, els reials decrets llei a tenir en compte són: [Reial decret llei 8/2020, de 17 de març, de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19](#). BOE núm. 73, de 18.03.2020.

[Reial decret llei 11/2020, de 31 de març, pel qual s'adopten mesures urgents complementàries en l'àmbit social i econòmic per fer front a la COVID-19](#). BOE núm. 91, d'1.04.2020.

[Reial decret llei 13/2020, de 7 d'abril, pel qual s'adopten determinades mesures urgents en matèria d'ocupació agrària](#). BOE núm. 98, de 8.04.2020.

[Reial decret llei 15/2020, de 21 d'abril, de mesures urgents complementàries per donar suport a l'economia i l'ocupació](#). BOE núm. 112, de 22.04.2020. Convalidat per Acord del Congrés dels Diputats, publicat per Resolució de 13.05.2020.

[Reial decret llei 19/2020, de 26 de maig, pel qual s'adopten mesures complementàries en matèria agrària, científica, econòmica, d'ocupació i Seguretat Social i tributàries per a pal·liar els efectes de la COVID-19](#). BOE núm. 150, de 27.05.2020.

[Reial decret llei 24/2020, de 26 de juny, de mesures socials de reactivació de l'ocupació i protecció de la feina autònom i de competitivitat de el sector industrial](#). BOE núm. 178, de 27.06.2020.

[Reial decret llei 26/2020, de 7 de juliol, de mesures de reactivació econòmica per fer front a l'impacte de la COVID-19 en els àmbits de transports i habitatge](#). BOE núm. 187, de 8.07.2020.

[Reial decret llei 30/2020, de 29 de setembre, de mesures socials en defensa l'ocupació](#). BOE núm. 259, de 30.09.2020.

²⁰⁴ [Reial decret llei 35/2020, de 22 de desembre, de mesures urgents de suport al sector turístic, l'hostaleria i el comerç i en matèria tributària](#). BOE núm. 334, de 23.12.2020. Convalidat per Acord del Congrés dels Diputats, publicat per Resolució de 28.01.2021.

²⁰⁵ El Reial decret llei 35/2020 considera gran tenidor la persona física o jurídica que sigui titular de més de 10 immobles urbans, excloent garatges i trasters, o una superfície construïda de més de 1.500 m².

fins a un màxim de 4 mesos més o bé una moratòria en el pagament de la renda, sense penalització ni interessos, a aplicar durant l'estat d'alarma i/o les seves pròrrogues que podrà estendre's a les mensualitats següents, fins a un màxim de 4 mesos més. En aquest cas, el termini de devolució de les quantitats ajornades podrà ser de 2 anys a comptar des de la finalització de la moratòria sempre i quan el contracte continuï vigent.

Quan l'arrendador no tingui la condició de gran tenidor, d'empresa o d'entitat pública, en defecte d'acord entre les parts contractants, l'arrendatari pot sol·licitar de l'arrendador un ajornament temporal en el pagament de la renda del lloguer. La fiança legal dipositada pot ser utilitzada pel pagament total o parcial de les rendes de lloguer i l'arrendatari haurà de reposar el dipòsit en el termini d'un any o en el termini que resti de vigència del contracte, si aquesta és inferior a un any.

Per accedir a les mesures relatives a l'arrendament que han estat descrites, a l'arrendatari que tingui la condició de persona treballadora autònoma se li requereix estar afiliat i en situació d'alta a la data de la declaració de l'estat d'alarma, en el RETA i que la seva activitat hagi quedat suspesa com a conseqüència de la COVID-19, o de no ser així, que acrediti la reducció de la facturació del mes natural anterior al de la petició de l'ajornament o moratòria, en un 75% com a mínim, amb relació a la facturació mitja mensual del trimestre de l'any anterior.

S'exclou aquesta mesura quan l'arrendador sigui insolvent o estigui immers en un concurs de creditors.

Cal tenir en compte, però, que a Catalunya és d'aplicació el Decret Llei 34/2020, de 20 d'octubre, que faculta la part arrendatària a requerir de la part arrendadora una modificació raonable i equitativa de les condicions del contracte, tal com es va analitzar a l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*.²⁰⁶

D'altra banda, el Reial decret Llei 35/2020 estableix un incentiu fiscal específic per als arrendadors persones físiques no grans tenidors. Així, a les persones físiques que lloguen locals en els quals es desenvolupen determinades activitats econòmiques vinculades al sector turístic, l'hostaleria i el comerç i acordin voluntàriament rebaixes en la renda corresponent als mesos de gener, febrer i març de 2021, se'ls permet computar com a despesa deduïble per al càlcul del rendiment del capital immobiliari la quantia de la rebaixa de la renda acordada durant aquests mesos.

Els darrers mesos del 2020 el Govern treballa en el Pla de recuperació, transformació i resiliència (PRTR), l'estratègia per canalitzar els fons destinats per Europa a reparar els danys provocats per la crisi de la COVID-19 i, a través de reformes i inversions, construir un futur més sostenible.²⁰⁷

---

²⁰⁶ El Reial decret Llei 35/2020 estableix que es dicta sens perjudici del desenvolupament per les comunitats autònomes dels seus drets civils, forals o especials allà on existeixin.

²⁰⁷ El 27.04.2021 el Consell de Ministres aprova el [Pla de recuperació, transformació i resiliència](#). [España Puede](#). La Comissió Europea li dona el vist i plau el 16.06.2021 i el Consell d'Assumptes Econòmics i Financers de la UE l'aprova el 13.07.2021.

Si bé l'anàlisi del PRTR s'abordarà en l'edició següent d'aquest informe, cal assenyalar alguns dels aspectes que inclou, ja anunciats al dictamen de la Comissió per a la Reconstrucció Social i Econòmica del Congrés dels Diputats.²⁰⁸ Així, el PRTR recull el compromís d'implantar gradualment un nou sistema de cotització al RETA basat en els rendiments per l'activitat econòmica feta.²⁰⁹ Es recull, així, la recomanació 4 del Pacte de Toledo²¹⁰ que estableix que s'han de promoure, en el marc del diàleg social, les mesures necessàries per aproximar les bases de cotització dels autònoms als seus ingressos reals. Aquesta recomanació estableix també que cal una anàlisi de convergència dels diferents règims fins a reduir-los a dos: compte aliè i compte propi. Així mateix, estableix que s'ha de continuar avançant cap a la plena equiparació dels drets i obligacions dels treballadors i treballadores autònoms amb el Règim general.

El Ministeri de Treball presenta el Pla d'impuls de la formació professional del treball autònom i l'economia social, el 18.11.2020, fruit del diàleg entre i les associacions d'autònoms, d'economia social i els agents socials.²¹¹ Dotat amb 3,4 M€, estableix les bases d'una transformació global, protagonitzada per la modernització, la digitalització, la creació de xarxes de distribució independents i la generació de xarxes pròpies, que afavoreixin un creixement més inclusiu i sostenible.

La Sentència del Tribunal Suprem 805/2020, de 25 de setembre, primera dictada en unificació de doctrina en aquesta matèria, declara l'existència d'una relació laboral entre l'empresa Glovo i un dels seus repartidors, posant fi al debat sobre la naturalesa de la relació existent entre les persones que presten aquest servei i les plataformes digitals per a les quals els presten.

Els criteris i paràmetres establerts pel Tribunal Suprem es traslladen al pla normatiu després de l'acord assolit el 10.03.2021 per la Taula de diàleg entre el Govern, CCOO, UGT, CEOE i CEPYME constituïda el 28.10.2020. El Reial decret Llei 9/2021, tramitat com a Llei 12/2021²¹² i que serà objecte d'anàlisi en la següent edició d'aquest informe, introdueix una nova disposició addicional a l'Estatut dels Treballadors sobre la presumpció de laboralitat de les activitats de repartiment o distribució de qualsevol tipus de producte o mercaderia, quan l'empresa exerceix les seves facultats d'organització, direcció i control, mitjançant la gestió algorítmica del servei o de les condicions de treball, a través d'una plataforma digital.

---

²⁰⁸ Dictamen de la Comissió per a la reconstrucció econòmica i social. 29.07.2020. Vegeu l'anàlisi en l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*.

²⁰⁹ El PRTR ho recull com a reforma inclosa per assolir la Sostenibilitat a llarg termini del sistema públic de pensions en el marc del Pacte de Toledo (component 30), en el context de les mesures previstes per modernitzar el sistema fiscal per a un creixement inclusiu i sostenible (política 10).

²¹⁰ [Informe d'avaluació i reforma del Pacte de Toledo](#). BOGC sèrie D, núm. 187, de 27.11.2020. Aprovat pel Ple del Congrés dels Diputats el 19.11.2020, que implica la primera renovació en els deu anys darrers.

²¹¹ Vegeu la [nota de premsa](#) de la presentació del pla davant ATA, UATAE, UPTA, CEPES, CC.OO., UGT, CEOE i CEPYME.

²¹² [Reial decret Llei 9/2021, d'11 de maig, pel qual es modifica el text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre, per garantir els drets laborals de les persones dedicades al repartiment en l'àmbit de plataformes digitals](#). BOE núm. 113, de 12.05.2021.

[Llei 12/2021, de 28 de setembre, per la qual es modifica el text refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre, per a garantir els drets laborals de les persones dedicades al repartiment en l'àmbit de les plataformes digitals](#). BOE núm. 233, de 29.09.21.

8.2. Catalunya

A les mesures aprovades per tal de pal·liar els efectes desfavorables de la COVID-19 analitzades a l'informe *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom* cal afegir les aprovades pel Decret Llei 39/2020,²¹³ el Decret Llei 47/2020²¹⁴ i el Decret Llei 49/2020.²¹⁵

El Decret Llei 39/2020 constata l'especial gravetat de la situació de les persones treballadores autònomes que estan al davant de negocis de petites dimensions per la reducció significativa i, a vegades, supressió total, dels seus ingressos, sense que es prevegi una millora d'aquesta situació a curt termini, la qual es pot veure empitjorada en funció de l'evolució del virus i de les mesures que calgui adoptar per evitar-ne la propagació. En conseqüència, per tal d'afavorir la continuïtat de les seves activitats en aquest context econòmic i social desfavorable i atenuar els efectes negatius, s'estableix un ajut extraordinari, per un import fix de 2.000 euros, per al manteniment de l'activitat econòmica per a persones treballadores

---

²¹³ [Decret Llei 39/2020, de 3 de novembre, de mesures extraordinàries de caràcter social per fer front a les conseqüències de la COVID-19](#). DOGC núm. 8263, de 4.11.2020. Validat per la Resolució 1067/XII del Parlament de Catalunya, de validació del Decret Llei 39/2020, de mesures extraordinàries de caràcter social per fer front a les conseqüències de la COVID-19.

Modificat pel [Decret Llei 51/2020, de 15 de desembre, de modificació del Decret Llei 39/2020, de 3 de novembre, de mesures extraordinàries de caràcter social per fer front a les conseqüències de la COVID-19, i del Decret Llei 49/2020, d'1 de desembre, de mesura urgent complementària en matèria d'ocupació i foment de l'activitat econòmica per fer front a les conseqüències de la major afectació en el mercat de treball de la COVID-19 en determinats territoris de Catalunya](#). DOGC núm. 8297, de 17.12.2020.

²¹⁴ [Decret Llei 47/2020, de 24 de novembre, de mesures extraordinàries de caràcter econòmic en el sector de les instal·lacions juvenils, de mesures en el sector de les cooperatives i de modificació del Decret Llei 39/2020, de 3 de novembre, de mesures extraordinàries de caràcter social per fer front a les conseqüències de la COVID-19, i del Decret Llei 42/2020, de 10 de novembre, de mesures urgents de suport a entitats del tercer sector social](#). DOGC núm. 8280, de 25.11.2020. Validat per Resolució 1119/XII del Parlament de Catalunya, de validació del Decret Llei 47/2020, de mesures extraordinàries de caràcter econòmic en el sector de les instal·lacions juvenils, de mesures en el sector de les cooperatives i de modificació del Decret Llei 39/2020, del 3 de novembre, de mesures extraordinàries de caràcter social per fer front a les conseqüències de la COVID-19, i del Decret Llei 42/2020, del 10 de novembre, de mesures urgents de suport a entitats del tercer sector social.

²¹⁵ [Decret Llei 49/2020, d'1 de desembre, de mesura urgent complementària en matèria d'ocupació i foment de l'activitat econòmica per fer front a les conseqüències de la major afectació en el mercat de treball de la COVID-19 en determinats territoris de Catalunya i de modificació del Decret Llei 21/2020, de 2 de juny, de mesures urgents de caràcter econòmic, cultural i social per fer front a les conseqüències de la COVID-19](#). DOGC núm. 8286, de 3.12.2020. Validat per la Resolució 1132/XII del Parlament de Catalunya, de validació del Decret Llei 49/2020, de mesura urgent complementària en matèria d'ocupació i foment de l'activitat econòmica per fer front a les conseqüències de la major afectació en el mercat de treball de la COVID-19 en determinats territoris de Catalunya i de modificació del Decret Llei 21/2020, del 2 de juny, de mesures urgents de caràcter econòmic, cultural i social per fer front a les conseqüències de la COVID-19. DOGC núm. 8319, de 18.01.2021.

Davant la urgència per procedir a concedir aquests ajuts, i per tal de simplificar la seva tramitació, a través del [Decret Llei 51/2020](#) es redueix la justificació de les despeses a les justes i necessàries per a la verificació de l'objecte subvencionable. [Decret Llei 51/2020, de 15 de desembre, de modificació del Decret Llei 39/2020, de 3 de novembre, de mesures extraordinàries de caràcter social per fer front a les conseqüències de la COVID-19, i del Decret Llei 49/2020, d'1 de desembre, de mesura urgent complementària en matèria d'ocupació i foment de l'activitat econòmica per fer front a les conseqüències de la major afectació en el mercat de treball de la COVID-19 en determinats territoris de Catalunya](#). DOGC núm. 8297, de 17.12.2020. Validat per la Resolució 1133/XII del Parlament de Catalunya, de validació del Decret Llei 51/2020, de modificació del Decret Llei 39/2020, del 3 de novembre, de mesures extraordinàries de caràcter social per fer front a les conseqüències de la COVID-19, i del Decret Llei 49/2020, de l'1 de desembre, de mesura urgent complementària en matèria d'ocupació i foment de l'activitat econòmica per fer front a les conseqüències de la major afectació en el mercat de treball de la COVID-19 en determinats territoris de Catalunya. DOGC núm. 8319, de 18.01.2021.

autònomes individuals o persones treballadores autònomes que formin part d'una microempresa.

El Decret Llei 47/2020, entre d'altres mesures, estableix un ajut extraordinari per a les entitats, les empreses i les persones treballadores autònomes titulars o gestores d'instal·lacions juvenils, en forma de prestació econòmica de pagament únic. Aquest ajut té com a finalitat afavorir la sostenibilitat econòmica del sector, que ha patit una reducció dràstica i involuntària dels seus ingressos econòmics o un increment de les despeses com a conseqüència de la crisi sanitària de la COVID-19 i, en especial, a causa de les noves mesures que adopta la Resolució SLT/2700/2020, de 29 d'octubre, per la qual es prorroguen i es modifiquen les mesures en matèria de salut pública per a la contenció del brot epidèmic de la pandèmia de COVID-19 al territori de Catalunya.

El Decret Llei 49/2020 reforça les ajudes per a les localitats de la Conca d'Òdena, Lleida i el Baix Segre²¹⁶ que han patit mesures de confinament més severes, causades per tancaments perimetrals, amb conseqüències especialment desfavorables en el mercat de treball, per la qual cosa necessiten un impuls especial i urgent per evitar que aquesta situació es converteixi en crònica i crítica. Per a aquests territoris crea una línia de subvencions extraordinària i urgent com a mesura complementària en matèria d'ocupació i foment de l'activitat econòmica, per fer front a les conseqüències de la major afectació en el mercat de treball de la COVID-19. La finalitat d'aquesta mesura és subvencionar projectes ocupacionals i de foment de l'activitat econòmica per crear i mantenir ocupació de qualitat, consolidar l'activitat dels sectors productius que generen ocupació al territori i possibilitar la inserció sociolaboral de les persones més desfavorides als territoris esmentats.

D'altra banda, el Decret Llei 46/2020²¹⁷ regula, entre d'altres, el règim jurídic dels ajuts extraordinaris. Pel que fa a la regulació del procediment de concessió d'ajuts, incorpora un tràmit potestatiu previ quan es tracti de la concessió d'ajuts en situacions de caràcter excepcional, com la derivada de la pandèmia originada per la COVID-19, en què existeix un nombre de potencials beneficiaris molt rellevant. S'estableix la possibilitat que, amb caràcter previ a la publicació de les ordres de bases i de convocatòria, l'òrgan convocant pugui publicar una ordre en la qual obri, respecte de les persones que puguin tenir el caràcter de beneficiaris de la línia d'ajuts que es pretén atorgar i que compleixin els requisits mínims que l'ordre estableixi, un termini no superior a 15 dies naturals per inscriure's amb caràcter previ a la publicació. Això permetrà a les persones inscrites, una vegada publicada la convocatòria i sense cap altre tipus d'actuació, tenir el caràcter de sol·licitants de l'ajut, que percebran si a més compleixen els requisits establerts a la convocatòria. Es preveu la possibilitat de crear amb caràcter permanent un registre de tractament de les dades obtingudes en ocasió dels procediments de concessió d'ajuts extraordinaris gestionats pel departament competent per raó de la naturalesa de l'ajut. Així mateix, s'estableix l'ús de la declaració responsable per acreditar els requisits per ser beneficiari de l'ajut i l'ús d'un pla de verificació que ha d'aprovar l'òrgan que el concedeix quant a la verificació de la justificació de l'estat, situació o fet en què es trobi o suporti la persona sol·licitant de l'ajut.

²¹⁶ Igualada, Vilanova del Camí, Òdena, Santa Margarida de Montbui, Lleida, Alcarràs, Aitona, la Granja d'Escarp, Seròs, Soses i Torres de Segre.

²¹⁷ Decret Llei 46/2020, de 24 de novembre, de mesures urgents de caràcter administratiu, tributari i de control financer. DOGC núm. 8281, de 26.11.2020.

Més enllà de les mesures aprovades en el context de la COVID-19, cal destacar l'aprovació la Llei 18/2020 de facilitació de l'activitat econòmica²¹⁸ amb l'objectiu d'impulsar l'activitat econòmica establint els criteris i instruments per fer més àgil i eficient la relació entre les administracions catalanes i les empreses i els treballadors i treballadores autònoms.

La Llei 18/2020 inclou mesures per reduir les càrregues burocràtiques, minimitzant la intervenció administrativa; ofereix serveis de forma proactiva a les empreses després de l'anàlisi de les dades aportades sense necessitat que ho sol·licitin; i estableix un nou model de relació entre l'empresa i les administracions que es fonamenta en la confiança mútua, la relació digital per defecte, l'aportació de dades una única vegada en compliment del principi *Only once* impulsat per la Unió Europea, l'eliminació de les càrregues administratives innecessàries, l'estandardització dels procediments, la celeritat en la tramitació, i la transparència. La Llei 18/2020 va un pas més enllà en la simplificació de la intervenció administrativa ja que les activitats econòmiques, no només les innòcues i de baix risc, es regeixen pel règim de comunicació i es minimitza el control administratiu, que es farà a posteriori. En aquest nou model, la Finestreta Única Empresarial es concep com un portal únic que integra totes les relacions que ha de tenir l'empresa amb l'Administració.

A través de l'Acord GOV/147/2020, de 17 de novembre, es crea un grup de treball per agilitar els tràmits administratius que afecten les activitats econòmiques amb impacte.²¹⁹ Es crea en el marc de la Comissió per a la Facilitació de l'Activitat Econòmica, s'adscriu al Departament d'Empresa i Coneixement²²⁰ i el coordina l'Oficina de Gestió Empresarial. Té per objectiu optimitzar el temps de finalització dels procediments, de la competència de les diferents administracions públiques, de concessió de permisos, llicències i autoritzacions per a l'exercici d'una activitat econòmica, quan aquests terminis siguin especialment llargs. El Grup de treball ha d'identificar els procediments amb una incidència elevada sobre l'activitat econòmica i que tinguin un termini llarg de tramitació, i ha de proposar les actuacions organitzatives, tecnològiques o jurídiques que consideri necessàries per reduir els terminis.²²¹

---

²¹⁸ [Llei 18/2020, del 28 de desembre](#) (DOGC núm. 8307, de 31.12.2020). [Dictamen 10/2019 del CTESC](#).

²¹⁹ [DOGC núm. 8275, de 19.11.2020](#).

²²⁰ [Departament d'Empresa i Treball, d'acord amb el Decret 21/2021, de 25 de maig, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya](#) (DOGC núm. 8418, de 26.05.2021) i el [Decret 247/2021, de 22 de juny, de reestructuració del Departament d'Empresa i Treball](#) (DOGC núm. 8442, de 23.06.2021).

²²¹ El 16.03.2021 es posa en marxa un [Pla d'actuacions per agilitzar els tràmits administratius que afecten les activitats econòmiques amb impacte](#).

9. Consideracions i recomanacions

Les consideracions i recomanacions que es recullen en aquest apartat en gran part figuren en informes d'anys anteriors i, tot i això, continuen essent plenament vigents. S'ha de tenir en compte també el context que deriva de l'actual fase de la situació d'emergència sanitària causada pel virus SARS-CoV-2, caracteritzada entre d'altres per la incertesa sobre la plena capacitat de recuperació i el restabliment de l'activitat empresarial.

El CTESC considera que, en línia amb el Pla de reactivació econòmica i protecció social i l'Acord nacional de bases per a la reactivació econòmica amb protecció social, cal definir i desenvolupar un pla de xoc amb l'horitzó 2022-2023 i, en conseqüència, encoratja la Generalitat a què, amb urgència i en el marc del Consell del Treball Autònom de Catalunya, elabori i doti pressupostàriament un pla d'actuacions en favor del treball autònom, tenint en compte els sectors d'activitat més afectats (turisme, comerç, cultura, etc.).

Vinculat amb l'anterior, cal fer menció a diverses temàtiques de gran abast, que són i seran de gran incidència en la nostra economia i que tindran un impacte important sobre el col·lectiu de persones autònomes. Aquestes requereixen un tractament i un desplegament especial per part de les autoritats oportunes atenent a la perspectiva del treball autònom.

En primer lloc, és rellevant destacar la necessitat que els fons europeus Next Generation EU (NGEU) es distribueixin i s'apliquin sobre la base que les persones treballadores autònomes siguin també receptores o beneficiàries, en la mesura del possible com a grup prioritari atesa la seva importància i per la seva vulnerabilitat. Les transicions energètica i digital, objectiu bàsic dels NGEU, també estan en mans del col·lectiu, com a impulsor i com a usuaris, i, per tant, el desplegament dels fons ha de facilitar la seva participació, preferiblement per la via dels ajuts directes o subvencions.

Un segon tema a ressenyar és la reforma de les pensions i del Règim Especial de Treballadors Autònoms (RETA), procés en el que està immers el Govern estatal i que definirà les bases del model dels propers anys. Al respecte, el present capítol recull diferents consideracions i recomanacions.

Finalment, és necessari que es plantegi de manera urgent una reforma del sistema tributari que afecta al treball autònom. El treball autònom està sotmès a una fiscalitat que té un impacte clarament diferencial i negatiu en comparació amb el treball assalariat, que precaritza la seva activitat i la fa poc atractiva, a més, en moltes ocasions, de crear inseguretats jurídiques. Per aquestes raons, el CTESC anima a promoure les tasques oportunes per dur a terme una modificació del sistema tributari per corregir aquest impacte negatiu.

Pel que fa a l'**accés i disponibilitat de dades**, el CTESC constata que el col·lectiu de persones que treballen per compte propi és heterogeni i inclou sovint altres col·lectius quantitativament poc importants, però amb una identitat administrativa i una realitat aplicada molt diferenciada de la resta. Això obliga sovint a posar la lupa en col·lectius que, per la tipologia de dades de les quals es disposa, sovint no es visualitzen de la millor manera de cara a poder fer diagnòstics adequats. Atesa aquesta situació:

1. El CTESC recomana que en el proper Pla estadístic de Catalunya i en els programes anuals d'actuació estadística corresponents s'inclouï una enquesta específica pel

treball autònom, atès que per poder dissenyar i implementar polítiques efectives és necessària informació de la què no es disposa actualment.

2. El CTEESC considera que cal disposar d'informació estadística de caràcter longitudinal per poder avaluar la continuïtat i l'evolució a mitjà termini de l'activitat per compte propi. Això contribuiria a fer possible una anàlisi més completa de l'eficàcia de les mesures de foment i sostenibilitat del treball autònom.
3. El CTEESC constata la necessitat de tenir informació per poder determinar adequadament: el col·lectiu d'autònoms amb característiques assimilables a les de la figura del TRADE; el col·lectiu no inclòs dins la categoria d'autònoms pròpiament dits, especialment cooperativistes i membres de societats col·lectives.
4. El CTEESC considera necessari disposar de les dades relatives al total de persones que han estat declarades treballadors i treballadores per compte d'altri a partir de les actuacions de la Inspecció de Treball en relació amb els falsos autònoms.

Pel que fa a les **mesures de suport i consolidació**, el CTEESC constata la coexistència de mesures excepcionals de suport econòmic aprovades per fer front a la pandèmia amb altres consolidades, i considera necessari seguir apostant per aquelles que contribueixen a la diversificació i innovació empresarial, com ara les diferents línies d'ACCIÓ.

L'anàlisi de les mesures de suport i consolidació al treball autònom ha comprès una varietat de mesures elevada, classificada sota la tipologia que preveu la Llei de l'Estatut del Treball Autònom. Alhora, dins de cada categoria s'hi inclouen molts tipus d'actuacions, si bé les mesures de suport econòmic directe són les que concentren un pressupost més elevat.

La crisi provocada per la pandèmia mereix un esforç excepcional per afrontar una situació també excepcional, però alhora ha de servir per replantejar les actuacions que es feien i les que s'han endegat recentment per buscar les solucions més innovadores i que permetin assolir les mateixes finalitats o més amb la menor inversió. En aquest sentit, el CTEESC destaca les següents actuacions com a vies a explorar i fomentar:

5. Una compra pública oberta als diferents tipus d'empreses, que tingui en compte les característiques jurídiques i econòmiques del treball autònom i alhora reconegui altres valors, com ara el treball autònom, la sostenibilitat i l'eficiència energètica, l'aposta pel producte de proximitat, etc.
6. La digitalització dels tràmits administratius i una major disponibilitat per part de les administracions d'informació sobre la situació real dels professionals (amb dades reals i fidedignes) hauria de permetre definir millor les mesures de suport generalistes i alhora oferir suport específic, adaptat a la situació de cada sector, territori, etc.
7. Buscar i fomentar vies de col·laboració públicoprivada, que comparteixin objectius i finançament.
8. Avaluar els resultats de les mesures endegades, tenint en compte els seus objectius, i els recursos (humans, materials i econòmics) aplicats i el temps de resposta.

El CTESC constata que la pandèmia ha provocat un descens significatiu (més del 30% en cada cas) del nombre de persones que utilitzen la prestació d'atur com a recurs per finançar l'inici d'una activitat per compte propi. L'any 2020 s'ha intensificat la davallada que ja es registrava en les persones que capitalitzen, mentre que en els propers anys es podrà confirmar si el descens en la compatibilització i la suspensió es consolida. En conseqüència,

9. El CTESC reitera la necessitat d'analitzar els motius d'aquesta evolució, que sembla apuntar cap a una preferència per les opcions que permeten mantenir en el temps la prestació, com a garantia d'ingressos en el moment d'emprendre. Les conclusions de l'anàlisi haurien de permetre redefinir aquesta mesura per adequar-la a les necessitats de les persones que hi opten.

Precisament, la definició dels requisits d'accés i dels criteris de concessió de les línies d'ajut és un element cabdal per tal que arribin al col·lectiu destinatari. Cal que aquests requisits i criteris tinguin en compte la situació real de les persones potencialment destinatàries.

Els ajuts a la solvència empresarial regulats pel Reial decret llei 5/2021 són un exemple clar de la importància de la definició dels requisits d'accés. Tal com s'explica a l'informe, les dificultats d'accés als ajuts han derivat tant de la definició dels sectors més afectats per la crisi com de l'exigència que l'ajut es pogués aplicar només a satisfer un deute bancari, excloent aquells casos en què s'ha recorregut a endeutament no bancari.

El llistat dels sectors d'activitat s'ha ampliat amb celeritat, però no és fins l'aprovació del Reial decret llei 17/2021, de 14 de setembre, que es permet clarament destinar els ajuts a fer front a pagaments a proveïdors no financers.

10. Atès que la gestió dels ajuts a la solvència empresarial (Reial decret llei 5/2021) és competència de les comunitats autònomes, el CTESC recomana al Govern que obri una nova convocatòria amb la màxima celeritat per poder destinar el pressupost restant a satisfer també el pagament dels deutes no bancaris en què hagin pogut incórrer professionals autònoms i empreses.

Cal també que el procediment de tramitació i concessió dels ajuts sigui àgil i ràpid. La Llei 18/2020 de facilitació de l'activitat econòmica va en el bon camí, però s'haurien de reforçar aspectes com ara la incorporació de tots els ajuntaments a la FUE. El CTESC confia que l'Ajuntament de Barcelona s'integri a la FUE en el termini previst per la Llei 18/2020 (el 20 de gener de 2022, data en què farà un any des que ha entrat en vigor).

La correcta implantació de l'Administració digital necessita que tant la ciutadania com els professionals autònoms i les empreses puguin accedir-hi (bretxa digital d'accés) i operar-hi (bretxa digital de capacitat). Així mateix, els processos de transformació digital de molts negocis necessiten també que els clients potencials puguin accedir-hi. La capacitat digital pot ser generalista o bé més específica, vinculada a determinats sectors d'activitat i determinades operacions.

11. El CTESC recomana al Govern eliminar les bretxes d'accés i de capacitat digital. La inversió en aquest àmbit és clau i estratègica. En aquest sentit, el Pla de xoc contra la bretxa digital i per a la inclusió i capacitat de la ciutadania, pot ser un bon instrument per avançar en aquest objectiu i garantir l'accés universal a les eines

de comunicació i teletreball. Ara bé, es necessita que es concreti, es doti pressupostàriament i s'executi amb la màxima celeritat possible.

12. En línia amb les directius d'Europa, Espanya i Catalunya, el CTEESC considera imprescindible la formació per adquirir unes competències digitals mínimes. En aquest sentit, demana al Govern la posada en marxa de cursos de formació subvencionada per millorar el *reskilling* de les persones treballadores autònomes.
13. El CTEESC considera que per posar en marxa les transicions digitals i sostenibles cal disposar de mecanismes de finançament per tal que les persones treballadores autònomes puguin incorporar la infraestructura necessària per poder assolir aquest fi.
14. El CTEESC considera que un dels àmbits que cal millorar i fomentar és l'accés i el coneixement de la ciutadania i els professionals a les eines per operar en un entorn digital, com ara els certificats digitals (tant d'àmbit estatal com autonòmic) i la signatura digital.
15. En relació amb la FUE, el CTEESC també considera que el fet que els tràmits vinculats a les cooperatives no hi estiguin integrats és un greuge que no permet, d'una banda, la normalització telemàtica dels processos vinculats amb les cooperatives i, de l'altra, agilitat en la creació d'aquesta forma jurídica.
16. El CTEESC considera important el desplegament i agilització telemàtica de tots els tràmits relatius a les cooperatives que gestiona el Registre de Cooperatives. Així mateix, considera essencial que la informació registrada pugui ser objecte d'explotació estadística.

Amb caràcter general en matèria de mesures de suport i consolidació, el CTEESC considera que cal garantir:

17. En línia amb altres països europeus, la creació d'una plataforma pública on els autònoms i les pimes puguin introduir la seva informació bàsica i rebre alertes de les diferents línies, ajudes i subvencions de les diferents administracions públiques de les que siguin potencials beneficiaris.
18. L'accés a ajuts en l'inici de l'activitat i pel manteniment de l'activitat econòmica, tant per a treballadors i treballadores autònoms com per a societats d'autònoms de base col·lectiva. En aquest sentit, el CTEESC recomana la creació de línies ICO amb imports mínims inferiors als actualment vigents (25.000 euros o 15.000 euros, respectivament).
19. La millora de les línies de finançament, tant per inversió com per circulat, ja sigui a través de programes públics o bé a través d'entitats privades, tant per a les etapes inicials com per les de consolidació.
20. L'establiment i dotació d'una línia d'ajuts orientada a aquelles persones més desafavorides, els rendiments dels quals no arriben a l'SMI anual, per ajudar a la consolidació de la seva activitat i evitar-ne el tancament.

21. Una via de finançament destinada a les persones més grans de 45 anys, amb especial atenció a aquelles persones amb dificultat d'inserció laboral, amb l'objectiu de constituir-se i consolidar-se com a treballadors autònoms i com a societats d'autònoms de base col·lectiva.
22. La creació d'un fons d'aval per facilitar la continuïtat, reconversió o reestructuració de l'activitat productiva a través de la constitució d'una societat d'autònoms de base col·lectiva.
23. Que els intermediaris financers no estableixin diferents condicions ni pel que fa als tipus aplicables i de les condicions d'aval públics en les línies de finançament definides per l'Institut Català de Finances i AVALIS ni obliguin a contractar productes financers (per exemple assegurances).
24. La possibilitat que, amb caràcter general, els treballadors i treballadores autònoms puguin concórrer a convocatòries de licitacions. Actualment, en moltes convocatòries públiques de concurrència competitiva s'exigeix un determinat capital social o xifra de negoci per poder presentar-se. Això impedeix en moltes ocasions que els autònoms puguin oferir els seus serveis a l'administració pública.
25. El restabliment i dotació dels ajuts als autònoms per a la contractació de joves dins del programa de Garantia Juvenil.
26. L'equiparació de les deduccions en concepte d'inversió per un àngel inversor que es fan a les empreses en general i que també s'apliquin per l'adquisició de participacions socials de societats cooperatives, noves o de creació recent.
27. La millora de l'accés a la informació del col·lectiu d'autònoms sobre les diverses possibilitats de finançament que s'ofereixen, incloses les noves modalitats de finançament alternatiu (crowdfunding, ...) així com les de l'economia social mitjançant entitats de finances ètiques i solidàries.
28. El reforç i la continuïtat de les línies de suport a les inversions en immobilitzat material o immaterial que contribueixin a la consolidació o millora de la competitivitat dels treballadors autònoms i de les societats d'autònoms de base col·lectiva, en especial a les inversions relatives a la transformació digital i a l'ús del programari lliure i els comuns digitals i a la transició energètica.
29. El manteniment de les subvencions atorgades en l'àmbit dels programes de creació d'ocupació i d'incorporació de persones sòcies per a autònoms i autònoms col·lectius, quan hagin demanat un ERTO o la prestació extraordinària del RETA.
30. L'obertura de línies d'ajudes dirigides a assegurar les adaptacions dels locals comercials, centres i oficines, així com també per a l'adquisició de materials de protecció necessaris per dur a terme l'activitat econòmica.
31. El manteniment d'ajudes per fer front a les despeses corrents en els casos d'aturada total o parcial de l'activitat.

D'altra banda, en el context actual d'incertesa sobre la plena capacitat de recuperació i el restabliment de l'activitat empresarial prenen especial importància la regulació del procediment de segona oportunitat així com sobre la morositat.

32. En el marc de les línies d'aval COVID-19 de l'ICO, el CTEESC constata que l'any 2022 finalitza el període de carència, establert en un màxim de 24 mesos, independentment que s'hagi sol·licitat o no l'ampliació del termini de venciment de les operacions de finançament amb aval públic. En aquest sentit, el CTEESC recomana a les autoritats competents anticipar-se a eventuais escenaris d'impagaments originats per la dificultat d'afrontar-ne els venciments.

Adicionalment, el CTEESC constata que en data 15 d'octubre de 2021 ha finalitzat el termini establert per sol·licitar l'ampliació del termini de venciment, per sol·licitar l'extensió del període de carència sobre el pagament del principal del préstec avalat així com la per sol·licitar la conversió de les operacions de finançament avalades en préstecs participatius no convertibles en capital. El CTEESC recomana que el termini de sol·licitud s'ampliï un any així com que es relaxin alguns dels requisits expressament previstos per sol·licitar l'ampliació, com per exemple l'exigència del certificat d'antecedents penals.

33. El CTEESC considera que cal estar atents al procés de reforma de la Llei concursal a través del qual es transposa la Directiva 2019/1203 sobre reestructuració i insolvència. En especial, caldrà estar atents a la regulació del procediment de segona oportunitat atès que en l'Avantprojecte de Llei el crèdit públic (deutes amb la Seguretat Social i Hisenda) queda exclòs del mecanisme d'exoneració del passiu insatisfet contradint el criteri de la Directiva 2019/1203 i de la STS 381/2019.

34. Així mateix, el CTEESC recomana que els treballadors i les treballadores autònoms puguin acollir-se a una negociació extrajudicial com a alternativa al concurs de creditors, estalviant-los costos no assumibles.

35. El CTEESC considera que s'hauria d'incloure el dret a la justícia gratuïta per a persones físiques amb activitat econòmica.

36. El CTEESC demana que els procediments de segona oportunitat es vinculin a un pla de contingència orientat a tornar a emprendre.

37. El CTEESC considera necessari el compliment de la Llei 3/2004, de 29 de desembre, per la qual s'estableixen mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials atès que la morositat pot afectar de forma especial als autònoms i les pimes, que normalment operen amb gran dependència del curt termini. En aquest sentit, considera que s'ha d'insistir en l'aprovació d'un règim sancionador que vetlli pel compliment de la Llei, en el qual s'hauria d'incloure una bústia de denúncia anònima similar a l'establert contra el frau laboral; la possibilitat que les administracions siguin sancionades així com que en els criteris de graduació de la sanció es tingui en compte la causa de l'incompliment. A aquests efectes, el CTEESC considera que cal estar atents a la tramitació de la Proposició de Llei de modificació de la Llei 3/2004, de 29 de desembre, per la qual s'estableixen mesures de lluita

contra la morositat en les operacions comercials, amb la finalitat de regular un règim d'infraccions i sancions.

En matèria de **Seguretat Social**, l'informe posa de manifest la baixa quantia de les pensions del RETA: l'any 2020, la pensió mitjana d'aquest règim és el 37,4% més baixa (732,5 euros) que la de l'RG (1.170,6 euros). Les diferències més grans s'observen en les pensions de jubilació, les quals són el 39,3% més baixes en el RETA que en l'RG. Això s'explica perquè les cotitzacions al RETA són de quantia baixa: a 31.12.2020, el 85,9% dels treballadors i treballadores autònoms persones físiques cotitzen a la Seguretat Social per la base mínima.

La cotització a la Seguretat Social s'ha regit per un sistema en el que els treballadors i treballadores autònoms poden fixar la seva base de cotització. L'Informe de la Comissió del Pacte de Toledo, aprovat el novembre del 2020, insta als poders públics a vincular la cotització al RETA als ingressos reals. En aquest sentit, l'Acord sobre pensions d'1 de juliol del 2021 preveu la implantació gradual a partir del 2022 d'un sistema de cotització en base als rendiments reals, amb efectes econòmics a partir del 2023 i amb un desplegament progressiu amb un màxim de nou anys.

Tenint en compte l'anàlisi feta en aquest àmbit:

38. El CTESC considera necessari garantir que tota la informació i eines que la Seguretat Social posa a disposició de l'autònom, especialment l'autocàlcul de la pensió de jubilació, estiguin actualitzades permanentment.
39. El CTESC ha recomanat en informes anteriors que s'hauria d'establir un sistema de cotització proporcional als rendiments de l'activitat econòmica, per la qual cosa valora el nou sistema de cotització al RETA en funció dels ingressos, fruit de l'acord entre Govern i agents socials d'1.07.2021, el qual es preveu implantar de manera gradual a partir de l'1.01.2022 i que tindrà efectes econòmics a partir del 2023. No obstant això, caldrà esperar al resultat de la negociació respecte de la determinació dels trams de cotització, encara pendents de concretar.
40. El CTESC considera que la infracotització o sobrecotització en el marc d'aquest nou sistema s'hauria de corregir a través de la declaració de la renda en funció dels rendiments nets.
41. Amb independència del canvi de sistema de cotització, el CTESC valora com a necessari que existeixi l'opció de fer aportacions voluntàries al RETA a l'inici de l'exercici, que no modifiquin la quota mensual, però que computin com si s'estigués cotitzant per una base més gran. Amb la finalitat d'incentivar l'increment de la base de cotització, el CTESC proposa que les aportacions voluntàries siguin deduïbles fiscalment, com a mínim amb les mateixes avantatges que els plans de pensions privats.
42. En la mateixa línia, el CTESC considera que cal fer pedagogia sobre la importància d'incrementar gradualment la cotització en l'àmbit del treball autònom. En aquest sentit, proposa fer un enviament anual de l'informe de vida laboral dels treballadors autònoms i autònomes que s'acompanyi de simulacions de la quantia de les

pensions de jubilació en funció de la base per la qual es cotitza i segons la base de cotització incrementada.

43. El CTESC considera que l'autònom societari hauria de poder optar a deduir la cotització a la Seguretat Social bé a l'IRPF o bé a l'Impost de Societats.
44. El CTESC demana ampliar la jubilació activa, és a dir, la possibilitat de compaginar la pensió de jubilació amb el treball per compte propi, al 100% de tots els autònoms independentment de si tenen o no assalariats a càrrec.
45. En línia amb l'anterior, el CTESC considera que caldria bonificar la contractació dels assalariats a càrrec de les persones autònomes que accedeixin a la jubilació activa.
46. El CTESC proposa que s'estableixin mecanismes dirigits al col·lectiu de treballadors autònoms que tinguin deutes amb la Seguretat Social i vulguin accedir a la pensió de jubilació, com per exemple línies de finançament i pactes amb la Seguretat Social.
47. El CTESC constata que cal evitar les llacunes de cotització que es puguin produir quan hi ha un canvi del Règim General al RETA en edats avançades pròximes a la jubilació com a conseqüència del límit de base de cotització.
48. El CTESC considera que els requisits exigits en l'actual configuració del subsidi per a majors de 52 anys dificulten que, en la pràctica, els treballadors autònoms s'hi puguin acollir. En conseqüència, recomana que, o bé es revisin aquests requisits (com ara, l'exigència d'una cotització per atur mínima de 6 anys), o bé es reguli un subsidi específic per aquest col·lectiu.
49. El CTESC recomana reformular la tarifa plana i vincular-la a projectes lligats a un pla de viabilitat, tenint en compte els següents supòsits:
  - a. Creació d'una tarifa especial i reduïda pels dos primers anys d'activitat, sempre que no se superi un rendiment net anual igual a l'SMI (13.300€ per a l'any 2021). En cas que, revisada la declaració de renda, el rendiment hagi superat el llindar, s'haurà de fer el retorn corresponent a la Seguretat Social.
  - b. Creació d'una tarifa especial i reduïda, d'una bonificació o reducció durant 24 mesos, per a les dones de l'àmbit rural que emprenguin, iniciïn una nova activitat o estiguin en un supòsit de successió empresarial.
  - c. Ampliació a 24 mesos de la bonificació a la quota de Seguretat Social per a les treballadores autònomes que es reincorporen a l'activitat després de la maternitat.

D'altra banda, en l'informe s'analitza la prestació ordinària per cessament d'activitat, posada en marxa l'any 2010 i de cobertura obligatòria a partir de l'1.01.2019. D'aquesta prestació ressalta l'elevat nombre de denegacions, en la seva majoria motivades per no haver acreditat correctament el cessament.

50. El CTESC considera que la prestació per cessament d'activitat no funciona adequadament i per això demana que es concedeixi sempre i quan es compleixin els períodes de cotització requerits. En conseqüència, recomana reconfigurar la prestació ordinària per garantir millors taxes de concessió, aprofitant que el Reial decret llei 18/2021 preveu la revisió d'aquesta prestació en el marc del diàleg social.
51. El CTESC considera que s'haurien d'aclarir els criteris utilitzats per denegar la prestació de cessament d'activitat amb motiu de "no haver acreditat correctament el cessament".
52. El CTESC considera que, un cop finalitzin les prestacions extraordinàries vinculades a la COVID-19, caldria garantir que no s'ha consumit període de carència necessari per accedir a la prestació ordinària de cessament d'activitat.

L'any 2020 s'han posat en marxa un seguit de mesures de Seguretat Social per fer front a les conseqüències de la Covid-19 en l'activitat econòmica i en els ingressos dels treballadors i treballadores autònoms. Així, s'han aprovat diverses prestacions extraordinàries i un seguit de mesures per eximir o ajornar el pagament de les quotes a la Seguretat Social. El CTESC celebra que s'hagin prorrogat fins al 28 de febrer del 2022 les prestacions extraordinàries posades en marxa amb motiu de la pandèmia, mitjançant el Reial decret llei 18/2021, de 28 de setembre, fruit de l'acord entre Govern i agents socials.

Cal posar de manifest que l'anàlisi d'aquestes mesures continguda en l'informe s'ha hagut de limitar a la informació publicada per la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social, amb dades no suficientment desagregades en l'àmbit de Catalunya, per la qual cosa no s'ha pogut realitzar una anàlisi exhaustiva de les mesures extraordinàries.

El CTESC fa una sèrie de recomanacions sobre aquestes mesures i proposa altres vies per fer front a les conseqüències de la COVID-19 en el treball autònom:

53. Equiparar els períodes de cures de fills i filles afectats per la COVID-19 a la incapacitat temporal per contingències professionals. Les absències en el desenvolupament de l'activitat econòmica i/o professional dels pares o mares treballadors autònoms motivades per la necessitat de cura dels fills i filles afectats per la COVID-19 han de ser protegides mitjançant el reconeixement d'aquesta situació com a accident de treball, amb la percepció de la corresponent prestació sumada a l'exempció en el pagament de la quota del RETA mentre duri la percepció d'aquesta prestació extraordinària.
54. Alternativament, crear un *Bonus Baby Sitter* per professionals autònoms amb persones al seu càrrec (infants i persones dependents) en funció dels ingressos de la unitat familiar.
55. El CTESC recomana millorar la informació sobre les conseqüències tributàries de les ajudes rebudes.

En matèria de **formació i competitivitat**, el CTESC posa de manifest que la formació per a l'ocupació suposa un pilar elemental en la capacitació dels professionals i constata que existeix una àmplia oferta en la formació contínua dels treballadors assalariats mentre que

en el cas de les persones treballadores autònomes aquesta oferta és menys àmplia i menys especialitzada i no té en compte les diferents tipologies del treball autònom.

56. En conseqüència, el CTESC novament sol·licita una revisió de l'oferta formativa dirigida a aquest col·lectiu i que es concretin les seves necessitats, així com fer el nou disseny formatiu adaptat a les circumstàncies de cada moment. Aquesta adequació adquireix especial rellevància a partir del Reial decret llei 28/2018 que introdueix l'obligació de cotitzar per formació professional.
57. D'altra banda, pel que fa a les mesures d'educació emprenedora o la promoció del treball autònom dins del sistema educatiu, el CTESC recomana dotar dels recursos necessaris el programa Itineraris Educatius on es posa en valor l'economia social i solidària i les finances ètiques en els projectes d'emprenedoria col·lectiva de les matèries d'economia de 4t d'ESO i d'emprenedoria a 3r i 4t d'ESO.
58. Així mateix, en la línia de reforçar la competitivitat, el CTESC valora molt positivament el programa Consolida't impulsat l'any 2013 per la Generalitat. No obstant això, passades varies edicions considera imprescindible dur a terme una reflexió profunda encaminada a introduir millores necessàries. D'altra banda, denota que segueixen sent recomanables més accions de divulgació d'aquest entre el col·lectiu d'autònoms per tal de fomentar la seva inscripció.
59. El CTESC sol·licita a la Generalitat que posi en marxa una línia d'ajuts per finançar l'acompanyament/assessorament als autònoms per part d'experts especialistes en diferents matèries (activitat/negoci, digitalització, internacionalització, etc.). Val a dir que l'acompanyament/assessorament és una acció positivament valorada pels autònoms que participen en el programa Consolida't.
60. El CTESC recomana establir un sistema d'ajuts o subvencions que financin, total o parcialment, l'elaboració de plans estratègics i de viabilitat, sobre el sistema productiu o el serveis, orientats a facilitar, també, la conciliació del treball autònom.

Pel que fa a la **governança de les polítiques relatives al treball autònom**,

61. El CTESC recomana que les polítiques i accions relatives al treball autònom i l'emprenedoria, actualment gestionades per la Direcció General de Relacions Laborals, Treball Autònom, Seguretat i Salut Laboral (Secretaria de Treball) i la Direcció General d'Innovació i emprenedoria (Secretaria d'Empresa i Competitivitat), respectivament, s'unifiquin en una única unitat administrativa.
62. Dins aquesta unitat administrativa, el CTESC proposa estudiar la possibilitat de crear una Oficina del Treball Autònom en el marc del Departament d'Empresa i Treball, per tal de donar assessorament, acompanyament i suport en la fase de consolidació, reorientació, professionalització i creixement del treball autònom en tota la seva amplitud (valoració i viabilitat de projectes, orientació en programes i ajuts públics, suport en tramitacions administratives, creixement...).

En matèria de **participació i diàleg social**,

63. El CTESC encoratja a dinamitzar el Consell Català del Treball Autònom constituït el juliol de 2019, per tal de garantir el diàleg entre l'Administració i els agents econòmics i socials.

D'altra banda, el CTESC recomana

64. Potenciar l'associacionisme i el cooperativisme entre els treballadors i les treballadores autònoms, per tal d'oferir les millors alternatives per a la cooperació entre aquest col·lectiu.

65. Regular les cooperatives de foment empresarial previstes a la Llei catalana de cooperatives, concebudes com una forma legal de donar suport a l'emprenedoria i alhora resposta a les necessitats dels treballadors autònoms que puguin iniciar una activitat o bé la duen a terme de manera esporàdica o intermitent.

66. Promoure l'economia col·laborativa a través de cooperatives, cooperativisme de plataforma, i, per tant, d'autònoms de base col·lectiva.

Pel que fa a l'**adequació de la normativa a la realitat del mercat de treball**, el CTESC:

67. Constata la inseguretats jurídica que deriva de la manca de definició legal precisa dels elements determinants de l'existència de treball autònom i insta la represa dels esforços iniciats en aquest sentit, tenint en compte, especialment, els canvis en l'organització del treball produïts per les noves tecnologies. En aquesta línia, s'ha aprovat el Reial decret llei 9/2021, posteriorment tramitat com a Llei 12/2021, per a garantir els drets laborals de les persones dedicades al repartiment en l'àmbit de les plataformes digitals. El debat sobre l'existència d'una relació laboral segueix obert per a altres col·lectius, com succeeix en els supòsits d'utilització fraudulenta de la subcontractació de serveis a través de cooperatives de treball associat.

68. Recomana actualitzar la Llei 20/2007 del LETA, on la figura del TRADE o treballador autònom econòmicament dependent és aquell que, estant inscrit en el Règim d'Autònoms, realitza una activitat professional de manera habitual i directa per a un client del qual rep, almenys, un 75% dels ingressos totals anuals i que a més, la legislació preveu per a aquesta mena d'autònoms una especial protecció. Actualitzar el Reglament és absolutament necessari per la millora dels mecanismes de control i coordinació i evitar el frau per evitar la mercantilització de les relacions laborals.

69. Considera necessari, en línia amb les recomanacions de la OIT, dotar a la Inspecció de Treball de més mitjans humans (i també materials) per dur a terme les funcions Inspectoras que li són pròpies també en relació amb el treball autònom. El CTESC recomana que en el Pla anual de la Inspecció de Treball s'incorpori un punt específic sobre el treball autònom, i que es desenvolupi en tot l'àmbit de les comarques de Catalunya.

D'altra banda, amb caràcter transversal:

70. El CTESC recomana que la Generalitat posi eines en matèria de prevenció de riscos laborals a l'abast dels treballadors autònoms pròpiament dits sense treballadors a

càrrec i que no presten serveis a les instal·lacions d'un tercer i que, al mateix temps, faci accions de sensibilització en aquesta matèria.

71. Finalment, el CTEESC recomana potenciar bones pràctiques en aquest col·lectiu, prenent consciència de la seva responsabilitat social empresarial.

El CTEESC sol·licita al Govern que sigui receptiu a les consideracions i recomanacions formulades en aquest informe i l'emplaça a negociar amb altres administracions aquells aspectes en què no sigui competent.